Ponson du Terrail

Junetea regelui HENRIC

III

Saint-Barthélemy

BIBLIOTECA ROMANELOR ALESE

JUNETEA

REGELUI HENERIC

PARTEA III

SAINT-BARTHELEMY

37591

BUCURESCI

EDITURA TYPOGRAFIEI DOR. P. CUCU

No. 3 —Strada Lipscani — No. 3.

1880

SAINT-BARTHÉLEMY

A treia parte din Junețea regelui Henric.:

de

PONSON DU TERRAIL.

Noĭ am lăssat pe Margareta, pe Nancy, pe Raoul și pe Hogier de Lévis, la castelul de Bury.

Hogier înghițise din paharul sĕŭ, prafuĭ mysterios al luĭ Nancy.

Apoĭ, cum acel praf înnainte d'a sluji ca narcotic trebuia se aibă effecte bizare, junele om căḑu ântêiŭ la genuchiĭ regineĭ, apoĭ adormi.

Nancy privise mult prin cheia uşeĭ, și Raoul aplecat pe umĕrul eĭ, o încărca de sărutările vîrsteĭ de duoĕ-ḑecĭ anĭ, ĕr Nancy, fiind mult occupată de ceia ce sĕ petrecea în salla de mâncare, nuĭ da nicĭ uă attenţiune; când tot de uă dată regina o chemă, și ea sĕ grăbi a merge.

Regina sĕ convinsese deja că Hogier era încântător... și Nancy 'șĭ ḑicea în sine'șĭ :

— Fraga trebue sĕ fi fost cóptă.

Apoĭ uă mică tăcere dintre Margareta şi Nancy, acésta din urmă aplecă ochiĭ părând a se bucura de încurcătura reginei.

— Ah! deca aĭ sci...

— Sciŭ.

— Ce sciĭ? murmură regina cu un gest de surprindere.

— Tot, respunse Nancy cu răcélă.

— Sciĭ tu că regele voiagiază?

— Da... sciŭ.

— Si că... acea femmeie?.

— Da, este Sarah.

— Dér... cum sciĭ?

— Am ascultat la uşă, răspunse ea rêdênd.

— Nancy! Nancy! murmură regina, o să te gonesc într'uă di!.

— Aşa! murmură Nancy. Majestatea Vóstră glumesce; şi apoĭ ea ştie că are trebuinţă de mine, şi că pe lângă acésta... sunt şi discretă.

— Ah! adevĕrat?

— Apoĭ eşi, şi găsind pe Raoul la spatele uşeĭ, 'i ţisse:

— Micul meŭ, nu te gândescĭ că e târţiŭ?

— Poftim? făcu Raoul.

— Déca aĭ merge sĕ te culcĭ, nu aĭ face rĕŭ.

— Deja?

— Da, răspunse Nancy cu un surîs şiret.

Raoul înţelese jumătate cuvintele, şi dispăru în etagiul ântêiŭ; ér Nancy întorcêndu-se către regina, 'i ţisse:

— Acum putem vorbi.

— Raoul nu maĭ este acollo?

— Nu, dómnă.

— Margareta privi pe junele Hogier cu uă emoţiune visătóre... apoĭ în fine reluă:

— Da, regele de Navarra voyagiază cu Sarah ; el o conduce în Gasconia.

— Convinĭ dĕr dómnă, că în curînd 'şĭ va lua pedépsa ?

— Oh ! făcu Margareta cu indignaţiune, şi că acea lege romană ce se numesce pedépsa taliuneĭ, (1) nu 'şĭ va găsi nicĭ uă détă uă aplicaţiune maĭ justă, termină camerista.

— Taceĭ ! taceĭ ! strigă Margareta.

Apoĭ dupe pucină tăcere, sĕ îndreptă, şi cu ochiĭ scinteetorĭ strigă :

— Nu, nu vroiesc ca acest june sĕ 'ĭ serve de instrument, nu vroiesc ca să găséscă caĭ.

— Oh ! nimic maĭ lesne.

— Credĭ ?

— Cum nu ! murmură Nancy, tot ce vroesce Majestatea Vóstră se va face.

— Nancy ! Nancy ! strigă Margareta, tu eştĭ un demon.

— Ah ! dómnă, cine voesce finele caută mijlócele.

Nancy mersese prea departe, aşa că Margareta neînţelegênd'o, arĕtându'ĭ pe Hogier care dormea o întrebă :

— Cât timp credĭ tu sĕ dórmă el ast-fel ?

— Fiĭ liniscită, dómnă, va dormi mult.

— Ca câte ore ?

— Duoĕ-spre-ḑece séu cincĭ-spre-ḑece.

— Atuncĭ dĕr nu'l putem lăssa aci, trebue se chemăm valeţiĭ ca se 'l transpórte în camera sea.

Nancy surîse cu fineţă.

— Majestatea Vóstră uită, ḑisse ea, că valeţiĭ manuarului sunt occupaţĭ cu beţivul de intendent care bea necontenit.

— Aĭ dreptate : sĕ 'l lăssăm dĕr aci.

1) Pedépsa egală în ofensă.

— Oh ! acésta ar fi neomenos.

— Ei bine ! dér noĭ nu 'l putem duce.

— Ne va ajuta Raoul, gângăni Nancy.

Apoĭ ea temându-se ca regina sĕ nu sĕ maĭ împotrivéscă, alergă la uşă şi chemă pe Raoul.

Raoul nu intrase âncă în camera sea, şi auḑind pe Nancy chemându'l, alergă îndată.

— Ascultă, 'ĭ ḑisse Nancy vĕḑându'l intrând, trebuie sĕ eĭ pe d. Hogier pe umeriĭ teĭ.

— Trebuie sĕ 'l arunc în puţ ? întrebă el.

Un ţipăt de spaimă eşi atuncĭ din peptul Margaretei, şi Raoul începu să rîdă, ér Nancy 'şĭ ḑisse în sine'şĭ :

— Bun ! ea 'l iubesce.

Apoĭ ḑisse luĭ Raoul :

— Trebue sĕ 'l ducĭ în camera sea, şi sĕ 'l laşĭ sĕ dórmă cât de mult. Iţĭ vom ajuta şi noĭ, micul meŭ.

— Nu, nu este trebuinţă. Priviţĭ ! ḑicênd el ast-fel, luă pe Hogier pe umărul sĕŭ, şi plecă.

— Eştĭ forte ca un Hercule, 'ĭ ḑisse Margareta.

Hogier însă nu sĕ desceptă.

Atuncĭ regina şi Nancy luară câte un candelabrŭ şi illuminară pe Raoul, care sĕ urca cu sarcina pe scară.

Apoĭ ajungênd în camera destinată luĭ Hogier, 'l puse pe pat, şi Raoul vroi sĕ se retragă : dér regina cu un gest 'l popri, şi tot de uă détă 'ĭ şi ḑisse :

— Caută în buzunarile luĭ, şi dă'mĭ ce găsescĭ.

— Raoul atuncĭ se supuse, şi trase nisce pergamente care le întinse Margaretei.

— Aĭ fost tu în Navarra ? întrebă regina pe Raoul.

— Da, dómnă.

— Atuncĭ dér, cunoscĭ limba bearnesă ?

— Oh ! nu.

— Cum ! nu înţelegĭ nimic ?

— Nicĭ un cuvînt, dómnă.

Margareta 'şĭ muscă buzele.

— Cu tóte acestea, ḑisse ea, aș fi vroit șĕ sciŭ ce conține aceste pergamente.

— Si eŭ nu mai puțin, murmură Nancy, care avea dosa sea de curiositate.

Margareta, cu tóte acestea luă pergamentele a le deciffra ea însă'șĭ.

Insă, de și scrierea bearnesă nu differă de celle alte scrierĭ, totu'șĭ, ea nu putu deciffra mai mult, ca *Maltravers* și *Terregude*.

— *Meltrevers*, trebuie sĕ fie locul unde Hogier s'a dus astă-nópte.

— Și *Torragude*, murmură Raoul, cred că desemnéză un castel și pe castelan.

— Eŭ cred, adăogă Nancy, că este releul de dincollo de Blois, unde pare că regelle de Navarra vroiesce sĕ ia cai odihniți pentru frumósa argintărésă.

— Numai sĕ găséscă! strigă Margareta cu furie.

— Heĭ! făcu Nancy.

— Dece te îndouescĭ, murmură regina? 'mĭ pare că Hogier nu se va putea duce la sirele de Terregude.

— Dér déca sĕ va descepta mâne séră?

— Tot va fi prea târḑiŭ, déca regele este grăbit.

Tot de uă dată însă Nancy 'șĭ bătu fruntea.

— Ah! 'mĭ vine uă idee! strigă ea.

— Care?

— Dupe *Terregude*, ce nume mai urméză în acestă listă, dómnă?

Margareta mai deciffră:

— *Saussay*, *Vernouillet*.

— Și pe urmă?

— *Altanay*. Acesta trebue sĕ fie la Angers, adăogă Margareta.

— Fórte bine.

— Eĭ bine! acum ideia ta?

— Dómnă, rĕspunse Nancy, când cine-va a luat praful

meŭ, póte sé dórmă în tóte posiţiunile fără ca sĕ se descepte. Póte sĕ dórmă, în picióre ca şi culcat, afară ca şi în casă, la lumina sóreluí ca şi la umbră.

— Ce vreí sĕ ḑicí? nu te înţeleg, întrebă Margareta.

— Vroiesc sĕ ḑic, că D. Hogier în loc de a dormi cincí-spre-ḑece ore pe pat, ar putea sĕ dórmă tot atâ de bine şi aiurea.

— Şi unde?

— În litieră.

Ochiul Margaretei începu sĕ strălucescă, şi cu uă vocie emoţionată ḑisse:

— Ah! adevĕrat! uă idee! am putea sĕ 'l facem sĕ voyageze treí-ḑecí leghe dormind ast-feĭ.

— Este destul sĕ 'l transportăm la Angers, adăogă Raoul.

— În litieră, nu este aşa? întrebă regina.

— Fără îndoélă. Dér aşĭ vroi sĕ ne poprim puciu maĭ înnainte, într'un sat, spre esemplu.

— Pentru ce, mica mea?

— Acesta este secretul meŭ... respunse Nancy surîḑênd.

Apoĭ surîsul schimbându-se în rîs cu hohot, adăogă:

— Catărariĭ nostri trebuesc sĕ ne odihnéscă, şi de şi ar fi dormind, 'í vom descepta.

— Der aĭ fi vroind sĕ plecăm îndată?

— Da dómnă.

— Dar eŭ sunt ostenită...

— Majestatea Vóstră va dormi în litieră.

— Şi tu?

— Oh! eŭ mĕ voiŭ urca pe calul sîrmanuluí Hogier.

— Drace! drace! mormăi Raoul, eŭ credém sĕ dorm aci.

Ideia însă a luí Nancy bucurând pe Margareta, care pentru resbunare vroia sĕ împedice drumul bărbatuluí eĭ, ḑisse:

— Să plecăm!

Raoul atunci mângâiat de privirea lui Nancy, merse să descepte pe catărari, apoi dupe cinci miante reîntorcându-se, strigă :

— Ah! drace! toți cei d'aici au luat póte narcotic! fiind-că d'abea am desceptat pe catărari.

— Dér pe intendent?

— Oh! el sforăie de să cutremură casa. Manuarul acesta 'mi pare că este palatul somnului.

— Și servitórele unde dorm?

— Elle dorm în turnul de sus.

— Tóte bune, murmură regina; dér cum vom eși.

— Oh! nimic mai lesne. Mă însărcinez eu să deschid porțile și să aplec pordul.

— Atunci dér, să plecăm! termină Margareta.

. . . . . .

Cinci-spre-ţece ore apoi dupe acésta, întocmai dupe cum ţissese Nancy, Hogier de Levis să desceptă din somnul seu lethargic.

Pe lângă celle alte puteri ce avea praful narcotic avea și pe aceia de a tîmpi ideile și memoria, deci heroul nostru desceptându-se, creţu că să găsea în manuarul seu dupe bordurile Ariégei. Apoi priviria sea uimită întâlnind uă cameră mare illuminată cu uă singură lampă pusă pe uă mésă, și vĕţêndu-se și îmbrăcat întins pe pat, să întreba pe sine'și :

— Unde dracu sunt eu?

Memoria lui era atât de sdruncinată, în cât nici nu 'și reamintea că fussese ver uă dată la Paris.

— Ce visuri urâte avuiu de ieri-seră! murmură el.

Apoi să uită pe uă pendulă, și pendula arĕtând ţece ore, el adăogă :

— Eu de obiceiu nu mĕ culc înnainte de duoĕ-spre-ţece ore, și cu tóte acestea, acum sunt ţece ore,.. și mie 'mi pare că dorm de mult... Bizar lucru...

Dupe acésta maĭ stătu pucin, apoĭ bătu pe uă mésă cu pumnul, şi strigă :

— Heĭ !... Nu este nimenĭ aci ?...

La strigătul luĭ uă uşă sĕ deschise, şi el întorcênd capul, vĕdu pe uă femmee ce înnainta pe vîrful picĭórelor.

Era Nancy, şi el privind'o, uă vagă reamintire 'ĭ illumină creeriĭ ceĭ turburaţĭ.

— Te cunosc, 'ĭ ḑisse el.

— Bună séra, domnule Hogier, 'ĭ rĕspunse Nancy aşeḑêndu-se la capul luĭ.

— Ah ! mĕ cunoscĭ şi d-tea ?

— Cum nu !

— Dér... d-tea.., cine... estĭ ?

— Sunt nepóta dómneĭ de Château Landon.

— Îmĭ pare... că... o cunnosc.

— Aşa cred şi eŭ, murmură Nancy surîḑênd.

Apoĭ cum el o privia cu un aer prostit. Nancy 'ĭ ḑisse :

— Cred că chiar aséră eraĭ la genuchiĭ eĭ.

Aceste cuvinte făcênd uă rază de lumină în creeriĭ luĭ, ḑisse :

— Ah ! 'mĭ aduc aminte.

— Fórte bine, pe legea mea.

— Da ! da ! 'mĭ aduc aminte.

— Eraĭ la genuchiĭ eĭ... şi pretindea că o iubescĭ.

— Oh ! da, o iubesc... repetă el.

— Adevĕrat ?

Hogier 'şĭ puse mâna pe anima.

Apoĭ uă fricĭ coprinḑêndu'l, strigă :

— Dér unde este ea ? D-ḑeul meŭ, nu cum-va o fi plecat !... Cu tóte acestea, nu se póte... de óre ce... d-tea eştĭ aci..

— Dórme, rĕspunse Nancy.

— Dér şi eŭ am dormit, murmură ea punêndu'şĭ mâna pe frunte.

— Şi âncă mult, domnule Hogier.

— Ah! sciŭ unde suntem.. Oh! 'mĭ reamintesc tot.

— Adevĕrat? întrebă Nancy, sciĭ unde suntem?

— Cum nu! la castelul de Bury.

— Aşa!

— Dér pendula aceia a stat?

— Oh! nu, domnule Hogier, din contra, merge prea bine.

— Cum! sunt acum ḑece ore de diminéţă!

— Nu, sunt ḑece ore de séra.

— Cerule! am dormit eŭ tótă ḑiua?

— Da, domnule.

Memoria revenind luĭ Hogier, 'şĭ simţi părul sburlindu-i-se, şi reamintindu'şĭ de missiunea sea strigă:

— Dér, este cu neputinţă!... eŭ nu dorm nicĭ uă dată aşa mult.

— Cred, ḑisse Nancy rîḑênd, dér de astă dată aĭ eşit din obiceiŭ, domnule Hogier, şi aĭ avut somnul atât de greŭ, în cât am făcut treĭ-ḑecĭ leghe fără să te descepţĭ.

Hogier scóse un ţipăt.

— Treĭ-ḑecĭ leghe! strigă el.

— Da. domnule, treĭ-ḑecĭ leghe.

— Cum! nu suntem la Bury?

— Nu.

— Atuncĭ dér, Cristóse! unde suntem?

— La Saint-Mathurin, un sat departe treĭ leghe de Angers.

Hogie scóse un al duoilea ţipĕt:

— Aşa dér, ḑisse el, d-voástră m'aţĭ răpit din Bury pe când eŭ dormeam?

— Da.

— Si miaţĭ transportat?

— Da.

— Dér pentru ce? strigă rîdicându-se, şi cu ochiĭ scânteind de furie.

— Oh! oh! se gândi Nancy, domnişorul vrea să se înfurie.

Apoĭ se apropiă de uşă, şi bătând duoĕ bătăĭ în spaciurĭ regulate, ḑisse:

— Pe légea mea! domnule Hogier, mătuşa mea 'ţĭ va deslui maĭ bine.

Indată uşa la care bătuse Nancy se deschise, şi Margareta appăru.

Atunciĭ Hogier simţind că anima 'ĭ bătea cu furie, alergă cu braciele deschisse către femmeia a căreĭ frumuseţe făcuse atâta impressiune în sufletul seŭ.

— Bună séra, domnule Hogier, 'ĭ ḑisse Margareta cu divinul eĭ surîs.

— Ah! dómnă, murmură Hogier, spune'mĭ d-tea adevĕrul... domnişóra acésta 'şĭ rîde de mine.

— Ea? întrebă Margareta, arĕtând la Nancy.

— Da, dómnă, 'şĭ a rîs de mine, ḑicênd că nu maĭ suntem la Bury.

— Nu, domnule, ea nu a rîs, a spus adevĕrul.

— Atunciĭ dér, cerule! unde suntem? strigă el cu disperaţie.

— Iţĭ am spus eŭ, repetă Nancy, la Saint-Mathurin, lângă Angers.

— Aşa este, făcu Margareta printr'un semn din cap.

— Déca este aşa, ḑisse atunciĭ Hogier cu recélă, nu 'mĭ maĭ rĕmâne a face alt-ce-va, de cât de a 'mĭ pătrunde corpul cu spada mea fiid-că sunt un om cu onórea perdută.

Apoĭ el plin de disperaţie, alergă la spada sea ce elle o pussese pe uă mésă în timpul somnuluĭ seŭ.

II

Margareta însă şi Nancy sĕ repeḑi în acelaşĭ timp, şi luară sabia din mâna luĭ şi tot de uă dată Margareta 'ĭ ḑisse:

— Nefericitule!

— Ce vreĭ sĕ facĭ, domnule? făcu Nancy cu phisionomia eĭ batjocoritóre.

Dér disperaţia coprinḑênd pe Hogier, şi vroind sĕ 'şĭ tragă spada cu forţă, ḑisse:

— Vroiţĭ să sciţĭ pentru ce voesc sĕ mĕ omor?

— Da, respunse Margareta cu resoluţiune.

— Eĭ bine!... vroesc sĕ mĕ omor fiind-că m'aĭ dessonorat.

— Eŭ! făcu Margareta.

— Da, dómnă, d-tea.

— Eĭ bine! 'ţĭ promit sĕ te omor eŭ însu'mĭ, déca 'mĭ veĭ proba că te am deshonorat eŭ.

— Oh! ḑisse Hogier cu amărâciune. Nimic maĭ lesne.

— Să vedem.

Dér Margareta ţinênd lama spadeĭ în mână, cu risicul de a se răni reŭ, 'ĭ ḑisse:

Innainte lassă acéstă armă.

— Nu, fiind-că nu maĭ sunt demn de viaţă.

— Eĭ bine! ḑisse Margareta, când 'mĭ veĭ proba, 'ţĭ o voiŭ da-o eŭ.

In ochiĭ Margareteĭ strălucea atâta francheţă, în cât Hogier lăssă spada, şi Nancy o luă îndată, ér regina de Navarra 'ĭ ḑisse:

— Lassă-ne singurĭ.

— Hm! gângăni Nancy în sine'şĭ, acésta începe a deveni serios... dómna Margareta trebuie sĕ 'ĭ facă marĭ concessiunĭ pentru ce acest june sĕ nu 'şĭ dea mórtea.

In timpul însă când Nancy eşi făcêndu'şĭ aceste reflecţiunĭ, Margareta luă un aer de autoritate, şi aşeḑêndu-se pe un scaun, ḑisse luĭ Hogier.

— Eĭ bine! domnule, décă onórea 'ţĭ commandă sacrificiul vieţeĭ, eŭ nu mĕ oppun.

Apoĭ cum Hogier sta în picióre în facia eĭ, ea adăogă :

— Te ascult... domnule.

— Dómnă, respunse el cu resoluţiune, sunt gentilhom şi Bearnes.

— Sciŭ.

— Sunt în serviciul regeluĭ de Navarra.

— Imĭ aĭ spus ierĭ.

— Si eŭ 'l am trădat.

— Aşa! făcu Margareta.

— Eĭ bine, dómnă, urmă el, regele mĭ a trimes înnaintea luĭ ca sĕ 'ĭ pregătesc caĭ.

— Sciŭ acésta, ḑisse Margareta.

— Insă cum şi pentru ce am adormit în manuarul de Bury... nu sciŭ!... Dér că m'aţĭ pus în litiera d-vóstră adormit... acésta am aflat'o acum...

— Intr'adevĕr, murmură Margareta luându'şĭ un aer innocent. Cu nicĭ un chip nu te am putut descepta.

— Si m'aţĭ transportat treĭ-ḑecĭ leghe, nu este aşa?

— Aprópe.

— Cu acésta aţĭ făcut, dómnă, se perd cincĭ-spre-ḑece ore de uă parte şi ḑece de cea-altă.

— Cum acésta?

— Pentru că nu am pregătit caiĭ.

— A! adevĕrat, respunse Margareta tot cu nepăsare.

— Decĭ, dómnă, termină Hogier cu convingere, regele este deja trecut.

— Aşa creḑĭ?

— Positiv că a trecut, şi nu a găsit caĭ.

— Aşa!

— Nu, dómnă, strigă el cu disperaţie, regele mĕ va

crede un trădător! și ca trădător nu pot trăi; deci, trebue se mor fără înduoélă!

Heroul nostru pronunciă aceste cuvinte cu atâta cavalerism și simplicitate, în cât Margareta inthusiasmându-se, 'i ḑisse:

— Oh! acésta nu se va putea face!

— Si pentru ce? murmură el cu amărâciune.

— Pentru că... eŭ nu... voesc! ḑisse ea, învĕluindu'l cu uă privire magnetică sub care se simți tremurând.

— D-tea... nu... vreĭ?... gângăni el.

— Nu.

— Si cu care drept?

— Cu dreptul, fiind-că... și... eŭ... te... iubesc!

— Oh! murmură el, 'mĭ pare că cerul mĕ strivesce!

— Eștĭ nebun! murmură Margareta.

— Nu, dómnă, nu sunt nebun, murmură el cu tristeță, ci sunt disperat că trebuesc sĕ mor tocmaĭ în momentul când cerul sĕ deschide pentru mine.

Margareta avu témă, fiind-că citi în ochiĭ lui hotărârea de mórte.

— Dă'mĭ spada, dómnă, adăogă Hogier, și lassă-mĕ.

— Nu âncă, murmură Margareta.

Si cum el o privi la rândul seŭ cu mirare, ea adăogă:

— Acum, domnule, să mĕ asculți și pe mine. Déca d-tea te veĭ omorâ, eŭ voiŭ fi causa fără voia mea; fără voia mea ḑic, fiind-că te iubesc.

— Ah! dómnă, strigă Hogier. Tacĭ! tacĭ!... fiind-că vocia și privirea d-télle ar seduce chiar pe un angel, ér nu pe mine, care vaĭ! nu sunt de cât un om.

Margareta, cu uă rază de speranță reluă:

— Așa dér, domnule, déca te veĭ omorî, eŭ voiŭ fi causa morțeĭ d-télle.

— Ce 'mĭ pasă!

— Eŭ care cu un singur cuvĕnt, aș putea sĕ te silesc sĕ traescĭ.

Aceste cuvinte făcu pe Hogier să remâie uimit. Iar regina reluă:

— Ascultă-mĕ, ascultă-mĕ bine, vroesc să te fac judele meŭ.

— Vorbesce, dómnă.

— Suposéză'ţĭ că aş fi regina de Navarra.

— D-tea!

Si Hogier aruncă pe pretinsa dómnă de Château-Landon uă privire perdută.

Margareta începu să surîdă.

— Dér vaĭ! déca aş fi într'adevĕr, nu aş voyagia cu un asemenea equipagiŭ; cu tóte acestea, admite.

Hogier care remăssese uimit, resuflând, murmură:

— Ah! bine că este numaĭ uă supositiune.

— D-ḑeul meŭ! aşa este.

— Si d-tea cine eştĭ?...

— Eŭ sunt uă domnişóră din Turaine, şi vĕduva sireluĭ de Château-Landon.

— Atuncĭ dér, întrebă Hogier, care înţelegea din ce în ce maĭ pucin, pentru ce acéstă glumă?

— Eŭ nu glumesc.

— Vroiesc să ḑic, de supositiunea acésta?

— Ah! acésta este alt ce-va. Dér cu tóte acestea, ascultă: suposăm că aş fi regina de Navarra. şi că d-tea m'aĭ întâlni şi m'aĭ iubi.

— Oh! murmură Hogier cu Naivitate, aşĭ dori să fie alt-fel.

— Să admitem, respunse Margareta surîḑênd; că d-tea m'aĭ iubi, şi cum pentru ceia ce iubescĭ, nu aĭ nimic ascuns, 'mĭ mărturisescĭ că servĭ de alergătorul regeluĭ de Navarra.

— Bun!

— Si care voyagiŭ *incognito* de nópte întovărăşit de uă femmee, favorita sea! ar fi cu un fel de precauţiunĭ.

— Dér, dómnă...

— Atunci dér, — sĕ suposăm că aş fi într'adevĕr regina de Navarra, — şi aflând trădarea regelui bărbatul meŭ, aş jura resbunare. Spune'mi, nu aş fi óre în dreptul meŭ ?

— Oh ! positiv !...

— Si cum d-tea eşti june, spiritual, amabil... şi parĭ a mĕ iubi... aş arunca ochiĭ asupra d-tele. şi aşĭ face din d-ta un complice, ce aĭ ţice ?

— Dér, dómnă...

— Si în modul acesta, termină Margareta, a căreĭ voce deveni batgiocoritóre, caĭ regelui nu va fi gata, şi frumósa răpită, ar...

— Ah ! strigă el, întrerupênd cu brusqueţă pe Margareta, cred că devin nebun.

Juna femmee înălţă din umerĭ, apoĭ luă mâna luĭ şi urmă :

— Eĭ bine ! pus între mórtea ce aĭ meritat'o, trădând pe regele d-télle, şi amorul regineĭ d-télle, ce aĭ face ?

Hogier avu ameţélă şi aplecă capul.

Margareta reluă :

— Acum să suposăm şi alt-fel. Să suposăm că nu sunt regina de Navarra, ci sunt uă damă de onnóre... uă confidentă a sea... în fine, uă femmeiă care ĭ posedă amiciţia şi secretul... şi că regina aflând projectul regelui, m'a trimes înnainte ca să te popresc şi să te captivez. Eĭ bine ! ce aĭ face atunci ?

— Déca este aşa, murmură Hogier cu tristeţă, aĭ reuşit.

— Ah ! înţelegĭ acum ?

— Înţeleg, fiind-că te iubesc cu sinceritate ; şi fiind-că voiŭ muri atât de disperat ca şi un condamnat.

— Sermane amice ! murmură regina.

— Cu tóte acestea, dómnă, ver cât de arţĕtor ar

Nôptea de Saint-Barthélemy

fi amorul meŭ, tot elŭ nu mĕ va putea popri de a'mĭ face singur justiţia.

— Acum, îndată ?

— Maĭ bine maĭ curînd ca maĭ târdiŭ, respunse el cu un surîs trist.

— Der déca te iubesc.

Hogier cletină din cap, şi gângăni aprópe neînţeles :

— Amorul d-télle dómnă, nu 'mĭ redă onórea.

— Dér décă te voiŭ ruga se întârdiĭ mórtea, aĭ face-o?

— Ah! dómnă.

— Numaĭ cu câte-va ore...

Hogier avu ameţélă.

— Décă 'ţĭ aş lua mâna... şi 'ţĭ-aşĭ ḑice... te iubesc... şi décă sunt iubită... lassă cel pucin pentru mâne... ce 'mĭ-aĭ respunde ?

— D-ḑeul meŭ ! D-ḑeul meŭ ! esclamă Gasconul perdut, dă'mĭ puterea să nu vieţuiesc fără onóre.

— Dér déca 'ţĭ-aşĭ cere câte-va ore protecţiunea d-téle, m'aĭ refusa óre ?...

— Dómnă !..

— Numaĭ pănă la Angers, unde mĕ chiamă uă affacere importantă.

Bine, dómnă, până la Angers te voiŭ întovărăşi. Dér acollo... mĕ veĭ libera.

Margareta întêiŭ scóse uă esclamaţiune de bucurie, apoĭ aplecă capul.

— Imĭ jurĭ că acollo 'mĭ veĭ da libertatea ? o întrebă Hogier.

— Iţĭ jur, déca la Angers nu voiŭ reuşi a te convinge.

— Oh ! murmură el cletenând din cap, un om ca mine nu sĕ convinge că póte trăi şi deshonnorat.

Dér Margareta care obţinuse prima concessiune, şi care pentru un moment 'ĭ era favorabilă, alergă la uşă, şi chemă pe Nancy.

Nancy apăru cu spada luĭ Hogier în mână.

— Dă spada domnuluĭ, 'ĭ ḑisse juna regină.

— Ca sĕ se omóre ? întrebă camerista cu un ton de batgiocură.

— Nu, el 'mĭ a promis să fie resonabil.

— Ah! atuncĭ să schimbă lucrurile...

— Numaĭ până la Angers, respunse Hogier cu disperaţie.

Nancy privi pe Margareta :

— Dér, mătuşică, o sĕ petrecem nóptea acĭ ?

— Nu, o să mergem la Angers, unde putem ajunge într'uă oră, déca nu mĕ încel.

— Aprópe, murmură Hogier.

— Şi unde vom putea găsi un maĭ bun repaus, termină ea.

Surîsul ironic al luĭ Nancy, aruncă pe Hogier într'uă lume întrégă de banuelĭ.

Cine 'l assigura pe dînsul, că femmeia pe care el o lua drept dama de Château-Landon, nu era într'adevĕr regina de Navarra, aşa dupe cum ea se pretinsese un moment ?

Şi la acéstă cugetare, Hogier privea pe Margareta şi 'şĭ ḑicea că uă frumuseţe asemenea nu putea aparţine de cât uneĭ regine.

Dér, în acelaşĭ timp, junele om 'şĭ ḑicea că uă fiică a Franciel n'ar putea voyagia ast-fel, şi déca era chiar aşa n'ar fi un motiv ca Nancy sĕ 'ĭ ḑică *mătuşă*.

Pe când eroul nostru era în prada acestor cugetărĭ, Raoul intră.

— Bună-séra, d-le Hogier, ḑisse el la rândul sĕŭ. Aĭ dormit bine ?

— Am domit prea mult, d-le, rĕspunse cu tristeţă Gasconul.

Margareta puse un deget pe buze :

— Sit ! făcu ea.

— Imĭ pare, 'şĭ dișse Hogier, că ea nu voeşce ca nepotul eĭ sĕ ştie că trebue sĕ mĕ omor.

Regina dișse luĭ Raoul :

— D. Hogier consimte de a ne însoți la Angers.

— Ah ! ah !

— Şi vom pleca pe dată.

— Caĭ sunt obosiți. observă Raoul, ce privi pe Nancy cu elocință.

— Credĭ ? făcu regina.

— Şi eram prea bine aci pentru a petrece nóptea, sfârşi Raoul.

— Vom fi maĭ bine la Angers.

— Ah !

Nancy se aplecă la urechea pagiuluĭ şi murmură :

— Şciĭ, d-le, că uă détă la Angers, vom petrece timp maĭ mult şi vom avea timpul de a vorbi maĭ mult de amor.

Raoul suspină şi se îndreptă spre a pregăti caiĭ.

Dupĕ un quart de oră regina şi Nancy se urcaŭ în litieră.

Raoul şi Hogier 'şĭ potriveaŭ caiĭ pe lângă portieră.

De la Saint-Mathurin pănă la Angers sunt treĭ leghiĭ.

Orologiul cârciumeĭ arăta un-spre-ḑece ore séra când micul cortegŭ porni.

Uă oră de diminéță suna la castelul d'Angers când Margareta şi companionĭ eĭ se presentară la porțile oraşuluĭ.

Angers era un oraşiŭ de fortificațiune în care nu se străbătea uşor.

Trebuia ca numele aceluia ce voia să intre în oraşŭ să fie bine cunoscut de officerul postuluĭ, séŭ sĕ cunóscă cuvêntul de trecere, séŭ se fie chemat de ver un personagiŭ însemnat ca să pótă strebate ast-fel nóptea, dér d-na Margareta nu se nelinişci.

Ea chemă pe Raoul.

Raoul se aplecă la portiță, și regina 'i ḑisse :

— Să baț' în pórtă cu mânerul spadeĭ.

— Bine, făcu Raoul.

— Te vor întreba cine eștĭ, și de unde viĭ.

— Ce voiŭ rĕspunde ?

— „Viŭ de la Paris, cu serviciul regeluĭ.

— Bun ! făcu Raoul ; dér nu suntem sigurĭ că ast-fel ne vor lăsa să intrăm.

— Atuncĭ veĭ ruga pe officiăr de a veni sĕ 'mĭ vorbéscă.

Raoul se depărtă de litiera și se apropie singur de pórtă.

El bătu de maĭ multe orĭ.

— Cine eștĭ ? de unde viĭ ? întrebă uă voce tunătóre și amestecată de un accent german.

— Viŭ de la Paris și sunt în serviciul regeluĭ.

— Sciĭ cuvêntul de trecere ?

— Nu.

— *Aduncĭ bune-siara si sê fiți cu sanatati.* Și Soldatul cu accentul german închise portița.

Dér Raoul furios, reîncepu sĕ bată așa de tare în cât officerul alergă spre a deschide portița.

Officerul era frances.

— Oh ! Oh ! micul meŭ cocoșel, ḑisse el, facĭ prea mult sgomot.

— Ast-fel am ordinul, d-le rĕspunse cu curtenie Raoul.

— Si cine ?

— Uă persónă ce se află aci, în acea litieră, și care are dreptul de a vorbi tare.

— Drace ! ḑisse officiărul cu neîncredere, și acea persónă voește sĕ intre în orașiŭ?

— Da.

— Scie cuvêntul de trecere ?

— D-le, replică Raoul cu mărire, 'mĭ pare că 'ţĭ'i va da pe détă, déca veĭ bine-voi a mĕ urma.

Aud ?

— Pênă la litieră, sfârşi Raoul.

— D-le, rĕspunse officerul, spune'mĭ cuvêntul de trecere, şi pórta se va deschide, déca nu... bună-séra !

— Aide ! 'şĭ ḑisse Raoul, trebue sĕ intrebuinţez mijlócele celle puternice.

Şi el ḑisse officerului :

— Voescĭ sĕ facĭ uă prinsóre, gentilhomul meŭ ?

— Care ?

— Aşea că déca ne veĭ lăsa sĕ dormim afară, mâne la aceaşĭ oră, veĭ fi întemniţat în ver un turn al castelului de Angers.

Aceste cuvinte făcură pe officer să tressară.

— Vin'o să veḑĭ, sfârşi Raoul, cu cine aĭ face.

— Sĕ înnainteze litiera, respunse officerul, ce dete ordin de a deşchide una din porţĭ.

Apoĭ eşind, urmat de Raoul, merse spre întêmpinarea litierei.

Officierul zări un cap de femmeie ce eşea pe jumătate din portieră.

De uă détă el tressări căcĭ recunoscu acel cap, însoţind adesea pe ducele de Anjou la Louvru.

— Regina de Navarra ! strigă el.

Tot de uă détă un alt strigăt de mirare şi durere se auḑi.

Hogier nu se maĭ putea înduoi, — el iubea în adevĕr pe regina de Navarra.

Strigătul ce îl scósse mişcă mult pe juna regină.

Ea întinse mâna junelui om cu totul tremurând de emoţiune :

— Da, 'ĭ ḑisse ea încet, da, sunt regina de Navarra ce te apĕră de a te omorî.., ea te iubesce !

Hogier simţi că 'şĭnă pe şea.

— D-ḑeul meŭ ! murmură el, cred că nu voiŭ avea trebuinţă de ajutorul spadeĭ melle, îmĭ pare că voiŭ muri.

III

Sĕ revenim la Henric.

Am lăsat micul equipagiŭ ce răpea pe regina-mamă, d-na Catherina de Medicis, în mijlocul uneĭ păduriĭ unde trebuiaŭ sĕ găséscă caĭ odihniţiĭ.

Acea pădure era vecină cu manoirul luĭ Terregude, un gentilhome huguenot asupra căruia Henric de Navarra credea că se putea încrede.

Dér dupĕ cum am vĕḑut, Hogier, victimă prafuluĭ narcotic al luĭ Nancy, nu prevenisse nicĭ pe sirele de Terregude, nicĭ pe ceĭ alţiĭ gentilhomĭ ce se afiaŭ pe drumul de Argers.

Cu tóte acestea galopul ce Henric de Navarra şi companionĭĭ seĭ auḑeaŭ de atâta timp se apropia din ce în ce.

Litiera escortată de Hector şi Lahire ajunsese pe junele rege şi Noë în mijlocul pădureĭ.

— Staĭ ! strigă Noë.

— Unde sunt caiĭ ? întrebă Hector încet.

— Nu sunt caĭ, rĕspunse Noë.

— Trădare ! murmură Lahir.

— Nenorocire ! repetă Hector.

— Dér.., ce e de făcut ? întrebă Hector, ce 'şĭ potrivi calul pe lângă acella al luĭ Noë.

— Sĕ asceptăm ! rĕspunse Noë

Regele făcu un semn.

La acel semn mica escortă se strânse pe lângă litieră.

Apoĭ Hector, care vorbisse continuŭ d-neĭ Catherina, se aplecă spre dênsa şi 'ĭ ḑisse :

— Nu trebue să vĕ ascund, d-nă, că te afli într'un pericol.

— Eŭ ? făcu ea tressărind.

— Déca noĭ suntem urmăriţĭ, urmă Hector, ne vom apăra.

Regina simţi sperancielle eĭ crescênd.

— Si vom vinde scump viéţa nóstră, d-nă, adăogă tênĕrul om.

— Acesta e dreptul d-télle, d-le...

— Si, în acest este probabil că Majestatea Vóstră nu va cădea vie în mânele liberatorilor eĭ.

— Dér... domnule... se rugă regina.

Hector nu respunse şi se apropiă de Noe şi de regele.

Aceştĭ din urmă ţineaŭ consiliŭ.

— Sire, ḑicea încet Noe, déca urechea nu mĕ încĕlă, eĭ sunt cel pucin cincĭ-spre-ḑece cavalerĭ.

— Credĭ !

— Ascultă.

— Patru în contra cincĭ-spre-ḑeḑe, e pucin...

— Aşĭ ! făcu Noe.

Si el avu un surîs cavaleresc.

— Sĕ presupunem, reluă Noe, că ne vom apăra uă oră.

— Bun !

— Apoĭ tot trebue sĕ ne supunem.

— Sĕ vor supune, Noe amicul meŭ, respunse eu mândrie regele.

Dér Noe mişcă din cap.

— Si stéua nóstră, urmă Noe, pe care o contemplam într'uă séră, de la una din ferestrele Louvruluĭ ; acea stea ce părea a luci numaĭ pentru d-ta, sire, şi a'ţĭ promite un mare fiitoriŭ.

— Eĭ bine ! respunse Henric, décă acea stea e a mea ea nu mĕ va părăssi astă-ḑĭ.

Galopul deveni din ce în ce maĭ sonor şi distins.

Nu mai era de înduoit, ómenii ce păreau a urmări pe regele de Navara erau numeroşi.

— Sire, reluă Noe, un proverb ţice : «Ajută-te, cerul 'ţi va ajuta!»

— Il şciu, amicul meu.

— Asta însemnéză că stéua nu 'ţi va luci de cât ajutându-te, sire.

— Si ce voesci să fac?

Hector se apropiase de litieră.

— Sire, ţisse el, calul d-télle şi aceia ai însocitorilor mei sunt obosiţi, dér al meu e un cal din Bearn, şi mai póte alerga încă trei séu patru ore.

— Ei bine?

— Ia'l sire, şi fugi! ţisse Noe.

Dér Henric respunse printr'un hohot de rîs.

Aceşti ómeni sunt nebuni! ţisse el.

Apoi 'şi trase spada.

— Aide! amicii mei, ţisse el, în loc de a istorisi asemenea glume...

Noe se aplecă la urechea lui Lahire :

— Suntem perduţi, murmură el.

— Oh! oh! murmură Henric, caii noştri nu mai pot alerga, dér vor avea încă destulă putere pentru a combate. Aidem! copiii mei, în contra lor.

Si junele rege, plin de ardóre, 'şi îndreptă calul spre întâmpinarea inamiculuí.

Noe era alături de regele.

Hector şi Lahire se aflau la portierele litierei.

D-na Catherina, ce încă avea capuşonul pe cap, înţelesse bine că se petrecea ceva exstraordinar, dér nu putea bine înţelege ce.

Ea auţi tot de uă dată nisce strigăte, şi acel galop ce părea a 'i urmări de uă oră, deveni atât de sgomotos, în cât regina-mamă înţelese că uă luptă trebuia să aibă loc.

In adevĕr Henric şi Noe înaintase spre întêmpinarea aceluĭ inamic mysterios.

Urmăritoriĭ intrasse în livadă.

Acestia eraŭ, se înţelege, René, ducele şi favoriţi duceseĭ.

Cincĭ în contra patru, partida ar fi fost maĭ egală.

Dĕr René ca un om prudinte, strânsese la duoĕ leghii de acollo. verĭ uă ḑece soldaţĭ cu officeriĭ lor ce mergeaŭ la Angers pentru garnizonă.

Iĭ se promisese fie căruĭ soldat câte duoĭ pistolĭ, cincĭ-ḑecĭ officeruluĭ şi caĭ de schimb pentru aceia ce li s'ar întêmpla să le móră pe drum.

Prin urmare Bearnesul şi ceĭ treĭ Gasconĭ nu maĭ aveaŭ affface cu cincĭ dĕr cu cincĭ-spre-ḑece inamicĭ.

Henric 'ĭ numĕră cu privirea.

Apoĭ strigă în limba bearnesă :

— In contra acestor miserabilĭ!

Si ceĭ patru bravĭ se aruncă asupra acelor inamicĭ numeroşĭ ce 'ĭ urmărise atâta timp.

Dĕr ducele şi René ca nişce generalĭ dibacĭ, pusese soldaţĭ înnainte, păstrând cu Leo şi amicĭĭ seĭ reserva.

Decĭ soldaţiĭ fură primul zid.

Henri 'şĭ deschise un passagiŭ în mijlocul lor cu măşcile la ochĭ şi lovind în drépta şi în stânga.

Hector rĕmăsese lângă litieră, gata de a pumnala pe regina-mamă, décă Henric şi însocitoriĭ luĭ eraŭ învinşĭ.

Lupta fu scurtă dĕr teribilă.

Cincĭ soldaţĭ căḑură, un glonţ omorî calul luĭ Noe.

Noe se ridică repede ca fulgerul şi se găsi lângă regele.

Dĕr dupe ceĭ cincĭ soldaţĭ, căḑuţĭ, veni rândul ducelui şi ómeniior seĭ.

Henric recunoscu pe inamicul, pe rivalul seŭ, pe acel vĕr de Guise care 'l ura atât de mult.

El alergă drept la dânsul, lovind în drépta şi în stânga.

— Ah! ah! rânji ducele, ce 'l aşcepta cu linişce, 'mi pare că acesta e şeful bandeĭ!

Uă luptă se încinse între dênşiĭ, uă luptă îngrozitóre. Dupĕ felul cum spadele lor se încrucişaŭ se putea înţelege că elle se maĭ întêlnise şi că se cunosceaŭ.

Noe se lupta pe jos, şi avusese timpul de a'şĭ lua pistólele de la şea şi de a şi le pune la brîŭ.

Pe când ducele se lupta cu Henric, René, tot trădător, alerga în ajutorul princiuluĭ lorrain şi se pregătea de a lovi pe Henric pe la spate.

Dér Noe cu o lovitură de pistol 'ĭ omorî calul.

Apoĭ sări asupra luĭ René cu spada în mână :

— Intre noĭ duoĭ! ḑisse el.

— Cunosc acéstă voce! murmură Florentinul.

Nu o veĭ cunóşce mult timp, strigă Noë cu furie.

Şi el se aruncă asupra Florentinuluĭ.

Dér René sări la uă parte, spada alunecă în spaţiŭ, Noë se împedică şi căḑu.

In acelaşĭ timp, duoĭ soldaţĭ se aruncă asupra Noë, şi unul dintr'ênşiĭ 'l coprinse cu bracele luĭ robuste pe când cel alt 'ĭ apăsa un genuchiŭ pe pept şi un pumnal pe găt.

Dér René strigă :

— Nu 'l omoriţĭ! acésta e sarcina călăuluĭ, legaţi'l...

Pe când Henric se lupta cu ducele pe care 'l rănise de treĭ orĭ, şi pe când Noe era făcut prisonier, Hector şi Lahire şeḑênd înnaintea litiereĭ, se apăraŭ cu uă energie selbatecă.

Leo şi companionĭ seĭ urmaţĭ de restul soldaţilor 'ĭ încongiurase strigându-le :

— Predaţi-vĕ! ! !

Dér Hector şi Lahire se băteaŭ cu furie.

Din patru loviturĭ de pistol, eĭ culcară duoĭ soldaţĭ şi pe officer.

Dér ce putéŭ face duoĭ ómenĭ obosiţĭ contra ḑece?

Un timp veni când puterile le lipsiră.

Spada luĭ Lahire se sfărîmă, şi un soldat împlântă pumnalul în calul Gasconuluĭ.

Cal şi cavaler se restogoliră pe pămĕnt, şi pentru a duoa óră, Henric, ce lovise pe ducele pentru a patra óră, auḑi vocea luĭ René strigând luĭ Leo şi soţilor seĭ:

— Nu 'l omoriţĭ! legaţi'l!!!

Duoĭ ómenĭ luptaŭ âncă contra şépte: Henric ce silea pe ducele a se trage necontenit înnapoĭ; Hector care 'şĭ făcuse din litieră uă întăritură.

In litieră d-na Catherina, spăimântată, nu îndrăsnea a face nicĭ uă mişcare, nicĭ de a 'şĭ ridica capuşonul.

— Ah! drace! strigă tot de uă dĕtă Hector, cel pucin nu o vor avea vie!

Şi el întinḑênd mâna în litieră lovi pe regina cu pumnaiul.

Un strigăt surd se auḑi, uă plóe caldă inundă mânele gasconuluĭ.

— Am omorît'o! 'şĭ ḑisse el.

Şi atuncĭ el nu maĭ cugetă de a se apăra, dér de a fugi deschiḑêndu'şĭ uă cale prin mijlocul inamicilor.

Hector la uă depărtare de ḑece paşĭ, silea pe ducele de a se retrage, dér nu isbutea de a îl omorĭ.

Hector dete pintenĭ caluluĭ.

Lucifer sări, resturnă duoĭ soldaţĭ aĭ căror caĭ eraŭ omoriţĭ, spada luĭ Hector lovi în drépta şi stânga, întêlni peptul luĭ Leo d'Arnemboury şi dispăru maĭ cu totul.

Companionĭĭ luĭ Leo se înlăturară pucin pentru a susţine pe nenorocitul lor amic, ce se cletina pe şea.

Hector era deja lângă regele.

Ce se petrecu atuncĭ?

Este cu neputintă de descris, dér aceştĭ duoĭ ómen ce se bătuse cu disperare şi nu avusese alt scop de câ a muri victorios, schimbară uă privire, se ghiciră, s înţeleseră.

Şi de uă dată Henric, al căruĭ cal slăbit, rănit er gata să cadă, Henric sări cu uşurinţă jos pe când Hec tor se pusese înnaintea duceluĭ spre a înlocui pe re gele seŭ.

Henric era sĕnătos şi scăpat, ducele era rănit.

Henric era copilul munţilor, el avea uşurinţa une căprióre ; el scia la trebuinţă sĕ se lupte ca un tigru.

Un cal al căruĭ cavaler fusese omorît rătăcea prin mijlocul aceleĭ şcene de carnagiŭ.

Henric sări pe el, scósse un strigăt gutural, strigătul unuĭ Bearnes ce fuge dupe ce s'a împotrivit inamiculuĭ pênă la cel din urmă moment şi, apăsánd pinteniĭ el se depărtă în galop.

De uă détă şi Hector printr'uă mişcare repede se depărtă de ducele, şi dupĕ duoĕ secunde galopa alătur cu bearnesul ce 'ĭ ḑicea :

— La Paris ! la Paris ! trebue sĕ scăpăm pe Noë şi Lahir de la eşafod.

IV

Pe când aceste evenimente se petrecéŭ pe drumul de la Paris la Angers, Louvrul era în mare mişcare.

Dupe câte-va ore de la răpirea d-neĭ Catherina şi dispariţiunea d-neĭ Margareta, M. S. regele Carol IX, ce dormise fórte bine, lucru rar, se deşteptă fórte bine dispus.

Pentru ómeniĭ ce trăiaŭ atuncĭ la Louvrum, buna dis- posiţie a regeluĭ Carol IX era aşa de pucin comună ca uă ḑi cu sóre în timpul erneĭ.

D. Pibrac fu de asemenea, fórte vesel când pagiul

Gauthier, ce 'şĭ petrecuse nóptea în camera regelui 'i ḑisse :

— D-le căpitan de garḑĭ, regele s'a deşceptat surîḑênd şi cere a te vedea.

D. Pibrac auḑind acelle cuvinte, privi orologiul din anticameră.

Acel orologiŭ nu arăta numaĭ orele, dér şi ḑilele şi anniĭ.

Orologiul arăta în acel moment că se aflaŭ la şépte-spre-ḑece august, şi că eraŭ şépte ore şi jumĕtate de diminéţă.

— Ecă uă ḑi ce nu o voiŭ uita ! murmură d. de Pibrac.

Şi cu un pas grăbit intră în camera regală.

M. S. regele Carol IX se afla âncă în pat cu surîsul pe buze, ast-fel dupĕ cum anunciase pagiul Gauthier.

— Bună ḑiua, Pibrac, ḑisse regele.

— Bună ḑioa, Sire.

— Ce timp ?

— Un timp fórte plăcut ; sóre frumos, Sire.

— Putea-vom vêna ?

— Oh ! de sigur !

Şeḑĭ aci, Pibrac, amicul meŭ, ḑisse regele arĕtând un scaun căpitanuluĭ sĕŭ de garḑĭ...

Pibrac se puse jos.

— Sciĭ, ḑisse regele, că am dormit astă-nópte ca cel din urmă dintre ţĕraniĭ meĭ, scumpul meŭ Pibrac ?

— Cu atât maĭ bine ! Sire.

— Si am visat lucruri plăcute.

— Ah ! făcu Pibrac.

— Oh ! urmă regele, nisce vise cu neputinţă de indeplinit, te asigur.

— Adevĕrat, Sire ?

Judecă singur : Am visat că d-na Caterina mama mea începuse a urî pe René.

— In adevĕr, Sire, observă Pibrac, acest vis e cam...

— Aşcéptă, Pibrac, amicul meŭ !

— Ce maĭ e, Sire ?

— In visul meŭ, d-na Catherina şi vĕrul meŭ regele de Navarra erau fórte legaţĭ în amicie.

— Adevĕrat !

— Eĭ se înbrăcişéŭ şi schimbaŭ cuvinte de frăţenie.

— Sĕ vede bine că Mejestatea Vóstră a visat, ţisse Pibrac.

— Si d-na Margareta, sora mea, sĕ împăca cu cel alt vĕr al meŭ ce sciĭ, Pibrac, amicul meŭ.

— Ducele de Guise ?

— Intocmaĭ.

D. de Pibrac încruntă sprîncenile :

— Pe legea mea ! Sire, ţisse el, écă cea din urmă parte a visuluĭ Majestăţeĭ Vóstre, ce 'mĭ pare maĭ lesne de împlinit ca cele alte.

— Aud ! făcu regele.

Si el privi pe Pibrac cu atenţiune.

— Ah ! Sire, ţisse căpitanul garţilor, d-na Catherina nu prea iubea pe ducele de Guise.

— Adevĕrat !

— Dér iubeşce şi maĭ pucin pe regele de Navarra.

— Sunt de părerea tea, Pibrac.

— Afară de acésta, reluă prudentul căpitan de garţĭ Majestatea Vóstră scie tot atât de bine ca şi mine că d-neĭ Catherina 'ĭ a plăcut tot-déuna discordia.

Regele rîsse cu veselie.

— Si urmă Pibrac încuragiat, cu singurul scop de a nemulţumi pe regele de Navarra, ea e în stare de a se împăca cu ducele de Guise.

— Creţĭ ?

— Ah ! da.

— Dér sora mea Margot ce amestec póte avea în tóte acestea ?

— Regina de Navarra e tĕnêră, Sire.

— Ea e de duoĕ-ḑecĭ anĭ.

— Ea e frumóssă...

— Ah! sunt fórte sigur de acésta..

— Ea e póte gelósă...

— Si acésta se póte!

— Si déca regele de Navarra...

— Bun, întrerupse Carol IX, inţeleg Pybrac amicul meŭ.

— Prin urmare, d-na Catherina, urmă căpitanul garḑilor, e în stare de a câştiga din tóte acestea.

— In profitul duceluĭ?

— Aşa cred.

Regele se coborî din pat şi strigă pagiuluĭ Gauthier,

— Imbracă-mĕ!

Pibrac se prefăcu a se retrage.

— Nu, nu, ḑisse regele, rĕmâĭ Pibrac.

— Majestatea Vóstră are trebuinţă de mine?

— Voesc se şciŭ ce parte e adevĕrată din visul meŭ.

— Cum acésta, Sire?

Regele surîse:

— Margot nu 'mĭ ascunde, ḑisse el.

— Ah! făcu Pibrac cu un aer înduoios.

— Si déca d-na Catherina a făcut ceva în favórea duceluĭ... Margot 'mĭ o va spune.

— Póte, Sire.

— Decĭ du-te de o chiamă.

Pibrac se înclină şi eşi.

El creḑu că va găsi în anticamera Margareteĭ séŭ pe Nancy séŭ pe alt cine-va care sĕ 'ĭ transmită voinţele regineĭ.

Pibrac însă se incelă.

Anticamerile d-neĭ Margareta eraŭ deşerte.

Căpitanul garḑilor ajunse chiar pênă la uşa oratoriuluĭ juneĭ regine de Navarra, fără a întêlni pe cine-va.

— Oh! oh! 'şĭ ḑisse el, eĭ s'aŭ culcat târḑiŭ, 'mĭ pare.

Si el bătu încet.

O profundă tăcere domnea în interiorul oratoriului şi nimenĭ nu respunse.

Pibrac bătu maĭ tare şi nu obţinu nicĭ un resultat.

— Regina de Navarra a eşit, 'şĭ ḑisse el. Fără îndoélă ea trebue sĕ fie la d-na Catherina... déca n'o fi în cabinetul regeluĭ bărbatuluĭ eĭ.

El trecu din noŭ anticamerile şi merse a bate la uşa regeluĭ de Navarra.

Aceeaşĭ tăcere.

— Ecă! 'şĭ ḑisse el, ceva straniŭ!

Si ḑicênd acestea se îndreptă spre apartamentele d-neĭ Catherina.

Acolo uă nouă surprindere aşcepta pe căpitanul garḑilor.

Ca şi anticamera juneĭ regine, acea a regineĭ-mamă era deşértă.

— Pe credinţa mea! cu atât maĭ rĕŭ! 'şĭ ḑisse Pibrac.

Si el bătu.

Nimenĭ nu respunse; dér maĭ în acelaşĭ timp nisce paşĭ se auḑi şi un pagiŭ sosi printr'uă uşă opusă.

Acel pagiŭ ce se numea Hobert, era de pucin timp în serviciul regineĭ-mame. El salută pe Pibrac.

— Bună-ḑiua, pagiule, 'ĭ ḑisse căpitanul garḑilor.

— Bună-ḑiua, d-le de Pibrac.

— Sciĭ décă regina e deşcéptă?

Pagiul respunse cu un aer mysterios.

— Nu cred. ḑisse el.

— Oh! oh!

— Am bătut în van... de maĭ multe orĭ chiar şi...

— Dér aĭ intrat?

— Da, d-le, ḑisse el.

— Regina dórme?

— Cred că da, gângăni copilul

— Si d-na Margareta nu e la dênsa?

— Nu.

D. de Pibrac 'şĭ închipui că pagiul mințea şi 'ĭ ḑisse cu severitate :

— Te previŭ, junele meŭ amic, că viŭ din partea regelui.

Aceste cuvinte turbură pe pagiŭ ce se roşi.

— Aide ! micul meŭ, adăogă Pibrac, spune-mĭ adevĕrul, déca voescĭ sĕ'ţĭ păstreḑĭ urechile.

Pagiul avu frică :

Regina mamă nu s'a maĭ reîntors, ḑisse el.

— Cum ! ea nu s'a maĭ reîntors ?

— Nu.

— De când ?

— De aséră.

— Oh ! oh ! facu Pibrac uimit.

— Este adevĕrat, d-le.

— Si unde s'a dus ?

— Nu sciŭ.

— Când a eşit ?

— Spre ḑece ore séra.

— Si nu s'a maĭ reîntors de atunci ?

— Nu, d-le.

— Sciĭ unde s'a dus ?

— Nu, sciŭ.

— Ah ! murmură Pibrac, acésta e straniŭ !

Si el se depărtă visător.

Cu tóte acestea maĭ nainte de a transmite celle aflate regelui, el găsi de cuviinţă de a vedea déca d-na Margareta nu era în apartamentele eĭ.

Pibrac, prudentul Gascon, 'şĭ ḑisse :

— Déca găsesc pe d-na Margareta, affacerile reginei-mame ne fiind ale melle, nu am trebuinţă de a narra regelui celle auḑite.

De astă-dĕtă căpitanul întêlni în corridor pe uă cameristă.

Nu era Nancy, —căci Nancy era fórte departe la acea oră,—dér era Ponette, uă fétă frumósă ce înlocuia câte-uă-détă pe favorita reginei de Navarra.

— Mica mea, îi ḑisse d. de Pibrac, 'mi ai putea spune unde pot găssi pe regina Margareta ?

— Vai ! nu, d-le.

— Ai fost cu tóte acestea la dênsa, astă-ḑi de diminéța.

— N'am vĕḑut'o.

— Pentru ce ?

— Am bătut la tóte uşile...

— Si nu 'ți s'aŭ deschis ?

— Nu.

— Drace, murmură Pibrac, écă uă complicare şi mai stranie.

— Dér cel pucin ai vĕḑut pe Nancy ?

— Nu, domnule, şi mai mult âncă, m'am uitat pe cheia uşei, şi am constatat că patul era neatins.

— Drace ! drace ! repetă Pibrac, dér pe regele de Navarra ?

Nu, nici pe Majestatea Sea. Am intrat în cabinetul sĕŭ, dér cabinetul era gol.

Pibrac atunci luă cu galanterie pe cameristă de bărbie, şi apoi sĕ întórse lângă Majestatea Sea.

— Mĕ prind, ḑisse regele vĕḑêndu'l intrând, că sora mea Margo nu s'a sculat âncă.

— Sĕ póte, Sire.

— Cum ! nu eşti sigur ? strigă regele.

— Sire, eŭ nu pot sĕ vĕd prin ziduri, şi Majestatea Vóstră nu 'mi a commandat sĕ sparg uşa.

— Ce vroesci sĕ ḑici ?

- Vroesc sĕ ḑic, sire, că regina de Navarra nu este în appartamentul sĕŭ.

— Aidea de !

— Si déca este, nu póte să se lasse a fi vĕḑută.

— Nu se póte, murmură regele, trebuesce sĕ fie la dómna Catherina.

— Dér nicĭ regina-mamă nu este în appartamentul seŭ, sire.

De astă-dată regele, rĕmase ca trăsnit.

— Sĕ pare chiar, adăogă Pibrac, că Majestatea Sea a eşit din Louvru, şi că nu s'a maĭ întors.

— Ah! acésta nu se póte!

— Sĕ póte, sire, un pagiŭ 'mĭ a spus.

— Cum sĕ numesce acel pagiŭ?

— Robert.

Pagiul Gauthier atuncĭ, care tocmaĭ termina tualetta regeluĭ, cutesă a lua cuvêntul:

— Regina-mamă, ḑisse el, ese din Louvru aprópe în tóte serile.

— Ce vorbeşcĭ micule? murmură regele.

— Spun adevĕrul, sire.

— Şi unde merge?

— Nu sciŭ!

— Atuncĭ dér, micule, visezĭ.

— Oh! nu, sire, merge adesea chiar îmbrăcată ca cavaler.

— Ah! esclamă Carol IX încruntând sprîncéna.

— De obiceiŭ se îndreptézĕ spre piaţa Saint-Germain, şi într'uă sĕră am vĕḑut'o intrând în strada des Prêtres. Dér nu am cutesat s'o urmăresc.

Carol IX deveni visător. Apoĭ tot de uă dată ḑisse:

— Convinĭ acum, iubite Pibrac, că meseria de rege este uă urâtă meserie? Sĕ petrec în Louvru atâtea lucrurĭ fără ca eŭ sĕ sciŭ; cu tóte acestea, cu verĭ ce preciŭ trebue sĕ le aflu.

Aci regele tăcu un moment, apoĭ tot de uă dată luându'şĭ pălăria, bastonul şi spada, ḑisse cu furie luĭ Pi-

brac sĕ 'l urmeze, şi ast-fei, amânduoĭ merserĕ drept la appartamentul dómneĭ Catherina.

Pagiul Robert, care remässese în anticamerĕ, vĕdênd pe regele, 'ĭ spuse ceia ce spussese şi d-luĭ de Pibrac şi regele atuncĭ înfuriat, 'ĭ ḑisse:

— Dute de 'mĭ chémă un gard, pe cel maĭ mare şi maĭ puternic ce veĭ putea găsi.

Pagiul alergă sĕ esecute ordinile regeluĭ, ér regele remânênd cu Pibrac, 'ĭ ḑisse:

— Déca dómna Catherina a eşit din Louvru de asĕră şi nu s'a maĭ întors, şi déca sora mea Margot nu va fi la dênsa, atuncĭ positiv că sunt împreună.

In ĕne, pagiul reveni cu un gard gigantic, şi regele vĕḑêndu'l 'ĭ arătă uşa şi 'ĭ ḑisse:

— Pune umărul, şi sparge-o.

Gardul se supuse, şi îndată uşa sbură.

— Este bine de a fi rege, murmură Pibrac surîḑênd, maĭ cu osebire că póte intra ast-fel pe la ómenĭ.

Gardul atuncĭ vroi sĕ se retragă în anticamerĕ.

Apoĭ urmat de Pibrac, intră în oratoriul şi camera de culcat a dómnăĭ Catherina, şi dupe ce căută, şi nu găsi nicĭ un semn care sĕ 'l pótă pune pe urma dómneĭ Catherina, ḑisse luĭ Pibrac:

— Se vedem, póte că vom fi maĭ fericiţĭ la Margot.

Apoĭ urmaţĭ de Gard, se dusĕră la uşa appartamentuluĭ dómneĭ Margareta, şi gardul spărgênd şi pe acésta ca pe cea d'ântêiŭ, regele intră în oratoriŭ.

Dér pe când regele vroia sĕ intre în camera de culcare, ochiul pătrunḑĕtor al căpitanuluĭ de gardĭ zări celle treĭ scrissorĭ lässate de dómna Margareta, şi ca un om inspirat, dupe ce citi în grabă celle treĭ subscripţiunĭ:

„Dómneĭ Catherina. — Majestăţeĭ Sélle regeluĭ.—Regeluĭ de Navarra.“ Predominat şi de un presimţiment

bizar, ascunse pe cea din urmă cu iuţéla unuĭ escamotor.

Apoĭ chemă pe regele, şi arătându'ĭ numaĭ pe celle alte duoĕ, 'ĭ ḑisse :

— Veḑĭ, sire.

— Oh ! oh ! făcu regele. Sĕ citim !

Apoĭ rupênd pecetia acelleia ce regina de Navarra o adressa luĭ, citi tare :

„Sire,

„Majestatea Vóstră sciind respingerea ce o am de „lucrurile politice, sper că nu va vedea în lipsa mea. „de câţ un capriciŭ femmeesc, şi nimic maĭ mult.

„Eŭ din consimţimentul regeluĭ bărbatul meŭ, merg „sĕ fac un mic voyagiŭ de câte-va sĕptĕmânĭ ; şi Maje„statea Vóstră care în tot d'auna 'mĭ a arătat uă mare „amicie, sper că o va urma şi în lipsa mea, a părtini pe „regeluĭ de Navarra, care, cu tóte că este cel maĭ cre„dincios supus al Majestăţeĭ Vóstre... totu'şĭ, are uă mul„ţime de innamicĭ la curte."

— Drace ! strigă regele, étă uă căldurósă recomandaţiune !... Se vedem ceia ce ḑice şi dómneĭ Catherina.

Apoĭ el ca un rege, căruia tot 'ĭ este permis, rupse pecetea scrissóreĭ care nu era adressată luĭ.

V

Dĕr pe când el despecetluia scrisórea ce dómna Margareta o scrissese regineĭ mame, şĭ făcu următórea reflecţiune :

— Déca Margot scrie regineĭ-mame, positiv că n'aŭ eşit împreună din Louvru. Unde dĕr póte fi dómna Catherina ?

Apoĭ regele citi :

„Dómnă,

„Pe lângă acest billet alătur un messagiŭ pe care veĭ „putea sĕ 'l facĭ să parvină la monseigniorul ducele de „Guise, cu care am aflat positiv că aĭ preînnoit amicia, „dupe ce aĭ vroit sĕ puĭ sĕ 'l ucigă într'un colţ al Lou„vruluĭ.

„Pe când însă, dómnă mamea mea, 'ţĭ va parveni a„cest billet, voiŭ fi positiv fórte departe de Louvru şi „de Paris ; fiind-că regele de Navarra şi eŭ, nu ne în„ţelegem asupra moduluĭ cu care trebue se guvernăm „poporul nostru din Gasconia, m'am hotărât de a vo„yagia câte-va ḑille. şi acésta în scopul numaĭ de a mĕ „iniţia asupra lucrurilor politice, şi se studiez moravurile „şi obiceiurile differitelor ţĕrrĭ...

„Te rog dér, dómnă mama mea, de a priimi adiurile „mele, şi eŭ rog cerul sĕ urmeze de a te protegia.

„*Margareta.*"

Regele atunci citi şi reciti cu totul confus.

Apoĭ găsind în plic şi biletul ce dómna Margareta 'l scria duceluĭ de Guise, înnainte d'a-l citi, privi pe Pibrac şi strigă cu furie :

— Ah ! bravo ! sciĭ că eŭ nu sunt nimic în Louvru ?

Pibrac tressări.

— Da, eŭ nu maĭ sunt rege al Franciel, urmă princiul întărâtat peste măsură, de óre ce se petrec asemenea lucrurĭ fără ca să fiŭ însciinţat.

— Etă că furtuna începe, sĕ gândi Pibrac, şi cred că am făcut bine de am suprimat scrissórea regeluĭ de Navarra, fiind-că ea trebue se conţină cu totul alte lucrurĭ !

Regele atunci, afară din sine'şĭ, rupse pecetea Margareteĭ, şi citi următórele :

«Scumpul meŭ duce,

„Viaţa omuluĭ este un rîŭ al căruĭ curent nu sĕ în-
„tórce, dér malurile 'ĭ sunt câte uă détă atât de fru-
„móse, în cât voyagiorul care le-a percurs le păstréză
„uă vecinícă reamintire.

„Reamintirea valoréză maĭ mult ca sperancia.

„A d-télle din trecut,

Margareta.

Furia luĭ Carol IX de astă dată fu fără marginĭ.

— Cum! strigă el, ducele de Guise a venit la Paris?

— Aşa sĕ vede, murmură Pibrac.

— Şi el a revĕḑut pe Margareta?

— Scrissórea reginеĭ de Navarra lassă sĕ se în-
ţelégă.

— Drace! drace! gângăni regele, vĕrul meŭ de Na-
varra trebuesce sĕ afle!

— Sire, ḑisse atunciĭ Pibrac, am căutat pe regele de Navarra în tot Louvrul, şi nu 'l am găsit.

— Dér cu tóte acestea nu s'a dus cu Margareta?..

— Nicĭ eŭ nu cred, sire.

— Şi apoĭ déca Margot s'a dus de uă parte, regina-mamă s'a dus de ceĭ-altă.

— Aşa pare, sire.

— Şi ḑici, Pibrac amicul meŭ, că regele de Navarra nu este în Louvru?

— Oh! de acésta sunt sigur.

— Atunciĭ dér, trebue sĕ se scie unde este... Caută'l, vroesc sĕ 'l vĕd!..

Apoĭ regele părăsi pe Pibrac, căpitanul sĕŭ de gardă în corridor, şi intră furios în appartamentul sĕŭ.

D. Pibrac însă, ameţit de tot ceia ce vĕḑuse şi auḑise, simţind necessitatea de a se linişci, merse de sĕ

închise în camera sea, şi acollo, punêndu-se pe un fotoliŭ, începu a cugeta în modul următor:

— Se vedem! 'şĭ ḑicea el, sĕ ne silim a descurca pucin tóte acestea.

Revederea reginei mame cu ducele de Guise, o sciam, dér că eraŭ bine împreună, mĕ înduoiam.

Pe urmă, dómna Catherina a eşit aséră din Louvru, şi acésta, ca de obiceiŭ; dér nu s'a mai întors. Unde póte fi?

Mĕ tem că dómna Catherina plătesce imaginaţiunea... şi ura eĭ...

Dómna Margareta a vĕḑut şi ea pe ducele de Guise. Dér dupe congediul ce 'ĭ 'l dă, positiv că nu 'l mai iubesce, şi iubesce tot pe regele de Navarra, bărbatul eĭ.

Dér...

Acest dér, fussese atât de greŭ, încât d. de Pibrac avu necesitate de a se odihni.

Apoĭ dupe uă mică pausă, reluă:

— In fine, déca dómna Margareta iubesce tot pe regele de Navarra, pentru ce a fugit ea din Louvru?

Étă uă enigmă ce nu o pot deslega; déca cel pucin scrissórea ce am ascuns'o, nu'mĭ va ajuta...

Atunci d. de Pibrac. cu uă mână tremurândă, trase scrissórea reginei de Navarra a dresată bărbatuluĭ eĭ.

Cu tóte acestea, necutesând a o despecetlui, o întórse de mai multe orĭ în mânele sélle, şi repeta necontenit:

— Esplicaţiunea enigmeĭ mysterióse, este positiv aci dér nu cutes sĕ o despecetluesc. Ce păcat că nu sunt regele de Navarra! căci aşĭ sci tot...

Dupe cât vedem, d. de Pibrac stătu mult la înduoélă, dér dupe uă mai heroică reflecţiune, 'şĭ ḑisse în fine în sine'şĭ:

— Sunt într'adevĕr în serviciul regeluĭ Franciei, dér în calitatea mea de Gascon, iubesc pe regele de Navarra, şi prin devotamentul meŭ pentru dînsul, 'mĭ este

permis d'a mĕ amesteca pncin în affacerile selle. Cine scie ! póte că de cunnoscinţa acesteĭ scrissorĭ, depinde vr'un interes al luĭ. Aşa dér el mĕ va erta...

Atuncĭ d. de Pibrac, urmând esemplul luĭ Carol IX. rupse pecetea şi citi :

„Sire,

„Conduita d-télle 'mĭ a causat uă violentă mîhnire, aşa „că, şederea mea în Louvru ar mări-o.

„Suffere dér ca sĕ lipsesc câte-va ḑille numindu-mĕ

„Amica d-télle bună,

„*Margareta.*"

„P. S. Eŭ te sfătuesc ca maĭ mult ca tot-deauna sĕ „te ferescĭ de dómna Catherina, de René şi de escel- „lentul nostru vĕr ducele de Guise."

— Hîm ! murmură atuncĭ Pibrac, şi déca nu am âncă cuvîntul întreg al enigmeĭ, ţin cel pucin prima syliabă.

Apoĭ d. de Pibrac încrucişându'şĭ picióre'le 'şĭ urmă ast-fel monologul sĕŭ :

— Că regele de Navarra a încelat pe dómna Margareta, înduoĕélă nu maĭ este ; şi că dómna Margareta vroind sĕ 'şĭ resbune, s'a gândit sĕ preînnoiésca legătura cu ducele de Guise, lucrul este positiv ; dér vĕḑênd că nu 'l maĭ iubesce, s'a hotărât a face un voyagiŭ... şi a- acest voyagiŭ positiv că este în scopul de a întórce pe bărbatul necredincios.

Cu tóte acestea d. de Pibrac nu era âncă pe adevĕrata cale a adevĕruluĭ, şi ardea de dorinţa de a afla maĭ mult în ceia ce privea pe dómna Margareta.

Apoĭ pe lângă acestea, scrisórea dómneĭ Margareta către regele de Navarra neluminându'l maĭ mult asupra dispariţiuneĭ acestuĭ din urmă şi regineĭ-mame de uă détă, reluă în sine'şĭ :

Déca regele de Navarra are uă intrigă, objectul intrigeĭ sélle nu póte fi în Louvru ; şi positiv că el a petrecut uă nópte fericită.

Dér regina-mamă nnde este ?

— Pe legea mea ! termină d. de Pibrac ; căutând pe regele de Navarra, voiŭ găsi póte şi pe dómna Catherina.

Apoĭ, punêndu'şĭ pălăria p'uă ureche, mânele în buzunarul pantalonilor şi dându'şĭ uă apparenţă de rĕsboinic, care nu sĕ gândesce la alt-ceva, de cât la un pahar de vin vechiŭ, fluerând eşi din Louvrŭ, şi sĕ duse la cîrciuma luĭ Malican.

Bunul Malican, care. cu bonnetul seŭ rosiu pe cap, sta cu braciele încrucişate pe pragul uşeĭ sélle îndată ce zări pe d. de Pibrac, 'l salută.

— Bună ḑioa, Malican, 'ĭ ḑişse căpitanul întinḑêndu'ĭ mâna, onóre pe care Malican în mândria sea, nu o refusă.

Apoĭ căpitanul, aruncând uă privire înnăuntrul cîrciumeĭ, şi vĕḑênd'o că este deşértă, reluă :

— Heĭ! Malican, m'am deşceptat astă-ḑĭ cu uă sete arḑĕtóre, şi am venit să 'mĭ o potolesc cu uă butellie de vin vechiŭ.

— Bine, messire.

— Eĭ bine, Malican, amicul meŭ, dute de adŭ uă butellie şi spală şi duoĕ pahare.

Cârciumarul atuncĭ fără a lăssa se 'ĭ sĕ maĭ repete, se coborâ în pimniţă ; ér căpitanul de gardă, punêndu'şĭ spada pe uă mésă, se aşeḑă pe un scaun, şi 'şĭ făcu reflecţiunile următóre :

— Noe, confidentul luĭ Henric al nostru, este bărbatul frumóseĭ Myette ; şi cum un bărbat nu are secrete de femmeia sea, Myette fiind nepóta luĭ Malican, este probabil că nu va avea nicĭ ea de unchiul eĭ, aşa că, póte

ca secretele luĭ Henric să fi ajuns deja la Malican. Decĭ, sĕ ne facem datoria.

Cârciumarul atuncĭ reveni, şi convins fiind că toţĭ Bearnesiĭ sunt egalĭ, şi că aŭ dreptul sĕ şéḑă la aceieşĭ mésă, se aşeḑă în facia luĭ Pibrac, şi destupă una din butelliile brumóse ce el le adusse sub bracie.

In fine, când celle d'ântêiŭ pahare fură înghiţite, Pibrac privi pe Malican în faciă şi 'ĭ ḑisse:

— Tu mĕ cunoscĭ, nu este aşa ?

— Cum nu ? messire.

— Si scii să sunt Bearnes ?

— De sânge şi de animă, acésta să scie.

— Dér sunt în serviciul regeluĭ Francieĭ ?

— Oh ! acésta nu te împedică sĕ fiĭ şi devotatul regeluĭ nostru.

— Eĭ bine ! ḑisse Pibrac, tocmaĭ pentru dênsul vin sĕ 'ţĭ vorbesc.

— Heĭ ! făcu Malican.

— Dér sciĭ că el nu este in Louvru ?

— Sciŭ, respunse Malican clipind din ochĭ.

— Aşa ?

— Da, şi te povĕţuesc sĕ nu te ingrijescĭ de dênsul, adăogă cârciumarul.

— Déca 'mĭ vorbescĭ ast-fel, trebue sĕ sciĭ unde este?

— Positiv.

— Atuncĭ dér, spune'mĭ şi mie ?

— Nu, respunse Malican.

— Si pentru ce ?

— Pentru că nu este secretul meŭ.

— Dér déca 'ţĭ voiŭ cere, ca în interesul *regeluĭ nostru*, sĕ 'mĭ incredinţezĭ acel secret ?

— Nicĭ atuncĭ, murmură Malican.

— Dér póte că viaţa luĭ este în pericol ?

Malican începu rĕ rîḑă.

— Oh! reluă el, la acéstă oră, regele nostru nu are a sĕ teme de nimenĭ.

— Aşa credĭ?

— Nu numaĭ că cred; dér sunt şi sigur.

Malican era încăpăţânat ca un catâr spaniol; şi Pibrac sciind acésta, reluă:

— Bine, amicul meŭ, respect secretul teŭ. Dér te rog să 'mĭ facĭ uă singură gracie.

— Ce gracie?

— Aceia de a'mĭ spune numaĭ, déca regele este dus in affacerĭ amoróse?

— Nu cred, respunse Malican, aĭ căruĭ ochĭ albaştri clipeaŭ cu şiretlic.

— Bun! cugetă Pibrac, acum sciŭ la ce sĕ mĕ ţin; déca regele de Navarra nu sĕ occupă cu amorul, sĕ occupă positiv cu politica.

Apoĭ căpitanul de Gardă remase pucin visător; şi tocmaĭ când vroia sĕ reincépă cercetarea luĭ, duoĭ gardĭ intrând in cârciumă, 'l întrerupse şi atuncĭ fără a maĭ ţice nicĭ un cuvênt, eşi.

El sĕ duse pe marginea apeĭ, dér nu innaintă mult, când tot de uă dată, uă idee stranie trecêndu'ĭ prin cap 'şĭ ţisse in sine'şĭ:

— Oh! oh! déca asemenea lucrurĭ se vor fi întîmplat, atuncĭ, ciudate lucrurĭ!

Domnul de Pibrac creţuse, că lipsa regeluĭ de Navarra şi a dómneĭ Margareta avéŭ acellaş scop.

Apoĭ creţênd cum ţic ast-fel, şi gândindu-se că ghicise tot adevĕrul, intră în Louvru şi merse drept la regele Carol IX.

VI

Domnul de Pibrac, întocmaĭ dupe cum ţissese Malican, în fundul animeĭ sélle remássese tot Bearnes.

Pentru dînsul, regele de Navarra trecea innaintea regelui Francieĭ ; şi ast-fel, de şi credea că ghicise adevĕrul, totu'şĭ, prin alte cuvinte vroia sĕ 'l pună in current.

Deciĭ, mergênd el la regele, 'şĭ pregăti şi 'şĭ ḑisse chiar conchiḑênd in sine'şĭ :

— Positiv, că regele nu va inţelege ceia ce am inţeles eŭ.

Majestatea Sea regele Carol intrase in cabinetul seŭ în prada uneĭ furiĭ îngrozitóre, şi cu uă dorinţă arḑĕtóre de rĕsbunare.

Insă, acea furie şi dorinţă de rĕsbunare, nu provenéŭ din plecarea dómneĭ Margarete şi lipsa regeluĭ de Navarra, ci din relaţiunile ce aflase că esistaŭ între regina mamă şi ducele de Guise.

In fine, când căpitanul de gardă intră, Carol IX sĕ plimba în lung şi în larg cu paşĭ inegalĭ, şi pentru spaima pagiuluĭ Gauthier, care tremurând de spaimă, sĕ ghemuise într'un colţ al cabinetuluĭ, jura şi blestema ca un păgân.

Apoĭ, când vĕḑu pe Pibrac intrând, 'l întrebă cu bruscheţă :

— Unde e regele de Navarra ?

— A plecat, sire.

— A plecat ! esclamă regele.

— Da, sire.

— Şi nupə ?

— Urmăresce pe dómna Margareta.

— Ah ! Pibrac, amicul meŭ, 'ţĭ aĭ eşit din minte, 'mĭ pare,

— Pentru ce, sire ?

— Pentru că Margareta 'mĭ a scris, că plécă cu consimţimentul regeluĭ bărbatul eĭ.

— Aşa este, sire.

— Atunciĭ dér, pentru ce el ar maĭ pleca dupe dînsa?

— Pentru că dómna Catherina a trecut printre dînşiĭ, sire.

Regele făcu un pas innapoĭ, şi strigă :

— Ce spuĭ ! a mers până acollo ?...

Domnul de Pibrac atuncĭ aruncă uă privire eloquentă asupra pagiuluĭ Gauthier, şi regele înţelegênd ḑisse copiluluĭ:

— Du-te, lassă-ne singurĭ.

Gauthier esi.

Atuncĭ Pibrac luă un aer mysterios şi reincepu :

— Am fost, sire sĕ mĕ informez, şi am aflat multe lucrurĭ.

— Ca ce fel de lucrurĭ ?

— Anteiŭ, că regele şi regina de Navarra sunt certaţĭ.

— Adevĕrat ?

— Adevĕrat, sire; déca dómna Catherina 'şĭ a făcut loc între dînşiĭ.

Regele încruntă sprincenile.

— !Işĭ aduce óre aminte Majestatea Vóstră, urmă Pibrac, de un argintar numit Loriot... ce locuia in strada Urşilor ?

— De acella assasinat de René ? şi care avea uă femmee frumósă ?

— Tocmaĭ, sire, şi pare că femmeia luĭ, a devenit instrumentul ducelui de Guise şi Chatherina.

— Cum sĕ póte ?

— Asceptaţĭ sire. Regele de Navarra a fost innamorat de argintărésă innainte de căsătoria sea.

— Sciŭ.

— Eĭ bine! regina-mamă a pus'o din noŭ în drumul regeluĭ de Navarra.

— Si Margot a fost gelósă ?

— Positiv, urmă d. de Pibrac, déca uă détă 'ĭ a dat tóte probele că regele o incela; şi acésta a făcut pe juna regină indignată, sĕ plece pentru nu sciŭ care ţĕrră.

— Dér regele de Navarra? întrebă Carol IX.

— Regele de Navarra alérgă sĕ se disculpe. Dér déca o va ajunge, nu sciŭ!

Carol IX atunci coprins de uă veselie subită, ḑisse:

— Ce curios ar fi ca sora mea Margareta să fi luat drumul de Navarra.

— Se póte, sire.

— Si că regele urmărind pe femmeia sea, se intre în statul seŭ.

— Dér, pentru ce ar fi acésta curios, sire? întrebă Pibrac.

— Pentru că de la Nerrac pênĕ la Paris este departe.

— Depărtare de opt ḑile călare, sire.

— Da, şi pentru că uă dată la dênsul, regele de Navarra, va remânea acollo.

D. de Pibrac, care în ḑiua aceia avea spiritul cu totul deschis, înţelese jumĕtate cuvêntul, şi clipind din ochi ḑisse:

— Si acésta ar face, sire, ca regele de Navarra sĕ nu mai vorbéscă Majestăţei Vóstre de ḑestrea femmeei sélle.

— Aşa este, respunse Carol rîḑênd cu hohot.

Atunci, d. de Pibrac 'şi ḑisse în sine'şi:

— Fiind-că regele este vesel, putem vorbi pucin şi de regina-mamă.

Dér regele, ca cum ar fi ghicit gândul căpitanului seŭ, începu înnainte:

— Ei bine! Pibrac, amicul meŭ, plecarea surorei melle Margot, şi urmărirea bărbatului ei, nu 'mi esplică nimic asupra dispariţiunei reginei-mame?

— Este adevĕrat, sire.

Regele redeveni îndată serios, şi privi pe Pibrac drept în ochi.

— Sire, ḑisse atunci Pibrac, este primejdios de a se juca cineva cu focul.

— Cum ?

— De a încălți în mânele sélle un șérpe înghețat ; și de a redeveni amicul acelluĭ ce aĭ vrut să 'l assasinĭ.

Regele tressări.

— Esplică-te uă dată, strigă el cu bruscheță.

— Ah ! murmură Pibrac cu sfială, pentru ómenĭ săracĭ ca mine, este reŭ sĕ se amestece în affacerile reginei-mame.

— Spune înnainte ! strigă regele, sciĭ bine că eŭ nu sunt ca dênsa.

— Eĭ bine ! sire, Majestatea Vóstră scie, că regina-mamă s'a vĕḑut cu ducele de Guise, și că Majestatea Sea eșia în tóte serile din Louvru ?

— Da, sciŭ. Dér unde se ducea ?

— La ducele de Guise care era ascuns în Paris.

— Heĭ ! murmură regele cu totul confus, cine scie déca nu complotez împreună ?

— Eŭ nu mĕ amestec în politică, respunse Pibrac surîḑênd.

— Vorbesce, ḑisse Carol IX cu mândrie. Voesc se sciŭ tot !

— Fără îndoélă, reluă de Pibrac cu supunere, că complotul privesce pe regele de Navarra.

— Ah ! așa credĭ ?

— Positiv, fiind-că ducele iubesce încă pe dómna Margareta, și regina-mamă, fiind fericită de a găsi într'însul un inamic neîmpăcat al regeluĭ de Navarra, s'aŭ asĭ sociat împreună ; dér îndată ce ducele s'a disperat de amorul dómneĭ Margareta, fără îndoélă, că a încetat de a maĭ fi de bună credință către regina-mamă.

— Cum ? nu te înțeleg !

— Cred că el 'șĭ a reamintit că regina-mamă a vroit sĕ 'l uciga.

— Și pe urmă ?

— Ei bine! sire, cred că tóte acestea esplică îndestul dispariţiunea reginei-mame.

Regele tressări din nou:

— Ce vroescĭ să ḑicĭ? întrebă el.

— Vroesc să ḑic, murmură Pibrac, că regina-mamă este un bun amanet!

— Un emanet?

— Drace! cum nu?

Apoĭ căpitanul luă un aer fórte naiv; ér Carol IX impressionat, reluă:

— Să vedem, Pibrac, amicul meŭ, fiĭ sincer, vorbesce'mĭ clar.

— Majestatea Vóstră cere cu stăruinţă?

— Ordon chiar!

— Mă supun, sire.

— Ce s'a făcut regina-mamă? d-tea trebue se sciĭ!

— Sciŭ, sire, că aséră a eşit din Louvru... ca de obiceiŭ.

— Si pe urmă?

— Si tot ca de obiceiŭ, s'a dus să întêlnéscă pe ducele de Guise.

— Dér... unde?

— Ah! sire, acésta nu prea sciŭ.

— Cum se póte?

— Cred însă, că un óre care La Chesnaye... care este însărcinat cu affacerile caseĭ de Lorraine... trebue să scie unde locuesce ducele.

— Dér unde locuesce La Chesnaye, d-tea sciĭ?

— Da, sire.

— Eĭ bine, ḑisse regelle, ia ḑece gardĭ cu d-tea, şi du-te de l arrestéză.

— Pe cine? Pe La Chesnaye?

— Pe el însu'şĭ.

— Acum?

— Oh! fără zăbavă... trebue să isprăvim cu regina-

mamă? Cu tóte acestea, amicul meŭ, ḑicĭ că dómna Catherina a părăsit Louvru ca de obiceiŭ?

— Da, sire.

— Si că s'a întêlnit cu ducele de Guise?

— Aşa cred.

— Eĭ bine! şi ce a putut el sĕ facă?

— Eŭ mĕ tem, sire, că ducele aflând că dómna Margareta nu 'l maĭ iubesce, 'şĭ-o fi reamintit că regina mamă fusese sĕ 'l ucigă, şi o fi răpit'o.

— Cum! să fi cutesat el!?

— Princiĭ de Lorraine cutez tot, sire.

— Aĭ dreptate, murmură regele, remânând gânditor.

— Si apoĭ, ducele, nu póte să fi fost singur la Paris; el a trebuit se aibă duoĭ (séŭ treĭ gentilhomĭ devotaţĭ, carĭ, or fi legat şi fericat pe regina-mamă, şi o fi pus'o în vr'uă litieră, séŭ o fi legat'o pe vr'un cal.

— Dér acésta este uă crimă de înnaltă trădare! strigă regele spumegând de furie.

— Positiv, sire.

— Si ducele a putut să cuteze una ca acesta?

— Aşa 'mĭ bănuesc, şi trebue să fie.

Carol atunci bătu din picior.

— Déca este aşa urcă-te pe un cal, şi alérgă dupe răpitorĭ.

— Mĕ supun, sire, dér mĕ tem că voiŭ omori ḑece caĭ, fără ca să reuşesc.

— Pentru ce?

— Pentru că ducele are duoĕ-spre-ḑece ore înnaintea nóstră, şi apoĭ, a trebuit se mérgă şi iute.

— Ah! aĭ dreptate!

— Aşa dér, sire, mĕ unesc maĭ bine cu părerea d'ântêiŭ a Majestăţeĭ Vóstre.

— Cu care?

— Cu aceia de a aresta maĭ ântêiŭ pe La Chesnaye.

— Si pentru ce?

— Pentru că el trebue să scie mai mult ca noi, şi 'l vom face se vorbéscă.

— Bine! Dute dér de 'l arrestéză îndată.

Domnul de Pibrac atunci, făcu trei paşi spre uşă. Dér regele 'l chemă înnapoi şi 'i ţisse:

— Pibrac, amicul meŭ, eŭ cred că veţi lucrurile cum sunt.

— Câte uă dată, sire.

— Ei bine! dă'ţi părerea.

— La ce lucru, Majestate.

— Déca ducele a răpit pe regina-mamă.

— Oh! aş putea să jur, sire.

— Dér, în ce scopŭ?

— In scopul d'a avea un emanet.

— Dér pentru ce?

— Pentru că, princii Lorraineĭ aŭ privit în tot-d'auna cu plăcere uă fortereţă a Franciei care este la frunta-ria lor.

— Hei! făcu regele, vroescĭ să ţicĭ de Dieulouard?

— Da, sire.

— Pe viaţa mea, strigă Carol IX, déca va fi aşa, 'şi aŭ luat un óspĕt mai mult.

Pibrac atunci, privi pe regele cu un ochiŭ interro-gator.

Ér regele cu tótă liniscea, şi cu un surîs pe buze, reluă:

— Verii mei de Lorraine pot să ţie pe regina-mamă în tótă viaţa ei, dér pe Dieulouard nu 'l vor avea.

— Amin! ţisse Pibrac.

— Căci să veţi, amicul meŭ, termină regele, regina-mamă se va găsi şi mulţumită la Nancy, de óre ce va fi lângă verii aceia ce ea iubesce atât de mult.

Căpitanul de gardă nu scóse nici un cuvênt; ér Ca-rol IX, într'al căruĭ spirit se făcuse uă schimbare, urmă:

— Si apoi afară de acésta, dómna Catherina deveni-

se şi mult genantă la Louvru ; ea se amesteca în tóte intrigile, inventa felurĭ de comploturĭ, să certa cu vĕrul meŭ regele de Navarra, şi în unire cu acel miserabil René, făcea uă mulţime de lucrurĭ necuviincióse şi deshonorate.

— Heĭ ! sire, ḑisse atuncĭ căpitanul de gardă, Majestatea Vóstră pretinde că nu scie ce se petrece în regatul seŭ ; şi cu tóte acestea, 'mĭ pare că este destul în curent.

— Aşa ! te înceĭ !

— Cu tóte acestea, déca Majestatea Vóstră ḑice că regina-mamă nu se va găsi reŭ la Nancy cred că este de prisos se maĭ arrestăm pe La Chesnaye.

— Nu, nu !

— Aşa dér, trebue se 'l arrestez ?

— Fără înduoélă, putem să aflăm şi altele de la dênsul.

— Atuncĭ este alt-ceva.

— Sĕ 'l aducĭ însă aci.

— Când ?

— Indată.

Pibrac atuncĭ salută şi eşi ; apoĭ cu un pas repede ajunse în curtea cea mare a Louvruluĭ, intră la postul de gardĭ şi luă ḑece ómenĭ.

Dupe acésta, se duse drept la domiciliul luĭ La Chesnaye, dér înnainte de a bate la uşă, aşeḑă pe aceĭ ḑece ómenĭ în jurul caseĭ, şi le dete acest ordin:

— Veţĭ împuşca pe verĭ cine va vroi sĕ ésă din acéstă casă.

Apoĭ d. de Pibrac ridică ciocanul de la uşă : dér vĕḑênd că nimenĭ nu venea sĕ 'ĭ deschidă, şi că ferestrele eraŭ acoperite cu storurĭ, 'şĭ ḑisse în sine'şĭ :

— Eta un om ce dórme liniscit, şi care va avea uă desceptare tristă.

VI

Pe când d. de Pibrac ocolise casa luĭ La Chesnaye, nu erau de cât opt ore.

La cea d'ântêiŭ bătae a ciocanuluĭ, nimenĭ nu sĕ miş-case, dér dupe ce sĕ repetă bătăile, uă feréstră sĕ des-chise, şi uă voce spartă întrebă :

— Ce vreĭ ?

— Vroesc să vĕd pe d. La Chesnaye, rĕspunse că-pitanul de gardă.

Atuncĭ uă femmee bătrână se aplecă pe feréstră, şi vĕdênd pe garḑiĭ ce încongiurau casa, rĕmase uimită, ér Pibrac cu un ton imperios repetă :

— Deschide ! deschide !

— Domnul La Chesnaye nu este aci ! rĕspunse bă-trâna.

Pibrac atuncĭ făcu un semn , şi la acel semn, un gard gigantec, adică tot acella ¡care dărâmase uşa dómneĭ Catherine, luă hallebarda (1) sea cu ¡amânduoĕ mânele şi începu a turbura auḑul domnuluĭ La Chesnaye.

La acel sgomot, uă altă feréstră sĕ deschise. şi un cap de om sĕ arătă :

— Ce este acest sgomot ? şi ce vrea cu mine ? în-trebă noul appărut.

— Bravo ! strigă Pibrac, este domnul La Chesnaye.

— Da, eŭ sunt, rĕspunse stăpânul caseĭ uimit de sol-daţiĭ de la uşa sea ; dér ce vreţi ?

— Scumpul meŭ domn, ĭ ḑisse Pibrac, mi s'a spus că lipseaĭ ?

— Commandasem să mĕ lasse sĕ dorm.

— Eĭ bine ! fiind-că te-aĭ desceptat, commandéză sĕ 'mĭ deschidă. Am un mic comission a 'ţĭ face.

(1) Uă armă vech> în fel de suliţă.

— Din partea cuĭ ?

In numele regeluĭ.

La Chesnaye înțelegênd că nu putea glumi, strigă la bătrâna femmee :

— Gertrude, dute de deschide...

— Așa veḑĭ ! murmură d. de Pibrac.

Apoĭ ca căpitan de gardă urcându-se sus, găsi pe La Chesnaye în corridor.

Confidentul caseĭ Lorraine era jumătate îmbrăcat, și dupe obrazul luĭ, sĕ cunnoscea că fussese desceptat cu spaimă.

El cunnoscea pe d. Pibrac numaĭ din vedere, și când se găsi în facia luĭ, 'l întrebă cu un óre care fior :

— Ce vreĭ cu mine, domnule ?

— Domnule, rĕspunse Pibrac, am avut onnórea sĕ 'țĭ spun, că vin sĕ te visitez din partea regeluĭ.

— Ah ! murmură La Chesnaye cu hypocrisie, regele face uă mare onnóre unuĭ sĕrman commerciant ca mine.

— Regele voesce sĕ te vadă.

— Pe mine ?

— Da, scumpul meŭ domn La Chesnaye.

— Nu cumva regele vroesce să mĕ numéscă sta. roste de neguciătorĭ ? întrebă La Chesnaye cu un aer prost.

— Póte ; respunse Pibrac surid̂ênd.

— Eĭ bine ! domnule, spune Majestățeĭ Sélle că voiŭ veni la Louvru.

— Nu, domnule, nu sĕ póte... ḑisse d. de Pibrac scuturând din cap.

— Vaĭ ! dér pentru ce ?

— Pentru că am ordin sĕ te conduc eŭ însu'mĭ la Louvru.

La Chesnaye încruntă sprîncéna :

— Dér nu sunt îmbrăcat cuviincios, murmură el.

— Eĭ bine ! îmbracă-te.

— Si póte că şi regele este âncà în pat.

— Nu, este sculat.

— Atuncĭ dér, dă'mĭ uă oră.

— Nicĭ ḑece minute, scumpul meŭ domn.

Tonul hotărât al luĭ Pibrac, dete sĕ înţelégă luĭ La Chaisnaye că trebuia sĕ se supună, şi ast-fel el ḑisse:

— Dér cel pucin, d. mnule, permite'mĭ sĕ 'mĭ pun uă haină de gală.

— Este de prisos.

— Dér nu cutes să appar ast-fel în facia regeluĭ.

— Oh! murmură căpitanul de gardă, crede domnule La Chesnaye, că regele este un om fórte simplu, şi despreciuesce eticheta.

— Adevĕrat?

— Fórte adevĕrat, numaĭ nu 'ĭ place sĕ ascepte... Şi ascultă ce 'ţĭ spun... el este şi bun...

— Ascult, domnule.

— Eĭ bine! dă'mĭ braciul sĕ mergem la Louvru ca doĭ amicĭ...

— Dér... domnule...

— Déca nu vroeşcĭ, voiŭ pune pe gardiĭ meĭ sĕ te lege şi sĕ te ducă pe umeriĭ lor.

Têmplele luĭ La Chesnaye să asudară, şi înclinând capul murmură:

— Sĕ mergem, domnule.

— Aşa da!

— Numaĭ... permite'mĭ un lucru...

— Ca ce lucru?

— De a da ce-va ordine guvernanteĭ melle.

— Bine! chiam'o aci.

— Heĭ! Gertrude! strigă atuncĭ La Chesnaye.

Bătrâna femmee se coborâ cu totul tremurândă; ér d. de Pibrac făcu un semn, şi duoĭ Gardĭ intrară în corridor.

Legaţĭ pe acéstă vrăjitóre, le commandă el, şi aşe-

ţaţi-vĕ cu dînsa în fundul acesteĭ case ; dér nimenĭ să intre nicĭ să ésă !

Gardiĭ să inclinară.

— Acum, termină căpitanul întorcêndu-se la La Chesnaye, vin'o cu mine la Louvru.

La Chesnaye era fără arme, şi nu se putea gândi la împotrivire.

Si apoĭ, la ce 'ĭ putea servi împotrivirea, de óre-ce n'ar fi făcut alt, de cât să 'l compromite ?

In fine, domnul de Pibrac 'l conduse la Louvru, şi făcêndu'l se intre pe pórta secretă a fortificaţiuneĭ, 'l introduse prin corridórele celle micĭ în cabinetul regeluĭ.

Regele în timpul lipseĭ luĭ Pibrac, se pussese să citéscă cartea sireluĭ de Brantâme, *viaţa Damelor galante.*

— Sire, 'ĭ ţisse Pibrac intrând, domnul La Chesnaye este aci.

— Ah ! ah ! făcu regele.

Apoĭ punênd pe mésa de alaturĭ cartea pe care citea, nesculându-se dupe fotoliŭ, începu să privéscă cu atenţiune personagiul ce 'ĭ se presinta.

Er La Chesnaye uimit şi fricos, părea că tremura din tot corpul în facia monarculuĭ, care 'ĭ însufla respect şi admiraţiune.

— Heĭ ! ţisse în fine regele, d-tea eştĭ acella ce se numesce La Chesnaye ?

— Da, sire, gângăni burgesul.

— Ce profesiune aĭ ?

— Sunt postovar.

— Numaĭ aĭ uă alta ?

— Nu, sire.

— Aşa ! făcu regele cu un ton batgiocoritor, dér Pibrac scie alt-fel.

La Chesnaye atunci ridică asupra luĭ Pibrac nişce ochĭ uimiţĭ şi rugătorĭ, ér regele urmă :

— Amicul meŭ Pibrac pretinde, că d-tea eşcĭ la Pa-

ris omul de affaceri al bunilor mei veri princi de Lorraine.

La Chesnaye lăssă să 'i ésă uă esclamaţiune de surprindere, apoi rădicând mânele şi ochii către cer, strigă :

— Ah ! Iisuse Christóse ! cum se póte se 'şi rîdă de un serman postovar ast-fel ! déca ar fi aşa, aş fi într'adevĕr fericit !

— Adevĕrat ? făcu regele.

— Fórte adevĕrat, sire, de óre-ce eŭ 'mi câscig pânea cu tótă ostenéla ..

— Aşa dér, Pibrac a minţit ? ţisse regele cu un ton serios.

— Domnul de Pibrac s'a informat rĕŭ.

- Adevĕrat ?

— Oh ! positiv !

— Ei bine ! reluă regele, atunci eşci nenorocit, domnule La Chesnaye... fiind-că eŭ am obiceiul se cred pe Pibrac ; şi ast-fel, 'mi am pus în cap sĕ pun să te spânţure mâne la răsăritul sóreluĭ.

— Majestate !.. strigă La Chesnaye tremurând.

— Iţi spun că te voiŭ spânţura, déca 'mi veĭ refusa de a mĕ pune pucin în curentul affacerilor verilor mei.

— Atunci, sire, gângăni La Chesnaye surîţênd, voiŭ fi spânzurat ; fiind-că nu am vĕţut nici uă dată pe princi de Lorraine.

— Adevĕrat ?

— Ah ! jur !..

— Ei bine ! ţisse regele cu rĕccélă, atunci domnule La Chesnaye, eşci fórte nenorocit, fiind-că neputênd se desmint pe amicul meŭ de Pibrac, trebue se fiĭ spânzurat.

— La Chesnaye avea fricâ de mórte, dér fiind credincios acellor ce el servea, ţisse cu hotărâre :

— Ei bine ! sire, voiŭ fi spânzurat.

— Oh ! oh ! murmură regele.

Apoi întorcêndu-se către Pibrac 'i ţisse :

— Fă să se închidă acest om într'uă temniță din Louvru.

— Sire, ḍisse cu recélă Pibrac, 'mĭ permiteți se 'mĭ dați uă părere ?

— Vorbește, Pibrac, amicul meŭ.

— Déca s'ar spânzura acest om îndată, nu ar fi mai bine ?

— La Chesnaye se infioră, dér nu se abătu din hotărîrea luĭ, și numaĭ se mulțumi a murmura :

— Merg să mor inocent. Stăpane ceresc, aibĭ mila de nenorocitul tĕŭ servitor !

— Nu, respunse regele, se asceptăm până mâne. póte se va hotărâ se vorbéscă.

— Cum vĕ place, Majestate, respunse domnul de Pibrac.

Apoĭ ḍisse luĭ La Chesnaye.

— Vin'o cu mine.

La Chesnaye simția că piciórile 'ĭ se înduoiaŭ.

— Dér vin'o uă dată ! 'ĭ repetă Pibrac luându'l cu asprime de braciŭ, și târându'l afară din cabinetul regeluĭ.

Regele atunci remase liniscit, 'șĭ reluă cartea și reîncepu a citi.

Căpitanul de gardă însă, conduse pe La Chesnaye tot prin corridorul întunecos, și ajungênd la capătŭ, chemă pe un soldat ce se găsea de gardă și 'ĭ ḍisse :

— Du-te de caută duoĭ gardĭ, și cere și cheia de la Prie-Dieu.

Prie-Dieu de care vorbea d. de Pibrac, era uă temniță situată sub scara învîrtită ce noĭ o cunóscem... și era atât de plină cu șorecĭ, în cât, prisonnierul care se închidea acollo, nu putea trăi de cât opt ḍille.

Decĭ La Chesnaye înțelese că era deja perdut, și nu maĭ compta de cât pe vre un miracol de a 'ĭ trage din acea posițiune critică.

Când în fine soldatul, ceĭ duoĭ gardĭ şi şeful de la Prie-Dieu sosiră, la un semn al luĭ Pibrac, împinse pe La Chesnaye în facia luĭ şi 'l făcu se cobóre treptele temniţeĭ.

Er în timpul când şeful deschidea zăvórele, el ḑisse luĭ La Chesnaye:

— Scumpul meŭ domn, regele 'ţĭ a preḑis că voiŭ fi spânzurat, nu este aşa?

— Aşa este, murmură La Chesnaye suspinând.

La Chesnaye ridică asupra luĭ Pibrac uă privire stranie.

— Căcĭ eŭ voiŭ face pe regele să 'şĭ întórcă hotărârea, adăogă căpitanul de gardă.

— Ah! gângăni La Chesnaye, sciam eŭ că d-tea nu poţĭ să vroescĭ mórtea unuĭ innocent.

Pibrac înnălţă din umerĭ.

— Oh! nu, eŭ nu vroesc să ḑic acésta, ci vroesc să ḑic că aci înnăuntru este uă temniţă adâncă de uă sută picióre, şi mâne de diminéţă te vor arunca înnăuntru... scumpul meŭ domn La Chesnaye.

Apoĭ Pibrac, dupe ce termină acéstă tristă preḑicere, împinse pe La Chesnaye în Prie-Dieu, închise uşa, puse cheia în buzunar, şi plecă lăssând pe ceĭ duoĭ soldaţĭ în facţiune la uşă.

. . . . . .

Diua în fine se petrecu, fără ca regele şi domnul de Pibrac să aibă cea maĭ mică noutate de ceĭ lipsiţĭ.

Cu tótă recomandaţiunea însă a regeluĭ, dispariţiunea cellor treĭ persóne nu remăsese tăcută.

Pagiĭ cari sunt vorbitorĭ, până la apusul sóreluĭ făcu să alerge în Louvru felurite vorbe.

Uniĭ ḑiceaŭ, că regina-mamă, regele şi regina de Navarra aŭ plecat împreună.

Alţiĭ ḑiceaŭ, că eĭ se urmăresc mutualicesc.

Er alţiĭ pretindéŭ, că regele Carol IX 'ĭ arrestase fără sgomot şi fără scandal în turnul de la Vincennes.

Aceĭ carĭ făceaŭ acéstă din urmă istorie, representaŭ la Louvru secţiunea poeţilor şi a fantasticilor.

Cu tóte acestea, domnul de Pibrac asculta în tóte părţile, şi luând un aer de mirare, surîdea la tot ce auḑea ; apoĭ plecă să se învêrtéscă în jurul caseĭ luĭ Malican.

Bunul Bearnes însă părea a nu 'l vedea, dér când nóptea se apropiă şi căpitanul de gardă trecu pentru ultima óră prin facia uşeĭ, Malican 'l chemă :

— Heĭ ! domnule de Pibrac, 'ĭ ḑisse el.

Pibrac intră înăuntru.

— Parĭ mult trist ! 'ĭ ḑisse Malican.

— Aşa creḑĭ ?

— Drace ! cum nu ?

— Eĭ bine ! ḑisse căpitanul de gardă cu surîsul seŭ fin, tu poţĭ să mĕ scoţĭ din întristare, dér nu vreĭ.

— Aşĭ vroi mult... dér...

— Ah ! da, este adevĕrat... tu aĭ făcut un jurămênt, nu este aşa ?

— Aşa este.

Domnul de Pibrac suspină.

— Dér, adăogă Malican, voiŭ fi deslegat.

— Ah ! şi când ?

— La meḑiul nopţeĭ.

— La meḑiul nopţeĭ veĭ vorbi ?

— Da, căcĭ atunci vor fi duoĕ-ḑecĭ şi sése ore de când Henric al nostru a plecat.

— Drace ! murmură Pibrac, nu sunt curios de natură, dér cu tóte acestea, 'ţĭ jur că voiŭ veni să te vĕd.

— La meḑiul nopţeĭ ?

— Negreşit.

— Eĭ bine ! ḑisse Malican, ascept ; şi când veĭ veni, să baţĭ la oblonul de la feréstră.

Domnul de Pibrac atunci, se întórse la Louvru ḑicêndu'şĭ :

— Acum sunt numaĭ nouĕ ore, ce să fac eŭ treĭ ore ?

— Apoĭ 'şĭ bătu fruntea şi adăogă:
— Bravo! 'mĭ a venit uă idee.

VIII

Când d. de Pibrac 'şĭ bătu fruntea, ideea ce 'i venise, dupe cum vom vedea, nu era lipsită de spirit şi de logică:

— Arestând pe La Chesneye, 'şĭ ţicea el, regele m'a compromis cu totul în facia ducelui de Guise.

Cu acésta, am devenit innamicul pe faciă al princilor de Lorraina, ceia ce eram numaĭ în fundul inimeĭ melle, decĭ, déca ora menagereĭ a trecut şi resboiul s'a declarat, trebue să lucrez cu minte şi curagiŭ.

Dupe cât se vede, căpitanul de gardă care de obiceiŭ era perdut, scia la trebuinţă sĕ facă apel la sângele sĕŭ de Gascon.

Cu tóte acestea, déca vorbim adevĕrat, d. de Pibrac nu avea de cât uă singură gróză în lume, şi acea gróză, era, ura dómneĭ Catherina.

Gândirea, că dómna Catherina putea sĕ 'l urască, 'l făcea să se cutremure.

— Aşa dér domnul căpitan de gardă hotărâdu-se a face resboiŭ princilor de Lorraina, termină prin a conchide in modul următor:

— Este cu neputinţă ca La Chesnay să nu aibă la dênsul hârtiĭ compromiţĕtóre; şi acelle hârtiĭ căţênd în possesiunea mea, 'mĭ vor permite de a ţinea pe monseignorul ducele de Guise la uă distanţă respectósă.

Apoĭ domnul de Pibrac, dupe ce 'şĭ termină acea conclusiune, se îndreptă spre casa domnuluĭ La Chesnay, fără însă să se ascepte la spectacolul ce trebuia să 'l găséscă sosind acollo; şi pentru a esplica acel spectacol, trebue să ne întórcem cu câte-va ore înnapoĭ şi sĕ spunem ceia ce s'a întêmplat.

Domnul de Pibrac când eşise din casa luĭ La Chesnaye ducênd pe prissonier cu sine, dedese ordin celloř duoĭ garḑĭ care 'ĭ lăssase de paḑă, să lege pe bătrâna femmee.

Atunciĭ aceştia urmară ordinul căpitanuluĭ lor, dér fiind-că ea se văita şi ţipa din tótă puterea, dupe ce închiseră uşa, unul dintre garḑĭ luă uă basma şi 'ĭ astupă gura ḑicêndu'ĭ:

— Bagă de sémă, vrăjitóre bătrână! déca nu eştĭ cu minte, te vom frige pe cărbunĭ.

Acéstă ameninţare înspăimîntă pe dama Gertrude, şi ast-fel, ea nu maĭ cutezâ să gémă nicĭ să se desbată.

Ceĭ duoĭ garḑĭ însă, remaşe siguri că căpitanul lor se va întórce în uă oră séu duoĕ, şi eĭ ca adevĕraţĭ fiĭ aĭ Elveţieĭ, fidelĭ ordinuluĭ dat, aşceptară cu răbdare reîntórcerea şefuluĭ lor.

Dér orele treceaŭ, şi domnul de Pibrac nu se reîntorcea.

Apoĭ când duoĕ-spre-ḑece ore de prînz sunară la uă biserică din vecinătate, unul din garḑĭ ḑise:

— Messire. căpitanul nu face bine sĕ ne lasse nemâncaţĭ şi nebăuţĭ.

Aĭ dreptate, respunse cel-alt, eŭ mor de sete.

— Cu tóte acestea, reluă cel d'âmtêiŭ, 'mĭ pare că căpitanul nu ne-a poprit de a mânca.

— Nu de a mânca, dér de a eşi.

— Atunciĭ dér, pentru ce nu am mânca aci?

— Ah! aĭ dreptate, răspunse cel-alt. Maimuţoiul pe care 'l a dus căpitanul cu sine, trebue se aibă uă pimniţă bună, şi în casă uă bucată de slănină şi uă pâne albă.

Vorbind acesta ast-fel, camaradul luĭ privi pe servitóre şi 'ĭ ḑisse:

— Heĭ! vrăjitóre-o! noĭ avem fóme şi sete... trebue sĕ ne daĭ să mâncăm şi să bem!

Servitórea care avea frică nesciind ce vroia să facă cu dînsa, făcu semn că déca 'i vor deslega gura, va rĕspunde.

Gardiĭ o deslegară, apoĭ când ea putu se vorbéscă, eĭ 'i ḑisseră :

— Arată-ne cămara şi pimniţa.

— Vaĭ ! rĕspunse ea, dér cu mine ce o să faceţĭ ?

— O să te punem la mésă cu noĭ.

— Nu, murmură bătrâna, eŭ vroiŭ să mĕ duc.

— Ce ḑicĭ ?

— Vroiesc să mĕ duc, repetă ea, şi apoĭ veţĭ face ce veţĭ vroi în casă.

— Ceĭ duoĭ gardĭ începură să rîdă.

— Dér, bătrân'o, eştĭ nebună ? 'i ḑisseră eĭ... vreĭ tu să fim spânzuraţĭ ?

— Atuncĭ dér, rĕspunse ea, căutaţĭ singurĭ... eŭ nu vĕ voiŭ arăta nimic...

— Bine ! ḑisse unul din gardĭ, noĭ vom aprinde focul, şi tu ne veĭ servi cu lemne.

Bătrâna avu frică.

— Eĭ bine ! ḑisse ea, eŭ vĕ voiŭ arăta pimniţa, şi vĕ voiŭ da şi cheile de la cămară, dér d-vóstră mĕ veţĭ deslega, fiind-că frânghiile acestea 'mĭ fac un rĕŭ îngrozitor.

Atuncĭ ceĭ duoĭ gardĭ se consultară.

— Fie cum ḑice ea, ḑisse unul dintre dînşiĭ, fiind-că nu va putea scăpa... de óre-ce, vom închide uşa din stradă.

— Şi apoĭ, reluă cel-alt, ea ne va face şi bucate.

— Bravo ! sciĭ că aĭ dreptate... esclamă cel d'întêiŭ.

Atuncĭ eĭ aprinseră focul, deslegară pe dama Gertrude şi 'i ordonnară să pue mésa şi se le facă uă omlettă cu slănină.

Cu tóte acestea, eĭ avéŭ ochiĭ pe tóte mişcările eĭ

şi 'ĭ şi promissese că déca se va încerca să le scape, o vor omorâ cu suliţa.

In fine, când omletta fu gata, acella ce dedese ideia de acel ospăţ, întovărăşi pe servitóre în pimniţă.

Acella care dupe ticăloşia ce în apparenţă o avea casa în care locuia La Chesnaye, s'ar fi înduoit de relaţiunile luĭ mysterióse cu personnagie marĭ, la vederea pimniţeĭ, înduoéla ar fi dispărut.

Pimniţa pretinsuluĭ postovar era mare, şi încărcată cu vinurĭ din tóte locurile.

Burĭĭ vechĭ, şi butelliĭ încărcate cu praf ,eraŭ uă mulţime, şi la celle maĭ prăfuite gardul sili pe ,bătrâna să se îndrepteze.

Dama Gertrude atuncĭ începu se gémă, dér cu tóte acestea, ea fu silită se pună în şorţul eĭ patru butelliĭ, şi să privéscă şi pe gard cum lua şi el duoĕ sub suptţióră.

Apoĭ se urcară în bucătărie unde cel-alt gard 'ĭ asceptaŭ...

Servitórea însă nu maĭ gemu, şi privirea eĭ nu maĭ trăda nicĭ uă spaimă.

Ceĭ duoĭ soldaţĭ atuncĭ o invitară să se pună la mésă cu dînşiĭ ; şi ea priimi ; dér dupe uă oră, eĭ fură aprópe beţĭ.

Atuncĭ bătrâna Gertrude le ţisse :

— Pe viaţa mea ! sunteţĭ ómenĭ de petrecere, şi vĕ voiŭ da se beţĭ uă liquóre de cireşĭ ce am făcut'o eŭ.

— Kirschen ! Kirschen ! strigară fiĭ Elveţieĭ cu totul veselĭ.

Dama Gertrude atuncĭ deschise uşa cămareĭ, şi intră înnăuntru fără ca păzitoriĭ eĭ să se maĭ gândéscă să o urmăréscă.

Apoĭ dupe câte-va minute ea reveni cu uă butellie învĕluită în răchită, şi le ţisse :

— Gustaţĭ din acésta.

Gardiĭ întinseră paharele, şi dama Gertrude le umplură.

Dér eĭ îndată ce băură, se restogoliră sub mésă ca trasniţĭ.

Perfida servitóre a luĭ La Chesnaye, amestecase în Kirsch un narcotic din celle maĭ puternice.

Apoĭ când eĭ sforăéŭ pe pardoséla, ea nu perdu timp, ci se urcă la etagiul âncêiŭ şi deschise un oblon cu precauţiune.

Dic cu precauţiune, fiind-că se temea că casa era tot încongiurată de soldaţĭ ; dér strada era deşértă, şi dama Gertrude văḑu pe un june ce se plimba prin facia caseĭ.

Acesta era băétul de prăvălie al postovaruluĭ La Chesnaye.

Băiatul venise de diminéţă la ora hotărâtă de a deschide prăvălia ; dér el văḑênd pe soldaţiĭ domnuluĭ de Pibrac, pe acest din urmă ducênd pe La Chesnage, şi pe ceĭ duoĭ gardĭ intrând în casă, se feri de a se apropia.

— Heĭ ! Patureau ! strigă atunciĭ servitórea.

Acea vocie cunoscênd'o băiatul, se apropiă.

Apropie-te ! apropie-te, repetă bătrâna.

Apoĭ ea se coborâ, şi deschiḑênd uşa, ḑisse cu vioiciune :

— A arrestat pe stăpânul din partea regeluĭ.

— Sciŭ, răspunse Patureau.

— Dér nu trebue se 'l spânḑure ! murmură ea.

Apoĭ trase pe băiat în casă.

— Dér unde mĕ ducĭ ? o întrebă el.

— Trebue sĕ se ardă hârtiile, séŭ sĕ se ducă departe de aci, fiind-că unele dintr'însele, au puterea de a ne pune pe câte'şĭ treĭ pe rótă...

Atunciĭ ea închise uşa cu precauţiune ; ér ceĭ duoĭ gardĭ sforăiaŭ ca orgele de la cathedrală.

Apoĭ tĕrând pe băiat cu dînsa, se urcară cu tótă graba în camera lui La Chesnaye.

IX

Dama Gertrude, care era în tóte secretele stăpânuluĭ eĭ, deschise un dulap vechiŭ ce în apparenţă nu conţinea de cât nisce sdrenţe ; dér care în realitate avea un înduoit fund, şi acea ascunzĕtóre era încărcată cu hârtiĭ şi pergamente de tot felul.

— Eŭ nu sciŭ să citesc, ḑisse ea atunciĭ luĭ Patureau, dér am auḑit ḑicênd pe d. La Chesnaye că aci sunt hârtiĭ carĭ pot se facă pe maĭ multă lume să fie spânzurată.

— Atunciĭ dér sĕ le ardem...

— Oh ! nu, rĕspunse bătrâna.

— Dér déca aŭ arrestat pe patronul, vor veni se caute şi în casă.

— Sciŭ acésta, şi de aceia trebue să le depărtăm de aci.

— Dér unde ?..

— Heĭ ! verĭ unde ar fi, numaĭ se fie în siguranciă.

— Da, dér nu putem să le aruncăm în stradă.

— Oh ! nu.

— Atunciĭ ?

— Imbecile ! strigă dama Gertrude, căreia 'ĭ venise uă idee luminósă, tu nu locuescĭ în dosul bisericeĭ Saint-Eustache, în strada Jour ?

— Cum ! făcu băiatul tressărind, d-tea vorbescĭ de locuinţa mea ?

— Da, fără înduoélă.

— Şi ce vreĭ cu dînsa ?

— Vroesc se ducĭ hârtiile la tine.

— In camera mea ?

— Negreşit..

Pĕrul luĭ Patureau se sburli pe cap, şi reluă cu spaimă:

— Dér, dama Gertrude, aceste hârtiĭ pot se facă se spânzure pe patronul.

— De aceia trebuesc depărtate cu verĭ ce preciŭ.

— Dér déca elle pot se facă se spânzure pe patronul, vor face să mĕ spânzure şi pe mine.

— Oh! idiotule! dise ea atunci, cum credĭ tu că eĭ 'şĭ vor inchipui, că un ticălos ca tine să se fi amestecat în politică?

Cu tóte cuvintele servitóreĭ, Patureau se impotrivea, şi ea indignată reluă:

— Stăpânul se va libera positiv maĭ curând séŭ maĭ târdiŭ, şi atunci el te va goni!..

Acéstă ameninţare făcu pe băiét să priiméscă, aşa că el lăssă pe servitórea să facă un pachet se 'ĭ 'l pună în sîn şi să 'ĭ dică:

— Fugĭ repede!

— Trebuesce se maĭ revin?

— Nu. Dér bagă sémă de hârtiĭ...

— Oh! fiĭ sigură că nu le voiŭ perde în stradă.

— Gândesce-te însă, adăogă servitórea, că déca va lipsi vre una, Lorrainiĭ te vor sugruma şi 'ţĭ vor face capul în bucaţĭ.

Acéstă, a duoa ameninţare adăogă la spaima băiatuluĭ. Cu tóte acestea, el întrebă pe Gertrude:

— D-tea o se remâĭ aicĭ?

— Oh! nu, rĕspunse ea.

— Dér unde o se te ducĭ?

— Acesta este secretul meŭ. Du-te, şi păzesce bine hârtiile.

Băiatul atunci plecă, ér ea deschise feréstra să 'l vadă eşind.

Frica însă de ómeniĭ regeluĭ şi de sugrumarea Lorrainilor, dedese aripĭ sermanuluĭ Patureau; aşa că, ser-

vitórea 'l vĕdu trecênd strada şi fugind ca cum ar fi avut pe dracul în paquet.

— Bun ! 'şĭ dísse ea atuncĭ, acum 'mĭ remâne se vestesc pe monsegniorul ducele de Guise, şi acésta trebue s'o fac fără întârdiere.

Atuncĭ ea se coborâ în bucătărie, si dupe ce se asigură că ceĭ duoĭ gardĭ sforăiaŭ tot sub mésă, deschise uşa cu precauţiune pentru a vedea déca vr'uă hallebardă séŭ vr'uă puşcă nu strălucesce prin vecinătate, apoĭ închise uşa repede, puse cheia in buzunar, şi fugi tot aşa repede ca şi Patureau.

Patureau insă, ajunse la locuinţa care era uă simplă cameră situată în vîrful uneĭ case din strada Jour, şi cum ómenĭĭ din popor, fie la verĭ ce vîrstă, déca vor să ascundă ce-va, ascund în mindir, ascunse şi el paquetul compromiţĕtor în mindirul sĕŭ.

Apoĭ ca cum s'ar fi găsit rĕŭ alăturĭ de uă asemenea vecinătate, sĕ duse se rătăcéscă pe strade.

In timp de maĭ multe ore Patureau rătăci din stradă în stradă, cu sudórea pe frunte, cu spaima în animă şi repetându'şĭ :

— Déca se va găsi acele hârtiĭ în posesiunea mea, te vor jupui.

Si pĕrul luĭ Patureau se sbârlea.

— 'Mĭ risc viéţa prin devotamentul ce am către La Chesnaye, şi maĭ adăogă el, care nu a fost nicĭ uă dată bun şi generos pentru mine, care mĕ plătesce rĕŭ, care mĕ hrănesce şi maĭ rĕŭ âncă, şi a voit să mĕ gonéscă de duoĕ orĭ. Ce 'mĭ pasă, póte să spânzure pe La Chesnaye, ce 'mĭ pasă ?

Si Patureau dorea de a se reîntórce la dênsul, de a lua hârtiele şi de a le arde.

Dér atuncĭ a duoa amenințare a Gertrudeĭ 'ĭ veni în memorie :

— Déca hârtiele se vor perde, 'ĭ ḑisese ea, Larrainiĭ te vor nimici.

El 'şĭ urmă preumblarea maĭ multe ore, el uită de a mânca, nu simţi setea şi nicĭ nu se gândi la bĕutură.

Din stradă în stradă el ajunse pe piaţa Greveĭ.

Marele prevot ordonase în acea sĕră spânzurarea unuĭ nenorocit şi corpul luĭ balansa âncă în aer.

Acel spectacol înfiorător înspăimêntă atât pe Patureau în cât el 'şĭ ḑisse:

— Nu! nu! maĭ bine să mĕ jupóe de cât să mĕ spân-ḑure! voiŭ arde hărtiele!

Atuncĭ el nu se maĭ îndnoi, el se întórse spre casa luĭ şi trecu prin strada Urşilor care, ne reamintim că a jucat un mare rol în istoria nóstră.

Atuncĭ uă idee rea 'l coprinse.

— Cine scie? 'şĭ ḑisse el, regele ar plăti scump pen-tru a avea aceste hârtiĭ cu care d-na Gertrude m'a însărcinat şi pe carĭ voesc a le arde spre a nu fi spân-ḑurată?

Uă pungă plină cu monede de aur, 'ĭ se păru că vede.

Si când ajunse la uşa caseĭ unde şedea, el se îndnoi de a trece pragul.

După uă luptă ce avu loc în sufletul seŭ, el se hotârî tot de uă dată, şi intorcêndu-se luă drumul Louvruluĭ.

Patureau era hotărit de a găsi pe regele şi a trăda pe La Chesnaye şi princiĭ Lorrainĭ.

El merse drept la Louvru.

Pe drum, naivul Patureau 'şĭ ḑicea:

— Voiŭ cere să vorbesc regeluĭ şi 'ĭ voiŭ ḑice: Sire, stă in puterea Vóstră de a ordona să fiŭ spânzurat, dér ce vĕ póte importa viéţa unuĭ nenorocit? pe când déca 'mĭ aţĭ promite mult aur, v'aşĭ da în schimb nişce hârtiĭ fórte compromiţĕtóre pentru monseigneurul ducele de Guise.

Regele v'a face fórte rĕŭ de a refusa.

Si cu tóte că nu avea încă nicĭ uă monedă din cele ce visa, el socoti pe ce avea sĕ le cheltuéscă.

El voia să cumpere un magasin de pănzărie, şi apoĭ sĕ se însóre.

El vĕḑuse pe pragul unuĭ drogist din strada Renard pe uă fétă ce'ĭ plăcea mult...

Patureau cugeta de a o lua în căsătorie, şi 'şĭ prepara micul discurs ce avea sĕ ţie tatăluĭ, când tóte visurile fură sfărâmate la pórta Louvruluĭ.

Patureau 'şĭ închipuise că intra la Louvru ca la dênsul acasă, cu haina ordinară şi pălăria de burges.

Intră numaĭ aceea cu hainele de gentilhome!

Soldatul de gardă se puse în facia luĭ Patureau strigând:

— La uă parte.

— Dér voesc să vorbesc regeluĭ....

Soldatul 'l luă drept un nebun şi 'ĭ dete o lovitură cu arma repetând:

— La uă parte! nemernicule!

Cu tóte acestea el era hotărât, şi s'ar fi încercat fără îndoélă pentru a treia óră când vĕḑu eşind prin portiţă pe un gentilhom ce 'l recunoscu pe détă. Acel gentilhome era D. de Pibrac pe care 'l vĕḑuse în acea diminéţă, ducênd pe nenorocitul luĭ stăpân ca prisonier.

Uă idee veni luĭ Patureau.

Pentru că acest gentilhom a arestat pe La Chesnaye, 'şĭ ḑise el, trebue sĕ fie verĭ un favorit al regeluĭ. Voesc să 'ĭ vorbesc...

Dér D. de Pibrac umbla iute, Patureau 'şĭ iuţi paşiĭ entru a 'l ajunge.

Dér cum Patureau nu era eloquent şi fiind-că 'ĭ trebuia tot-dé-una mult timp să 'şĭ pregătéscă pledoaria, el perdu aprópe ḑece minute şi lăsă pe D. de Pibrac sĕ ajungă în micele şi strâmtele strade ce conduceaŭ la casa luĭ Chesnaye.

El 'l vĕdu poprindu-se înnaintea caseĭ acestuĭ din urmă Atuncĭ supunêndu-se unuĭ sentiment de prudenţă. Patureau se popri pe loc.

Pibrac bĕtu ; nimenĭ nu rĕspunse.

— Oh ! oh ! ḑisse el, óre soldaţiĭ meĭ ce fac ?

El bătu şi maĭ tare dupĕ care apăsă umerul în pórtă. Dér pórta era solidă şi ea resistă.

Atuncĭ Patureau nu se maĭ înduoi, şi se apropie cu pălăria în mână, cu un aer umil.

— Ce voescĭ ? întrebă căpitanul de garḑĭ.

— Sĕ'mĭ offer serviciele melle Segneurieĭ Vóstre, res punse Patureau.

— Pentru ce ?

— Pentru a intra în acéstă casă.

— Umeriĭ 'ţĭ sunt bunĭ ?

Patureau privea pe Pibrac.

— Ca sĕ sfărâmĭ uşa, adăogă căpitanul garḑilor.

Dér Patureau mişcă din cap ;

— Nu este de trebuinţă, ḑisse el.

— Pentru ce ?

Pentru că putem intra prin magasin.

— Si el arătă uă a duoa uşe.

— Dér şi aceea e închisă...

— Da, dér cheia e la mine.

— Tu ?

Şi Pibrac 'l privi.

— Cine eştĭ tu ? ḑisse el.

— Mĕ numesc Patureau.

— Bun ! apoĭ ?

— Şi sunt ajutorul maestruluĭ La Chesnaye.

— Ah ! ah ! ḑisse Pibrac, écă ce e a ce trebue se sciŭ.. în acest cas... deschide'mĭ !..

Patureau scósse uă cheiă din buzunar, deschise uşa magasinuluĭ şi făcu pe Pibrac sĕ intre în casă.

— Heĭ ! soldaţiĭ ! strigă căpitanul garḑilor.

Patureau deschise uă a doua uşe ce din magasin rĕspundea în bucătărie, şi atuncĭ Pibrac auḑi un sforăit sgomotos.

— Drace ! murmură el, de sigur că eĭ aŭ bĕut şi staŭ îmbătat !

Si în adevĕr, când el trecu pragul bucătărieĭ, d. de Pibrac putu sĕ 'şĭ dea compt de ceea ce se petrecuse.

Atuncĭ el se întórse spre Patureau.

— Pentru ce nu eraĭ aḑĭ diminéţă aci ? 'ĭ ḑisse el.

— Locuesc afară.

— Aĭ venit dupĕ plecarea mea ?

— Da, messire.

— Pe cine aĭ întâlnit ?

— Bĕtrâna Gertruda ce 'mĭ a deschis uşa.

— Si unde e ea acum ?

— Ea a fugit dupĕ ce a îmbătat pe ceĭ duoĭ soldaţĭ.

— Ah ! sciĭ unde e La Chesnaye ? ḑisse el.

— Trebue sĕ sciţĭ maĭ bine de cât mine, pentru că aḑĭ diminéţă...

— Da, de sigur, sciŭ şi voiŭ spune. La Chesnaye e într'uă temniţă a Louvruluĭ, şi mâne va fi spânzurat.

Patureau tressări.

— El va fi spânḑurat împreună cu tine, sfârşi Pibrac, déca nu mĕ veĭ ajuta sĕ găsesc nişce hârtiĭ ce trebue sĕ fie aci.

Patureau tressări din noŭ.

X

Omeniĭ ceĭ maĭ timiḑĭ se încuragiéză câte-uă détă peste măsură şi tot de uă détă.

Ast-feĭ fu şi cu Patureau.

In tot timpul ḑileĭ nenorocitul tremurase ca un epure. În presinţa d-luĭ de Pibrac, care cu tóte acestea vor-

bea de a 'l spânzura, nu numaĭ că nu maĭ tremura, dér luă şi un aer hotărât ce ar fi uimit chiar pe d-na Gertruda.

— Monseigneure, ţisse el, tot-dé-una se găsesce ceea ce se caută.

— Ah! ah!

— Totul e de a da un preciŭ cuviincios căutărilor. Căcĭ, adăogă Patureau, pe acéstă lume totul se plăteşce.

Pibrac privi cu atenţiune pe Patureau: — Heĭ! heĭ ce, voescĭ sĕ 'mĭ puĭ condiţiunĭ, nemernicule?

— Eŭ? de loc...

— Atuncĭ. ajută'mĭ...

— Dér monseigneure, orĭ ce necaz meritĕ plată, şi déca mĕ întrebuinţezĭ ca să caut hârtiele maestruluĭ La Chesnyae, este drept ca...

— Tine! ţine un pistol...

Patureau începu a ride şi uu întinse mâna pentru a lua pistolul... — Segneuria vóstră 'şĭ rîde de mine, ţisse el.

Pibrac cu tóte că era gasgon, era tot-déuna liniscit. şi îndrăsnéla luĭ Patureau nu 'l iritĕ.

— Cum te numescĭ? întrebă el.

— Patureau, monsegneure.

— Estĭ ajutor de pândar?

— Da, monsegneure.

— Cât câştigĭ pe ḑi?

— Fórte pucin.

— Eĭ bine! nemernicule, pot sĕ ordon ca sĕ te spânzure, şi în loc de a face acésta, 'ţĭ daŭ un pistol pentru ostenéla tea, şi tu te arăţĭ despreciuitor?

Aceste cuvinte nu desconcentrară pe ajutorul pândar.

Oh! sciŭ bine că poţĭ ordona să mĕ spânzure, monseignore.

— Si o voiŭ face, de sigur!

— Mĕ ascept, dér...

— Dér?... făcu Pibrac.

— Déca mĕ veĭ spânzura, nu veĭ avea nicĭ uă détă hârtiele ce cauţĭ.

— Aşĭ! când veĭ fi în facia spânzurătóreĭ... 'ţĭ veĭ schimba ideia.

— Nu cred...

— Aud?... Şi cred că fără tine nu voiŭ găsi hârtiele!

— Sunt sigur.

— Chiar rescolind prin tótă casa?

— Da.

— Dér pentru ce?

— Pentru că hârtiele nu sunt în casă.

— Dér... unde sunt?

— Acesta e secretul meŭ?

— Şi voescĭ să vinḑĭ acel secret?

— Drace!

Pibrac înţelese că era la voinţa luĭ Patureau.

— Fie, ḑisse el. Care e preciul tĕŭ?

— Aşĭ voi să am uă sută de pistolĭ.

Pibrac făcu un pas înnapoĭ.

— Estĭ nebun? ḑisse el.

— Pentru ce, monseignore?

— Pentru că un serman officer ca mine n'a avut nicĭ uă détă uă sută de pistolĭ în mână.

— Da, dér regele are...

— Eĭ bine! mergĭ de cere regeluĭ.

— Acésta voiam şi eŭ maĭ întêiŭ, monseignore. M'am presintat la pórta Louvruluĭ. şi n'aŭ voit să mĕ lase a intra.

— Eĭ bine? eŭ te voiŭ face să intri.

— Si mĕ veĭ conduce la regele?

— Da.

— Aidem! ḑisse Patureau.

Hotărârea acestuĭ din urmă făcu pe căpitanul gardilor să se maĭ gândéscă.

— Sciĭ cum mĕ numesc? ḑisse el.

— Nu, monseignore.

— Mĕ numesc Pibrac.

— D-ta estĭ căpitanul gardĭlor ?

— Da. Si décă 'ţĭ aşĭ da parola mea, te aĭ maĭ îndoi ?

— Nu, monseignore.

— Eĭ bine ! 'ţĭ dau parola mea de gentilhome că veĭ priimi ceĭ uă sută pistolĭ.

— Când ?

— Mâne diminéţă... înnaintea mediuluĭ ţileĭ. Dér hârtiele 'mĭ trebuesc, astă séră.

Patureau sĕ încreţu în logalitatea luĭ Pibrac.

— Eĭ bine, monseignore, ţisse el, vin'o cu mine.

Si el 'l duse prin strada Jour, istorisind u'ĭ pe dumr cum servitórea luĭ La Chesnaye, d-na Gertruda, scăpase de ceĭ duoĭ soldaţĭ, şi 'ĭ încredinţase luĭ acele hârtiĭ, ce eraŭ suficiente pentru a spânzura pe pretinsul pânzar.

Căpitanul urmă pe Patureau în locuinţa luĭ.

Acesta înnaintă un scaun, apoĭ ridicând salteaua scósse uă legătură de hârtiĭ.

Patureau depuse hârtiele pe uă mésă.

— Sĕ vedem ce sunt acestea, murmură căpitanul gardĭlor.

. . . . . .

N'am putea spune bine de ce importanţă eraŭ hărtiile.

— Cea ce putem spune e că căpitanul gardĭlor remasse maĭ mult de uă oră închis cu Patureau, şi că părăsindu'l 'ĭ dete ca acompt pentru ceĭ uă sută pistolĭ conţinutul pungeĭ luĭ.

Dupĕ acésta Pibrac puse cu grije hârtiele sub haină ; dupĕ care el reluă drumul Louvruluĭ.

Pe drum el 'şĭ vorbea ast-fel : — Hârtiile ce am asupra mea sunt de natură de a trimite pe monseignorul ducele de Guise, fratele sĕŭ Mayenne şi cel alt frate cardinalul de Lorraina, de a 'şĭ depune fie care capul pe piaţa greveĭ. Din nefericire, pentru a obţine acest resultat a le căruĭ consecinţe n'ar putea fi de cât pre$_a$

favorabile regatului Franciei şi monarhiei, ar trebui un alt rege de cât acela pe care 'l serv...

Si Pibrac suspină.

— Căci, reluă el, să presupunem că merg să găsesc pe regele şi să 'i declar conspiraţiunea ce póte învălui Francia întrégă!... Regele va striga, va înjura, ocărît, ordona să aresteze pe unii, să spânzure pe cei alţi... El va face egomot mare, se va culca după acestea, şi desceptându-se bolnav va găssi la căpătâiul său pe d-na Catherina, amica princilor lorraini, ce 'i va dovedi lămurit că a visat şi că conspiraţiunea nu există.

Ah! déca aşi fi sigur că d-na Catherina nu s'ar mai reîntórce la Louvru şi că regele 'i ar fi găsit uă mai bună locuinţă pentru ţilele de bătrâneţe?...

D. de Pibrac ajunse la pórta Louvrului şi fu fórte mirat de a vedea, la lumina lunei, pe un om ce convorbea cu soldatul de gardă.

Acesta era un călugĕr, călare pe un catâr.

Călugĕrul ţicea sentinelei:

— Trebue negreşit să vorbesc regelui.

— Regele dórme, şi apoi părinte, adăogă sentinela, nimeni la uă asemenea oră nu intră în Louvru.

Când soldatul pronunciă aceste cuvinte, Pibrac sosi.

— Ecă căpitanul gardilor, ţisse soldatul, adreséză-te la dênsul, părinte.

Călugĕrul descălecă după catâr şi veni spre întêmpinarea lui Pibrac.

— Ce doresci, respectabile părinte? întrebă cu curtenie căpitanul.

— Messire, rĕspunse călugĕrul, aşi dori să vĕd pe regele pentru a 'i spune uă aventură atingĕtóre de d-na regina-mamă.

Pibrac tressări. — Mĕ értă! respectabile părinte, ţisse el, e aprópe meţiul-nopţei, regeele dórme de mult, şi am

ordinul de a nu lăsa pe nimenĭ se strĕbată pĕnă la dĕnsul.

— Cu tóte acestea...

— Dér cum sunt căpitanul seŭ de garḑĭ, décă aĭ verĭ un mesagiŭ de la regina-mamă, mi'l poţĭ încredinţa.

— Vaĭ ! nu 'l maĭ am acel messagiŭ. Mi s'a furat...

Pibrac făcu uă mişcare.

— Messire, reluă călugĕrul, aparţin uneĭ comunităţĭ ce se găsesce pe drumul de la Blois.

— Bun ! ḑisse căpitanul.

— Erĭ, un cavaler s'a presintat la monastirea nóstră, şi ne a dat uă scrisóre şi uă pungă.

Punga era destinată bisericeĭ de la monastirea nóstră, scrisórea purta armele regineĭ-mame ; ea era adresată regeluĭ, şi cavalerul ne a rugat de a o duce la destinaţie.

— Cum era acel cavaler ? întrebă Pibrac.

— De talie mijlocie, facia brună, ochiul negru, accent meridional.

— Vêrsta ?

— Cam de duoĕ-ḑecĭ anĭ.

— Bun ! 'şĭ ḑisse Pibrac, acela e unul din Gasconiĭ luĭ Noë.

Călugĕrul reluă : — Superiorul nostru 'mĭ dete acéstă scrisóre, cu ordinul de a merge la Paris fără a mĕ poprĭ pe drum.

— Şi aĭ plecat pe dată ?

— Da, messire.

— Eĭ bine ! unde e acea scrissóre ?

— Am maĭ spus'o, mi s'a furat pe drum.

— De către cine ?

— Am întêlnit uă trupă de cavalerĭ ce m'aŭ poprit, m'aŭ legat şi 'mĭ aŭ luat scrissórea regineĭ

— Oh ! oh !

— Unul din eĭ 'mĭ a ḑis : «Ne vom însărcina noĭ cu messagiul d-talle.» Apoĭ eĭ 'şĭ aŭ urmat drumul.

— Spre Paris ?

— Oh ! nu, spre Blois, şi păreaŭ a urmări pe alţĭ cavalerĭ.

Pibrac tressări din noŭ.

— Cum eraŭ aceĭ cavalerĭ ?

— Unul din eĭ avea un semn la frunte, messire.

Era înnalt şi tĕnĕr ?

— Da.

— Acela e ducele de Guise, 'şĭ ḑisse Pibrac. Apoĭ ḑisse cu rĕcélă călugĕruluĭ : — Părinte, te sfătuesc sĕ dormĭ astă-sĕră la verĭ uă monastire şi mâne diminéţă să viĭ la mine, căcĭ te voiŭ conduce la regele.

Călugĕrul se înclină.

— Ah ! făcu el, uitam să vĕ spun că dupĕ întêlnirea cavalerilor m'am reîntors la monastire ; dĕr superiorul a voit se viŭ ca se istorisesc acésta regeluĭ.

— El a avut dreptate. Bună-séra, părinte, aşa dĕr pe mâne.

Călugĕrul se urcă pe catâr, şi se îndreptă pe un drum de pe malul stâng al Seineĭ, unde se aflaŭ maĭ multe monastirĭ.

Cât despre d. de Pibrac, el rĕmasse pentru un moment gânditor şi sfârşi prin a 'şĭ ḑice : — Să mĕ spânzure cine-va, déca înţeleg acum ceva din tóte acestea !.. Aidem la Malican !.

Meḑiul nopţeĭ suna la Saint Germain-l'Auxerrois.

XI

Malican ascepta pe Pibrac.

Cârciumarul stinsese luminările si închisese uşea.

Dér acea uşe se deschise îndată ce paşiĭ căpitanuluĭ se auḑiră afară. Pibrac intră.

— Ah ! ḑisse Malican, acum putem vorbi :

— E meḑiul nopţeĭ.

— Sciam şi asceptam... — Si Malican închise uşea cu zăvorul, adăogând : — Eŭ cred că ar fi bine să nu aprindem lumina.

— Fie ! respunse Pibrac.

Căpitanul garḑilor şi cârciumarul se puseră unul lângă cel alt, şi Pibrac ḑisse : — Mĕ prind că am ghicit.

— Se póte.

— Regina-mamă a fost răpită ?

— In tocmaĭ.

— Si, regele de Navarra a fost iniţiatorul ?..

— Aşa este.

Pe vieţa mea ! ḑisse Pibrac, un lucru fórte minunat déca succesul va corona opera.

Malican surîsse. — La acéstă oră, pericolul de a fi ajunşĭ pe drum a trecut.

— Creḑĭ ?

— Eĭ aŭ înaintat mult.

Dér Pibrac încruntă sprîncenile.

— Cu tóte acestea, ḑisse el, ducele de Guise e în urmărirea lor.

— Aud ? făcu Malican.

Si cârciumarul făcu uă mişcare.

— Aşa este, ducele 'ĭ urmăresce, dupĕ cum 'ţĭ am spuş, adăogă Pibrac.

Apoĭ 'ĭ istorisi ceea ce aflase de la călugĕr.

Dér Malican avea uă credinţă órbă în planul Béarnesuluĭ.

— Oh ! fiĭ linişcit, ḑisse el, eĭ aŭ luat precauţiuniĭ. Convoiul nu vs urma drumurile celle marĭ.

Atuncĭ Malican istorisi din punt în punt luĭ Pibrac cum era planul, cum gentilhomi dovotaţiĭ causeĭ calviniste

fusese preveniţi, şi ce mijloc ingenios aflase eï pentru a schimba caiï la fie carï ḑece leghiï.

Dér căpitanul era om prudent şi ferindu-se de tóte

— Fórte bune mĕsurï, scumpul meŭ Malican, ḑisse el, cu tóte acestea...

— Eï bine?

— Nu te poţï induoi asemenea ca mine, că ducele de Guise e pe urmele lor.

— Sĕ póte.

— Cum a şciut el cum s'a făcut răpirea!

— Ah! drace! murmură Malican, aşa este.

— Deceï nu maï e vorba de cât de iuţéla între ceï ce urmăresc şi ceï ce sunt urmăriţi.

— Bearnesiï aŭ înnaintat cu mult. Si uă détă în Gasconia...

— Oh! făcu Pibrac, uă détă afară din regatul Franciei, ducele nu ne maï va nelinişci; totul e de a trece fruntariele.

— Eï o vor trece, déca n'aŭ şi trecut'o pênă acum.

— Câţï sunt eï?

— Patru.

— Adică regele, Neë, Lahire şi un alt gascon numit Hector.

— În tocmaï.

— Eï bine! de sigur că ducele de Guise este însocit cel pucin de ceï patru gentilhomï aï seï. Déca isbuteşce de a ajunge pe regele de Navarra, va fi uă luptă.

— Sit? ḑisse Malican.

— Ce e? făcu Pibrac surprins de acéstă întrerupere.

— Ascultă!...

— Si Malican întredeşchise uşea.

— Aud galopul unuï cal, adăogă cârciumarul.

— Si eŭ asemenea.

Pibrah eşi din cârciumă pentru a asculta maï bine.

Luna dispăruse, nóptea era tăcută.

— Da! da! repetă Malican nelinişcit, acesta e galopul unuĭ cal ce vine spre noĭ.

In adevĕr sgomotul oevenit maĭ distinct se apropia.

— Singular lucru, murmură căpitanul gardilor care, dupĕ ce făcu câţi-va paşĭ înnainte, se întórse spre uşa cârciumeĭ.

— Cerule! ḑisse Malican, ce s'a întêmplat?

D. de Pibrac reintră în cârciumă, şi sfătui pe Malican de a face asemenea, adăogând: — Trebue sĕ vedem fără a fi vĕḑuţĭ. Un cavaler ce galopéză în acéstă direcţiune nu póte merge de cât la Louvru.

— Póte... ḑisse Malican.

Malican avea dreptate. Cavalerul nu mergea la Louvru, căcĭ se popri la uşa cârciumeĭ.

Apoĭ el strigă în limba bearnesă: — Deschideţĭ! deschideţĭ!

— Miĭ de dracĭ! murmură Malican uimit, el e... şi el alergă afară.

— Tu eştĭ Malican? reluă cavalerul sărind jos.

— Da, sire.

— Ah! scapă-mĕ în acest cas; suntem perduţĭ!...

Si Henric de Navarra, căcĭ era el, alergă în cârciumă; der cu tot întunericul, el zări uă formă humană nemişcată în mijlocul saleĭ.

— Cine-va e aci, strigă el făcênd un pas înnapoĭ şi punênd mâna pe spadă,

— Un amic, respunse uă voce, pe când uă mână 'ĭ reţinu braciul princiuluĭ.

— Pibrac? făcu regele.

— Da, Sire.

— Aĭ... auḑit...?

— Sciŭ totul, şi eŭ nu voiŭ trăda pe suveranul meŭ, respunse căpitanul gardilor.

Malican conduse calul la grajdiŭ.

— Ah! ḑisse regele de Navarra, ce se lăsă a cădea pe uă bancă sfârşit de obosélă, şciĭ totul, Pibrac?

— Da, sire.

— Eĭ bine! ceea ce nu şciĭ e că suntem perduţi.

— Mĕ înduoiam, vĕḑêndu-te că te reîntorcĭ, Sire.

— Am fost noĭ trădaţi? s'a întêmplat verĭ uă nenorocire aceluia din aĭ nostri ce ne preceda?

Aces ta e myster, dér nu am găsit caĭ dincolo de Blois, şi am fost ajunşĭ de către cinci-spre-ḑece ómenĭ pe carĭ 'ĭ comanda... Ah! ḑisse regele de Navarra întrerupêndu-se, nu veĭ şci nicĭ uă détă cine, scumpul meŭ Pibrac.

— Mĕ értă, sire, acela era ducele de Guise.

— Sciaĭ?

— De uă oră.

— Eĭ bine! eĭ ne aŭ ajuns, înconjurat, noĭ ne am bătut cu înverşunare, dér am trebuit sĕ cedem numĕrului! Lahire şi Noe sunt prisonierĭ.. eŭ am putut scăpa... urmat de Hector pe care 'l am lăsat la duoĕ leghiĭ de Paris, căcĭ calul seŭ a căḑut sfêrşit de obosélă.

— Dér, Sire, ḑisse Pibrac cu emoţiune, pentru ce te aĭ maĭ reîntors aci, şi nu te aĭ încercat de a trece în Gasconia?

— Voiaĭ óre să 'mĭ părăsesc amicĭĭ?

— Moĕ şi Lahire...

— De sigur! eĭ sunt în mânele duceluĭ; ducele 'ĭ va da regeluĭ Carol IX.

— Eşafodul 'ĭ aşceptă! ḑisse Pibrac.

In acel moment Malican sĕ reîntórse.

— Aprinde o lumină, ḑisse regele de Lavarra, şi dă-mĭ ce-va de mâncare, sunt fomecios; am făcut patruḑecĭ leghiĭ în ḑece ore.

Si pe când Malican se grăbea de a se supune, junele princiŭ adăogă: — Oh! de astă-détă le am luat cu mult înnainte, Hector are un cal minunat!...

— Malican puse innaintea regelui de Navarra uă bucată de carne, pâne şi uă sticlă cu vin vechiŭ.

Regele începu a mânca cu aviditatea unei hére selbatece mult timp lipsită de nutriment, şi Pibrac în timp de câte-va momente nu pronunciă nici un cuvênt.

Când Henric 'şi linişci fómea şi setea, căpitanul gardilor 'i ḑisse :

— Malican 'mi a spus, sire, că eraţi mascat.

— Aşa este.

— Aĭ fost veri un moment fără mască ?

— Nici uă détă.

— Regina-mamă a auḑit vocea d-tale?

— Nu.

— Dér... ducele?...

— Nici ducele, nici René.

— Ah ! era şi acel miserabil de René?

— Veḑi-bine.

— Ast-fel 'ţi aĭ putut deschide un drum şi a fugi fără ca masca sĕ cadă, fără ca vocea sĕ 'ţi fie trădată? şi nimic nu dovedeşce că regele de Navarra era printre ómenii ce aŭ răpit pe regina-mamă?

— Nu.

— Ei bine! Sire, trebue sĕ reintri în Louvru pe détă şi a te culca în pat.

— Bine !

— Mâne diminéţă veĭ merge sĕ veḑi pe regele.

— Dér, ḑisse regele de Navarra, 'mi închipuesc că înnainte...

Pibrac surîse.

— Majestatea Vóstră, ḑise el, speră de a vedea pe d-na Margareta ?

— De sigur !

— D-na Margareta nu e la Louvru.

Regele de Navarra tressări.

Pibrac 'şĭ deşcheie haina: —De sigur, ḑisse el, că am făcut fórte bine aḑĭ diminéţă de a lua acéstă scrisóre.

— Si el dete regelui messagiul ce d-na Margareta înnainte de a fugi din Louvru, lăsase pentru dêns ul.

— Sire, adăogă el, regina-mamă dispăruse, d-na Margareta asemenea; nu sciam ce devenise Majestatea Vóstră, am făcut uă încercare şi am despecetluit acéstă scrissóre.

Regele citi şi trecu mâna pe frunte:

— D-ḑeul meŭ! ḑisse el, te iubiam cu tóte acestea cu pasiune.

Dér Pibrac reluă: — Sire, nu vĕ maĭ gândiţĭ pen tru un moment la amorul vostru, cugetaţĭ maĭ bine sĕ scăpaţĭ pe amiciĭ vostri şi pe Majestatea Vóstră înşivĕ... şi apoĭ e în interesul vostru de a făcea tăcută fuga dómneĭ Margareteĭ.

— Cum asta?

— Vĕ voiŭ esplica maĭ târḑiŭ. Acum veniţĭ...

— La Louvru?

— Da, la Loouvru.

Henric care era sdrobit de osteneală, se scula cletinându-se şi se rezemă de braciul luĭ Pibrac.

Mâne dimineaţă, ḑisse Pibrac luĭ Malican, sĕ vinĭ să mĕ găssescĭ. Póte voiŭ avea trebuinţă de serviciile telle.

— Da, messire.

Regele de Navarra şi Pibrac eşiră din cârciumă şi se îndreptară spre pórta de din dos a Louvruluĭ.

Henric era aşa de bine învĕluit în mantaua sea, în cât sentinela nu putu sĕ 'l observe la figură, şi se trase cu respect la o parte, la vederea căpitanuluĭ de garḑĭ. Acest din urmă conduse pe regele de Navarra în apartamentul sĕŭ, se închise cu dênsul înăuntru, şi 'ĭ ḑisse: Majestatea Vóstră trebue sĕ aibă multă trebuinţă de a dormi pucin.

— Sunt fórte obosit într'adevĕr.

— Si cu tóte acestea Majestatea Vóstră trebue sĕ rĕmână pucin descéptă, pênă va citi aceste hârtiĭ carĭ pot sĕ 'l intereseze fórte mult.

Vorbind ast-fel, Pibrac întinse pe mésă pergamentele maestruluĭ La Chesnaye, adáogênd:

— Iată nisce scrisorĭ, carĭ prin ajutorul lor se póte face sĕ cadă capul ducelui de Guise.

II

Hârtiile pe carĭ le esaminaŭ Henric de Navarra şi D. de Pibrac se compuneaŭ din maĭ multe documente.

Unele eraŭ scrisorĭ de ale princilor Lorrainĭ câtre La Chesnaye, iar altele eraŭ hârtiĭ privitóre la gestiunea bunurilor pe carĭ le possedaŭ acestia. în Francia şi maĭ cu seamă în Paris.

Altele, de o natură maĭ gravă, se raportaŭ la diverse comploturĭ ale casseĭ de Lorraina, şi carĭ nu ajunseră la verĭ un sfârşit bun.

In fine cel din urmă bilet era scris în cifre.

— Oh! oh! făcu Henric, acesta trebue se fie mult maĭ serios ca celle alte. Sciĭ tu sĕ descifrezĭ, Pibrac?

— Nu, Sire.

— Nicĭ eŭ. Atuncĭ cum facem?

— La Chesnaye trebue sĕ aibă cheia acesteĭ scrierĭ.

— Ah!

— Si când mĕ voiŭ frâmânta prea mult, trebue sĕ o descifrez.

— Ascéptă, 'ĭ ḑisse Henric. Ce o sĕ facem noĭ cu tóte aceste hârtiĭ? căcĭ décă le vom pune în vederea luĭ Carol IX, el se va convinge că Guisiĭ într'adevĕr aŭ complotat contra regatuluĭ Franciei

— Da, şi apoĭ?

— Apoĭ, ḑisse Henric, cum Guisiĭ nu vor fi la Paris.

ci la Nancy, de sigur că regele se va înfuria şi reg
na-mamă va arangea lucrurile.

— Aveţi dreptate, Sire.

— Atunci ce e de făcut?

— Am uă idee.

— Care?

— Să arestăm pe ducele de Guise îndată ce se v
înapoia cu regina-mamă.

— E ce-va cam cutezător, Pibrac. Si o dată aresta
vom pune hârtiile în vederea regelui.

— Dér unde şi cum să 'l arestăm?

— In mica casă unde se ascunde de cinci-spre-dec
ţille.

— Cunosci tu acea casă?

— Sciu unde e. Dér tot ce mă intrigeasă este aces
manuscript cifrat, căci trebue se conţină lucruri de mare
importanţă. Si apoi observaţi, Sire, că acest bilet e de
curând scris, şi de mai multe slove.

— Este adevĕrat, respunse regele.

— Ei bine! eu reviu la ideia mea: Să facem pe La
Chesnaye să vorbéscă.

Când?

— Chiar acum, décă vroiţi.

— Este aci el?

— Da, Sire, veniţi cu mine...

La Chesnaye, urmă Pivrac, trebue să fie acum în
Prie-Dieu.

— De când?

— De astă-ţi de diminéţă.

— Acest ticălos de La Chesnaye, ţisse regele, tre-
bue se fie prea credincios princilor de Larraina.

— Cu tóte acestea sunt sigur că avea frică de mórte.

Henric şi cu Pibrac intrară în coridor pe mica scară
pe care o scoborâră în vêrful picióreior.

Când eĭ se apropiară de închisórea luĭ La Chesnaye, Pibrac chemă pe sentinelă.

— Ulrich, 'ĭ ḑisse el, sĕ închiḑĭ portiţa.

— Elveţianul se înclină.

— Si când cine-va se va apropia de dênsa, tu să nu 'ĭ deschiḑĭ.

— Da, căpitane.

— Si sĕ nu laşĭ pe nimenĭ să trécă.

— Nicĭ pe regele?

— Imbecilul! murmură căpitanul garḑilor.

Ne aducem aminte că D. Pibrac pusese în buzunar cheia închisoreĭ numite Prie-Dieu, dupe ce închise pe La Chesnaye.

Aşa dér, când ajunse aci, scóse acea cheiă din buzunar, deschise şi pătrunse el ântêiŭ în închisóre, ḑicênd:

— Nu cum-va ticălosul o fi murit de fóme.

— Cum? întrebâ Henric.

— Pentru că numaĭ acum 'mĭ am adus aminte că nu 'ĭ-am trămis nimic de mâncare.

Maestrul La Chesnaye sta sgârcit pe paele carĭ 'ĭ servea de aşternut. El nu dormia ci 'şĭ întorcea privirile sélle celle rătăcite împrejuru'ĭ.

— Bună ḑioa, La Chesnaye, 'ĭ ḑisse Pibrac închiḑênd uşa dupe ce intră regele.

La Chesnaye 'şĭ aruncă o privire asupra luĭ, şi ochiul seŭ se lumină.

— Ore viĭ sĕ 'mĭ daĭ libertate? întrebă el.

— Eştĭ prea naiv, maestre.

— Cu tóte acestea, sunt inocent.

Pibrac înalţă din umerĭ.

— Aide, maestre La Chesnaye, ḑisse el, lasă-mă să 'ţĭ dau uă idee.

— Uă idee?

— Da.

Si Pibrac 'ĭ puse mâna pe umerŭ, adăogênd:

— Iată! Majestatea sea regală de Navara pe care o veḑĭ aci, e tot de părerea mea.

La acest nume, La Chesnaye tresări privind pe per-

Nancy şi regina luară câte un candelabru şi precedară pe Raoul.

sonagiul care intrase cu Pibrac, 'l recunoscu, şi 'şĭ făcu acéstă reflecţiune.

— Pentru că regele de Navarta este în numĕrul inamicilor meĭ, sunt perdut d'aci înainte.

— Cu tóte acestea el 'şĭ reluă curagiul.

— Să vedem, domnule Pibrac, ḑisse el, ascult avisul d-vóstră.

— Este sĕ vorbescĭ cu noĭ sincer.

— Si eŭ nu ḑic, de cât tot acésta.

— Bun!

— Dér sunt sigur că nu veĭ vroi să mărturisesc nisce lucrurĭ pe care nu le cunosc.

— Aidea de!

Eŭ nu sunt de cât un serman neguţător de postav.

— Ascultă, şi veĭ vedea că nu mĕ pronunciŭ nicĭ o dată fără a fi sigur, în afirmaţiunile unuĭ fapt.

— Oh! ḑisse postovarul cu nepăsare, décă veĭ putea proba ceva, veĭ face un miracol.

— Acum tacĭ maestre, ḑisse Pibrac cu mărinimie, şi ascultă-mĕ, te rog.

La Chesnaye, 'şĭ aplecă fruntea.

— Eŭ m'am reîntors în casa d-télle astă séră, pe când te găseaĭ aci.

La Ghesnaye avu un moment de nelinisce.

— Servitórea d-télle fugise, dér am găssit pe un băiat din prăvălie.

— Eĭ bine! rĕspunse La Chesnaye, aşa e că v'a spus că nu mĕ amestec în politică.

— Din contră...

Prisonierul făcu uă uşóră săltătură ḑe pe aşternutul seŭ.

— Inchipuescetĭ, urmă Pibrac, că el ne a mărturisit că eştĭ mandatarul ducelui de Guise.

— Nu e adevĕrat!

— Si că posedezĭ nisscе scrisorĭ şi documente de natură de a te face să fiĭ d-tea maĭ ânteiŭ spânzurat.

— Aidea de.

— Si apoĭ a face să cadă capul ducelui de Guise pe piaţa Greveĭ. Aĭ ! ce ţicĭ acum !

— Dic că cine v'a spus acestea, e un nebun şi un miserabil.

— Adevĕrat?

— Negreşit, pentru că şi într'un cas şi într'altul el a minţit !

D. de Pibrac începu se rîdă.

— Este cu tóte acestea în casa d-télle, uă ladă veche de nuc.

La Chesnaye tressări.

— Si acéstă ladă are un înduoit fund.

La Chesnaye păli.

— Si acel îndouit fund închidea hârtiile de care ne a vorbit băiatul d-téle.

— In fine ce vroeşcĭ de la mine, strigă el cu un fel de desperaţie.

— Am se 'ţĭ spun. Dér maĭ ascéptă pucin.

Si Pibrac reluă sfeşnicul pe care 'l pussese pe pămênt.

Inchisórea luĭ La Chesnaye era de duoĕ-spre-ţece picióre pătrate.

Intr'un colţ, în partea opusă acelluia pe care 'l ocupa asternutul luĭ, se găssea uă mare dallă rotundă care forma un fel de urcuş d'assupra pămêntuluĭ.

D. de Pibrac se îndreptă spre acea parte, se aplecă spre dală, 'şĭ scóse pumnalul şi 'l împrinse într'uă crăpătură care semăna a uneĭ dungĭ naturală a petreĭ, dér care în realitate era practicată expre.

Vîrful pumnaluluĭ întâmpină fără înduoélă verĭ un mysterios ressort, căcĭ dalla îndată se înălţă şi făcu să se védă uă gaură întunecósă, d'assupra căruia se aplecă căpitanul gardiilor.

— Uă pâclă de aer umed si infect atinse obrazul d-luĭ de Pibrac, pe când un sgomot surd se înălţă la urechia luĭ.

Iată, domnule La Chesnaye, ḑisse el, iată închisórea de care 'ţĭ vorbea astă-ḑĭ de diminéţă.

La Chesnaye se înfioră.

— Ea are uă sută picióre de adâncime, şi Seina lassă să 'ĭ se strecóre uă gârliţă, care produce sgomotul ce 'l auḑĭ.

Aşa dér, de aceia aĭ venit, ca se mĕ precipitezĭ aci ? întrebă falşul postovar aĭ căruĭ dinţĭ clânţăneaŭ.

— Póte...

Si Pibrac pusse sub ochiĭ luĭ La Chesnaye pergamentul adus de regele de Navarra.

— Privesce ! ḑisse el.

— Bizare semne ! murmură postovarul.

— Aşa gässescĭ ?

— Si din care nu înţeleg nimic.

Adevĕrat ?

— Pe credinţa mea.

— Aşa dér nu poţĭ nicĭ de cum să ne citescĭ aceia ce conţine acest pergament, maestre?

— Nu.

— Cu tóte acestea este adressat d-télle.

— Se póte.

— Si nu l'aĭ putut citi?

La Chesnaye dete din cap.

— Aide ! ḑisse căpitanul garḑilor, vĕḑ eŭ că trebue se intrebuinţez mijlócele melle.

Ah ! ah ! rânji La Chesnaye.

Henric şi Pibrac schimbă uă privire, eĭ luară pe La Chesnaye de mijloc.

La Chesnaye se încercă să se lupte, dér eĭ se dusseră spre acea închisóre profundă şi 'l forciară să se aşeḑe pe margine.

— Scumpul meŭ, domnule La Chesnaye, ḑisse atuncĭ Pibrac, aĭ numaĭ cincĭ minute să te gândescĭ.

— La ce ? întrebă falşul postovar, a căruĭ natură e-

nergică, sĕlbatecă şi devotată, începu a resista chiar câ se vedea în facia mórţeĭ.

— Trebue să ne citescĭ acest pergamente aşa cu e scris.

— Nu sciŭ, séŭ maĭ bine, nu vroesc.

— Atuncĭ trebue să morĭ.

— Si vocea luĭ Pibrac era gravă şi solemnă.

— Sunteţĭ dér nisce assasinĭ ! strigă La Chesnaye.

Vroim să scim ce conţine acest pergament.

Atuncĭ mĕ puteţĭ omorî, căcĭ nu vi'l voiŭ citi. De voiŭ muri cu o speranţă sigură.

— Si care ?

— Aceia de a fi rĕsbunat.

La Chesnaye pronunciă aceste cuvinte cu un ton si nistru care făcu se tressare pe Henric de Navarra.

Maestre La Chesnaye, ia seama, ḑisse Pibrac afară din sineşĭ, timpul trece, şi trebue se trăescĭ séŭ să morĭ

— Iată rĕspunsul meŭ ! strigă La Chesnaye în a căruĭ ochiŭ, strălucea un întunecos entusiasm : *Trăiască ducele de Guise ! şi mórte regeluĭ de Navara* !

Si se asvârli el însuşĭ în închisóre, unde dispăru. Henric şi Pibrac scóseră un ţipăt şi se priviră cu spaimă.

XIII

La Chesnaye luase lucrurile în serios şi se precipitase în abis pentru a duce în eternitate secretul ducelui de Guise.

— Iată un bun servitor, murmură în fine regele de Navarra, de care regele Franciei nu are nicĭ unul, într'adevĕr acel secret trebue se fi fost fórte important. décă nu s'a temut de mórte.

— De segur, rĕspunse Pibrac înclinându-se.

— Acum continuă Henric, ce să facem ?

— Nu sciŭ, Sire.

— Regele Carol scie că La Chesnaye era aci ?

— Îl am închis din ordinul sĕŭ.

— Drace !

— Si nu sciŭ acum, cum 'ĭ voiŭ explica această dispariţiune.

— Estĭ sigur, făcu Henric, de Elveţianul care era de gardă ?

— Ca de mine însumĭ.

— Atuncĭ vino.

Henric luă sfeşnicul adăogênd :

— Aĭ sĕ 'ĭ recomanḑĭ de a nu spune la nimenĭ, că ne a vĕḑut în nóptea asta.

— Prea bine, Sire, comptaţĭ.

— Pibrac se conformă ordinuluĭ regeluĭ, închise cu precauţiune uşa închisoreĭ Prie-Dieu, şi conduse pe regele pênă la apartamentul sĕŭ.

El era prea obossit şi se culcă imediat, ceia ce făcu şi Pibrac cu tóte că era prea contrariat de celle ce se petrecuse in cursul nopţeĭ.

In zorul ḑilleĭ însă, fu desceptat prin o bătae în uşă.

Cine e acolo ? întrebă el.

— Eŭ, rĕspunse uă voce fragetă, pe care Pibrac o recunoscu.

— Căpitanul garḑilor merse sĕ deschidă pagiuluĭ care intră.

— Ce vreĭ tu micule ?

— Regele vroesce sĕ vĕ védă.

— Drace! făcu Pibrac, regele se desceaptă fórte de diminéţă de cât-va timp.

— El nu a dormit tótă nóptea.

— Dupe cum vĕḑ, murmură Pibrac rîḑênd, luĭ Morpheŭ 'ĭ displace la Louvru.

Şi el urmă pe pagiul Gauthier care 'l conduse la regele.

Intr'adevĕr regele nu dormise nicĭ de cum, ochiĭ lĭ dovedea în destul că se desbătuse tótă nóptea.

Pibrac se opri pe pragul camereĭ regale 'şĭ luă atitudinea respectuósă a unuĭ soldat, care ascéptă ca şeful sĕŭ sĕ 'ĭ dea un ordin.

— Dute Gauthier, ḑisse regele.

Pagiul eşi.

— Apropie-te Pibrac, urmă Carol IX, am trebuinţ de tine.

Majestatea Vóstră s'a desceptat fórte de dimineaţă ḑisse căpitanul garḑilor.

— N'am putut sĕ adorm tótă nóptea, şi sciĭ pentru ce ?

— Nu, Sire.

— Pentru că mĕ gândeam, că pe când eŭ mĕ găsesc fórte linistit la Louvru, dómna Catherina, mama mea, trebue se fie prisoniera ducelui de Guise.

— Linistiţi-vĕ, Sire, rĕspunse Pibrac surîḑênd.

— Ah! făcu regele, óre aĭ ce-va nuvele de la dênsa

Pibrac rĕspunse cu óre-care ambara.

— Nicĭ una, Sire.

— Atuncĭ ce aĭ vrut se ḑicĭ ?

— Princiĭ Lorainĭ sunt fórte ospitalierĭ, şi décă dómna Catherina este prisoniera lor, apoĭ sunt sigur că o vor trata aşa dupe cum cere posiţiunea sea.

— D-ḑeŭ sĕ te audă, Pibrac, ḑisse regele cu tristeţă.

— Si décă vor fi eĭ, cari aŭ făcut prisonieră pe regina-mamă, apoĭ Majestatea Vóstră, póte sĕ 'ĭ dea libertatea în orĭ ce moment.

— Cum asta ?

— Prin a le ceda fortereţa Dieulouard.

Regele tressări.

— Pe viaţa mea, ḑisse el, aşĭ prefera de o mie de

orĭ sĕ cedez Dieulouard, de cât de a sci pe mama mea prisonieră.

— Am o nuvelă sĕ daŭ Majestăţeĭ Vóstre, 'l întrerupse Pibrac.

— Ah !

— Regele de Navarra e regăssit.

— Unde a fost el ?

— S'a dus dupĕ dómna Margareta, care 'l a părăsit.

— A putut el s'o găsească ?

— Nu, Sire. El a alergat în tóte sensurile, şi în fine s'a întors ierĭ seară la Louvru.

— Ah ! e la Louvru ? făcu regele cu indiferenţă.

— Si e fórte desolat de abandonul dómneĭ Margareteĭ.

— Aidea de ! făcu regele pe acellaşĭ ton.

Apoĭ schimbă repede subiectul conversaţiuneĭ şi murmură :

— Sciĭ tu Pibrac, că ar fi o mare deshonóre pentru regatul meŭ când istoria va pomeni că Carol IX a lăssat ca mama sea se fie răpită din mijlocul Parisuluĭ şi că câţĭ-va aventurierĭ...

— Dér, Sire, Majestatea vóstră are un mijloc fórte simplu de a repara acéstă deshonóre.

— Care ?

— Se declaraţĭ resbel, princilor de Lorraina.

— Da, dér...

Si Carol suspină din noŭ.

— Déca regele Franciеĭ, s'ar pune în capul armateĭ sélle, ar putea se intre în duoĕ lunĭ în Lorraina.

— Creḑĭ tu Pibrac.

— Negreşit ! Sire.

Regele cletină din cap.

Póte, aĭ dreptate, ḑisse el, dér am avut tótă nóptea nisce întunecóse visiunĭ, al căror suvenir mĕ împedecă de a face resbel Lorrainilor.

— Si... aceste visiuni ?...

— Am vĕḑut pe Francia guvernată de un rege huguenot, şi desceptându-mĕ fórte agitat, 'mĭ am simţit pĕrul sbârlîndu-mi-se. Era atuncĭ ḑece ore séra, şi apoĭ nu am maĭ putut sĕ adorm.

Si regele suspină maĭ tare.

— Ah ! Sire, ḑisse Pibrac, iată un ciudat vis, într'adevĕr.

— Nu e aşa ?

— Cu tóte acestea nu este de cât un vis.

— Aşa e, dér visurile câte uă dată sunt nisce avertismente ale ceruluĭ.

— Fie, rĕspunse Pibrac, însă ce raport póte avea visurile, cu princiĭ lorrainiĭ ?

— Cum ! nu ghicescĭ ?

— Nu, Sire.

— Dér, Pibrac amicul meŭ, eŭ nu am de aliaţĭ de cât pe dênşiĭ în acest moment. Tot ce mĕ încongióră nu e de cât huguenot şi apoĭ Guisiĭ sunt cel din urmă stâlp al religiuneĭ.

— Aşa credeţĭ, Sire ?

— Şi décă atac acest stâlp...

Pibrac 'şĭ aplecă capul.

— In fond, ḑisse el, nu mĕ cam pricep în ale poliţieĭ, şi Majestatea Vóstră sĕ mĕ scuse décă am cugetat că casa de Lorraine nu face de cât sĕ conspire contra tronuluĭ Francieĭ.

— Acéstă idee, ḑisse regele, a avut'o si dómna Catherina.

— Aide ! 'şĭ ḑisse Pibrac, Lorrainiĭ iarăşĭ s'a restabilit în spiritul regeluĭ, şi nu e nemerit acum sĕ'ĭ vorbesc de hârtiele găssite la Chesnaye.

— Apropo, ḑisse regele, ce aĭ făcut cu acel om, pe care 'l aĭ arestat erĭ de dimineaţa ?

— La Chesnaye ?

— Da.

— Il am închis, în *Prie-Dieu*.

— Si acum e tot acolo?

— Ascept ordinile Majestăţeĭ Vóstre, Sire.

— Eĭ bine! dăĭ libertate.

D. de Pibrac făcu un pas spre uşă.

Regele 'l chemă.

— Trimite'mĭ aci pe regele de Navarra, ḑisse el.

Căpitanul gardilor eşi cu capul în jos, rĕsucindu-şĭ mustaţa şi învârtindu'şĭ mânerul pumnaluluĭ.

El se duse drept la regele de Navarra.

Henric adormise şi visa de Margareta, când căpitanul gardilor 'l desceptă încet.

— Ah! Sire, 'ĭ ḑisse Pibrac, Majestatea Vóstră ar fi făcut mult maĭ bine de a pleca la Navarra.

— Pentru ce?

— Pentru că regele Carol IX a visat un vis rĕŭ.

— Adevĕrat?

— Si conclusiunea acestuĭ vis, este că el n'are nicĭ un amic maĭ bun, nicĭ un supus maĭ credincios şi maĭ devotat, ca princiĭ de Lorraina.

Henric făcu uă săltătură din pat.

— Cu tóte acestea, a dăogă Pibrac, regele vĕ asceaptă şi vĕ va esplica maĭ bine, cât de mult se teme de huguenoţĭ.

Henric se îmbracă în grabă şi se indreptă spre apartamentele ocupate de Carol IX.

Dĕr cum ajunse în anticamera regală un alt personagiu intra prin partea opusă.

Era René Florentinul, plin de praf şi de sânge.

XIV

Vederea luĭ René Florentinul produse asupra juneluĭ princiŭ uă impresiune fórte vie. Cu tóte acestea, el sciu

nu numaĭ să se stăpânéscă, dér âncă se şi prefăcu că 'l privesce cu curiositate, şi ast-fel 'ĭ ḑisse cu mirare :

— D-ḑeul meŭ! domnule René, în ce stare eştĭ ?..

Vorbind el ast-fel, arĕtă hainele prăfuite şi stropite cu sânge ce le purta parfumorul.

Déca însă vederea parfumoruluĭ produssese asupra regeluĭ de Navarra uă impressiune neasceptată, vederea acestuĭ din urmă, produssese asupra luĭ René uă alta şi maĭ neasceptată ; fiind-că, el se ascepta la verĭ ce alt, afară de a întîlni pe junele rege în anticamera luĭ Carol IX.

Ast-fel dér, el şi găngăni vĕḑêndu'l.

— Cum ! Sire, d-tea estĭ... aci ?

— Dér unde vreĭ se fiŭ ? murmură regele cu sânge rece.

— Dér.. dér... eŭ... nu... sciŭ.

— Dér ce aĭ, domnule René ?

— Eŭ... Sire ?

— Da, d-tea, pentru că eştĭ plin de noroiŭ ca un câne... şi stropit cu sânge ca un măcelar.

— Adevĕrat ! găngăni René, fiind-că am... avut.. un duel aprópe.

— Aşa ?

— Cum Majestatea Vóstră se înduoesce ?

— Cum nu ! rĕspunse regele de Navarra cu un ton batgiocoritor, de óre-ce, d-tea aĭ obiceiul de a assasina.

— Sire !

— Nu'mĭ pasă... poţĭ să te superĭ cât vroescĭ... eŭ susţin ce am ḑis.

René 'şĭ rodea mustăţile cu furie ; ér regele de Navarra reluă cu un ton ironic :

— Aşa dér, te aĭ bătut ?

— Da, Sire.

— Si cu cine ?

— Cu un gentilhom cunnoscut de Majestatea Vóstră.

— Cu care ?

— Cu vicomtele Amaury de Noë.

Regele de Navarra sări înnapoĭ, şi făcu aşa bine pe surprinsul. în cât René se înduoi

— Cum ! ţisse el, Majestatea Vóstră, nu scie ?

— Cu desĕvîrşire nu.

— Cu tóte acestea, este adevĕrat.

— Se 'ţĭ spun, domnule René. rĕspunse junele rege cu un accent mărinimos, eŭ nu mĕ maĭ amestec în affacerile amoróse alle amiculuĭ meŭ Noë.

— Ah! făcu René.

— Dupe cum am auţit, sciŭ că a iubit şi a sedus pe fica d-télle Paola.

— Oh ! murmură René strâmbându-se, nu este vorba de acésta acum Sire.

— Atuncĭ dér, de ce ?

— De lucruri mult maĭ serióse... şi m'am bătut cu dînsul.

— Dupe cât înţeleg, strigă regele punênd mâna pe spadă 'l aĭ omorât ?

— Nu, sire, nu 'l am omorît! el m'a rănit pe mine.

— Miĭ de dracĭ ? strigă din noŭ Henric ; aĭ avut mare noroc, pe legea mea ! căcĭ déca aĭ fi omorât pe amicul meŭ Noë, 'ţĭ aş fi pătruns corpul cu spada mea.

René făcu uă strîmbătură ; dér cu tóte acestea, rămase încremenit în mijlocul anticamereĭ regale şi privi pe regele de Navarra cu uimire.

Henric atuncĭ profitând de uimirea luĭ, intră repede la regele Carol, şi lăssă portiera cabinetuluĭ sĕ cadă în urma luĭ, înnainte ca el sĕ se gândéscă a 'l urma.

Carol IX, însă, care în timpul când Pibrac se dussese sĕ cheme pe regele de Navarra, se sculase şi se îmbrăcase, vĕţêndu'l intrând strigă :

— Ah ! bine că vĕd pe domnul vĕrul meŭ.

— M'am grăbit, sire, dupe ordinul Majestăţeĭ Vóstre, rĕspunse Henric inclinându-se cu respect.

— Si de unde vii, domnule vĕrul meŭ? întrebă Carol IX.

— De departe, Sire.

— Adevĕrat?

— Adevĕrat, sire, urmă Henric cu un ton demn de compătimire, căcĭ sunt cel maĭ nefericit om din lume.

— Si pentru ce?

— Numaĭ, pentru că m'am căsătorit cu dómna Margareta, surora Majestăţeĭ Vóstre, murmură Henric.

— Ah! scumpul meŭ domn şi vĕr, respunse regele cu un surîs înrĕutăţit, déca mĕ aĭ fi consultat înnainte d'a intra în acéstă affacere, póte că te aş fi consilliat sĕ reflectezĭ ucin maĭ mult.

Henric tressări.

— Margot este uă femmee capriciósă, urmă regele.

— Vaĭ! murmură Henric suspinând.

— Si capriciul eĭ s'a respândit chiar şi asupra vĕruluĭ nostru ducele de Guise..

La auḑirea numeluĭ acestuĭ rival detestat, sângele de la animă sĕ urcă în o brazul juneluĭ princiŭ; dér acéstă roşĕţă de gelosie passageră, 'l agiută mult în ochiĭ luĭ Carol IX.

Apoĭ dupe uă mică pausă, cel d'ântêiŭ reluă:

— Ah! Sire, déca sĕ va întîmpla ca sĕ ţin pe ducele de Guise în facia mea cu spada în mână, unul din no va trebui sĕ musce pămêntul.

— Der, vĕrul meŭ, întrebă regele, aĭ sĕ te plâng din noŭ de ducele de Guise?

— Nu sciŭ... Sire...

— Atuncĭ dér, pentrŭ ce acéstă furie?

— Sunt înfuriat, Sire, de dispariţiunea dómneĭ Margarete din Louvru.

— Sciŭ acésta...

— Si eŭ 'mĭ bănuesc că ducele a răpit'o!...

— Oh oh! făcu regele neasceptându-se la uă aseme-

nea conclusiune; nu cred, el nu a putut face un asemenea fapt.

— Atunci dér, unde crede Majestatea Vóstră că este dómna Margareta?

— Nu sciŭ, dér...

— Si eŭ, urmă Henric, căruia uă idee repede 'i trecu prin cap, pot affirma Majestăței Vóstre că dómna Margareta a plecat cu ducele de Guise, care câte-va ḑille a stat ascuns în Paris.

— Dér probe aĭ? intrebă Carol IX.

— Aprópe am, Sire.

— Cum aprope?

Henric nu rĕspunse, ci trase din buzunarul sĕŭ scrissórea escamotată în ajun de Pibrac, şi o întinse regeluĭ.

Scrissórea acésta era aceia, în care dómna Margareta însciința pe Henric de plecarea eĭ din Louvru, fără însă sĕ 'ĭ spună unde sĕ ducea.

— Bun! ḑisse Carol IX dupe ce o citi, cu tóte acestea, ea nu probézĕ nimic.

— Probézĕ fuga dómneĭ Margareta.

— Da, dér nu spune nimic că a plecat cu ducele de Guise.

— Este adevĕrat, cu tóte acestea, eŭ sciŭ că eĭ s'aŭ revĕḑut.

— Adevĕrat?

— Da, şi eŭ erĭ am alergat tótă ḑioa dupe cinci cavalerĭ, în mijlocul căror era uă femmee.

— Oh! oh! făcu regele gândindu-sĕ la regina-mamă.

— Si pe ce drum? verul meŭ?

— Pe drumul de Nancy.

— Poftim?

— Ḑic, pe drumul de Nancy, Sire.

— Si eştĭ sigur că aceĭ cavalerĭ?...

— Nu puteŭ fi alţĭ de cât ducele de Guise şi ómeniĭ luĭ, 'l întrerupse regele de Navarra.

— Bine! dér femmeia?

— Dupe cât 'mĭ s'a spus, femmeia era mascată, şi ast-fel, aş putea sĕ jur că era dómna Margareta.

— Adevĕrat? făcu regele.

— Positiv. Dér fiind-că din nenorocire eĭ aveaŭ duoĕspre-ḑece ore înnaintea mea, am înţeles că nu 'ĭ pot ajunge înnainte de a trece frontariile de Lorraine, şi ast-fel, m'am întors sĕ cad la piciórele Majestăţeĭ Vóstre, şi sĕ 'ĭ cer dreptate.

Regele de Navarra sciuse sĕ pună atâta convincţiune în vocia sea, în cât Carol IX nu sĕ maĭ înduoi, ci sĕ mulţumi numaĭ a'ĭ ḑlce.

— Mĕ tem însă, scumpul meŭ vĕr, că te 'ĭ fi găsit în posiţiunea în care m'am vĕḑut eŭ în sĕptĕmâna trecută.

Inchipuiesce'ţĭ ca vînam în pădurea Saint-Germain... şi nóptea un cerb abătându-se, eŭ 'l am atacat diminéţa la ḑece ore...

— Dér, eŭ nu înţeleg nimic sire...

— Ascéptă! Cerbul însă alerga, eŭ am pus calul meŭ în galop, şi câiniĭ vînaŭ din tóte puterile; cu tóte acestea, animalul nu vroia să ésă din pădure.

In fine, când dupe atâta ostenélă eşiiŭ la câmp, ghicesce, vĕrul meŭ, ce am vĕḑut?

— Nu pot ghici, sire.

— Inchipuiesce'ţĭ! uă ticălósă de vulpe. Câniĭ când aŭ găsit un *schimb*, aŭ părăsit pe cerb şi aŭ alergat dupe vulpe.

— Dér, sire, ḑisse regele de Navarra, în ce póte se măna istoria Majestăţeĭ Vóstre cu istoria mea?

— Ascéptă, ascéptă, vĕrul meŭ!

— Ascept, sire.

— Dómna Margareta a fugit, nu este asa?

— Da, aşa este.

— Si, d-tea creḑênd că a răpit'o ducele de Guise, aĭ alergat dupe dînşiĭ ?

— Da, Sire, dér nu înţeleg ce vroescĭ se ḑicĭ.

— Eĭ bine ! aĭ avut dreptate, dér numaĭ pe jumătate.

— Cum ?

— Ducele de Guise a răpit într'adevĕr uă femmee, dér nu pe sora mea Margot.

— Atuncĭ dér pe cine, Sire ?

— Pe dómna Catherina, regina-mamă, rĕspunse Carol IX, suspinând.

— Ah ! sire, făcu Henric, cu sânge rece, acésta este ce-va straniŭ !

— Nu este aşa ?

— Fără îndoélă, cu tóte acestea nu înţeleg cum Majestatea Vóstră póte se 'şĭ facă asemenea închipuirĭ.

— Dér, strigă Carol IX, acésta nu este închipuire, este fapt împlinit.

— Se póte, sire, cu tóte acestea eŭ nu vĕd causa pentru care ducele de Guise sĕ fi răpit pe regina-mamă.

— Ah ! cine scie ! respunse regele suspinând din noŭ.

— Heĭ ! sĕ gândi Henric, regele este cu totul departe de adevĕr, dér René care este collo, 'l va pune pe drumul cel drept.

Pe când regele de Navarra 'şĭ făcea acéstă reflecţiune, pagiul Gauthier ridică portiera.

— Ce vreĭ, micule ? 'l întrebă Carol IX.

— Sire, rĕspunse pagiul, maestrul René Florentinul sollicită favórea de a fi priimit lângă Majestatea Vóstră!

Regele atuncĭ făcu uă săltătură pe fotoliul sĕŭ cemare pe care şedea.

Din timpurile celle din urmă, Florentinul nu cutezase sĕ apparĕ în facia luĭ.

Când el venea în Louvru, la regina-mamă, 'şĭ ascundea obrazul cu uă pulpană a mantaleĭ sélle, şi se strecura fără a fi vĕḑut.

Acésta el o făcea, fiind-că Carol IX, ḑissese de mai multe ori dómnei Catherinei:

— Dómnă, poţi sĕ priimescĭ pe favoritul d-télle cât 'ţi va plăcea, numai povăţuesce'l d'a nu sĕ întîlni cu mine, fiind-că 'i voiŭ înplânta pumnalul în pept.

Aşa dér, când regele auḑisse că el sollicita audienţă, pe lângă săltătura dupe fotoliŭ, şi strigă:

— Oh! ce cutezanţă!

— Sire, adăoga pagiul, maestrul René 'mi a spus că este aducĕtorul unui messagiŭ din partea reginei-mame.

Regele tressări, şi tot de uă dĕtă murmură:

— Ah! atunci este alt-ceva!

Cu tóte acestea, fiind-că Florentinul 'i inspira desgust, el nu respunse la sollicitarea lui; când tot de uă dĕtă bravul Pibrac vĕḑênd pe Florentinul în aticamera regală, şi înţelegênd că regele de Navarra va avea trebuinţă de susţinerea sea morală, în cualitatea sea de căpitan de garda, intră şi ḑisse:

— Sire, René Florintinul este în anticamera Majestăţei Vóstre.

— Sciŭ.

— El este plin de sânge ca un călăŭ, adăogă Pibrac.

— Oh! oh! făcu regele.

Apoi ḑisse lui Gauthier:

— Ḑi sĕ intre acel miserabil!

Pagiul rădică portiera, şi René intră salutând până la pământ.

Regele întinse mâna gângănind:

— Da, 'mia ducĭ messagiul.

René însă rădică capul, şi respunse cu linisce:

— Este un messagiŭ verbal ce aduc Majestăţei Vóstre.

— Ce ḑice acest om? întrebă regele uitându-se la ceĭ-alţi.

René repetă:

— Aduc Majestăței Vóstre un messagiŭ verbal din partea dómneĭ Catherina.

— Verbal ? pentru ce ? esclamă regele ; dómna Catherina nu scie să scrie ?

— Rana sea este fórte gravă, rĕspunse René, şi 'ĭ a occasionat nisce frigurĭ arḑĕtóre.

— Cum ! strigă Carol IX. Regina-mamă este rănită...

— A lipsit pucin să fie şi assasinată, de răpitorĭ, sire.

Regele strigând se rădică repede în picióre.

XV

Cuvêntul de *rană* produse asupra regeluĭ de Navarra şi asupra domnuluĭ de Pibrac tot aceeaşĭ impressiune ca şi asupra regeluĭ, şi étă pentru ce :

Ne reamintim că Hector de Galard, în momentul când trebuia să alerge în ajutorul Bearnesuluĭ şi să părăséscă cu dînsul câmpul de bătae, lovise în litieră pe regina-mamă cu pumnalul seŭ.

Cu tóte acestea, el cedase la acea fatală inspiraţiune, fără ca să aibă curagiul se spună luĭ Henric, aşa că el, revenise la Paris cu dînsul, şi tot nu cutezase să 'ĭ o mărturiséscă.

— Carol IX, apoĭ, dupe cum am spus, se sculase repede dupe fotoliŭ, însă, remässese nemişcat, cu ochiul rătăcit şi cu gura întredeschisă.

El privea pe René, şi se întreba déca nu era în prada verĭ unor visurĭ rele.

René însă repetă încet :

— Am onóre să spun Majestăței Vóstre, că regina-mamă a fost aprópe de a fi assasinată,

— Carol IX, atunci, se întórse către regele de Navarra şi Pibrac :

— Omul acesta e nebun ! strigă el.

René înnălță din umerĭ :

— Noĭ am adus pe dómna Catherina în litiera care 'ĭ a servit de răpire, și în care, un braciŭ regicid (1) a cutezat să o lovéscă cu pumnălul.

— Ah! tóte acestea sunt îngrozitóre, strigă regele punêndu'și mâna pe frunte; și cred maĭ mult că visez.

— Oh! nu, nu visațĭ, Majestatea Vóstră este cu desevîrșire descéptă.

— Dér, vorbesce uă détă! vorbesce! strigă regele atuncĭ!

Henric și Pibrac luară uă attitudine patrunsă de uimire... Ér René sĕ îndreptă cu importanța unuĭ om devenit necessariŭ, și urmă :

— Sire, regina-mamă a fost răpita alaltă-séră.

— Sciŭ de cine... 'l întrerupse regele, și voiŭ arde pe Nancy pentru a'mĭ resbuna!

— Majestatea Vóstră sĕ încélă, respunse René cletenând din cap. Nu este ducele de Guise care a răpit pe regina-mamă.

— Atuncĭ, dér, cine?

— Patru cavaieriĭ mascațĭ, din carĭ duoĭ aŭ căḑut în mânele nóstre și a călăreților ce 'ĭ am adunat pentru a'mĭ servi sĕ scap pe regina.

— Si ceĭ-alțĭ duoĭ aŭ murit? întrebă Carol IX.

— Nu, sire, aceia aŭ fugit.

— Dér... cine eraŭ aceĭ ómenĭ.

— Eraŭ mascațĭ, sire.

— Dér ceĭ ce sunt prisennieri?

— Oh! pe aceia 'ĭ va vedea Majestatea Vóstră!...

— Cum 'ĭ chémă?

— Unul se nummesce Lahire...

— Acest nume 'mĭ este necunoscut, 'l întrerupse regele.

1) Ucigătorĭ de regĭ

— Cel-alt se numesce Amaury de Noë.

La acest din urmă nume, treĭ ţipete sĕ auḑiră.

Regele de Navarra şi Pibrac strigară :

— Este falş! falş! est cu neputinţă!

Carol IX însă, întorĕându-se către Henric, strigă:

— Acesta este amicul d-télle, nu este aşa?

— Da, sire, dér acest om trebuie sĕ minţă!...

Apoĭ Henric ameninţă pe René cu degetul.

— Pe credinţa de Florentin, 'şĭ ḑisse atunci René în sine-şĭ, verĭ cine ar jura că regele de Navarra nu este amestecat în acéstă affacere, şi cu tóte acestea, m'aşĭ prinde pe capul meŭ, că el era acella care sĕ bătea cu atâta vigóre cu ducele de Guise!...

Er Carol IX privea la rând pe Florentinul, pe Henric şi pe Pibrac ; aşa că, s'ar fi ḑis că căuta adevĕrul în mijlocul acestor contradicţiunĭ.

Florentinul însă repetă ca convicţiune :

— Da, sire, printre răpitoriĭ reginei-mame, se găsea amicul regeluĭ de Navarra, domnul Amaury de Noë.

— Ce rĕspunḑĭ la acésta, domnule şi vĕrul meŭ? strigă tot de uă détă regele, care resună ca un tunet, şi care ameninţă pe regele de Navarra cu privirea.

— Sire, rĕspunse Henric cu neturburare, eŭ rog pe Majestatea Vóstră d'a nu da acestuĭ om, de cât uă atenţiune potrivită.

— Se póte... dér...

— Nu înţeleg, sire, cu tóte acestea, eŭ te rog d'a nu condamna pe nimenĭ înnainte de a vedea pe regina-mamă.

— Ah! bagă de sémă, strigă regele nebun de furie, şi bătând din picior cu uă rĕutate neauḑită, déca d-tea cu aĭ d-télle aţĭ fi cutezat să vĕrsaţĭ sângele uneĭ regine a Franciei... vĕ voiŭ trimete să vĕ depuneţĭ capelele pe piaţa Greveĭ!..

— Durerea şi furia orbesce pe Majestatea Vóstră, rĕspunse regele de Navarra fără turburare.

Aceste cuvinte atinse pe Carol IX, şi arătând pe René, ḑisse :

— Dér, vĕrul meŭ, nu auḑĭ ce ḑice ?..

— Majestatea Vóstră uită, rĕspunse Henric, că eŭ nu am fost cu amicul meŭ Noë şi că ast-fel, nu pot să sciŭ ce s'a petrecut.

— Straniŭ ! straniŭ ! murmură Florentinul. Eŭ aşĭ putea se jur că a fost el acella care...

— Si, înnainte d'a asculta cuvintele acestuĭ om, urmă Henric, aş vroi se vĕd pe regina-mamă. şi sĕ aflu din gura sea.

— Aĭ dreptate, ḑisse Carol IX cu bruscheţă.

Apoĭ, sĕ întórse spre René, şi 'l întrebă :

— Unde este regina-mamă ?

— Sire, rĕspunse Florentinul, Majestatea Sea a luptat cu curagiŭ celle d'ântêiŭ ore de voyagiŭ ; dér la porţile Parisuluĭ, puterile aŭ părăsit'o.

— D-ḑeul meŭ ! esclamă regele.

— Si a fost silită de a se popri în pădurea de Meudon, unde am şi depus'o într'uă căsuţă la marginea pădureĭ.

Henric şi Pibrac schimbară uă privire.

— Si aĭ lăssat'o singură ? întrebă Carol IX pe René.

— Oh ! nu, sire, este în paza călăreţilor ce 'mĭ aŭ ajutat a o scăpa.

Dupe cât se vede, René, nu suflă nicĭ un cuvênt de ducele de Guise şi de gentilhomiĭ seĭ. Cu tóte acestea el urmă :

— Regina-mamă rógă pe Majestatea Vóstră de a se urca pe cal şi de a merge la dênsul !

— Voiŭ merge, strigă regele, şi chiar în minutul acesta... — Apoĭ ḑisse luĭ Pibrac : Sĕ se gătéscă calul meŭ şi gardiĭ meĭ, fiind-că voesc sĕ plec îndată.

Căpitanul de gardă aruncă ua nouă privire asupra regelui de Navarra, şi care privire ţicea :

— Staĭ liniscit ! nu te trăda !

Apoĭ eşi.

Er regele ţisse atuncĭ luĭ Henric:

— Domnule şi vĕrul meŭ, o sĕ mĕ întovărăsescĭ la Meudon ?

— Da, sire.

— Vroesc să scot adevĕrul la lumină.

— Acésta este şi vroinţa mea, Majestate.

— Si crede, termină regele cu străşnicie, că voiŭ fi fără milă pentru culpabilĭ.

Henric se înclină.

Atuncĭ Carol IX sună un clopoţel şi chemă pe pagiul Gauthier.

— Vin'o de mĕ îmbracă, 'ĭ ţisse el.

Apoĭ regele trecu din cabinet în camerea sea de culcare pentru a se îmbrăca ; şi lăssând pe Henric şi pe Florentin singurĭ, acestia începură a se privi, apoĭ Henric cu linisce şi cu surîsul pe buze ţisse :

— Maestre Rene, aĭ citit istoria romană ?.

— Intrebarea este singulară, sire !

— Ce 'mĭ pasă ! rĕspunde...

— Da, sire, am citit'o.

— Ah ! fórte bine.

— Si âncă de duoĕ orĭ.

— Atuncĭ dĕr, 'ţĭ aducĭ aminte de pontificiĭ carĭ, dupe ce se depărta poporul, şi templul în care se consulta viitorul rămănea gol, eĭ nu se putĕŭ privi fără a nu rîde.

— Da, sire, dĕr...

— Ascép tă, maestre René, nu am isprăvit. Nu sciŭ cum 'mĭ pare că d-ta şi eŭ semĕnăm cu aceĭ pontificĭ.

— În ce, Sire ?

— Ascultă ca sĕ înţelegĭ. D-tea servezĭ pe regina-

mamă care mĕ urasce, şi mĕ urăscĭ şi d-tea... nu este aşa ?

Florentinul făcu uă strîmbătură.

— Aşa dér, în unire cu regina-mamă, aţĭ inventat uă intrigă în care vroiţĭ sĕ mĕ învĕluiţĭ pe mine şi pe amicĭĭ meĭ.

— Dér, Sire, 'ţĭ jur...

— Ascultă, reluă Henric cu un ton maĭ blând, regele nu este aci, şi cum suntem singurĭ... tot ce 'mĭ veĭ spune, nimenĭ nu va auḑi, şi la necessitate, veĭ putea sĕ şi tăgăduescĭ.

Mirarea luĭ René se marea.

— Mărturisesce'mĭ dér adevĕrul, şi déca veţĭ fi combinat cu ingeniositate machinaţiunea d-vóstră, eŭ voiŭ fi ceĭ d'întêiŭ care vĕ va felicita.

— Sire, respunse Florentinul uimit, în tóte acestea, nu este nicĭ uă machinaţiune de cât aceia a amicilor Majestăţeĭ Vóstre.

— D-tea ḑicĭ...

— Eŭ spun adevĕrul... amicĭĭ Majestăţeĭ Vóstre aŭ răpit pe regina-mamă.

— Oh! este cu neputinţă !

— Ba fórte cu putinţă, şi acum uă oră, credem că faceţĭ parte şi chiar Majestatea Vóstră.

— Din complot ?

— Nu... dintre combatanţĭ.

— Maestre René, dibaciŭ eştĭ a compune enigme...

— Sire...

— Nu cum-va, maestre Rene, aĭ fi sphinxul din antichitate ?

— Majestatea Vóstră mĕ batgiocoresce.

— Nu, nicĭ de cum. Cu tóte acestea eŭ te previn, că şi eŭ nu sunt maĭ pucin forte ca OEdipe, şi că maĭ curând séŭ maĭ târḑiŭ voiŭ ghici tot...

— Nu mĕ turbur, Sire, rĕspunse René fără a sĕ desconcentra, amicii Majestăţeĭ Vóstre aŭ răpit pe regina.

— Care amicĭ ?

— Noë, Lahire şi ceĭ-alţĭ...

— Noë este amicul meŭ ; pe Lahire de care 'mĭ vorbescĭ nu 'l cunnosc, şi acum sunt curios sĕ aflu de *ceĭ-alţĭ.*

— Oh ! eŭ am creḑut... şi aş fi jurat chiar că Majestatea Vóstră aţĭ fost unul dintre aceĭ duoĭ.

— Mulţumim ! murmură regele de Navarra.

— Cu tóte acestea urmă Florentinul, care 'şĭ recâştigase cutezanţa sea, Majestatea Vóstră nu a putut sĕ nu cunóscă acéstă affacere...

— Bravo ?...

— Déca nu o fi şĭ ordonat'o chiar...

Henric atuncĭ puse mâna pe spadă, şi cu un ton sec 'ĭ ḑisse :

— Maestre René, uiţĭ respectul ce sĕ datoréză unuĭ princiŭ de sânge.

— Sire...

— Nicĭ un cuvênt maĭ mult ! fiind-că 'ţĭ voiŭ pĕtrunde corpul cu spada mea.

René atuncĭ vĕḑênd, că în ochiĭ luĭ Henric străluce a uă privire îngrozitóre, sĕ trase cu un pas înnapoĭ ; ér Henric reluă cu demnitate :

— Află, maestre, că déca espun eŭ pe amiciĭ meĭ în primejdie, iaŭ şi eŭ parte la acea primejdie.

— Ah ! tocmaĭ pentru acésta, murmură René, aş fi putut jura că Majestatea Vóstră era unul din aceĭ cavalerĭ carĭ aŭ reuşit a fugi.

De astă dată Henric începu sĕ ridă.

— Déca era ast-fel, respunse el, positiv că nu aş fi revenit la Paris, ci aş fi galopat pe drumul ce conduce la Bearn.

Acest rĕspuns isbi pe René.

El era prea prost de a'şĭ bănui că un om mare 'şĭ pune capul în joc pentru a scăpa pe amicĭĭ seĭ, şi ast-feĭ pentru a treia óră el 'şĭ ḑisse tot în sine'şĭ:

— S'ar putea óre, ca regele de Navarra sĕ nu fi sciut nimic din tóte acestea ?

Dér nu avu timpul sĕ rĕspundă tare luĭ Henric, fiindcă Carol IX intră în cabinet.

Regele Franciei sĕ îmbrăcase cu alte haine, încălţase cisme cu pinteni, şi în mână ţinea uă biciuşcă.

Apoĭ adressându-se la regele de Navarra 'ĭ ḑisse:

— Se plecăm ! domnule şi vĕrul meŭ.

— Sunt la ordinile Majestăţeĭ Vóstre, respunse Henric.

Regele atunci eşi, ér Henric şi René 'l urmară.

Domnul de Pibrac însă era deja pe cal în curtea Louvruluĭ, şi în capul a duoĕ-spre-ḑece gardĭ. Cu tóte acestea, dibaciul Gascon alergase deja la Malican, şi conferase câte-va minute cu dînsul, şi ast-fel, când vĕḑu pe Henric, cu privirea sea 'ĭ dădu să înţelégă ceia ce el făcuse.

Apoĭ, când regele punea piciorul în scară, şi se urca pe calul ce 'ĭ 'l ţinea pagiul, Pibrac se apropiă de princiul şi 'ĭ ḑisse cu repeḑiciune :

— Am asupră'mĭ scrissórea ce 'ducele d'Alençon a trimes'o reginei-mamă, şi pe care Majestatea Vóstră a găsit'o la pagiul cel mort.

Majestatea Vóstră aţĭ încredinţat'o luĭ Malican, şi Malican 'mĭ a dat'o mie.

Henric atunci făcu uă mişcare de surprindere, şi satisfăcut se urcă pe cal.

— Să plecăm domnilor, repetă regele eşind cel d'ântêiŭ din Louvru.

Apoĭ tot de uă détă făcu un semn luĭ René, şi acesta 'şĭ apropiă calul de calul regeluĭ.

— Nimic maĭ la timp ! murmură Pibrac ; şi dupe acésta începu a călări alăturĭ de regele de Navarra.

Carol IX, nu avussese timpul în cabinetul seŭ se cer ceteze pe Florentinul ; şi fiind-că vroia se cunóscă acea aventură cu tóte deslușirile sélle, ordonnase acestuia de a se pune la stânga sea.

Cu tóte acestea, de şi deslușirile ce el le da luĭ Carol IX, putéŭ se fie în desavantagiul regeluĭ de Navarra, totu'şĭ, acesta cu acest chip, putu se vorbéscă în libertate cu căpitanul de gardă.

Căpitanul de gardă, care cunoscea 'origina tutulor gentilhomilor din compania sea, nu alessese nicĭ un meridional printr'aceia ce trebuiaŭ împreună cu dînsul să escorteze pe regele ; ci luase treĭ Bretonĭ, patru Picarḑĭ, duoĭ Orleanĭ, duoĭ Poitevinĭ şi un Tourangez, şi ast-fel, el era sigur că nicĭ unul dintre dînşiĭ nu cunoscéŭ dialectul ce se vorbesce la piciórele Pyreneilor.

Apoĭ Pibrac, pentru maĭ multă pază, nu începu convorbirea cu regele de Navarra, în limba bearnesă, fiind-că René care era Italian, sĕ nu audă în trécăt niscare-va consunnante care să 'l pună se reflecteze, ci începu în limba basquă.

Limba basquă dupe cum se scie, a fost şi va fi pentru tot-d'auna uă ţesătură de enigme, pentru aceĭ ce din copilărie nu aŭ vĕḑut înnălţându-se pe horizont vîrfurile încărcate cu zăpadă alle Pyrenneilor.

Henric vorbea limba basquă tot atât de bine ca şi pe cea bearnesă.

Cu tóte acestea, prudentul căpitan de gardă vorbea fórte încet :

— Sciĭ unde mergem ? întrebă el pe Henric.

— Imĭ bănuesc.

— La Meudon, la ducessa de Montpensier.

— Bun ! şi regele trebue se găséscă acollo pe ducele de Guise ?

— Fără îndoélă.

— Eĭ bine, ce crezĭ că va face, Pibrac amicul meŭ.

— Nimic bun, sire.

— Numaĭ déca aş putea sĕ'mĭ scap amiciĭ, murmură regele de Navarra.

— Ah! Sire, sĕ vĕ siliţĭ sĕ scăpaţĭ înnainte pe Majestatea Vóstră,

— Aşa! Noë şi Lahire vor muri în torture şi pe mine nu mĕ vor trăda.

— Oh! de acésta nu mĕ înduoesc.

— Atuncĭ dér de ce te temĭ?

— Mĕ tem de furia regeluĭ.

— Regele nu mĕ va condamna fără probe.

— Cine scie! murmură Pibrac.

Henric atuncĭ surîse, şi aruncându'şĭ frumosul sĕŭ cap cu mândrie pe spate ḑisse:

— Privesce-mĕ, Pibrac amicul meŭ, şi spune'mĭ crezĭ că un om ca mine póte sĕ móră de mâna călăuluĭ?

— Aĭ dreptate, Sire, eŭ ca şi Majestatea Vóstră cred în stéoa Majestăţeĭ Vóstre.

— Eĭ bine! déca crezĭ ast-fel, să mergem înnainte, şi nu te maĭ teme de nimic!...

Apoĭ, cum Pibrac gânditor lăssase capul în jos, junele princiŭ reluă:

— Nu înţelegĭ, că scrissórea de la Malican de care 'ţĭ am vorbit, va rescumpĕra pe Noë?

— Póte... murmură Pibrac.

— Decĭ, amicul meŭ, cu verĭ ce preciŭ aş vroi sĕ remân un moment singur cu regina-mamă...

În timpul însă când regele de Navarra şi domnul de Pibrac schimbaŭ aceste puçine cuvinte, Regele, Carol IX făcu luĭ René următórele întrebărĭ:

— În ce loc aĭ ajuns pe regina-mamă?

— Între Blois şi Angers.

— Şi ce ómenĭ te urmaŭ?

— Ua duzină de călăreţi cu căpitanul lor, pe care i' am adunat în numele regelui.

Dupe cât se vede, René se pădea de a vorbi de ducele de Guise si de gentilhomii seĭ, şi acésta positiv, că urma instrucţiunilor primite. El se ferea asemenea de a vorbi şi de regele de Navarra.

Carol IX, cu tóte acestea, se întorcea din când în când spre regele de Navarra, şi 'i arunca câte uă privire sălbatică.

În fine în timpul acesta, dupe ce trecură satele Vaugirard, şi Meudon, şi intrară în pădure, ajunseră la căsuţa ce servea de retragere mysteriósă a ducesseĭ de Montpensier, şi regele vĕdu câţi-va ómenĭ armaţi seḑând pe prag, carĭ se sculară se priiméscă pe regele Francieĭ şi suita sea.

René sări cel d'âmtêiŭ dupe cal, şi intră în casă pentru a conduce pe regele.

Regele însă privi maĭ âmtêiŭ pe ómenii armaţi pe care 'i luase drept călăreţiĭ de care 'i vorbise René, apoĭ se întórse spre regele de Navarra, şi 'i ḑisse cu asprime

— Urméză-mĕ, domnule vĕrul meŭ!

Regele de Navarra era coborât dupe cal, şi când Carol IX plecă înnainte, Pibrac se plecă asupra juneluĭ princiŭ şi 'i ḑisse:

— Curagiŭ! şi ţine-te liniscit!

Regele în fine, urmă pe René, care, dupe ce 'l conduse în lungul corridoruluĭ, deschise uă usă ce era în facia luĭ, şi atuncĭ Carol IX se găsi pe pragul camereĭ în care, cu câte-va ḑille maĭ înnainte, Lahire petrecuse nóptea, apoĭ uitându-se prin camerá, zări pe regina-mamă palidă, şi culcată pe un pat, al căruĭ cearşaf de uă albéţă strălucitóre, era iclĭ şi collo pătat cu sânge!...

XVI

Ce s'a petrecut în mijlocul acelei păduri, unde ducele de Guise şi cei ce 'l însoţiaŭ ajunsese şi atacase pe Henric şi companionii sei, după care junele princiŭ şi Hector, supunêndu-se unei inspiraţiuni subite, luară fuga?

Noë şi Lahire, căduţi în puterea inamiculuĭ, fură legaţi.

Dér Noe striga continuŭ luĭ René Florentinul :

— Dér... omóră-mĕ ! omóră-mĕ, miserabile !

— Nu ! rĕspunse René, acésta e affacerea călăului.

Lahire fusese lovit în maĭ multe locuri, dér niciuna din ranele luĭ nu eraŭ grave. Noe cu tóte că acoperit de de sânge, ar fi putut sĕ se maĭ bată âncă mult timp, décă n'ar fi fost rĕsturnat.

Si apoĭ amânduoĭ vĕdênd pe regele de Navarra şi pe amicul lor Hector luând fuga, eĭ se simţiră pe détă maĭ siguri, şi primiră sórta lor cu uă hotărîre veselă.

— El e scăpat ! murmură Noe. Pădurea e désă, eĭ nu 'l vor maĭ putea ajunge.

Cu tóte acestea ducele de Guise se ridicase furios, şi sărind pe un alt cal, ei strigă :

— Dupĕ eĭ... dupĕ eĭ...

Si el dând pintenĭ caluluĭ plecă cu iuţélă, urmat de Leo şi Gaston de Lux.

Dér deja regele de Navarra şi Hector luase înnainte, şi se auḑea în depărtare galopul cailor lor. Ducele şi companionii sei alergă maĭ mult de uă oră prin pădure, trecênd prin mărăcini, sărind şanţurile ; apoĭ veni un moment când pădurea deveni atât de désă şi fiind întuneric, eĭ fură nevoiţi de a se reîntórce.

Acésta urmărire nefructósă dură aprópe uă oră.

In timpul acelei ore écă ce se petrecu la locul unde avusese loc lupta.

Pământul era acoperit de morți și răniți.

Lahire și Noë fiind legați, Florentinul privi împrejurul seŭ și numaĭ vĕdu de cât patru ómenĭ pe picióre. Aceștia eraŭ îndestul pentru a păzi pe prisonierĭ.

Atuncĭ el alergă la litieră, și trase cu violciune perdelele.

Dĕr de uă dĕtă sări înnapoĭ coprins de spaimă.

Uă rază de lumină 'l ajută se vĕdă în fundul litiereĭ pe regina-mamă nemișcată și sângerândă.

René scóse un strigăt îngrozitor.

— Ajutor ! ajutor ! strigă el.

Si el deschizând ușea, luă pe regina-mamă în brace și o depuse pe érbă.

Sângele curgea cu abundență dintr'uă rană a regineĭ din partea dréptă.

Pentru un moment René crezu că d-na Catherina era mórtă.

Dĕr când 'ĭ deschee haina, ea făcu uă mișcare, și suspină.

Era óre affecțiune séŭ egoismŭ ? Acel om, care nicĭ uă dĕtă iubise pe cine-va, sfârșise el prin a iubi pe binefăcĕtórea luĭ séŭ că se mulțumise a calcula perderile ce le ar fi suferit în ziua când ea ar fi încetat de a trăi ?

Florentinul, coprins de uă durere imensă, începu a plânge ca un copil, dând celle d'ântêiŭ îngrijirĭ d-neĭ Catherina. Dĕr durerea nu 'l împedică de a da îngrijirĭ cu siguranciă unuĭ om ce a studiat mult chirurgia.

René sondă rana și recunoscu pe dĕtă că nu era mortală.

Florentinul sfâșie acea batistă a regineĭ pe care o găsise în strada Prêtres, și care fusese cel d'ântêiŭ semn al răpireĭ, apoĭ legă rana și popri sângele.

După acésta făcu pe d-na Catherina sĕ respire din uă sticlă ce purta tot-d'a-una la gât.

Maĭ în acelașĭ timp regina deșchise ochiĭ și preumblă

împrejurul eĭ uă privire care, maĭ ântêiŭ rătăcită, se popri asupra luĭ René.

— Ah! ḑisse ea cu uă voce încă slabă, tu eştĭ, René?

— Da, d-nă.

— Dér unde suntem? ce s'a petrecut? am visat, séŭ tóte acestea sunt adevĕrate?

— Este adevĕrat, d-nă.

— Ast-fel am fost răpită?

— Da.

— Ah! făcu de uă détă Catherina ce puse mâna pe rană, eĭ m'aŭ lovit.

— Da, d-nă. Eĭ aŭ voit sĕ asasineze pe Majestatea Vóstră.

— Miserabilĭ!

— Din fericire, reluă René, D-ḑeŭ nu a permis ca fapta lor sĕ se împlinéscă. Pumnalul asasinuluĭ a alunecat şi rana Majestăţeĭ vóstre e uşóră.

Regina asculta pe René şi părea a nu înţelege încă pericolul în care se aflase.

— Dér... cum aĭ venit aci? ḑise ea în fine.

— Am alergat dupĕ răpitoriĭ d-tale, şi v'am putut scăpa. Duoĭ din aceĭ miserabilĭ sunt în puterea nóstră.

Regina se ridicase pe jumĕtate şi esamina cu curiositate câmpul de bătae şi pe ceĭ duoĭ prisonieri culcaţĭ cot la cot pe pămênt.

— Dér cine sunt aceĭ ómenĭ, întrebă ea în fine.

— Unul din eĭ se numesce Noë.

Regina înnăbuşi un ţipĕt.

— Si unul din aceea care aŭ fugit ar putea prea bine fi regele de Navarra.

— Ah! murmură regina, déca e ast-fel, 'mĭ trebuesce tot sângele luĭ.

In acel moment ducele de Guise se reîntórse.

Pe când regina mamă mulţumea liberatorilor eĭ, Noë

şi Lahire culcaţĭ pe érbă, convorbéŭ încet în limba lor, siguri fiind că nu vor fi înţeleşĭ.

— Sĕrmanul meŭ Noë, ḑicea Lahire, suntem perduţĭ.

— Da, dér regele e scăpat.

— Este adevĕrat. Trăéscă regele!

— Cel pucin, ḑise cu tristeţă Noë, caracterul sĕŭ cavaleresc sĕ nu'l pérdă.

— Cum acésta?

— Ascultă; în loc de a galopa nópte şi ḑi către Navarra, el e în stare de a relua drumul Parisuluĭ.

— Pentru ce?

Noë suspină.

— Pentru a încerca de a ne scăpa, ḑisse el.

— Ah! rĕspunse Lahire, tu aĭ dreptate. Dér creḑĭ tu că déca a putut fugi şi scăpa de ceĭ ce 'l urmăreaŭ, s'ar putea dovedi că el a fost cu noĭ?

— Eŭ din partea mea voiŭ ḑice că nu, în mijlocul chiar a torturelor.

— Şi eŭ asemenea, ḑise Lahire.

— Dér el va mărturisi póte cel d'ântêiŭ adăogă Noë.

Ceĭ duoĭ prinşĭ se privirĕ cu uimire, apoĭ Noë adăogă:

— Vom fi întrebaţĭ, sĕ mĕ laşĭ sĕ vorbesc.

— Ce veĭ ḑice?

— Voiŭ inventa uă fabulă.

— Fie, rĕspunse Lahire.

Pucin dupĕ acésta ceĭ duoĭ prisonierĭ chiar legaţĭ fură puşĭ pe caĭ, de către un soldat ce scăpase din luptă.

Apoĭ cortegiul se puse în mişcare şi reluă drumul Parisuluĭ.

Ducele de Guise şi René, călărĭ, mergeaŭ de fie care parte a litiereĭ, în fundul căreia regina era culcată.

Dupĕ duoĕ-ḑecĭ şi patru ore pe înserate, regina-mamă şi escorta eĭ intrară în pădurea Meudon, şi se poprirĕ la casă cea mică a duceseĭ Montpensier.

Când eĭ sosirĕ, d-na de Montpensier era absintă.

Juna princessă, neliniscită de neprimirea de trei ḑille a nicĭ uneĭ noutăţĭ de la fratele eĭ, alergase la Paris, nelăsând la Meudon de cât pe un pagiŭ.

Acel pagiŭ era chiar Amaury de care Nancy 'şĭ rîsese atât de bine.

Cu tótă lipsirea duceseĭ, ducele de Guise şi René găsiră de cuviinţă că trebuiaŭ sĕ 'şĭ trécă nóptea la Meudon.

Afară de acésta era de bănuit că ducesa de Montpensier trebuia sĕ se reîntórcă chiar în acea séră.

— Ce vom face cu prisonieriĭ nostriĭ? întrebă atunciĭ René.

— Este aci uă pimniţă mică ce le va putea servi de temniţă, rĕspunse ducele.

— Cu condiţiunea că vom pune sentinele la uşă.

— Fie, ḑisse ducele.

Pe când d-na Catherina condusă de princiul lorrain, se îndrepta spre camera de culcare a duceseĭ, Leo d'Arnembourg şi Gaston de Lux se ocupaŭ cu prisonieriĭ.

Leo ce avea a 'şĭ rĕsbuna de Lahire, ḑisse:

— Ah! scumpul meŭ domn, crede-mĕ că cerul 'mĭ détora fericirea de a 'ţĭ servi de temniciar.

— D-le, rĕspunse Noe, nu cred că ne am maĭ putea întâlni la aer curat, dér crede-mĕ că déca s'ar întêmpla acésta 'ţĭ aşĭ linisci pucin aceste *fanfaronade*.

— Taciĭ, Noe! făcu Lahire ridicând din umeriĭ: domnul e *gelos*.

Lahire şcia puterea aceluĭ cuvênt, şi în adevĕr pătrunse în anima înnamoratuluĭ ducesseĭ ca un pumnal.

— Ceĭ duoĭ tineriĭ fură duşĭ în pimniţa de care vorbisse ducele de Guise.

Bolta aceleĭ pimniţĭ era solidă, uşa masivă şi orĭ-ce mijloc de scăpare nefolositor.

— D-lor, ḑisse surîḑênd cu ironie Leo, acésta nu

séměnă póte unei camere din Louvru, dér n'avem altă locuinţă a vĕ offeri.

Leo d'Arnembourg dupĕ ce închise uşea, puse duoi soldaţi ca sentinelă în subterana ce conducea la pimniţă.

— Acum, ţisse Lahire, putem vorbi.

— Unde suntem noi? întrebă Noe culcându-se pe nisce pae atât cât 'i permitéü legăturile.

— Nu ai ghicit?

— Nu.

— Ah! suntem la dómna ducessa de Montpensier.

— La Meudon?

— La Meudon.

— Dér, ţisse, Noe, óre nu e aci unde ea a binevoit...?

— De a'mi da asil mai 'nainte de a'i vede facia.

— Cine şcie? ea va face póte ceva pentru tine.

— Cred, ţisse cu ironie Lahire. Ea va avea póte bunătatea de a ne trimete alimentele otrăvitóre.

— Pentru ce!

— Cu scopul de a nu o recunóşce în ţiua când parlamentul ne va judeca ca culpabili de trădare...

— Aşi! făcu Noe întrerupêndu'l, ducessa nu urasce cu seriositate de cât pe regele de Navarra.

Si el se întórse pe pae murmurând:

— Tóte acestea sunt bune, şi consimt de a muri, dér nu de fóme. Si... cam de mult nu am mâncat, amice Lahire.

— Adevĕrat... 'mi e fóme ca unui lup.

Lahire se tîrâ pênâ la uşe, şi cum nu putea se useze nici de mâni nici de picere, el începu se bată cu capul în uşe.

La acel sgomot, unul din sentinele alergă.

— *Ce bovdiţi*? ţisse el cu un accent stricat.

— De mâncare şi de bĕut, rĕspunse Gasconul.

Santinela păru a se sfătui cu camaradul seü, apoi

se depărtă, pe când cel alt urmă de a se preumbla prin corridor.

După câte-va minute uşea se redeschise.

Lahire şi Noe, ce se aflaŭ în întunecimea cea mai completă, fură tot de uă dată uimiţi de uă lumină vie.

Sentinela deschise uşea şi lăsă loc unui tênĕr ce ţinea uă lumină cu uă mână, ér cu cea l'altă un coşiŭ pe care 'l puse jos.

Acesta era pagiul Amaury ce aducea de mâncare celor duoi prisonieri.

Când sosise regina-mamă şi escorta ei la casa duceseĭ, era nópte, şi ast-fel Amaury nu zărise pe prisonieri, şi prin urmare nu recunoscuse pe Lahire.

Dér acesta strigă vĕḑêndu'l :

— Ah! bună-ḑioa, d-le Amaury.

Copilul scósse la rându'i un strigăt :

— Ce, ḑisse el, d-ta eşti d-le Lahire ?

— Chiar eŭ, junele meŭ amic, şi după cum veḑi, sunt intr'uă situaţiune ce nu prea e plăcută.

— Dér ce crimă aĭ făcut? d-le Lahire.

— M'am amestecat în politică.

— Ah! drace! murmură micul pagiŭ, lucrul e cam grav.

— Creḑi ?

— Mai mult de cât a fura şi asasina.

— Mĕ sperii, d-le Amaury, murmură Lahire surîḑênd.

Apoi, fiind-că pagiul privea cu curiositate pe Noe :

— Domnul e amicul meŭ, ḑisse Lahire.

— Ah !

— Cel mai bun amic al meŭ...

— Si dênsul s'a amestecat asemenea în politică ?

— Vai! da.

— Dér, reluă pagiul, v'am adus provisiuni ; ducele, ce prânḑeşce cu René Florentinul, vĕ trimete mâncări chiar de la mésa lui.

— Ducele în adevĕr e prea bun !

— Si eŭ, ḑisse pagiul, ce vĕ compătimeam deja fără a vĕ cunósce, v'am căutat duoĕ sticle cu vinul cel maĭ bun.

— Scumpul meŭ domn Amaury, rĕspunse Lahire, estĭ prea îndatoritor. Dér cum voeşcĭ să mănc̆ăm şi să bem ast-fel legaţĭ.

— Aşceptaţĭ, ḑisse pagiul.

El luă un pumnal şi tăe legăturile luĭ Noe şi Lahire.

— Eştĭ uă adevĕrată providenţă, 'ĭ ḑisse Lahire.

— Resplătesc rĕul prin bine, murmură cu ironie pagiul.

— Aud ?

— Heĭ ! dér, făcu Amaury, 'mĭ pare că 'ţĭ aĭ rîs de mine într'uă séră aci.

— Aşĭ ! rĕspunse Lahire, nu fiĭ rĕsbunător, d-le Amaury.

— Oh! nu sunt...

— Si prânḑeşce cu noĭ...

— Cu plăcere.

Pagiul scóse din coşiŭ mâncărĭ şi duoĕ sticle prătuite cu vin.

— Pe credinţa mea ! murmură Noe înveselit prin acea vedere, am plăcere de a bea în sănĕtatea ducelui.

— Veţĭ putea bea şi în sănĕtatea stăpâneĭ caseĭ, observă pagiul.

— Lahire tressări.

— D-na lipsesce, adăogă tĕnĕrul; dér când se va reîntórce nu voiŭ uita de a 'ĭ da noutăţĭ de d-vóstră, d-le Lahire.

— Eştĭ un băĕt amabil, în sănetatea d-téle d-le Amaury.

— In sănĕtatea d-téle ! d-le Lahire.

Ceĭ duoĭ prisonierĭ şi pagiul prânḑiră cu veselie.

Apoĭ acest din urmă eşi din temniţă, luând cu sine coşiul şi sticlele deşerte.

Vinul ce bĕuse ceĭ duoĭ prisonieri li se urcă pucin în cap.

Acéstă beţie adăogată la obosélă 'ĭ făcu sĕ adórmă profund, cu tóte preocupaţiunile lor grave şi prevederile uneĭ morţĭ aprópe neînlăturate.

Ună parte din nópte trecuse deja; Noë şi Lahire sforăéŭ când fură desceptaţĭ prin sgomotul uşeĭ ce se deşchise din noŭ şi uă rază de lumină ce strebătu în închisóre.

XVII

E timpul de a ne reîntórce la aceia din persongiele nóstre pe carĭ 'ĭ am lăsat la porţile de la Angers.

Voim sĕ vorbim de d-na Margareta Nancy, Raoul şi nenorocitul Hogier de Lévis, a căruĭ onóre era compromisă prin fatalul amor.

Dupĕ stăruinţele luĭ Raoul, officerul de la {porta de la Angers sfârşise prin a se hotărî sĕ 'şĭ părăséscă postul, pentru a vedea el însuşĭ persóna importantă din litieră şi care voia sĕ intre în oraşiŭ, contra ordinelor A. S. R. princiul guvernor.

Atuncĭ el recunoscu în pretinsa damă de Château-Landon pe adeverata persónă, şi Hogier de Lévis scósse un ţipĕt de mirare şi aprópe de spaimă, aflând că femmeia ce 'l iubea şi pentru care era sĕ móră, era socia regeluĭ sĕŭ.

Margareta de Valois, ne reamintim, luându'ĭ braciul şi strângêndu'l cu tărie, 'ĭ ţisese:

— Da, sunt regina de Navarra şi nu voesc ca sĕ morĭ!

Officerul deschise porţile şi litiera reginei intră în Angers.

— La castel! strigă atunci d-na Margareta.

Cât ţinu drumul de la pórta oraşiului şi pênă la castel, Hogier de Lévis sĕ legăna pe şea ca un om beat. El nu scia de sigur déca trăia séŭ era în mormênt, déca era deşcept séŭ visa.

La pórta castelului, d-na Margareta scóse capul pe portiţă şi 'i ḑisse:

— D-le Hogier, scobóră-te şi dă-mi mâna.

Acea voce făcu pe junele om sĕ védă adevĕrul.

El nu visa!...

El nu era în mormênt!...

Raoul făcea sgomot mare la pórta castelului.

Ceĭ duoĭ soldaţi ce se găséŭ ca sentinelă nu eraŭ maĭ îndatoritoĭ ca officerul de la pórta oraşiului.

Soldaţiĭ nu voiaŭ sĕ deschidă fără ordinul şefului lor.

Şeful deşceptat prin sgomot, pretinse că nu deşchidea de cât acelora ce şciaŭ cuvêntul de trecere.

Raoul nu 'l şcia; dér numi pe regina de Navarra şi pórta se deşchise.

Margareta ḑisse officerului:

— D-le, viŭ de la Angers pentru a vedea pe fratele meŭ ducele d'Alençon; voyagez fără suită, adică incognito, şi v'aşĭ fi recunoscĕtóre déca n'aţĭ face mult sgomot de sosirea mea.

Officerul respunse:

— Secretul Majestăţeĭ Vóstre va fi păstrat, dér M. V. aţĭ făcut un voyagiŭ nefolositor.

— Pentru ceĭ? întrebă regina de Navarra.

— Pentru că A. S. R. nu e la Angers.

— Adevĕrat? făcu Margareta.

Officerul repetă:

— Alteţa sea ducele d'Alençon a plecat din Angers aḑĭ diminéţă.

— Ah! ţisse Margareta, maĭ mult încântată de cât contrariată; şi unde s'a dus ducele?

— Nu sciŭ, d-nă.

— Dér în fine, ţisse regina, este cine-va la castel care sĕ mĕ pótă priimi.

— Intendentul Alteţeĭ Sélle, bătrânul Bertrand Maret; numaĭ va trebui sĕ 'l deşceptăm, şi acésta nu e lucru uşor.

Pe când officerul se esprima ast-fel, litiera ajunse în curtea de onóre.

Afară de câte-va sentinele, toţĭ dormĕŭ în castel.

Cu tóte acestea, la una din ferestrele etagiuluĭ al duoilea, privirea Margareteĭ zări uă lumină.

— Ce e acolo? ţisse ea.

— Acea e camera unuĭ gentilhome sosit aséră de la Louvru.

Margareta tressări.

— Numele seŭ? ţisse ea.

— Gaston de Nançey.

— Oh! oh! 'şĭ ţisse Margareta, acesta e cel maĭ devotat dintre gentilhomiĭ d-neĭ Catherina; dér déca ea s'a despărţit de dênsul, trebue că 'l a însărcinat cu verĭ uă misiune importantă.

Şi regina se scoborî din litieră, maĭ adăogându-şĭ:

— Ce curios ar fi ca politica, pe care credeam c'o lăsasem la Louvru, să mĕ urmĕscă pênă aci.

Regina de Navarra se reţimase pe braciul luĭ Hogier.

Officerul alergă spre a deşcepta pe intendent. In acel timp, Margareta precedată de un valet ce ţinea uă torţă în mână, urcă scara, reţimată pe braciul luĭ Hogier.

Hogier se simţea murind de veselie, de durere şi de ruşine în acelaşĭ timp; de veselie pentru că vedea bine că Margareta 'l iubea, de durere pentru că se gândea la regele sĕŭ, de ruşine pentru că vedea bine că acel amor 'l făcuse sĕ se lipséscă de onóre, silindu'l de a se înlătura de la détorie.

Dér Margareta se reḑima cu atâta gracie, ea 'l privea cu un ochiŭ atât de faşcinator, ï vorbea cu uă voce atât de încântătóre, în cât Hogier 'şï uita durerea, ruşinea pentru a se da cu totul gândireï de a fi iubit.

Intendentul deşceptându-se, alergă cu grabă spre întêmpinarea juneï regine.

Margareta cunoscea âncă de mult pe bătrânul intendent, căcï venise deja de maï multe orï la Angers.

— Bunul meŭ Maret, 'ï ḑisse ea, nu trebue de cât se descepţï pe valeţiï necesarï pentru am'ï prepara un apartament.

Bătrânul se înclina.

— Dér unde e stépânul teŭ ? reluă ea.

— Alteţa sea a plecat aḑï diminéţă.

— Unde ?

— La Paris.

— Oh ! nu se póte, ḑisse Margareta, 'l aşï fi întêlnit...

Bétrânul intendent conduse pe juna regină în apartamentele de onóre ale castelului, carï se aflaŭ în etagiul ântêiŭ, în aripa stângă.

Acele apartamente, reservate pentru óspeţï de distincţiune, nu fusese locuite de mult.

— Majestatea Vóstră, ḑisse Bertrand Maret, va face bine de a occupa acest apartament.

Dupe acésta intendentul conduse pe Hogier de Lévis la camera ce 'ï era hotărâtă. Acea cameră era situată la estremitatea unuï corridor, care comunica printr'uă uşă ascunsă cu apartamentul Margareteï.

Intendentul considerând pe Hogier ca aparţinênd de casa princeseï, 'ï dete uă cameră nu departe de ale princeseï, pentru a putea maï lesne indeplini ordinele eï.

Intendentul, ḑisse, deschiḑênd uşea camereï luï Hogier :

— Etă locuinţa d-tale, messire.

— Ah ! făcu Hogier cu veselie.

— Acest coridor unește apartamentul d-tale, cu acella al reginei.

Hogier tressări.

— Acum, gentilhomul meŭ, sfârși intendentul, am onóre de vĕ dori uă nópte bună.

Si el se retrase.

Pentru un moment Hogier coprins de remușcare, pentru că nu se supusese ordinelor regelui seŭ, încercă de a depărta din ochiĭ luĭ imaginea seducĕtóre a Margaretei, și în prada unuĭ acces de desperare, puse mâna din noŭ pe spadă, hotărât de a 'și străpunge peptul.

Dér de uă détă ușea camereĭ se deșchise și Nancy intră.

Nancy nu scósse nicĭ un țipĕt, dér se aruncă asupra luĭ Hogier și 'ĭ luă cu furie spada din mână.

— Eĭ bine! ḑisse ea surîḑênd, sosesc tocmaĭ la timp, d-le.

— Lasă-mĕ să mor, repetă junele om a căruĭ desperare era la culme.

— Nu, ḑisse Nancy, viŭ din contră sĕ te caut.

— Să mĕ cauțĭ?

— Da, acum fiind-că intendentul s'a retras și primul etagiŭ nu e locuit de cât de noĭ...

— Dér unde voeșcĭ să mĕ ducĭ?

— La d-na Margareta.

— Ah murmură Hogier, jurasem cu tóte acestea se nu o maĭ revĕd...

Si el urmă pe Nancy.

Nancy 'l conduse la estremitatea corridoruluĭ și 'l introduse la d-na Margareta.

Eĭ bine! ḑisse Nancy, Majestatea Vóstră a făcut fórte bine...

— Ce vroeșcĭ se ḑicĭ? făcu Margareta ce privi pe Hogier.

— Când am intrat în camera luĭ, voia să se omóre, respunse Nancy.

Margareta privi pe Hogier cu uă tristeță severă :

— Iți ordonasem cu tóte acestea să trăeșcĭ ! 'ĭ ḑise ea .

— A trăi fără onóre nu este a trăi, murmură el aplecând capul ; n'am trădat eŭ pe regele stăpânul meŭ?

— Eĭ bine! ḑisse el, regina te értă...

Dér el rĕmasse cu capul plecat ca un criminal.

Atuncĭ Margareta 'ĭ luă mâna și 'ĭ ḑisse :

— Trebue cu tóte acestea se 'mĭ facĭ un jurămênt?

Nancy în acest timp, se îndreptă spre camera luĭ Raoul.

— Voescĭ se te culcĭ micul meŭ? 'ĭ ḑisse ea intrând.

— Da. Dér d-tea ?

— Eŭ, am veḑut ceva ce me intrigă, voesc să luminez un myster, ḑisse ea, aşcéptă-mĕ aci...

Și ea se departă maĭ 'nainte ca Raoul uimit să o maĭ întrebe ceva.

. . . . . .

Unde mergea Nancy ?

Nancy nu putea nicĭ uă détă să fie liniscită... ea găsea tot-d'a-una un myster de luminat. Ea auḑisse pronunciându-se numele d-luĭ de Nancey, gentilhomul favorit al regineĭ-mame, și ea conchisse că gentilhomul nu venisse la Angers cu scopul de a respira aer curat.

La Louvru, póte din causa aseměnărilor numelor, camerista Nancy și junele gentilhom de Nancey, schimbaŭ miĭ de politețe.

Când regina de Navarra trimetea pe cameristă la regina-mamă, camerista întâlnea adesea în anti-cameră pe D. de Nancey, care privind'o se roșia.

Nancy era frumósă și D. de Nancey avea vêrsta de duoĕ-ḑecĭ anĭ.

Când din contra D. de Nancey venea la apartamentul

reginei de Navarra, Nancy 'i făcea cea mai îndatoritóre priimire.

Póte că D. de Nancey iubea pe Nancy.

Cât despre Nancy nu iubea pe D. de Nancey, pentru că iubea pe Raoul; dér 'şi ḑicea că e tot de una bine de a se purta politicos cu un tênĕr, mai cu sémă când se afla în favórea unei regine.

Aşa dér spirituala camerieră, scoborând cu paşi uşori scara apartamentelor unde se vedea feréstra luminată, o sui cu uşurinţă şi cu linisce.

— Acolo trebue se fie, ḑisse ea vĕḑênd lumina ce trecea pe sub uşă.

Şi ea trecu un coridor lung, în fundul careia se vedea acea lumină.

Când ajunse fără sgomot la uşe, obicinuită fiind la Louvru cu asemenea preumblări nocturne, ea puse un ochiŭ la bróscă.

Dér cheia ce era în uşă o popri de a vĕdea în interiorul camerei.

— Ah!... dér... ce 'mi pasă! murmură ea.

Si Nancy bătu în uşe dér nimeni nu rĕspunse.

Nancy bătu din noŭ. Aceeaşi tăcere.

— Nancy era uă femmeie hotărâtă. Ea deschise uşea şi remase uimită pe prag.

XVIII

Pentru ce se poprise Nancy uimită pe prag?

Pentru că acea cameră era deşértă!

Uă lumină ânsă ardea pe mésă, şi dupe infăcişarea camerei, ea arătă că pĕnă atunci cine-va se aflase în ea.

Ea zări uă carte şi uă hârtie pe mésă.

Nancy închise uşa dupe ea şi punêndu-se pe un scaun din facia mesei, esamină pe rând cartea şi hârtia.

Hârtia era uă scrissóre cu acésta adressă :

Monseigneurelui ducele d'Alençon.

Nancy tressări.

— Cum ! ḑisse ea, acésta e óre camera alteţeĭ sélle ducele ?

Ea aruncă uă privire speriată împrejurul eĭ, şi se asigură că era singură.

— Acéstă scrisóre, 'şĭ ḑisse ea, probéză că princiul nu a părăsit acéstă cameră de cât de fórte puciu timp... dér intendentul a ḑis că nu e aci... că... cum sĕ ghicesc acésta ?

Nancy înţelesse că cel maĭ bun mijloc de a afla acel myster, era de a citi scrissórea.

Ea o luă dér şi citi :

„Iubitul şi scumpul meŭ fiŭ,

„D. de Nancy 'ţĭ va transmite cu vocea detaliele ce nu ţi se pot da prin scris.

Sĕ 'ţĭ fie îndestul numaĭ sĕ sciĭ că totul e gata pentru duoĕ-ḑeḑĭ şi patru din ale curenteĭ lunĭ.

„Mama d-tale,

„*Catherina.*"

Ce e asta ? ce însemnéză acéstă dată de *douĕ-ḑeḑĭ şi patru* ? se întrebă Nancy cu totul visătóre.

Si ea esamină cartea, sperând că va găssi ceva prin ea.

Dér cartea era un volum al abateluĭ de Brantôme : *Viéţa căpitanilor marĭ.*

Nancy o rĕsfoi, o întórse. Nimic.

— Déca e ast-fel, 'şĭ ḑisse camerista, nu maĭ am ce face aci. Sĕ mergem !

Ea se ridică dupe scaun şi făcu un pas spre uşă.

Dér în acel moment un sgomot se auḑi la estremitea corridoruluĭ.

Acel sgomot era produs de nişce paşĭ şi vocĭ carĭ se propiaŭ.

Nancy se popri cu totul tremurândă si căută cu privirea uă altă eşire de cât acea pe unde venisse.

Camera era micâ şi n'avea de cât uă uşe.

Paşiĭ se apropiaŭ mereŭ.

Nancy nu se maĭ îndoi, ea înaintă spre feréstră şi se ascunse în dosul perdelelor.

Îudată dupe acésta uşa se deschise şi duoĭ ómenĭ intrară.

Unul era d. de Nancy.

Cel-alt era Alteţea Sea monseigneurele ducele d'Alençon.

Nancy, nemişcată, şi abia reţinêndu-şĭ respiraţia, nu putu cu tóte acestea a 'şĭ abţine uă mişcare de încremenire la vederea princiuluĭ.

Pentru ce dér intendentul ţissese dómneĭ Margareta că Alteţea Sea era absentă din castel ?

— Alt myster; se gândi camerista.

Si cu tóte că era pucin cam turburată de situaţiunea sea, ea remase tot la postul seŭ de observaţiune.

Cel d'âmtêiŭ s'aşeţă în fotoliul care pênă adineaurea era ocupat de Nancy, şi cel d'al duoilea rĕmase cu respect în picióre şi cu capul gol.

Atuncĭ Nancy observă că princiul era încălţat cu nisce cisme lungĭ şi pline de praf, ceia ce proba că făcuse un lung drum.

— Uf! ţisse el, sunt fórte obossit, domnule de Nancy. Am făcut treĭ-spreţece leghe, şi nu m'am odihnit nicĭ de cum!

— Şi apoĭ a face şi şésse leghe şi jumătate pentru a vedea uă femmeie iubită, murmură Nancy, mi se pare cam lung, monseigneure !..

— Cu atât maĭ mult, că femmeia iubită nu s'a mişcat d'aci.

Nancy ascultă bine, apoĭ murmură.

— Nu înţeleg !..

— Într'adevĕr, monseigneure, ţisse d. de Nancy, care

părea că merge spre fereastră, iată un lucru care nu se explică așa de lesne la Louvru.

— Ce e!

— Drace! a avea aceia ce iubescĭ sub acellașĭ acoperișŭ, și a pleca pentru a se depărta cu șésse, șépte leghe pentru a se întórce nóptea...

Princiul începu se rîdă:

— Scumpul meŭ Nancy, ḑisse el, aceasta e fórte lesne de înțeles, dér nicĭ de cum imposibil.

— Imĭ pare cu tóte acestea...

— Am sĕ 'țĭ fac cunoscut tótă confidența mea.

D. de Nancy privi pe princiŭ.

— Căci, adăogă acesta, va trebui sĕ esplicĭ dómneĭ Catherina și onorateĭ și iubiteĭ melle mame, pentru ce m'aĭ întâlnit astă-séră la șépte leghe de Angers.

D. de Nancy se înclină.

Princiul avu un surîs mysterios.

Ducele d'Alençon urma în aceștĭ termenĭ când se adressă d. de Nancey.

— Închipuescețĭ, ḑisse el, că m'am înamorat nebun de nepóta vechiuluĭ meŭ căpitan de gardă.

— Adevĕrat!

Uă prea frumósă germană, care în nóptea asta 'mĭ a dat întâlnire în parcul castelului, dér ea are o teribilă fricĕ de unchiul seŭ, și de aceia pentru a depărta orĭ ce bănuelĭ, astă-seară, m'am suit pe cal și am ḑis căpitanuluĭ meŭ de gardă:

„Aĭ sĕ mĕ însoțescĭ pênă în satul Saint-Antoniu, care e la șésse leghe de Angers.

— Bun! făcu Nancey.

— Căpitanul se supuse cu docilitatea unuĭ animal domestic și ne am urcat pe caĭ. Când eram însă departe de orașiŭ 'ĭ am ḑis:

„— Căpitane Hermann, eștĭ d-tea capabil sĕ esecuțĭ cu fidelitate și cu rigurositate un ordin.

— „Mĕ voiŭ omorâ, Monseigneure, décă nu 'l voiŭ împlini.

— „Atuncĭ ascultă bine, aceia ce am sĕ 'ţĭ spun :“ şi eŭ am adăogat :

„Părăsesc Angers pentru treĭ ḑile cellŭ pucin décă nu va fi maĭ mult. Cine scie ? póte voiŭ merge şi pênă la Paris ; acésta depinde dupe celle ce voiŭ găssi la Blois.“

Căpitanul Hermann 'şĭ a închipuit că era ceva de politică, şi m'a întrebat décă trebuia sĕ mĕ însoţéscă.

— „Nu, 'ĭ am rĕspuns eŭ. Dér am sĕ 'ţĭ încredinţez castelul d'Angers.

— „Alteţa Vóstră póte se voyageze liniscit, căcĭ va fi bine păzită.

— „Sciŭ... Dér ţiŭ ca sĕ nu părăsescĭ nicĭ postul de officer al porţeĭ, nicĭ acella din sala de arme al castelului, pênă la întórcerea mea.

— „Am înţeles, monseigneure.

— Cavalerul german, adăogă princiul, îmĭ jură pe Christ şi pe ceĭ duoĭ-spre-ḑece apostolĭ, şi l'am lăssat în satul Saint-Antoniu. Pucin maĭ departe, scumpul meŭ domnule de Nancey, te am întâlnit, şi am luat cunoscinţă de messagiul ce 'mĭ aduceaĭ... ! Iată'l ! se întrerupse princiul aruncând o privire pe mésă, iată acest mesagiŭ !

— Da, monseigneure.

— Pentru ce se găssesce el aci ?

— Pentru că Alteţa Vóstră 'mĭ 'l a încredinţat, dupe ce 'l a citit, de teamă ca sĕ nu 'l pérḑă pe când galopa pe câmp.

— E adevĕrat, domnule Nancey. Aşa dér dupe ce am părăsit pe căpitanul meŭ de gardă şi te am întâlnit, am făcut un ocol şi am revenit la Angers.

— Şi Alteţa Vóstră, sossesce acum ?

— Chiar acum.

— Dér pe unde a intrat ?

Princiul începu să surîdă.

Este în castel uă subterană care pătrunde pe sub turnul despre sud, şi comunică cu pimniţele uneĭ case isolate în mijlocul uneĭ marĭ grădinĭ.

— Ah! şi pe acolo...

— Acéstă casă a fost cumpĕrată de un întendenţ Bertrand Maret. Şi am intrat în oraşŭ cu cuvêntul de ordină pe care 'l dedesem de dimineaţă.

— Şi Alteţa Vóstră s'a dus la acea casă isolată?

— Da, şi acolo am găssit pe Bertrand care 'mĭ a anunciat sossirea surorel melle Margot. Ce dracu vine ea să facă aci?

— Nu sciŭ, monseigneure.

In tot timpul acesteĭ conversaţiunĭ, Nancy 'şĭ păstrase, uă imobilitate complectă, dér ea găssi că intrevorbirea era prea lungă.

Dér Nancy era curiósă şi continuă a nu se misca din loc.

— Aşa dér, ḑisse Nancey, monseigneurele a intrat, în castel, prin pimniţă séŭ subterană?

— Da.

— Şi nu v'a vĕḑut?

— Afară de Bertrand.

— Bun! dér, nepóta căpitanuluĭ?

— Ea m'ascéptă... şi sunt sigur că gelosul seŭ nu va veni să turbure acéstă primă întâlnire. Numaĭ, am s'o fac să maĭ ascepte câte-va minute.

— Pentru ce?

— Am trebuinţă de a vorbi cu d-tea, scumpul meŭ domn de Nancey.

— Sunt la ordinile vóstre, monseigneure.

— Căcĭ, adăogă princiul, sunt nerăbdător de a sci cum s'a preparat lucrurile la Pariş pentru marea ḑi.

— Am s'o istorisesc eŭ, Alteţeĭ Vóstre.

— Oh! oh! 'şĭ ḑisse Nancy, étă că acum mĕ pot lumina maĭ bine, sĕ ascultăm...

Ducele d'Alençon se rĕsturnă pe jumătate în fotoliul ce 'l ocupa şi 'şĭ trânti picior peste picior. D. de Nancey urma a sta cu respect înaintea luĭ.

— Şeḑĭ jos, domnule de Nancey, făcu princiul, seḑĭ jos!

Tênĕrul se maĭ îndĕoi pucin de a şedea, dĕr gestul princiuluĭ era imperativ şi equivala unuĭ ordin.

D. de Nancey se aşeḑă.

— Sĕ vedem, ascult, ḑisse princiul.

— Eĭ bine! monseigneure, reluă Nancey, Alteţa Vóstră scie deja că regina mamă şi ducele de Guise sunt în bune relaţiĭ.

— Da!

— Ducele nu iubesce pe regele Franciĕ.

— Ce ḑicĭ? făcu princiul.

— Şi acest rege se numesce Carol IX, adăogă Nancey surîḑênd.

— Ah! făcu ducele d'Alençon.

Ducele de Guise, urmă D. de Nancey, nu iubesce pe Carol IX şi se înţelege fórte bine cu Francisc III.

Un nor trecu pe fruntea tênĕruluĭ princiŭ.

— Tacĭ Nancey, ḑisse el, căcĭ 'mĭ facĭ ameţeală.

— Din contră, monseigneure, trebue sĕ mĕ ascultaţĭ.

— Fie, vorbesce!

Nancey urmă:

— Regele Carol IX este bolnav, şi ducele d'Anjou a devenit regele Poloniĕ.

— Dupe aceasta, făcu princiul?

— René Florentinul care e un medic dibaciŭ, pretinde că regele Carol IX nu maĭ are un an de trăit...

— Tacĭ, Nancey, tacĭ!...

— Şi décă regele va muri...

— Oh!

— Nu va fi regele Poloniei care 'l va succeda.

— Dér cine?

— D-vóstră, monseigneure.

— Nancey, Nancey, murmură ducele d'Alencon, estĭ trimis de infern? M'aĭ făcut să 'mĭ vie ameţeală!..

— Ascultaţĭ încă, monseigneure! suposând că Carol IX e mort, cine va cuteza să se opună la suirea d-vóstră la tron?

— De sigur că regele Poloniei.

— Nu, monseigneure, regele Poloniei e prea departe.

— Atuncĭ cine?

— Huguenoţiĭ, aĭ căror duoĭ şefĭ, regele de Navarra şi princiul de Condé, sunt născuţĭ pe treptele tronuluĭ.

— Da, înţeleg bine, murmură princiul; dér ce interes are ducele de Guise pentru a mĕ servi?

— Ducele nu iubesce pe regele Carol IX.

— Bine, 'mĭ aĭ maĭ spus.

— Şi speră că se va putea înţelege cu Alteţa Vóstră, când se va sui pe tron.

— Dupe cum înţeleg, casa de Lorraina 'mĭ va cere concesiunĭ de teritoriŭ, pe care regele Carol IX le a refusat.

— Póte...

— Şi 'mĭ va dicta condiţiunĭ pe carĭ nu le a putut dicta fratelŭ meŭ.

— O dómne! monseigneure, nu trebue cine-va se observe de aprópe la hamurile unuĭ cal dăruit.

— Fie! ḑisse cu brusqueţă princiul, dér cum s'a organisat masacrul?

La acest cuvênt, Nancy, care abia 'şĭ ţinea respiraţia în doşul perdelelor, 'şĭ reînduoia atenţiunea.

— D. de Nancey rĕspunse.

— Acésta va fi în nóptea de duoĕ-ḑecĭ şi patru. Déca regele, dupe cum se speră, va consimţi la tot, 'l va

lăssa în Paris ; iar décă nu, regina-mamă a găsit mijlocul de a'l depărta şi de a'l trimite contra unuĭ cerb din Saint-Germain, în care timp se vor extermina şi huguenoţiĭ.

— Dér în fine, va cuteza cine-va sĕ atingă pe regele de Navarra. ?

— Guisiĭ s'aŭ însărcinat şi pentru el şi pentru princiul de Condé.

— Dér déca vor fi la Louvru ?..

— Eĭ bine ! 'ĭ va omorâ în Louvru.

Anima luĭ Nancy bătea de 'ĭ rupea peptul.

— Pe credinţa mea ! ţisse princiul, tóte acestea sunt prea bine combinate, dér trebue sĕ vedem acum operaţiunea. Mâne 'mĭ veĭ da maĭ lămurite detaliĭ. Nu uita că sunt asceptat. Bună séra, domnule de Nancey.

— Bună séra, monseigneure.

Princiul se sculă. Nancy începu a respira.

Apoĭ D. de Nancey luă lumînarea care se găssea pe mésă, şi deschise el însuşĭ uşa princiuluĭ.

Nancy 'şĭ ţicea :

El va însoci pe Alteţa Sea, şi eŭ în acest timp mĕ voiŭ esquiva.

Nancy se încela.

— Rĕmâĭ, scumpul meŭ Nancey, ţisse princiul, rĕmâĭ ! şi bună séra.

Şi el trase uşa dupe dênsul, lăssând pe D. de Nancey în camera sea.

— Pe credinţa mea ! ţisse acesta cu jumătate vocea şi vorbind luĭ însuşĭ, e târţiŭ, şi sunt obossit, ar fi bine sĕ mĕ culc.

— Bun ! se gândi Nancy. când el va dormi, eŭ mĕ voiŭ duce.

Şi cu tótă emoţiunea violentă care ea simţea dupe căte le auţisse, tênĕra fétă continuă a rĕmânea nemiscată şi asteptă cu răbdare.

D. de Nancey se culcă, apoĭ stinse luminarea.

Ea observase, că D. de Nancey, maĭ înainte de a se aşeda în pat, uitase de a scóte cheia din brósca de din'afară, aşa că orĭ cine putea să intre la dênsul.

In fine D. de Nanceyĭ adormi.

Nancy auḑi un sforăit sonor şi regulat care făcu să se înţeleagă, plecarea ecuyerului reginel mame pentru ţéra visurilor.

Atuncĭ ea 'şĭ părăsi ascunḑétórea cu nisce paşĭ de lup şi se îndreptă spre uşă pe care o deschise cu uă mână discretă.

Şi apoĭ să strecură.

Castelul era în cel maĭ mare întuneric, şi Nancy fericită d'a nu fi văḑută de ecuyerul reginel-mame, să coborâ cu uşurinţa şi repeḑiciunea unel sylphide la întêiul etagiŭ, şi acollo, dintr'uă săritură intră în anticamera dómnel Margareta, unde Raoul şedea pe un scaun şi cu ochiĭ întorşĭ spre uşa prin care dispăruse Nancy.

Nefericitul pagiŭ maĭ mult de uă óră fussese în nelinisce şi nerăbdare, şi ast-fel, când o văḑu intrând, strigă cu bucurie:

— Ah! în fine! te văd!

Nancy însă 'şĭ puse un deget pe buze şi 'ĭ ḑisse:

— Şit!

— Dér de unde viĭ?

— Acésta nu te privesce pe tine.

— Ce fel?...

— Nicĭ un cuvênt maĭ mult! trebuesce să desceptăm pe dómna Margareta, déca dórme.

Nancy era agitată şi palidă.

— D-ḑeul meŭ! ce aĭ? o întrebă Raoul.

— Am trebuinţă să văd pe regina îndată, răspunse Nancy tremurând.

Raoul atuncĭ 'ĭ luă mâna, şi privind'o cu tandreţe 'ĭ ḑisse:

— Cum ! amica mea, nu mai sunt eŭ Raoul al d-télle, şi nu mai aĭ încredere în mine ?

— Ba da, rĕspunse ea luând capul cel brun al pagiuluĭ în mânele sélle şi depunêndu'ĭ un sĕrutat pe frunte, déca tu veĭ fi tot amicul meŭ, şi mĕ veĭ ajuta sĕ 'l scap.

— Pe cine ?

— Pe regele de Navarra.

Raoul 'şĭ stăpâni un ţipĕt ; ér Nancy 'ĭ ḑisse cu repeḑiciune :

— Trebue sĕ ne intórcem la Paris cât de curând... trebue sĕ spunem regineĭ... vroesce sĕ măcelărésca pe huguenoţĭ.

Apoĭ ea se apropiă de uşa camereĭ dómneĭ Margareta şi bătu.

XIX

Acum sĕ revenim la Paris, séŭ maĭ bine ḑis la căscióra din pădurea Meudon, unde am lăssat pe regina-mamă rănită, şi întovărăşită de René şi ducele de Guise, — ér pe Noë şi Lahire prisonierĭ închişĭ în pimniţă, sub paza cellor duoĭ călăreţĭ, şi sub supravegherea vrĕşmaşă a cavaleruluĭ Leo d'Arnembourg.

Aşa dér, déca vom face un mic appel la memoria nóstră, ne vom reaminti, că la sosirea duceluĭ de Guise şi a regineĭ-mame, ducessa de Montpensier lipsia din mysteriósa eĭ retragere.

Mândra şi intriganta princessă, care făcuse juramêntul de a pune corónna Franciеĭ, pe capul fratéluĭ eĭ, 'l asceptase în nóptea trecută.

El trebuia sĕ viă la dênsa pe la meḑiul nopţeĭ, adică, dupe întrevederea luĭ cu regina-mamă.

Dér vĕḑêndu că nóptea trecuse fără ca el sĕ appară, şi a duoa ḑi asemenea, îngrijată, ceru litiera sea, şi es-

cortată de un ecuyer şi de pagiĭ seĭ, alergă la Paris, şi ajunse la porţile oraşuluĭ tocmaĭ când se însera.

Nevenirea fratelui eĭ o îngrijase atât de mult, în cât nu se încreduse de a trimete pe unul din mesageriĭ eĭ ordinarĭ, ci alergase ea singură.

Insă, când ajunse la porţile oraşuluĭ, în loc de a merge în strada Remparts unde se ascundea fratele eĭ, intră în biserica Saint-Eustache pentru a 'şĭ face ca femmee nobilă şi devotată rugăciunea cu mare pompă.

Er pagiul Seraphim care o întovărăşise, dupe ce intră cu dênsa în biserică pe uşa cea mare, eşi îndată pe cea mică şi alergă în strada Remparts.

Maestrul Pandrille era pe pragul uşeĭ, şi ochiĭ întoşrĭ spre unghiul stradeĭ,

— Unde este el ? 'l întrebă pagiul.

— A plecat, rĕspunse scurt colossul.

— Cum ?

— A plecat cu cavalerĭĭ.

— Dér când ?.. şi unde ? esclamă pagiul uimit.

— Nu sciŭ, rĕspunse Pandrille, care într'adevĕr nu înţelessese plecarea repede a duceluĭ, a cavalerilor seĭ şi a parfumoruluĭ regineĭ-mame, maestrul René Florentinul.

Atuncĭ pagiul alergă la Saint Eustache, şi dupe spusa dómneĭ de Montpensier ceia ce auḑise de la Pandrilleĭ ácésta îngrijată, se învĕlui în mantaoa eĭ, aşa ca sĕ nu fie recunnoscută, şi eşi pe uşa cea mică, apoĭ luă braţiul pagiuluĭ şi se duse cu dênsul în strada Remparts.

Pandrille când o vĕḑu, spuse şi eĭ tot ce spussese şi luĭ Seraphim ! şi ast-fel, ducessa nu ar fi sciut maĭ mult, déca în acel moment nu se apropia uă femmeie bătrână se stătuse liniscită într'un colţ al camereĭ, şi care cunoscuse pe ducessa dupe voce.

Acea femmeie nu era alta de cât dama Gertrude, ervitórea nefericituluĭ La Chesnaye.

— Ah! dómnă... dómnă, strigă ea aruncându-se la genuchiĭ ducesseĭ şi sĕrutându'ĭ mânele cu transport, déca aĭ sci ce s'a întîmplat!

— Ce s'a întîmplat? întrebă ducessa a căreĭ grijă crescea.

— Aŭ arrestat pe La Chesnaye.

Ducessa se trase înapoĭ.

Il aŭ arrestat în numele regeluĭ, adăogă Gertrude.

Dómna de Montpensier începu sĕ tremure.

— Si când 'l aŭ arrestat 'l aŭ condus la Louvru, urmă Gertrude, ér pe mine, adăogă ea, m'aŭ legat şi încredinţat în paza a duoĭ soldaţĭ, aşa că, déca nu parveném sĕ scap... nu sciŭ ce aş fi...

— Dér, o întrerupse ducessa, déca aŭ arrestat pe La Chesnaye din ordinul regeluĭ, aŭ trebuit sĕ răscoléscă casa şi sĕ găséscă hârtiile.

— Oh! nu, murmură bătrâna surîdênd.

Dómna de Motpensier resuflă.

— Hârtiile sunt în siguranţă, adăogă servitórea: Patureau le-a luat la dênsul.

Dupe acésta ducessa asceptă câte-va ore ascunsă în casă, dér nimenĭ nu appăru.

Apoĭ cum nóptea înnaintasse, ea sĕ hotărâ a se întórce la Meudon.

— Dér când fu aprópe de locuinţa sea, uă lumină strălucitóre ce venea de la ferestre printre arborĭ, 'ĭ însufla uă nouă grijă.

Ea creḑu că ómenĭĭ regeluĭ se installase la dênsa.

Grija eĭ însă nu dură mult, fiind-că la sunetul clopoţeilor de la litieră, un cavaler 'ĭ eşi înnainte.

Acesta era Gaston de Lux.

— Unde e ducele? strigă ea vĕḑêndu'l.

— Aicĭ dómnă.

Ducessa atuncĭ alergă spre casă, şi dupe duoĕ secunde

căḑu în braciele ducelui fără însă sĕ vadă că el nu era singur.

Dĕr dupe ce primele momente de turburare trecură, uitându-se în jurul eĭ vĕḑu întiĕŭ pe René, ĕr când vĕḑu uă femeie culcată, şi recunoscênd'o că era regina-mamă, scóse un ţipăt de surprindere.

Atunci ceĭ-alţĭ 'ĭ nară tot; şi ea ascultă cu mirare recitarea de răpirea dómneĭ Catherine şi felul miracolos cu care ea a scăpat de la răpitorĭ.

Dĕr când ea întrebă cine eraŭ aceĭ gentilhomĭ pe care 'ĭ aŭ luat prisonnierĭ dupe câmpul de bătae, ea tressări şi păli când auḑi pe ducele ḑicêndu'ĭ:

— Unul este un amic cunnoscut al regeluĭ de Navarra, şi care amic, se numesce Noë, ĕr cel-alt, se numesce Lahire.

La acest nume, ea simţi uă turburare îngrozitóre; şi turburarea eĭ se mări şi maĭ mult când auḑi pe regina-mamă ḑicênd:

— Oh! eĭ vor muri în torture déca nu vor mărturisi că regele de Navarra era cu dînşiĭ, dómna de Montpensier era cum ḑic fórte turburată, dĕr cu tóte acestea, nicĭ ducele, nicĭ regina-mamă, şi nicĭ René care avea ochĭ de drac, nu observară turburarea eĭ, şi ast-fel ea cugetă în sine'şĭ:

— Eĭ bine eŭ 'l voiŭ scăpa!

Dupe acésta ea maĭ vorbi uă oră.

Apoĭ, câteşĭ patru personnagie se popriră la conclusiunea, că a duoa ḑi în revĕrsatul ḑilleĭ, René să plece la Paris ca sĕ aducă pe regele! şi când acest din urmă va veni la Meudon, nesciind că vine la ducessa, vĕḑênd pe mama sea rănită, indignaţiunea sea contra huguenoţilor va isbucni, şi positiv că va manifesta dorinţa de a se reapropia de verĭ luĭ de Lorraine, atunci dĕr ducele şi dómna de Montpensier se vor arăta.

In fine, când tóte acestea fură convenite, dómna de

Montpensier, sub pretextul de repaosul dómneĭ Catherineĭ, se retrase în appartamentul sĕŭ şi se închise pe dinăuntru. Insă, în loc de a se pune în pat, ea se aşedă în facia meseĭ şi sprijinindu'şĭ capul pe mânĭ, începu a plânge şi a face următorul vis :

— Oh ? D-ḑeul meŭ ! D-ḑeul meŭ ! murmură ea, straniĭ lucrurĭ ! Din lumea ce tu aĭ rĕspândit'o pe glob, patru junĭ, patru nobilĭ, patru frumoşĭ mĕ iubesc cu nebunie, mĕ iubesc cu delir. Aceştĭ patru s'ar urca pe eşafod, aceştĭ patru s'ar supune la tortură, în fine, aceştĭ patru, 'şĭ ar vĕrsa sângele pentru amorul meŭ ; şi cu tóte acestea, nicĭ unul dintre dînşiĭ nu aŭ atins anima mea... Dér din nenorocire, un aventurier, un gentillatru Gascon, cu ochiul seŭ negru, cu aerul seŭ obraznic, cu buza sea batjocoritóre, cu mersul seŭ măreţ, a intrat într'uă séră în casa mea, şi el cu vocia sea trecênd peste ceĭ alţĭ, a găsit calea animeĭ melle... Si astă-ḑĭ. . astă-ḑĭ... când credeam că 'l am uitat, aud tot de uă dată că este prisonnier, şi eşafodul 'l ascéptă !.. Ah ! D-ḑeul meŭ ! D-ḑeul meŭ !.. m'am încelat... nu 'l am uitat.. 'l iubesc... 'l iubesc... şi cu verĭ ce preciŭ trebuesce să 'l scap...

Pe când ea făcea acest vis, lacrîmile 'ĭ curgéŭ din ochĭ, şi anima 'ĭ bătea cu violenţă.

Apoĭ, dupe ce maĭ repetă : — Il voiŭ scăpa !.. 'l voiŭ scăpa !.. se puse se mediteze esecuţiunea acestuĭ project.

Dér cum putea ea sĕ 'l scape ? de óre ce esecuţiunea nu numaĭ că era grea ! ba âncă şi cu neputinţă !

Pentru ca sĕ 'l scap, trebuia, or să 'l facă să fugă, séŭ să 'ĭ céră gracia.

Sĕ 'ĭ céră gracia : la cine ? la regele ? la regina-mama ? la ducele ?

Oh ! era cu neputinţă ! de óre ce printr'acésta ea 'şĭ ar fi mărturisit amorul ; şi ea, fiica princilor larrainĭ, şi

véra regelui Franciei, să aibă amor pentru un gentilhom Gascon, ar fi fost neertată.

Așa dér, un asemenea pas fiind inadmissibil, începu a cugeta la fugă ; și dupe ce cugetă câte-va minute, se sculă repede, deschise ușa și chemă cu vioiciune :

— Amaury ! Amaury !

Pagiul alergă și salută pe ducessa.

— Micul meŭ, 'i ḑisse dómna de Montpensier, narréză'mi ceia ce s'a petrecut aci în lipsa mea.

— Ah ! dómnă, rĕspunse pagiul cu familiaritatea respectuósă a unui copil răsfățat, s'aŭ petrecut lucruri straniĭ.

— Adevĕrat ?

— Fórte adevĕrat. Sermanul domnul Lahire... sciĭ d-tea ?.. acella care ne a jucat așa de bine în ḑillele trecute, și care a plecat furând calul meŭ...

— Eĭ bine ? 'l întrerupse dómna de Montpensier affectând uă linisce mare.

— Eĭ este acum aci.

— Și cum este ?

— Prisonier în pimniță cu amicul seŭ Noë, unul din aceĭ patru demoni carĭ aŭ vroit sĕ punĕ pe parfumor la supliciŭ.

— Sciŭ tóte acestea, amicul meŭ, ḑisse ducessa, acum ascultă-mĕ.

— Ascult.

— Găsescĭ tu vr'un mijloc de a 'i înlesni să fugă ?

— Din pimnița unde se găsesce ?

— Da.

Amaury cletina din cap.

— Cu neputință, murmură el.

— Pentru ce ?

— Pentru că pimnița nu are altă deschiḑĕtură de cât uă ferestruie cuadrată în bolta care este de șése picióre grósă, și uă ușă de stejar massivă legată cu fer... și garnisită cu uă bróscă și duoĕ zăvóre solide !

— Este adevĕrat. Dĕr sĕ va sfărâma brósca şi se va trage zăvórele.

— Da, dĕr d. Leo d'Arnembourg a pus duoĭ călăreţĭ la uşă.

— Călăreţiĭ se pot conrupe cu aur.

— Nu se póte! murmură Amaury, cletenând din nou din cap.

— Pentru ce?

— Pentru că la fie-care cinci minute d'Arnembourg se cobóră la uşa pimniţeĭ.

Ducesa tressări.

— Si apoĭ afară de tóte acestea, urmă Amaury, d. d'Arnembourg a făcut şi un jurămînt.

— Ce jurămênt?

— De a nu se desarma de cât numaĭ când călăul va despărţi capul domnuluĭ Lahire de corp.

— Ah! făcu ducessa.

— Er până atunci, termină Amaury, domnul d'Arnembourg nu 'şĭ va lepăda nicĭ pentru a dormi pavĕza şi cuirassa sea.

— Eĭ bine! murmură dómna de Montpensier al căreĭ ochiŭ strălucia cu sĕlbătăcie, el va dormi ast-fel gătit în tot timpul vieţeĭ sélle, fiind-că eŭ vroesc se scap pe Lahire.

Dupe acésta, ea se sculă şi se plimbă prin cameră cu paşĭ marĭ. Apoĭ tot de uă dată ḑisse luĭ Amaury:

— Dute de'mĭ chiamă pe d. d'Arnembourg.

Pagiul eşi murmurând în sine'şĭ:

Póte fi sigură dómna ducessa că nu va fi Leo care va ajuta fuga luĭ Lahire.

— Cu tóte acestea el se duse dupe ordin, şi găsi pe sirele d'Arnembourg armat până în dinţĭ şi cu spada pe genuchĭ, şedênd pe tréptaântêiŭ a scăreĭ ce conducea în pimniţa transformată în prison.

De când înnamoraţiĭ ducesseĭ tratase pe Amaury cu barbarism, el luase pentru toţĭ, şi maĭ cu osebire pen-

tru Leo uă ură violentă, cu tóte acestea, el o ascundea din tóte puterile, şi ascepta timpul favorabil d'a'şĭ o arăta.

Decĭ el şciind furia şi amărăciunea ce ascepta pe Leo, era fórte încântat.

— Heĭ! messire, 'ĭ ḑisse el în fine, aĭ aerul visător în nóptea acésta?

Leo ridică capul.

— Ce vreĭ tu, pagiŭ de nenorocire? 'l întrebă el.

— Estĭ pucin politicos pentru aceĭ ce 'ţĭ aduc un messagiŭ.

— Un messagiŭ! şi de la cine? întrebă Leo cu surprindere.

— De la dómna de Montpensier, rĕspunse pagiul surid̦ênd în ascuns.

Cuvintele pagiuluĭ turbură pe sirele d'Arnembourg.

— Dómna ducessă te asceptă, messire, terminä Amaury. Vin'o...

Leo atuncĭ cletănându-se, urmă pe pagiŭ, dér pe pragul camereĭ unde 'l ascepta ducessa, sĕ popri, aşa, ca cum piciórele ar fi refusat de a'l purta.

Ducessa însă şedea pe un fotoliŭ mare, cu obrazul întors spre uşă; şi vĕd̦êndu'l intrând, ascund̦êndu'şĭ turburarea, cu un surîs încântător 'ĭ ḑisse:

— Bună séra, Leo, amicul meŭ. Aproprie-te, am trebuinţă de d-tea.

Leo sĕ apropiă tremurând, şi încuragiat de surîsul ducesseĭ, 'ĭ luă mâna ce ea 'ĭ o întinse, şi o aduse cu respect la buzele sélle.

Amaury remässese pe prag; ér ducessa, ca cum nu 'l ar fi vĕd̦ut, urmă:

— Da, scumpul meŭ Leo, am trebuinţă de d-tea.

— Sunt la ordinile Alteţeĭ Vóstre, murmură D. d'Arnembourg.

Apoĭ aruncă spre Amaury uă privire de neîncredere,

şi acea privire apoĭ întorcêndu-se spre ducessa, 'ĭ dete sĕ înţelégă:

— Dér acest pagiŭ de nenorocire va fi martor la convorbirea nóstră?

Ducessa atunci înţelegênd privirea luĭ, 'ĭ rĕspunse:

— Amaury nu este de prisos între noĭ: ci din contra...

Leo încruntă sprîncenile.

— Scumpul meŭ Leo, 'ĭ ţisse în fine ducessa, eŭ mĕ prind că sciĭ pentru ce am vroit sĕ te vĕd?

— Nu... nu cred... gâgăni sirele d'Arnembourg.

— Dér, nu aĭ devenit d-tea temniciărul prisonnierilor meĭ? căcĭ, drept se 'ţĭ spun, adăogă ea surîdênd, că căsuţa mea s'a prefăcut în castel întărit...

— Provizoriŭ numaĭ, respunse Leo.

— Şi apoĭ, 'mĭ pare, scumpul meŭ Leo, că te aquiţĭ cu consciintă de rolul d-télle.

— Îmĭ fac datoria, dómnă.

— Sciŭ acésta, fiind-că Amaury 'mĭ a spus, că d-tea aĭ pus duoĭ călăreţĭ la uşa temniţeĭ, adevĕrat este?

— Da, dómnă, adevĕrat.

— Şi comptezĭ sĕ petrecĭ nóptea pe scara temniţeĭ?

Leo sĕ înclină.

— Şi apoĭ 'mĭ pare că aĭ făcut şi un jurămênt?

Leo tressări.

— Se ţice că aĭ jurat d'a nu te desarma, de cât dupe esecuţiunea unuia dintre prisonnieriĭ încredinţaţĭ pazeĭ d-télle.

— Este adevĕrat! rĕspunse cu rĕcélă junele om.

Ducessa lăssă sĕ se audă printre buze un rîs batgiocoritor. Apoĭ murmură cu ironie:

— O! juneţă, juneţă imprudentă.

— Dic imprudenţă, amicul meŭ, fiind că sĕ fac jurăminte ce nu se pot ţinea.

Leo deveni sérbăd.

— Oh! esclamă el, Alteța Vóstră să se reassigure.

— Cum?

— Eŭ 'mĭ voiŭ ține jurămêntul.

— Așa!

— Jur în facia Alteței Vóstre.

Ducessa rîse din noŭ, apoĭ cu batjocură çisse:

— Si eŭ pot sĕ jur contrariŭ.

Leo sĕ trase uimit înnapoĭ.

— Unul dintre prisonierĭ nu se va esecuta, urmă ducessa.

— Oh! murmură Leo cu uă vocie răguşită şi cu ochiĭ scânteind de ură, regina mamă nu értă, dómnă.

— Sciŭ.

— Atuncĭ dér cum credĭ, ca omul acesta sĕ scape de sórta ce 'l ascéptă?...

— Eĭ bine, credŭ mult.

— Póte ca sĕ fugă.

— Cine scie? póte că va fugi...

Un surîs crud alunecă pe buzelle luĭ Leo, şi cu siguranță respunse:

— Oh! nu, eŭ sunt aci.

— Eĭ bine! murmură ducessa cu sânge rece, şi eŭ comptam pe d-tea...

— Pe minel!

— Pe d-tea, pentru a 'mĭ ajuta se scap pe acel nenorocit, termină dómna de Montpensier cu rĕcélă.

Leo d'Arnembourg scóse un țipăt îngrozitor, şi simți ca pĕrul 'ĭ se sburlesce, şi têmplele 'ĭ sĕ scăldaŭ într'uă suduóre rece. Apoĭ remase ca încremenit.

Ducessa de Montpensier însă, nu 'şĭ perdu sângele eĭ în apparență rece, şi surîsul nu 'ĭ părăsi buzelle; cu tóte acestea, păstră pentru câte-va secunde tăcerea.

Apoĭ tot de uă détă ea reluă:

— Da, scumpul meŭ Leo, eŭ 'mĭ am pus duoĕ lucrurĭ în cap, şi acelle lucrurĭ sunt: întêiŭ, vroiesc sĕ scap

pe acel june de la eşafod, şi al duoilea, sĕ fiŭ ajutată de d-tea.

Un muget sĕlbatec sfărâma gâtul lui Leo d'Arnembourg, şi cu furie ḑisse:

— Ah! Alteţea Vóstră rîde de mine când 'ĭ vine fantesia.

— Eŭ nu rîd.

— Oh! atuncĭ este cu neputinţă!...

— Dér nu, scumpul meŭ Leo, din contra, este fórte cu putinţă.

Ah! dómnă.

— Dic, fórte cu putinţă.,. fiind-că eŭ vroesc!

Ducessa pronunciă acest din urmă cuvînt cu mare rĕcélă.

— Dér, dómnă, ḑisse Leo, acest om este culpabil...

— Sciŭ!

— El a commis crima de Majestate-violată...

— Nu ḑic nu.

— Si ast-fel nicĭ regele, nicĭ regina-mamă, şi nicĭ ducele fratele d-télle nu vor consimţi a 'l lăssa să scape de osândă.

— Positiv!

— Atuncĭ dér, Alteţa Vóstră vede bine că este uă nebunie...

— Mĕ értă! amicul meŭ. Ar fi uă nebunie când m'aş adressa la regele, la regina-mamă séŭ la ducele.. Dér când mĕ adressez la d-tea, şi comptez pe adressa mea, nu maĭ este nebunie.

— Pe mine! pe mine! strigă Leo coprins de ameţélă.

— Da, murmură juna femmee, fiind-că... mĕ iubescĭ!..

Leo scóse un ţipăt şi căḑu în genuchĭ.

— Înţelegĭ acum, ḑisse ducessa cu triumph, că am avut dreptate?

Apoĭ ea privi pe juna sea victimă cu surîsul cel maĭ fermecător; ér acesta murmură:

— D-ţeul meŭ! D-ţeul meŭ! ce să fac!

Anna de Lorraine însă, repetă:

— Vroesc!

Atunci Leo 'şi ascunse capul în mâni şi strigă:

— Dér, dómnă, vroiesci să 'mi trădez datoria?

— De ce datorie vorbesci, Leo?

— De datoria mea către ducele! de óre-ce 'i servesc...

— Ah! mĕ értă! 'ţi lipsesce memoria.

— Ce ţici? gângăni el privind pe ducessa cu un nesaţiŭ plin de uimire.

— Îţi ţic că 'ţi lipsesce memoria, de óre-ce te rog să 'mi spuĭ, cum aĭ intrat d-tea în serviciul duceluĭ? Pentru amorul luĭ, séŭ pentru aĭ meŭ?

Leo aplecă ochiĭ.

— Alteţea Vóstră are dreptate, gângăni el.

— Aşa dér, déca estĭ la ducele, estĭ fiind-că am vroit eŭ.

— Este adevĕrat, dómnă.

— Si acum nu 'mi maĭ place să maĭ fiĭ al duceluĭ.

— Dómnă?...

— Vroesc să fiĭ al meŭ, şi numaĭ al meŭ!

— Sunt gata să mor pentru Alteţea Vóstră.

— Se moriĭ? este de prisos. Este destul să te supunĭ.

Leo d'Arnembourg aplecă capul din noŭ, şi cu tristeţa întrebă:

— Dér, în fine, dómnă, Alteţea Vóstră să interesséză numaĭ de unul din acestĭ ómenĭ?

— Da.

— Si... de care?

— De acella care a motivat jurămêntul d-telle, messire d'Arnembourg.

— Leo făcu uă mişcare de surprindere, la care însă ducessa nu dete nicĭ uă atenţiune; şi atuncĭ el cu disperaţie întrebă:

— Dér, pentru ce te interessezĭ de dînsul dómnă.

— Si pentru ce óre 'l aşĭ urâ ?

— Eĭ bine ! strigă el cu furie, eŭ 'l urăsc ! şi sciĭ pentru ce ?

— Spune.

— Şi sciĭ pentru ce sunt nesăţios de a 'ĭ vedea sângele curgênd, si pentru ce 'mĭ aş da viaţa de a sfărâma pe a sea ?

— Nu sciŭ, spune.

— Eĭ bine ! 'l urăsc... pentru că... pentru că...

Leo nu cuteza sĕ se pronunciă. Ducessa însĕ întrebă cu nerăbdare :

— Vorbesce uă détă ? nu te înţeleg ! ..

— Il urăsc fiind că te iubesce, termină Leo.

Nefericitul june era sérbăd de furie, ochiĭ 'ĭ se roşise şi tot corpul 'ĭ tremura.

— Cu tóte acestea, esaltaţiunea, furia şi ura sea nu dură mult, ci căḑură in facia sângeluĭ rece a dómneĭ de Montpensier, care cu nepăsare reluă :

— Să vedem, amicul meŭ, pentru ce nu 'mĭ facĭ uă mărturisire ?

— Uă mărturisire !

— Da, fiind-că te vĕd că estĭ gelos...

Acest cuvênt căḑu pe capul sireluĭ d'Arnembourg ca uă lovitură de trăsnet.

— Da, repetă ducessa, eştĭ gelos, fiind că d-tea şi amiciĭ d-téle credeţĭ că eŭ iubesc pa Lahire.

— Oh ! nu, murmură el cu amărâciune, până acum ne am îndoit, dómnă.

— Si... acum ?

Sirele d'Arnembourg avu un surîs îngrozitor; apoĭ cu durere ḑisse :

— Acum nu mĕ maĭ îndoiesc. D-tea 'l iubeścĭ !

— D-tea nu înţelegĭ politica, 'ĭ rĕspunse ea înnălţând din umerĭ.

Apoĭ cum el sta tot la îndoélă, ea urmă:

— Eĭ bine! fie şi cum ḑicĭ! pentru că 'l iubesc vroesc sĕ 'l scap...

Leo atuncĭ puse mâna pe spadă, şi tot de uă dĕtă strigă cu furie:

— Ah! acéstă este prea mult, 'l voiŭ omorâ cu mâna mea.

Iar ducessa aruncă asupra luĭ uă privire dominatóre, şi vĕḑêndu'l învins de flacările ochilor eĭ, 'ĭ ḑisse:

— Te veĭ supune.

Apoĭ sĕ întórse către pagiŭ şi murmură:

— Amaury, sĕ mergĭ sĕ înşălĭ calul tĕŭ.

Pagiul sĕ înclină.

— Iar d-tea messire d'Arnembourg, adăogă ea adressandu-se diu noŭ la Leo, ea luminarea acésta.

Leo sĕ supuse.

— Bine! deschide acéstă uşă, şi luminéză-mĕ.

XX

Leo sĕ clătina, dér dominat şi învins de vroinţa de fer a acesteĭ creaturĭ blonde şi delicate ce se numea ducessa de Montpensier, o precedă până la scara subterréna care conducea la pimniţa în care eraŭ închişĭ Lahire şi Noë; şi acollo poprindu-se, privi pe ducessa cu un ochĭ întrebător.

Dómna de Montpensier atuncĭ sĕ trase în umbră şi 'ĭ ḑisse:

— Dute de ridică facţiunea cellor duoĭ călăreţĭ şi ia d-tea locul lor.

Apoĭ cum el sta la îndoială, ea reluă:

— Dér dute uă déta, séŭ voiŭ crede că nu mĕ maĭ iubescĭ!

Aceste cuvinte turburară sângele sireluĭ d'Arnembourg. El se scoborâ pe scară, şi ducesa care remĕsese în

coridorul superior, 'l auḑi congediând pe ceĭ duoĭ călăreţĭ aĭ sĕĭ.

Aceştia se urcară, trecură pe lângă ducesa fără a o vedea şi intrară în grajd unde se culcară pe pae.

Atunci dómna de Montpensier se scobori şi găssi pe Leo tăcut şi cu sudórea pe frunte, plimbându se cu uă musquetă pe umĕr prin coridiorul subteran.

Ea 'ĭ surîse cu un surîs plin de gracie care póte întórce orĭ ce capete.

— Acum! 'ĭ ḑisse ea, te vĕd că eşti resonabil, şi 'mĭ voiŭ aduce aminte de d-tea.

Anima luĭ Leo bătea cu furie.

Ce o fi avênd sĕ 'mĭ maĭ ordóne?

Ducesa reluă lumînarea.

— Acum, ḑisse ea, deschide'mĭ uşa închisóreĭ.

Când auḑi acest cuvent, tóte furiile gelosiĭ 'ĭ coprinse anima luĭ Leo.

— Dupe acésta, o veĭ închide dupe mine... Leo se înclină.

— Şi te veĭ depărta cu câţi-va paşĭ, căcĭ e nefolositor ca se asculţĭ verĭ un cuvênt din conversaţia mea cu prisonierĭĭ.

— Mĕ voiŭ supune, murmură Leo.

— Când voiŭ bate, d-ta 'mĭ veĭ deschide, adăogă ducesa:

— Da, dómnă.

— Si atuncĭ...

La rêndul seŭ ea se înduoĭ, şi aruncă assupra sirelui d'Arnemburg uă privire plină de neincredere.

Dér Leo luase atitidunea umilă a unuĭ om învins.

— Atuncĭ întrebă el?

— Jură-mĭ că veĭ face ce 'ţĭ voiŭ cere.

El 'şĭ ascunse încă uă dată capul între mânĭ, şi uă luptă violentă se petrecu în sufletul seŭ.

— Jură-mĭ! repetă ea cu uă energie sĕibatecă.

— Bine, deschide.

Leo deschise uşa închisoreĭ, şi ducesa, oprindu-se un moment pe prag, vĕḑu pe Lahire şi Noe dormind unul lângă altul, şi atât de linişţiţĭ, în cât s'ar fi creḑut că dormeaŭ chiar în patul lor.

. . . . . .

Lahire se simţi desceptat tot d'odată de sgomotul uşeĭ care se deschidea, şi viua strălucire a uneĭ luminărĭ 'ĭ căḑu repede pe figură.

Lahire recunoscu pe ducesa şi 'şĭ înăbuşi un strigăt.

Dér deja uşa se închisese şi dómna de Montpensier se găssea în închisóre.

Ducesa 'şĭ aplecă un moment urechia la uşă pentru a asculta.

Ea auḑi paşiĭ luĭ Leo care fidel jurămêntuluĭ sĕŭ, se depărta.

Atunci ea 'şĭ puse un deget pe buze, şi privind pe Lahire care, dupe ce 'şĭ deschisese ochiĭ, 'ĭ reînchisese, creḑêndu-se jocul unuĭ vis, 'ĭ ḑisse :

— Viŭ sĕ te scap.

Lahire se ridică atunci în sus, şi luându'ĭ mâna spre a o sĕruta, murmură :

— Ah ! dómnă, sunteţĭ un angel.

— Sit !

— Vĕ temeţĭ ca sĕ nu ne audă ?

Ea arătă pe Noe cu un gest.

— Oh ! 'ĭ ḑisse Lahire, el e gata sĕ plece. Dér maĭ înainte de a'l descepta permiteţi-mĭ dómnă de a vĕ declara, cât vĕ...

Ea 'l întrerupse cu un gest mândru.

— Ah ! értă-mĕ, 'ĭ ḑisse ea, eŭ nu vin aci pentru a te vedea din noŭ la piciórele mele.

Lahire 'şĭ aduse aminte de bizara luĭ conduită, 'ĭ muşcă buzele.

— Eŭ viŭ sĕ 'ţĭ daŭ libertatea.

— Dómnă...

— Dér nu pot să scap şi pe amicul d-télle.

— Ah !

Si Lahire privi pe ducesa cu uă privire stranie.

— Căcĭ, urmă ea, pentru ca să poţĭ eşi d'aci, trebue să pun un alt om în locul d-télle.

Lahire păstră tăcerea.

— Si nu am de cât un om la dispositie. Aşa dér, urméză-mĕ... şi nu face sgomot.

Dér Lahire se lăssă se cadă în genuchĭ din tótă înălţimea luĭ pe pământ.

— Dómnă, ţisse el, eŭ nu cred că Alteţa vóstră a venit expre pentru a 'mĭ face o assemenea propositiune.

— Ce vroescĭ se ţicĭ ? făcu ea inspăimêntată.

— Omul care dórme aci lângă mine, urmă Lahire, este amicul meŭ.

— Fie.

— Prin urmare nu trebue sĕ vĕ gândiţĭ dómnă, că voiŭ avea laşitatea de a'l părăsi ?

— Dér nenorocitule, făcu ducesa, te aĭ gândit maĭ întêiŭ la sórta care te ascéptă ?

— Da, dómnă.

— Este mórtea.

— Sciŭ.

— Si creḑĭ d-tea că amicul d-télle, décă s'ar descepta, ar priimi un assemenea sacrificiŭ ?

— Nu, dómnă, ţisse o voce.

Era Noe care se desceptase şi care saluta pe ducesa.

Noe auḑisse totul.

El puse mâna pe umerele luĭ Lahire care se ridicase în picióre, şi 'ĭ ţisse :

— Fugĭ amicul meŭ, décă o dată dómna póte sĕ te scape.

— Sĕ fug eŭ ! ţisse Lahire.

— Gândeşcĭ tu, că mĕ poţĭ scăpa de la mórte prin a sta aci ?

— Nu, dér voiŭ muri cu tine.

Ducesa palidă şi tremurândă, asista la acéstă luptă de generositate, şi se întreba décă nu era zadarnic că ea torturase anima sirelui d'Armembourg :

— Dér pléca o dată, amice ! repetă Noe, pléca ! te rog.

— Eŭ rêmân, rĕspunse Lahire, din momentul ce dómna nu ne póte scăpa pe amênduoĭ.

— Vaĭ ! nu, ţisse ea.

— Tot d'odată Lahire 'şĭ lovi fruntea !

— Iată ! ţisse el, uă ideĕ.

— Se vedem !

Lahire privi pe ducesa, şi 'ĭ ţisse :

— Vroiţĭ sĕ 'mĭ permiteţĭ, dómnă, de a spune doue cuvinte, amiculuĭ meŭ ?

— De ce nu, rĕspunse dómna de Montpensier cu un semn din cap.

Lahire se uită la Noe.

— Tótă lumea scie, 'ĭ ţisse el în limba bearnesă, că tu eştĭ amicul regeluĭ nostru.

— Aşa e ! ţisse Noe.

— Eĭ bine tu aĭ fugit, şi noĭ toţĭ vom nega că tu te găsseşcĭ printre noĭ, dér presenţa tea va face maĭ rĕŭ. Închipuesce'ţĭ că ducesa te scapă în locul meŭ.

Noe tressări.

— Cine dér, o dată ce veĭ dispare, va putea afirma regeluĭ Franciei că cel maĭ bun amic al regeluĭ de Navarra era printre numĕrul răpitorilor regineĭ mume ? nimenĭ.

— Tu 'ţĭ perdĭ capul, amicul meŭ.

— Cum asta ?

Regina mamă, René, ducele, ducesa, nu vor fi acolo

pentru a jura că prisonierul care s'a evadat se numae chiar Amaury de Noe.

— Da, dér eŭ voiŭ tăgădui, voiŭ trata pe toţi aceĭ ómenĭ ca pe nisce calomniatorĭ, şi voiŭ dovedi că e aŭ format complotul pentru a perde pe regele de Navarra.

Dómna de Montpensier, tot îngrijată, asista la acéstă conversaţiune plină de mystere pentru dênsa, şi nu putea nicĭ de cum a înţelege ce-va.

Lahire reluă:

— Aşa dér, pentru că dómna de Montpensier póte sĕ scape pe unul dintre noĭ, e maĭ bine ca să fiĭ tu.

— Amice, rĕspunse Noĕ, tu aĭ o animă de aur, şi cuvêntul tĕŭ e plin de argumente, dér nu voiŭ fi eŭ care mĕ voiŭ lăsa a fi amăgit...

— Eĭ bine! sĕ tragem la sórtă!

Noĕ 'l privi.

— Providenţă va decide, adăogă Lahire, décă eŭ trebue sĕ fug şi décă tu urmează sĕ 'mĭ eĭ locul.

— Fie! ḑisse Noĕ.

Atuncĭ Lahire ḑisse ducesseĭ:

— Dómnă, tot sunteţĭ hotărâtă a mĕ scăpa?

Ea 'ĭ aruncă o privire plină de tandreţe şi de reproşĭ:

— Ingrate! 'ĭ ḑisse ea.

— Dér déca v'aşĭ ruga de a scăpa pe amicul meŭ?

— Sciĭ că acésta nu se póte...

— Dér... e vorba de a'l... scăpa... în locul meŭ!

Ducesa 'şĭ înăbuşi un strigăt.

— Căcĭ, adăogă Lahire, cum nu vroiŭ se fug fără el, este ca şi cum nu aşĭ eşi d'aci.

— Ce vrescĭ sĕ ḑicĭ?

— Că sórta va decide intre noĭ.

Dómna de Montpensier se trase înapoĭ cu un pas şi privi pe Lahire cu un aer turburat. Dér acesta reluă cu repeḑiciune:

— Da, dómnă, lăssăm ca destinul sĕ hotarască.

Ducesa se înduioșă.

— Atuncĭ, ḑisse cu rĕceală Lahire, sĕ nu maĭ vorbim, dómnă, căcĭ nu e nimic alt de făcut.

Si el repuse cu linisce moneda în buzunar, adăogênd :

— Și apoĭ prefer sĕ rămân cu amicul meŭ de cât sĕ fiŭ laș.

Atuncĭ ea gândindu-se că póte întêmplarea va favorisa pe Lahire, cugetă un moment și apoĭ ḑisse :

— Eĭ bine! fie domnule, voiŭ scăpa pe acella pe care 'l va hotărâ sórta.

— Așa înțeleg! făcu Lahire cu un aer satisfăcut.

Și el scóse un pistol din busunar și ḑisse luĭ Noë :

— Crucea séŭ facia. Aide, décă tu veĭ ghici, veĭ pleca, nu e așa ?

— Da, rĕspunse Noë.

Noë și ducesa, avea fie care secretul speranțeĭ, că va fi Lahire alesul sorțuluĭ.

Lahire aruncă pistolul în aer.

— Facia! ḑisse Noë.

Ducesa care tot ținea luminarea în mână, se aplecă tremurândă spre pămêntul pe care lucea moneda.

De uă dată ea scóse un țipăt teribil și căḑu jos, ca și cum ar fi fost lovită de trăsnet.

Era Noë care căstigase, prin urmare Noe trebuia să fugă...

Lahire se aplecă spre dómna de Montpensier și luându-o în brace murmură:

— Dómnă, curagiŭ !...

Dómna de Montpensier 'șĭ trădase tot amorul sĕŭ.

— Aide! se gândi Noe a căruĭ consternațiune făcu loc uneĭ secrete sperancie, ea 'l iubesce prea mult pentru a nu 'l scăpa chiar când va fi pe treptele eșafoduluĭ.

XXI

Ce se petrecu în acea mică pimniță, între dómna de Montpensier, Noe și Lahire?

Ducesa când fu în contact cu bracele tênĕruluĭ om, începu să se scóle, ca cum acelle brace ar fi fost electrisate.

Apoĭ ea 'l privi cu o uitătură teribilă:

— Oh! nu, nu, ḑisse ea, nu! este cu neputință!...

— Dómna, aĭ făcut un jurămênt, ḑisse Lahire!

— Este adevĕrat, dér te voiŭ scăpa cu orĭ ce preț ŭ!

— Oh! ḑisse Gasconul suriḑênd, o dată ce scăpaĭ pe amicul meŭ, sunt pentru un moment destul de satisfăcut.

Noe nemișcat și tăcut, privea când pe Lahire, când pe dómna de Montpensier.

Acésta din urmă, cu ochiul întunecat, cu bracele atârnate, părea a fi căḑută în prostrațiune.

— Dómnă, repetă Lahire, 'mĭ aĭ jurat.

Ea se sculă atuncĭ cu majestuositate, linistită și cu un ironic surîș pe buze:

— Eĭ bine! ḑisse, voiŭ ține parola.

Apoĭ ea se înturnă spre ușa pimniței și bătu.

Leo veni să deschidă.

Tênĕrul om, era palid și trist și privirea sea se încrucișă cu aceia a luĭ Lahire, întocmaĭ ca tăișul a duoĕ săbiĭ.

— Dér deja ducesa intervenise cu privirea sea fascinatóre.

— Scumpul meŭ Leo, 'ĭ ḑisse ea, aĭ o cască în cap, uă cuirasă în spate, și genuchiĭ în oțel.

— Intocmaĭ, dómnă.

— Prin urmare estĭ gata de a și te sui pe cal.

Alteța Vóstră póte sĕ ordóne... sunt gata.

Leo vorbea cu uă voce surdă, atât de mult 'l înecase ura și gelosia.

— Ascéptă, dișse ducesa și ascultă-mĕ.

Leo privea pe dómna de Montpensier, cu un ochiŭ interogatoriŭ.

— Eștĭ un periculos, Leo, amicul meŭ, urmă tênĕra damă, și aĭ atâta fricĕ ca sĕ nu 'țĭ scape prisonieru, în cât aĭ înduoit sentinelele.

— Dómnă...

— Aide, sĕ 'ĭ înumĕrăm.

— Dĕr... nu înțeleg pentru ce.

— Duoĭ călărețĭ în coridor, d-tea în capul scĕreĭ, Caston de Lux la ușea caseĭ, oficerul de călărețĭ și comptele în grădină. Nu e așa?

— Așa e dómnă.

— Si cu tóte acestea, reluă ducesa, e nefolositor, când m'am hotărât uă dată ca să scap pe unul dintre prisonierĭ.

— Cu tóte acestea...

— Căcĭ d-tea Leo, aĭ sĕ 'ĭ lașĭ să treacă.

Leo 'șĭ aplecă capul.

Gaston e la ușă, comtele și oficerul de călărețĭ în grădină, nu e așa?

— Dĕr, dómnă...

— La prima gândire, urmă ducesa, lucrul este imposibil, nu este așa?

— Mărturisesc...

— Eĭ bine! eŭ am găsșit un mijloc!

— Ah!

Si un mijloc sigur de a evita un pericol.

— Ascult, dómnă.

— De prisos, scumpul meŭ Leo. Scóțeți casca.

— Dĕr...

Ducesa avu un gest de nerăbdare

— Aduți aminte, 'i ḑisse ea, că 'mi ai făcut adineaurea un jurămênt de a mĕ asculta.

Leo 'și înăbuși un suspin și 'și scóse casca.

— Acum ! ḑisse ducesa, să trecem la cuirasă, apoi la oțelurile de la picióre.

Leo se despuiă pe rând de amênduoĕ.

— Acum, urmă ducesa, înturnându-se spre Noe, binevoesce, domnule, de a'ți pune acéstă cuirasă și de a'ți acoperi capul cu casca sirelui d'Arnembourg.

— Cum ? făcu Leo încremenit, este domnul ?

Si el începu sĕ se uite când la Noe, când la Lahire.

— Da, este domnul, ḑisse ducesa cu tristeță.

— Este domnul pe care Alteța Vóstră voesce sĕ scape.

— Da.

Cu tóte acestea, nu e d-lui... care...

Ducesa 'l mĕsură cu privirea sea scânteiătóre.

— Si cine 'ți a permis, ḑisse ea, de a pĕtrunde în voințele melle, și de a'mi cerceta secretul ?

Dér Leo deveni îndată vesel de bucurie.

— Ast-fel dér va fi d. de Noe care va fugi ?..

— El.

— Si domnu Lahire va rĕmânea ?

— Da. Și adăugă ducesa, d-tea 'i veĭ ține companie pênĕ mâne de dimineță.

Anima luĭ Leo d'Arnembourg începu să bată cu violență.

— Oh ! de ce nu, cu bucurie, ḑisse el. Cu tóte acestea Noe 'și pusese cuirasă și genucherile de oțel ale luĭ Leo !

In fine el 'și pusese casca, și dupe ordinul ducesseĭ, el trase visiera.

— S'ar putea jura, ḑisse atunci dómna de Montpensier, că eștĭ însuși sirele d'Arnembourg în persónă.

Apoĭ ea ḑisse încă luĭ Leo :

— Acum, scumpul meŭ Leo, remitte spada d-télle domnului

— Oh ! cu mare plăcere.

Si Leo, care nu avea de ce să urască pe Noe, ï întinse spada cu mare gracie.

Apoï dómna de Montpensier reluă :

— Acum, Leo, amicul meŭ, veï ţinea până mâne companie domnuluï Lahire. Domnul Lahire este un companion fórte încântător.

— Cunosc pe domnul, murmură Leo cu ură.

— Ceia ce pentru d-tea nu este uă pucină onóre, adăogă Lahire, a căruï natură gasconă se înghinfă.

Ducessa atunci se plecă la urechia luï Leo şi ï disse :

— Tine minte că aï jurat să te supunï.

— Mĕ voiŭ supune, dómnă.

— Mâne vor veni aci, şi se vor mira mult găsindu-te prisonnier.

— Eï bine ! ce trebue sĕ le rĕspund ?

— Le veï rĕspunde, murmură ducessa, că întrând aci pentru a vedea déca captivaţiï d-télle nu aŭ trebuinţă de ce-va, eï s'aŭ aruncat pe d-tea, te-aŭ legat, te-aŭ desarmat, şi dupe ce te aŭ redus la neputinţă, eï aŭ tras la sorţï care din eï se ia locul d-télle, şi că domnul Noe a fost cel ce a caştigat.

— Bine ! rĕspunse Leo cu indifferinţă.

Apoï se aşeḑă fără turburare pe paile pimniţeï, şi începu a murmura în sine'şï :

— Pe parola mea de onóre, nu maï înţeleg. Aş fi pus capul meŭ pe tăiător, că déca ducessa vroia să scape pe unul din duoï, trebuia să scape pe Lahire.

În fine, când metamorphosa luï Noe fu terminată, ducessa aruncă uă privire melancolică asupra luï Lahire, dér tot de uă dată ḑisse luï Noe :

— Vin'o, domnule.

Apoï ducessa cu lumînarea în mână eşi cu Noe, lăssând pe Lahire şi Leo în întuneric ; închise uşa pe dinafară lăssând însă cheia în uşă ; şi înnainte d'a ajunge

la capul scărei, stinse lumînarea, şi tot deodată ḑisse luĭ Noe :

— Ascéptă un moment.

Atunci ea sĕ urcă singură în coridor, şi în vêrful piciórelor ajunse la uşa aceia, în dosul căreia veghia gaston de Lux, şi cum uşa era întredeschisă, ea intră fără a fi vĕḑută.

Apoĭ cum luna lumina, ducessa vĕḑu pe pagiul Amaury ţinênd calul luĭ Leo de căpĕstru.

— Dér ce facĭ tu, micule? 'l întrebă Gaston de Lux vĕḑêndu'l eşind din grajdiŭ cu calul de căpĕstru.

— Mi s'a ordonat sĕ înşel calul luĭ sire d'Anembourg, respunse pagiul, şi 'l am înşelat.

— Dér unde dracul sĕ duce el?

— Cine? calul?

— Drace! calul şi cavalerul.

— Nu sciŭ, respunse cu naivitate pagiul. La Paris póte...

— Ah! făcu Gaston de Lux, care sĕ plimba necontenit în lung şi în larg în facia uşeĭ.

Atunci ducessa, care vĕḑuse calul înşellat, şi auḑisse convorbirea luĭ Amaury cu Gaston de Lux, pândi până ce acest din urmă sĕ întórse cu spatele, şi cu paşĭ uşur sĕ întórse la scară şi chemă cu jumĕtate vocia :

— Domnule Noe.

Noe atunci sĕ urcă, şi ducessa luându'l de mână 'ĭ ḑisse:

— Urcă-te pe cal, şi eşĭ repede! Adio...

— Dómnă, murmură Noe, aducênd mâna ducesseĭ la gură, nu priimesc libertatea mea, de cât numaĭ că am credinţă în d-tea... şi am tótă convincţiunea că 'l veĭ scăpa, şi *pe dînsul*!

— Comptéză pe mine, rĕspunse ea. Adio...

Apoĭ uşure ca uă umbră ea sĕ depărtă.

Er Noe, urmând consiliul ducesseĭ, cu cosorocul cascеĭ lăssat pe ochĭ eşi cu brusqueţă.

— Etă messirul d'Arnembourg, ţisse pagiul, care ghicise adevĕrul.

— Dér unde te ducĭ? strigă Gaston.

Noe atuncĭ temându-se ca se nu fie recunnoscut dupe vocie, 'ĭ făcu un gest care se înţelegea :

— Este un secret!

Apoĭ înfigând pintenĭ în flancul caluluĭ sĕu, plecă în mare galop,

— Bun! cugetă pagiul. D. Lahire deja scăpat!...

. . . . . .

În fine, Noe galopă fără sĕ se poprésca până la porţile Parisuluĭ.

Dér acollo, Noe sĕ popri, şi sĕ întrebă în sine'şĭ:

— Sĕ vedem! unde trebuesce sa mĕ duc?

Acéstă întrebare în apparinţă atât de simplă, era cu tóte acestea fórte greŭ de resolvat, şi acésta, din singura causă, că Luvrul sĕ închisese pentru dînsul.

Să suposăm însă că ar fi reuşit de a intra, dér cu acésta nu ar fi făcut alt, de cât să cadă în gura lupilor, şi să compromită fără îndreptare pe regele de Navarra.

— Aşa dér, Noe, dupe ce cugetă câte-va momente, se hotără şi 'şĭ ţisse în sine'şĭ:

— Tot ce am maĭ bine de făcut, este, sĕ urmez fortificaţiunea, şi sĕ intru în Paris pe pórta Saint-Jacques.

Heroul nostru care petrecuse mult timp la ţérră, şi maĭ cu osebire la miaţă-ţi, calcula fórte esact orele dupe stele.

Decĭ, el atuncĭ calculă că nu putea fi maĭ mult ca duoĕ ore dupe meţiul nopţeĭ, şi că ţioa nu va întârţia de a veni.

În fine, el nu se încelase, căcĭ dupe ce făcu ocolul

fortificaţiuneĭ, şi ajunse la pórta Saint-Jacques, uă rază alburie sĕ arătă pe horisont, şi stelele începuse a păli.

Cu tóte acestea, acea lumină nu avea puterea de a permitte luĭ Noe sĕ deosibéscă trăssurile şi turnura unuĭ om ce mergea pe jos, şi care, dupe ce rădicase ciocanul de la pórta Saint-Jacques, parlamenta cu sentinella printre grillagiŭ.

Noe însă ca om prudent, se ţinu la distanţă, dér ascultă.

Sentinela ḑicea:

— Ţĕraniĭ, burgeziĭ şi toţĭ ómeniĭ de pucină cualitate, nu pot pătrunde nóptea în Paris.

— Neruşinatule! respunse pietonul cu mândrie, pentru că sunt pe jos, refuzĭ tu de a mĕ recunósce de gentilhom?

Noe atuncĭ 'ĭ recunoscu vocia, şi alergând 'ĭ ḑisse:

— Hector!

Hector sĕ întórse, şi privind pe omul cu cozor ocul lăssat, 'l întrebă: — D-tea mĕ recunoscĭ?

Dér Hector nu 'ĭ respunse, ci bătu cu mânerul spadeĭ sélle în pórtă, şi strigă:

— Deschide! deschide! că sunt gentilhom. Noe era pe cal, şi avea spada în mână.

Acésta era destul de a decide pe sentinellă sĕ deschidă.

Atuncĭ Noe adăogă:

— Lassă sĕ trécă şi acest gentilhom care este amicul meŭ.

Hector atuncĭ recunoscu vocia luĭ Noe, şi dupe ce făcură ca treĭ-ḑecĭ paşĭ în strada Saint-Jacques, 'şĭ întinseră mâna cu amicie, şi Noe întrebă:

— Unde e el?

— Este scăpat, respunse Noe. Trebue sĕ fi intrat în Paris de duoĕ ore. Calul meŭ însă a căḑut sub mine, şi 'mĭ am urmat drumul pe jos; dér tu, cum aĭ scăpat?

— Şit! 'ţĭ voiŭ nara tóte acestea când vom fi în loc sigur şi bine închişĭ.

— Dér Lahire? întrebă Noe.

— El este prisonier, dér 'l va scăpa.

— Cine?

— Noe se plecă pe şea, şi murmură un nume la urechia luĭ Hector.

— Ah! înţeleg, murmură junele om. Amorul uneĭ femmeĭ ca acésta, dĕrâmă zidurile celle maĭ tarĭ alle temniţeĭ.

In fine, dupe ce coborâră strada Saint Jacques, se popriră la uşa cârciumaruluĭ Lestacade, care, dupe cât ne reamintim, avea ca firmă: *La Calul Roib*, şi Noe vroi sĕ se popréscă la acea hotelărie.

Dér Hector, dupe ce esamină ferestrele, şi constată că nicĭ uă lumină nu era în interior, făcu acéstă reflecţiune:

— Mâne o sĕ te caute în tot Parisul, şi cea d'ântêiŭ uşă la care ómeniĭ regeluĭ vor veni să bată, va fi acésta.

— Aĭ dreptate! rĕspunse Noe.

— Decĭ, urmă Hector, eŭ aş fi de părere sĕ mergem la hotellăria *Clopotul spart*...

— Ce e asta?

— Uă cârciumă ce se găsesce în strada Saint-Sauveur.

— Aceia din facia caseĭ luĭ La Chesnaye, omul duceluĭ de Guise?

— In tocmaĭ.

— Ecă uă idee singulară! murmură Noe surprins.

— Se pote, dér e bună.

— Pentru ce?

— Iţĭ voiŭ esplica pe drum. Dér maĭ ântêiŭ ia-mĕ pe cal căcĭ sunt obosit.

— Si Hector sări pe şea.

Noe şi Hector trecură Seina la podul Saint-Michel, şi se îndreptară spre piaţa Châtelet...

— Voeşcĭ să sciĭ pentru ce prefer să locuesc la *Clopotul spart* de cât orĭ unde alt ? ḑisse Hector.

— Da.

— Fiind-că e un hotel frequentat numaĭ de gentilhomĭ lorrainĭ.

— Credĭ ?

— Si déca mâne soldaţiĭ regeluĭ sunt în urmărirea nóstră, de sigur că nu ne va căuta acolo.

— Aĭ póte dreptate, ḑisse Noe. Sĕ mergem !..

Când ajunseră în strada Saint-Sauveur, eĭ vĕḑură pe un om pe jos, ce părea a merge cu mare anevoinţă.

Dér eĭ nu se neliniscră şi trecură pe lângă dînsul fără a 'ĭ da cea maĭ mică atenţiune.

Pe când Hector, ce sărisse cu uşurinţă dupe cal, bătea la pórta hotelului ce avea de firmă : *La Clopotul spart*, Noe ridică ochiĭ asupra caseĭ de vis-à-vis, adică acea a luĭ La Chesnaye.

— Oh ! oh ! 'şĭ ḑisse el, ea 'mĭ pare destul de tăcută. De sigur că nu în nóptea acésta se conspiră în interiorul eĭ în contra regeluĭ Francieĭ şi huguenoţilor.

Dupe maĭ multe bătăĭ repetate ale luĭ Hector, un servitor de grajdiŭ întredeschisse uă feréstră laântêiul etagiŭ şi întrebă :

— Cine sunteţĭ şi ce vroiţĭ ?

— Suntem gentilhomĭ lorrainĭ, rĕspunse Noe, ce însoci acéstă frasă de uă înjurătură germană.

— Aşceptaţĭ, viŭ să vĕ deschid, strigă servitorul închiḑênd feréstra.

Trecênd acest timp omul ce mergea cu anevoinţă putu se ajungă pe Noe şi pe Hector.

Noe era îmbrăcat cu armătura luĭ Leo d'Arnembourg, cum şi calul era tot al acestuĭ din urmă gentilhom.

Pedestru ce fără îndoélă cunoscea pe Leo. se apropie de Noe şi 'ĭ ḑisse :

— Ah ! d-le d'Arnembourg, cred că viŭ dupĕ lumea cea l'altă.

Noe mirat se întórse şi cum era deja ḑiuă el recunoscu în acel om ce mergea cu anevoinţă pe un personagiŭ a căruĭ vedere ar fi uimit pe d. de Pibrac şi pe regele de Navarra.

Acel personagiŭ nu era altul de cât La Chesnaye, el.. chiar el... La Chesnaye ce se aruncase de bună voie în fundul puţuluĭ a căruĭ gură se afla în Prie-Dieu.

XXII

Aşa dĕr Maestru La Chesnaye nu era mort.

Noe şi Hector ce nu sciaŭ nimic din cele petrecute la Louvru, nu puteaŭ sĕ se mire de a 'l găsi pe picióre.

Dĕr Noe vĕḑêndu'l rănit, sgăriat, cu mânele sângerânde şi cu hainele în desordine la uşa caseĭ luĭ, bănui niscareva mystere şi nouĭ aventurĭ.

La Chesnaye 'l luă drept Leo d'Arnembourg.

Noe âncă din Navarra era obicĭnuit de a imita vocile.

Aşa dĕr uşurinţa de a imita accentul german 'ĭ servi de minune în acéstă ocasiune :

— Cum, scumpul meŭ domn La Chesnaye, ḑisse el. nu sciĭ décă eştĭ mort séŭ viŭ ?

— Nu, d-le Leo.

— Cum acésta ?

Noe observasse în timpul drumuluĭ ce 'l făcusse ca prisonier, pe sirele d'Arnembourg şi aflase la dînsul un obiceiŭ de a se întórce într'un fel al luĭ propriŭ pe şea, şi 'l imită atât de bine în cât La Chesnaye nu se maĭ înduoi un singur moment că nu avea afface cu Leo.

— Vaĭ ! ḑisse el. am vĕḑut fundul iaduluĭ, messire.

Noe 'l privi prin visieră.

— Dér ! ḑisse el, eştĭ sigur de a fi în tóte minţile d-tale, d-le La Chesnaye ?

— Priveşce mânile sfâşiate şi mânele meile sângerânde !...

— Dér, aĭ căḑut ?

Când Noe vorbea ast-fel, pórta hotelulŭĭ se deşchise.

Hector intră cel d'antêiŭ, pe când Noe ḑicea luĭ La Chesnaye :

— Dér, istorisesce-mĭ acésta, maestre.

La Chesnaye aruncă asupra luĭ Hector uă privire nelinişcită

— Nu te teme, ḑisse Noe, acesta e un om de care respund eŭ.

La Chesnaye şi privi casa ale căreĭ ferestre eraŭ închisse :

— Deca am merge la mine, ḑisse el, 'ţĭ aşĭ putea încredinţa lucrurĭ îngrozitóre, messire d'Arnembourg.

— Eĭ bine ! haidem.

Noe chemă pe Hector, şi sărind dupĕ cal, 'ĭ 'l încredinţă, ḑicênd :

— Mĕ duc cu maestrul La Chesnaye Te voiŭ gássi pe détă.

Numele de La Chesnaye era îndestul pentru a face pe Hector mut.

El se temu ca vorbind sĕ nu 'şĭ trădeze origina meridională.

La Chesnaye începu a bate la uşa caseĭ sélle şi a face mare sgomot. Dér nimenĭ nu se mişca în interior.

— Heĭ ! Gertrudo ! heĭ, Patureau ! strigă falşul pânḑar.

Gertruda şi Patureau nu rĕspundéŭ...

Gertruda se ascunsese în casa mică din strada Remparts.

Cât despre Patureau fugisse dupĕ trădare

— Drace! murmură La Chesnaye, să vedeți că ei au arestat asemenea pe servitorii mei.

— Cine? d-le La Chesnaye?

— Hei! ómenii regelui.

— Ah! ómenii regelui au venit la d-ta?

— Ei m'au arestat erí diminéță.

— Adevěrat?

— Da, messire.

— Și unde te au condus?

— La Louvru

— Ai vědut pe regele?

— Cum vě věd...

— Oh! oh! își dísse Noe, voiu afla multe lucruri.

Dér La Chesnaye puse un deget pe buze:

— Șit! dísse el, să vorbim încet...

Și cum el nu mai avea speranță ca ușa să 'i se deschidă, ședu jos pe scară și Noe 'l imita.

— Da, reluă La Chesnaye, ei m'au arestat ierí de diminéță. Căpitanul gardilor, un Gascon...

— D. de Pibrac?

— In tocmai.

— Și te-a condus la Louvru... înaintea regelui?

— Da.

— Dér ce voia regele?

— Hârtiele melle.

Și La Chesnaye clipi cu un ochiu...

— Înțelegeți? făcu el.

— De minune.

— Eu am negat de a poseda niscareva chârtii, de a avea verí un raport cu ducele de Guise, și am ridicat mâinele către cer, jurând că sunt un onest pânțar.

— Fórte bine, d-le La Chesnaye. Eștí un om de spirit.

— Atuncí, urmă La Chesnaye, ei m'au închis intr'uă temniță a Louvrului ce se numesce Prie-Dieu.

— Am auḑit vorbindu-se.

— Şi am şeḑut acollo ḑioa intrégă cum si uă parte din nópte, fără ca eĭ să se gândéscă a'mĭ aduce de mâncare.

— Dér acésta e uă barbarie!

— Oh! aştéptă... sĕ veḑĭ..

— Ascult.

— Spre orele unu către diminéță, eĭ aŭ deşchis uşa temniţeĭ melle.

— Ah!

— Şi duoĭ ómenĭ aŭ intrat.

— D. de Pibrac fără înduoélă, şi regele?..

— Oh! nu, nu regele Franciei.

Noë tressări.

— Dér cine atúncĭ?

— Regele de Navarra.

— Regele de Navarra?

— Chiar el, messire d'Arnembourg.

— Dér ce voia regele de Navarra cu d-ta?

— Gasconul şi el aŭ găssit hârtiele melle.

— Oh! oh!

— Şi printre dênsele una scrissă cu cifre, a cărui coprindere eĭ ar fi dorit s'o şcie.

— Si pentru aceia eĭ te aŭ căutat?

— Da, messire, urmă La Chesnaye; închipueşce-ţĭ că regele de Navarra şi Pibrac voiaŭ sĕ scie conţinutul chârtieĭ cu cifre.

— Aşĭ! făcu falşul duce d'Arnembourg,

— Acea chârtie nu era alta de cât lista ómenilor pe carĭ ne putem încredința pentru ḑiua cea mare. Sciţĭ bine?...

Si La Chesnaye clipi cu ochiul.

Da, da, şciŭ, ḑisse prudentul Noe, ce nu înţelegea de loc.

La Chesnaye urmă:

— Eĭ aŭ intrat dér în temniţa mea ; căpitanul gardilor a închis uşea, apoĭ a descoperit puţul, căcĭ este unul în Prie-Dieu. Atuncĭ amânduoĭ 'mĭ puse chârtia sub ochĭ.

— „Scumpul meŭ domn, 'mĭ ţisse căpitanul gardilor, trebue sĕ alegĭ: se citeşcĭ séŭ sĕ putreţeşcĭ în fundul acestuĭ puţ.“

Iĭ priviiŭ pe amânduoĭ şi înţeleseiŭ că vorbeaŭ serios.

Ce aĭ fi făcut în locul meŭ, messire d'Arnembourg ?

— Drace ! murmură Noe, lucrul era cam încurcat.

— A citi, era de a trăda pe ducele stăpânul nostru.

— Aĭ preferit sĕ morĭ ?

— Da.

— Cum dér de n'aĭ murit ?

— Ah ! écă... n'am asceptat ca eĭ sĕ mĕ împingă în puţ şi m'am aruncat eŭ însu'mĭ. Puţul din *Prie-Dieu*, messire, este cel maĭ adânc din Louvru, ajungênd la adâncimea de treĭ-ţecĭ saŭ patru-ţecĭ picĭóre sub nivelul Seineĭ, dér se întêmplă, după ploĭ, ca fluviul sĕ crésca, şi întrecênd înălţimea ordinară, se ajungă pênă la un mic canal ce comunică cu puţul şi ast-fel el sĕ se umple de apă.

În loc de a cădea în furcile de fer cu care sunt aşcernute de ordinar aceste puţurĭ, am căţut în apă.

— Aĭ avut noroc.

— Sciŭ sĕ înnot, d-le d'Arnembourg, şi m'am desbătut ca un diavol în întunericime ; uă raţă de lumină ĭsbi facia şi zăriiŭ înnainte-mĭ uă deschiţĕtură prin care străbătea acea raţă de lumină.

Acela era canalul ce rĕspundea în apă.

Eşirea era în adevĕr strimtă ânsă încercaiŭ, şi întinţêndu-mĕ pe pământ, înaintaiŭ în canal, sângerându-mĭ mânele, sfăşiindu-mĭ hainele, şi după ore de muncă desperată, eşiiŭ în Seina.

— În adevĕr, d-le, ţisse Noe, aventura d-tale e miraculósă.

— Așa în cât cred că am visat, respunse La Chesnaye.

Noe 'l privi ḑicêndu-și :

— Eca un om ce nu se teme de mórte și care e mai periculos pentru noi de cât toți gentilhomii ducelui.

— Si acum, messire d'Arnembourg, ḑisse La Chesnaye, ce crediĭ că trebue sĕ fac ?

— Dér, scumpul meŭ domn, ḑisse Leo, trebue să găsescĭ pe ducele fără intârḑiere.

— Dér regele de Navarra, regele Franciei și căpitanul gardilor trebue să mĕ crédă mort.

— Așa este. Dér tótă lumea te va vedea astă-séră aci și mâne se va afla și la Louvru...

La Chesnaye se ridicase și aruncă asupra caseĭ uă privire melancolică. Tot de uă détă el scósse uă exclamație de veselie :

— Privește ! ḑisse el.

Si el arĕta una din ferestrele primuluĭ etagiŭ care era pucin intredeschisă.

— Ah ! făcu el, décă așĭ putea sĕ ajung pênă acollo !

— Pentru ce ?

— Dér pentru a intra în casă, messire.

— Tot țiĭ...

La Chesnaye făcu cu ochiul și privi pe Noe.

— Am acolo aur, mult aur. Si décă soldații în a doua visită a lor ar descoperi...

— Înțeleg, intrerupse Noe.

Apoĭ mĕsură cu privirea 'nălțimea ferestreĭ.

— Dér, ḑisse el, urcându-te pe umeriĭ meĭ, aĭ putea ajunge la feréstră.

— Crediĭ ?

— Incércă...

Si Noe reḑimându-se de zid 'și offeri umeriĭ. La Chesnaye cu tóte că avea maĭ mult de cinciĭ-ḑeciĭ anĭ, era ager și viguros.

El se sui pe umerii falşului sire d'Arnembourg şi acaţându se cu mâna de feréstră, se trase sus.

— Ecă-mĕ, strigă el.

Noe ridică capul în sus şi 'l vĕdu şedênd pe feréstră.

— Prea bine, ḑisse el, dér trebue sĕ aï uă frînghie sĕ 'mï arunc.

— Voiţi sĕ vĕ suiţi?

— Drace! n'aï voi óre sĕ mĕ laşi în stradă?

— Asteptaţi, voiŭ deschide uşea.

Dupĕ cinci minute uşea se deschise şi Noe întră.

La Chesnaye închise uşea şi privi pe falşiul sire d'Arnembourg.

— N'am observat nici uă neregulă nici în camera prin care am intrat, nici în corridor. Cu tóte acestea trebue sĕ fim prudenţi, cine scie? póte că sunt aci ascunşi ómeni de aï regelui.

— Se póte, ḑisse Noe.

Si el apucă braciul pânḑarului cu brusqueţă.

— Veï reîncepe săritura din puţ? 'l întrebă ei.

— Nu, respunse La Chesnaye. Mĕ cutremur când cuget...

— Ah! ah!

— Sunt câte-va ore când nu 'mï era témă de mórte, dér... acum... nu sciŭ...

— Adevĕrat?

— Si cred că décă ducele ar avea trebuinţă de sacrificiul vieţeï melle, astă-ḑi m'aşi putea înduoi...

— Bun! făcu Noe, ce 'şi reluă tot de uă détă accentul gascon, ceea ce făcu pe La Chesnaye să facă un pas înapoi, écă uă vorbă ce 'mï place, maestre, şi vĕd că ne vom putea înţelege.

Si Noe 'şi ridică visiera, şi La Chesnaye uimit înţelesse tot de uă détă că se încelase şi n'avea afface cu sirele d'Arnembourg.

— Sunt perdut! murmură el.

La Chesnaye era fără arme, şi Noe scosese spada.

XXIII

La Chesnaye nu cunoscea pe toţĭ ce locuiaŭ în Louvru. El cunoşcea pe Noe numaĭ dupe nume.

Téma luĭ era că 'şĭ încredinţase secretele unuĭ necunoscut.

Cine era el?

Surîsul, accentul batjocoritor, privirea arţĕtóre şi iuţéla cu care 'şĭ trăsese spada, dovedéŭ îndestul luĭ La Chesnaye că se afla în facia unuĭ inamic.

— Maestre La Chesnaye, ţisse Noe, avem de vorbit împreună.

— Cine eştĭ? făcu pânţarul emoţionat.

— Póte un inamic, póte un amic, acésta depinde. Dĕr maĭ 'nainte de a vorbi, am face bine de a ne asigura déca suntem singurĭ. Sĕ visităm casa.

Si cum pânţarul sĕ îndoia:

— Trebue sĕ te previŭ că déca te încercĭ să strigĭ ajutor, séŭ sĕ te împotrivescĭ celor ce 'ţĭ voiŭ ţice, ţiŭ spada în mână...

Acéstă ameninţare făcu pe La Chesnaye sĕ se îndrepte spre scară.

— Sĕ începem pe aci, ţisse Noe.

Eĭ visitară pe rând fie ce cameră.

Cea maĭ mare linişce dommea.

— Eŭ cred, ţisse Noe, că ómenĭĭ regeluĭ n'aŭ luat nimic cu dênşiĭ,..

— Aşa credĭ? întrerupse La Chesnaye.

— Ecă tóte sunt la locul lor.

Dĕr când ajunseră în etagiul de jos, Noe 'şĭ schimbă părerea.

La Chesnaye deschiţênd uşea bucătărieĭ, sĕ popri uimit pe prag.

Soldaţiĭ dormĕŭ sub mésă, sforăind cu tărie.

Buteliele góle, farfuriele pline, mésa âncă în fiinţă dovedĕŭ orgiele petrecute în lipsa stăpânuluĭ.

— În adevĕr, 'şĭ ḑisse Noe, regele Franciei şi D. de Pibrac aŭ nişce soldaţĭ demnĭ de a te încrede în eĭ.

— Dér unde e Gertruda? murmură La Chesnaye.

— Îţĭ voiŭ spune eŭ pe détă, respunse Noe ce nu ştia nicĭ de cum, dér care se prefăcea în facia luĭ La Chesnaye că avea cunoşcinţe perfecte.

La Chesnaye 'l privi din noŭ.

— Si cine eştĭ d-ta? făcu el cu uă înduoită spaimă.

— Veĭ vedea.

Noe se apropie de ceĭ duoĭ soldaţĭ şi 'ĭ împinse unul dupe altul cu piciorul.

Eĭ nu se mişcară.

— Pot sĕ mĕ înţeleg cu La Chesnaye, 'şĭ ḑisse el, eĭ nu se vor deşcepta.

Dupĕ acésta Noe şi pânḑarul eşiră din bucătărie, închiḑênd uşea dupĕ eĭ.

— Acum, făcu el, 'ţĭ voiŭ spune cine sunt...

— Ah! făcu pânzarul ce 'l privi cu nelinişce.

— Scumpul meŭ La Chesnaye, ḑisse el, te am prevenit că avem cam mult de vorbit.

— Da, găngăni pânzarul, pe care linişcea batjocoritóre a luĭ Noe 'l înspăimênta.

— Prin urmare te rog a şedea jos.

Pânzarul se supune.

— Prea bine. Acum sunt al d-tale. Sunt gascon dupĕ cum veḑĭ din accentul meŭ, şi pucin gentilhom de aventurĭ.

— Adică, făcu La Chesnaye, că eştĭ al regeluĭ de Navarra.

Noe începu a rîde:

— Cum nicĭ al regeluĭ Franciei?

La Chesnaye făcu uă mişcare.

— Nu sunt nicĭ al unora, nicĭ al celor alţi, urmă Noe, sunt *al meŭ*....

— Ah!

— Si mĕ gândesc la propriele melle affacerĭ.

— În acest cas, făcu pânzarul, veĭ găssi de cuviinţă că să fiŭ vesel.

— Pentru ce?

— Dér... petru că ţĭ am încredinţat secrete marĭ..

— Aşĭ! credĭ?

— Drace!

— Eŭ n'am înţeles nimic din istorisirile d-tale cu ducele, nimic din importanţa hârtielor ce ţĭ s'aŭ furat, cum nicĭ de celle ce 'ţĭ cereaŭ regele de Navarra şi D. de Pibrac!

Noe dedesse vocĕĭ sélle un accent de adevĕr.

— Adevĕrat? făcu La Chesnaye.

— D-ḑeul meŭ! da.

— Atuncĭ... d-ta nu te amestecĭ în politică?

— D-ḑeŭ sĕ mĕ ferésca!

— Si 'ţĭ ar fi tot una de a fi omul regelui, Bearnesului, seŭ ducelui?

— Tot-una.

La Chesnaye se asigură pucin.

— Dér atuncĭ ḑisse el supunêndu-se âncă unuĭ sentiment de neîncredere, atuncĭ pentru ce m'aĭ încelat?

— Nu te am încelat.

— Mĕ értă! te aĭ dat de sirele d'Arnembourg.

— Adică... d-ta, maĭ bine ḑis, maĭ luat drept dênsul.

— Fie! dér ce interes aĭ avut a mĕ lăsa ast-fel în amăgire?

Noë surîsse.

— Un interes mare.

— Ah! şi care?

— Nu 'mĭ aĭ încredinţat nisce secrete?...

La Chesnaye tresări.

— Secrete pe carĭ regele le ar plăti scump.

Şi surîsul luĭ Noë deveni maĭ despreciuitor.

— Adică că acum voescĭ sĕ'mĭ vîndĭ tăcerea?

— In tocmaĭ.

— Eĭ bine! hotărăşce preciul.

— Maestre, ḑisse Noe, care din surîḑênd începu a rîde cu hohot, astă nópte aĭ vĕḑut mórtea din aşa apropriere, în cât 'ţĭ aĭ perdut minţele.

La Chesnaye privi pe Noe cu nelinişce.

— Cum! Mĕ iaĭ pentru un ticălos aventurier ce cerşaşce uă sută de pistolĭ?

— Dér... atuncĭ ce sumă?

— Tot, ḑisse Noe.

— Aud? făcu La Chesnaye ce creḑu că a auḑit rĕŭ.

Dér Noe se ridică şi puse un deget pe buse:

— Şit! ḑisse el, ascultă-mĕ bine şi sĕ nu perdem un moment.

La Chesnaye rĕmăsese uimit şi privea din noŭ spada cu grózĕ.

— Maestre, reluă Noe, ascultă. Suntem singurĭ aci, căcĭ nu numĕr pe ceĭ duoĭ beţĭ: deci suntem singurĭ, d-ta fără arme, eŭ cu acéstă spadă în mână.

Şi Noe descrisse un arc de cerc cu spada luĭ.

— Prin urmare viéţa d-tale e în mânele melle.

La Chesnaye se cutremură.

— Cred că acum nu o sĕ te maĭ opunĭ de a 'mĭ da tot aurul...

— Dér voeşcĭ sĕ mĕ despoĭ? esclamă La Chesnaye.

— Cam aşa un lucru.

— Heĭ! dér ce voeşcĭ se spuĭ eŭ duceluĭ când 'mĭ va cere aurul sĕŭ? se rugă pânzarul.

— Iĭ veĭ narra frumóssa d-tale purtare din puţ.

Uă idee trecu prin mintea luĭ La Chesnaye.

El 'şĭ aminti că pimniţa era împărţită în duoĕ, că una

era destinată numaĭ pentru avuţiele luĭ propriĭ, şi că cea l'altă inchidea baniĭ duceluĭ.

La Chesnaye 'şĭ ḑisse:

— Am patru-ḑecĭ miĭ pistoliĭ aĭ duceluĭ, şi acestĭ sunt trebuincioşĭ pentru ḑiua cea însemnată, ḑi solemnă în care nu va maĭ rĕmânea un singur huguenot în tot Parisul.

Baniĭ meĭ propriĭ se ridică la un sfert din acéstă sumă, maĭ bine sĕ sacrific sfertul de cât întregul.

Şi întorcêndu-se spre Noe ḑisse:

— Vin'o cu mine, aurul e aci jos.

Noe vĕḑu pe pânzar aprinḑênd un felinar şi deschiḑênd un oblon.

— Trecĭ înnainte, maestre, ḑisse el luĭ La Chesnaye, şi nu uita că te urmeḑ cu spada în mână.

La Chesnaye dispăru sub oblon şi Noe 'l urmă.

Pânzarul trecu prin duoĕ bolţĭ maĭ micĭ, apoĭ ajungênd la uă a treia maĭ mare, ce era plină de butóe, unele deşerte altele pline, împinse un butoiŭ deşert şi ḑisse:

— Aci este...

Şi el arăta uă pétră albă.

Apoĭ dând pétra la uă parte, el arătă uă cavitate plină cu aur.

Noë s'apropie şi cu spada mişcând pistoliĭ păru a 'ĭ numĕra cu privirea.

— Ce! ḑisse el, acestia sunt toţĭ?

— Da, făcu La Chesnaye.

— Aceştia sunt baniĭ duceluĭ?

— Drace!...

— Asta tot?...

— Dér cred că sunt destuĭ, 'mĭ pare.

— Aşĭ! făcu Noë...

La Chesnaye simţi că uă sudóre rece 'ĭ inunda facia.

— Cu tóte acestea, ḑisse el, cunosc mulţi gentilhomi ce nicĭ uă détă n'aŭ posedat atât.

— Se póte.

— Şi aĭ putea cumpera nisce domeniĭ cu acest aur.. murmură La Chesnaye.

— Aşa este.

— Şi décă ar fi al meŭ...

— Asĭ! făcu Noë, aĭ putea cumpĕra ce-va, dér...

Şi Noë aruncă asupra pânzarului uă privire pătrunḑétóre:

— Dér, ḑisse el, când cine-va se numeşce ducele de Guise şi când cine-va strânge armate, acest aur e atât de puţin pentru a plăti nişce soldaţĭ...

— Ce glumă! făcu La Chesnaye.

— Şi sunt prea sigur că ascunḑétórea pentru oficerĭ...

La Chesnaye fu coprins de ameţélă.

— E alt fel garnisită de cât asta... nu e aşa, maestre?

— Voeşcĭ sĕ glumeşcĭ.

— Nicĭ de cum.

— Atuncĭ speranţele 'ţi sunt încelate, gentilhomul meŭ.

— Adevĕrat?

— Aceia ce numeşcĭ ascunḑétórea officerilor nu există

— Noe ridică dir umerĭ.

— In acest cas, ḑisse el, e maĭ mult pentru nenorocirea d-tale.

Pânzarul aruncă uă privire uimită.

— Căcĭ în van aĭ maĭ eşit din faimosul puţ.

— Pentru ce? gângăni La Chesnaye.

— Pentru că te voiŭ omorî, făcu Noë.

Şi el 'ĭ reḑimă vêrful spadeĭ pe pept.

La Cesnaye deveni sérbăd.

— Gracie! gângăni el.

Noë apăsă pucin spada ce pĕtrunse de uă linie.

La Chesnaye scósse un țipăt, făcu uă săritură înnapoi și se reḑimă de zid.

Dér Noe 'l urmă, i puse din noŭ spada pe pept și 'i ḑisse:

— Iute! grăbesce-te! Vorbesce!..

— Nu șciŭ nimic, strigă pânzarul.

Vêrful spadei pĕtrunse din noŭ cu uă linie.

— Gracie! repetă el, voiŭ vorbi.

Noe aplecă spada.

— Sĕ vedem, ḑisse el, unde e ascunḑĕtórea?

— Acollo, ḑisse La Chesnaye tremurând.

Si ei întinse mâna spre zid.

Noe făcu un pas, luă lanterna, esamină zidul și nu vĕḑu nicĭ uă urmă bănuitóre.

— Maestre La Chesnaye, ḑisse el, ți daŭ treĭ secunde pentru a 'mĭ deschide acéstă ascunḑĕtóre.

Pânzarul dupĕ câte-va bătăĭ ușurĭ cu mâna, lovi maĭ tare uă pétră.

Pétra căḑu și lăsă sĕ se védă uă ascunḑĕtóre.

Noe introducênd mâna simți din pipăite un sac de pele, apoĭ duoĭ, treĭ...

Noe se apropie cu felinarul și numĕră pênă la ḑece sacĭ plicĭ cu aur, și pe care 'ĭ creḑu conținênd cel pucin patru-ḑecĭ miĭ pistolĭ.

— Așa da... maĭ înțeleg și eŭ acum! Disse el.

La Chesnaye era sérbăd, sudórea 'i inunda facia.

— Sunt un om perdut, murmură el.

— Așĭ! și pentru ce?

— Am dat aurul stăpânuluĭ meŭ.

— Ah! făcu Noe suriḑênd, fiĭ liniscit ducele nu e ruinat prin acésta. Lorraina e uă țĕră... grasă.

Dér acéstă consolațiune nu împăcă pe La Chesnaye. El dete din cap și ḑisse cu tristeță:

— Mie nu 'mĭ remâne de cât se fug; fiind-că nu voiŭ

maĭ cuteza sĕ appar în facia Alteţeĭ Sélle duceluĭ de Guise.

— Aidea dee! făcu Noe rîḑênd; pe toţĭ draciĭ: 'ţĭ voiŭ da eŭ uă frumósă idee!

La Chesnaye 'l privi cu uimire.

— Omeniĭ regeluĭ aŭ găsit pergamentele d-télle, nu este aşa?...

— Vaĭ! vaĭ!

— Eĭ bine! eĭ aŭ găsit tot asemenea şi aurul, pe când eraĭ închis în Prie Dieu.

— Dér...

— Nu te înduoi, veĭ spune acésta duceluĭ, şi el te va crede.

La Chesnaye însă, sĕ văita din tóte puterile.

— Aidĭ! maistre, 'ĭ ḑisse Noe, nu te maĭ văita, ci ajută'mĭ se scot saciĭ.

Îngrozitórea spadă a luĭ Noe nu intrase âncă în técă, aşa că, câte uă détă razele felinaruluĭ, o făcea sĕ strălucéscă; şi la Chesnaye, care era fricos din natură, frica morţeĭ 'i înfioră.. şi ast-fel, el sĕ supune luĭ Noe, trase saciĭ unul dupe altul şi 'ĭ puse pe pămênt.

În timpul acesta însă, Noe începu a cugeta, şi 'şĭ ţinu în sine'şĭ următorul monolog:

— Eŭ nu sunt un om care tae pungile, şi nicĭ un hoţ ordinar, ci resboiul 'mĭ dă dreptul sĕ confisc mijlócele inamiculuĭ. Aşa dér, cum rĕsboiul s'a declarat între Lorraina şi Navarra, este fórte logic ca Navarra sĕ ia comorile Lorraineĭ. Dér cum dracu sĕ 'ĭ duc eŭ? esclamă el în fine tare, aicĭ este aur sĕ încarcĭ un catîr

— Îţĭ voiŭ ajuta eŭ, respunse uă voce.

Noe atuncĭ sĕ întórse, şi vĕḑu pe Hector în picióre pe pragul pimniţeĭ.

Hector sĕ îngrijase de Noe, el 'l vĕḑuse prin ferés-

tra cârciumeĭ vorbind mult cu La Chesnaye apoĭ, pe acest din urmă făcênd uă scară și pĕtruḑênd în casă.

Deci, vĕḑênd el că Noe nu maĭ eșia, cum ḑic, îngrijat, părăsi cârciuma pentru a alerga în ajutorul amicu-

Si el s'asvârli de la sineșĭ în puț unde dispăru.

luĭ sĕŭ, și ĕtă cum:

Pucin maĭ înainte de acésta, maestrul La Chesnaye pĕtrunḑênd în bucătăria sea, deschise feréstra, și de și

acea feréstră avea uă înălțime de patru séü cinci picióre, totu'șĭ, Hector sări înnăuntru, și fără a da vr'uă attențiune cellor duoĭ Gardĭ, vĕdênd ușa pimnițeĭ deschisă, și bănuindu'șĭ că Noe și La Chesnaye eraŭ înnăuntru, sĕ aventară și el.

XXIV

Se lăssăm acum pentru un moment pe Noe și pe ceĭ-alțĭ, și sĕ ne întórcem la regele de Navarra cu amiciĭ și înnamiciĭ luĭ.

La orele când Noe descoperea pistoliĭ ducelui de Guise, M. S. regele Carol IX, întovărășit de regele de Navarra și de René Florentinul, ajungeaŭ la căscióra din pădurea Meudon.

În fine, regele intrând în cameră, și vĕdênd pe regina mamă palidă cu ochiul posomorât și întinsă pe un pat pătat cu sânge... scóse un țipăt de durere ; amorul filial sĕ desceptase într'însul ; și ast-fel, sĕ aruncă în braciele mameĭ sélle, și începu sĕ plângă. Dér dómna Catherina, vĕdênd pe regele de Navarra la spatele luĭ, 'șĭ uită rolul ce și 'l impussese...

Vederea regeluĭ de Navarra pe care ea 'l credea fugit, și acésta, din causă, că el părăsind câmpul de bătae pe care ducele de Guise fussese victorios, trebuise sĕ fugă spre Gasconia ; produse și asupra eĭ uimirea ce o produssese deja asupra luĭ René Florentinul.

Uimirea eĭ însă, nu dură mult, ci ridicându-se cu ochiul flăcărând, întinse mâna spre Henric, și uă vocĭă șuerătóre strigă cu furie :

— Cum ! d-tea ? d-tea ?...

Regele Carol IX, mirându-se de vorbele eĭ, sĕ dete la uă parte și privi pe Henric.

Henric însă, era fórte linisicit, cu tóte acestea, cu un aer de mirare întrebă:

— Dér, dómnă, nu este natural se întovărăsesc pe regele vĕrul meŭ, şi sĕ alerg la d-tea?

René Florentinul sĕ induoise de complicitatea regeluĭ de Navarra, dér dómna Chaterîna nu sĕ îndnoi nicĭ un minut, şi ast-fel, ea arătând din noŭ cu degetul pe regele de Navarra, ḑisse fiuluĭ eĭ cu furie:

— Sire, veḑĭ pe acest om?

— Eĭ bine! ce este? întrebă Carol IX.

— El m'a răpit, rĕspunse regina-mamă.

— Dér, dómnă... murmură Carol IX.

Apoĭ fixă pe Henric cu privirea, ér acesta sufferi privirea regeluĭ, fără a face nicĭ uă mişcare.

— El este! el este! repetă atuncĭ regina-mamă cu energie.

Apoĭ, printr'un gest tragic 'şĭ aruncă plapăma, şi arătându'şĭ peptul sângerat.... adăogă:

— Unul din aceĭ ce 'l întovărăşaŭ, a cutezat sĕ mĕ lovéscă cu pumnalul.

Henric rĕmase nepăsător, înnălţând numaĭ din umerĭ; ér Carol IX, înfuriindu-se de vederea sângeluĭ, cu ochiĭ înflăcăraţĭ, cu buzelle spumegânde, alergă spre uşă strigând:

— Pibrac! Pibrac!...

Căpitanul de gardă care remăssese în camera de alăturĭ alergă.

— Arestéză pe acest om! strigă Carol IX, arătând cu furie pe regele de Navarra.

Henric făcu un pas înnapoĭ, şi ca prin instinct 'şĭ puse mâna pe spadă.

Dér Pibrac, cu rĕcélă şi prudenţă 'l privi.

Acea privire sĕ înţelegea:

— Déca nu voescĭ sĕ te perḑĭ, ţine-te liniscit!

Atuncĭ, regele de Navarra înţelegând, ḑisse cu linisce:

— Sire, Dómna Catherina mĕ accusă, şi voinţa Majestăţeĭ Vóstre este, ca acéstă accusaţiune se 'şĭ aibă effectul. Eĭ bine! sire, fiind-că un rege afară din regatul seŭ nu este de cât un om ordinar, şi fiind-că aci mĕ găsesc în puterea regeluĭ Francieĭ, daŭ spada mea căpitanuluĭ de gardă al Majestăţeĭ Vóstre, şi ascept ca Dómna Catherina sĕ bine-voiéscă a proba accusaţiunea ce o aduce asupra persónei melle.

Neturburarea regeluĭ de Navarra ameţi pe Carol IX.

Cu tóte acestea, el 'l lăssă de a da spada domnuluĭ de Pibrac.

Dér cum D. de Pibrac sĕ împotrivea d'a o lua, el 'ĭ ḑisse:

— Pibrac, sĕ te întorcĭ la Louvr.

— Bine, sire.

— Şi sĕ puĭ sĕ 'l păzéscă de aprópe în appartamentele sélle.

— Bine, sire.

Pe când Carol IX vorbea ast-feĭ, furia luĭ sĕ potolise, şi Henric înţelegênd acésta, salută şi eşi cu capul pe sus, ér Domnul de Pibrac murmura în sine-'şĭ:

— Ce bună idee am avut eŭ, cumpărând hârtiile şi pergamentul maestruluĭ La Chesnaye!

Apoĭ cum ei eşi, ducênd pe prisionnierul sĕŭ cu sine; Carol IX cu sprîncenile încruntate ḑisse Dómneĭ Catherine:

— Mamă, 'ţĭ daŭ parola mea de gentilhom, că aceĭ carĭ au cutezat sĕ atingă pe regina Francieĭ vor muri în torture; dér nu voiŭ trimite pe nimenĭ la eşafod maĭ înnainte ca crima sea sĕ nu fie probată.

Regina-mamă înclină capul fără sĕ rĕspundă.

— D-tea acusĭ pe regele de Navarra, nu este aşa?

— Da, murmură dómna Catherina.

— Dér regele de Navarra a petrecut nóptea în Louvru.

— Estĭ sigur, fiul meŭ?

— Fórte sigur, dómnă.

— Dér... în nóptea precedentă?

— În nóptea precedentă el galopa pe drum spre Nancy.

— Ce spuĭ?

— Spun, că galopa pe drum spre Nancy, repetă regele cu convincțiune.

— Bizar lucru! murmură regina.

— Dér, nicĭ decum, reluă Carol IX, el a alergat dupĕ Margareta.

— Heĭ! heĭ! gângăni dómna Catherina.

Apoĭ privi pe regele cu mirare. Regele îosă reluă:

— Sora mea Margot nu s'a întâlnit cu ducele de Guise?

— Se póte, respunse regina. Eĭ bine! și pe urmă?

— Resultatul a fost că ea a dispărut de două ḑille...

Dómna Catherina 'șĭ stăpâni un țipăt; cu tóte acestea, întrebă cu mirare:

— Margareta a dispărut?

— Da, dómnă.

— Și unde s'a dus?

— Etă ce nu scie regele de Navarra, cu tóte că la două leghe de frontaria lorraină, ĭ s'a afiramat că uă trupă de cavalerĭ cu uă femee în mijloc... trecuse cu câte-va ore maĭ înnainte...

Un surîs de neîncredere veni pe buzelle dómneĭ Catherina, și cu acel surîs murmură:

— Așa este!

— Oh! ḑisse regele cu înfuriare, ducele, care a cutezat sĕ trecă peste mine, și sĕ vină la Paris, a răpit pe Margot.

— Și Majestatea Vóstră crede una ca acésta?

— Așĭ putea chiar se jur.

— Eĭ bine! sire, aĭ fi un sperjur.

Siguranța cu care vorbea regina-mamă, impressionă pe Carol IX.

— Atunci dér, dómnă, ḑisse el în fine, d-tea trebue sĕ sciĭ maĭ bine ca mine, ceia ce face vĕrul meŭ de Guise.

— Póte...

— Positiv, dómnă, de óre ce, a redevenit amicul d-telle.

— Şi al Majestăţeĭ Vóstre, sire.

— Eŭ nu 'l am vĕḑut, dér d-tea 'l aĭ vĕḑut în tóte serile în Paris.

— Aşa este, sire.

— Şi ast-fel prin arrangiamentul d-télle, Margot a aflat infidelitatea bărbatuluĭ eĭ, regele de Navarra.

— Nu, murmură regina cu linisce, ducele a condus tot.

— Ah!

— Dér, déca Margareta indignată a fugit de bărbatul eĭ, nu trebue se acusĭ nicĭ pe mine nicĭ pe ducele.

— Adevĕrat?!..

— Fórte adeverat, sire, de óre ce ducele nu a plecat pentru Lorraina, cum Majestatea Vóstră crede.

— Atunci dér, unde a fost?

— A galopat treĭ-ḑecĭ ore urmărind pe răpitoriĭ meĭ.

— Cum! el?...

— El, sire, şi numaĭ luĭ datorez că am scăpat din mânele huguenoţilor.

Aci dómna Catherina începu a narra regeluĭ din punt în punt răpirea eĭ, haltele periodice pe la manuare necunnoscute, séŭ pe la castelanĭ mascaţĭ, şi repausele nocturne în mijlocul pădurilor, unde răpitoriĭ schimba caiĭ.

In fine, ea narră combaterea sângerătóre, pe care ducele şi René a susţinut'o cu ómeniĭ lor contra a patru ómenĭ mascaţĭ, din carĭ duoĭ aŭ fugit, duoĭ aŭ căḑut prisonierĭ, şi unul din toţĭ acestia a ţintat sĕ o assasine.

— Dér unde este acum ducele?

— Aicĭ, respunse uă vocie la spatele luĭ.

Apoĭ uĭ uşă sĕ deschise, şi ducele de Guise intră.

Ducele de Guise, sĕ scie, că în viaţa sea care tre-

buia sĕ fie aşa de scurtă, avea un fel de farmec asupra acellora ce 'l avea în apropiere.

El, cu tallia sea înnaltă, cu accentul sĕŭ dominator, şi cu privirea sea mărĕţă, impunea, şi impunea atât, în cât regele Carol IX, însu-şĭ, care din natură avea un caracter cu cât de timid cu atât de selbatec, aplecase adesea orĭ ochiĭ în facia luĭ.

Decĭ, în ţioa aceia, cutezanţa cu care acest duce sĕ presintă fără de veste în facia regeluĭ, regele în loc sĕ se înfurie, din contra se intimidă.

Cu tóte acesta, el puse mâna pe spadă.

Dér ducele cu un fin surîs 'ĭ ţisse:

— Ertă-mĕ, sire, că cutez sĕ mĕ presint, ast-fel în facia Majestăţeĭ Vóstre. Déca v'am offensat vr'uă dĕtă, sunt gata să 'mĭ reparez crima şi sĕ 'mĭ predaŭ spada.

Dér înnainte ca regele sĕ deschidă gura, regina respunse în locu'ĭ:

— Nu te teme, domnule vĕrul meŭ, sper că Majestatea Sea începe sĕ deosibéscă pe amiciĭ din innamiciĭ seĭ, şi pe aceĭ ce vor sĕ sprijine monarchia din aceĭ ce visez nimicirea eĭ.

Aceste cuvinte loviră pe Carol IX, şi tot de uă dĕtă el strigă cu furie:

— Cine ar cuteza una ca acésta?

— Huguenoţiĭ, sire.

Carol IX făcu un pas înnapoĭ, şi ochiĭ luĭ aruncaŭ scîntee.

— Huguenoţiĭ, sire, repetă regina-mamă, şi seful lor este... regele de Navarra.

— Ancă! făcu Carol IX bătând din picior.

— Da, sire, regele de Navarra este acel ce visézĕ marĭ destinaţiunĭ.

— Are dreptate, murmură Carol IX cu un surîs dispreciuitor, regatul seŭ este prea mic.

— Sĕ póte... sire, dér el visézĕ la unul maĭ mare...

— Așa ? și la care ?

— La un regat ce sĕ numesce regatul Franciei, adăngă cu cutezanță ducele de Guise.

Regele se trase înnapoĭ, ca cum ar fi vĕḑut uă prăpastie deschiḑêndu-se în facia luĭ, apoĭ tot de uă dată strigă :

— Ce vorbescĭ, domnule ?

— Adevĕrul, sire.

— Si... aĭ putea d-tea ?...

— Aș putea să probez, sire.

— Si când ?

— Când Majestatea Vóstră va vroi, rĕspunse ducele de Guise ? complicĭĭ seĭ care sunt căḑuțĭ în mânele nóstre, vor termina prin a mărturisi.

— Ah ! adevĕrat, făcu regele, d-tea aĭ duoĭ gentilhomĭ gasconĭ în puterea d-télle ?

— Da sire, am.

— Și unde sunt ?

— Sunt închișĭ în pimnița acesteĭ case.

— Eĭ bine ! ḑisse regele, vroiesc sĕ 'ĭ vĕd.

Ducele atuncĭ se apropiă de uă mésă, luă uă baguettă de abanos și bătu pe un timbru.

Gaston de Lux intră fără zăbavă, și ducele vĕḑêndu'l 'l întrebă :

— Unde e Leo ?

— Leo ? făcu junele om cu mirare.

— Heĭ ! da, Leo.

— Dér, a plecat astă-nópte.

— Ce vorbescĭ ? întrebă ducele cu mirare.

— Alteța Vóstră nu 'l a trimes la Paris ?

— Nu, positiv.

— Cu tóte acestea, el 'și a înșelat calul și a plecat pe la meḑiul nopțeĭ.

— Nu se póte !

— Alteța Vóstră sĕ se assigure.

— Atunci dér, cine a luat locul lui ?

— Nu sciŭ.

— Dér prisonierii ?

— Ei sunt închiși în pimniță.

— Ei bine, ḑisse regele care nu înțelegea prea mult din acea convorbire, sĕ mergem să vedem pe prisonieri.

Și făcu un pas spre ușă.

— Aduceți torțele, ordonă ducele.

— D-tea ḑici, duce, întrebă regele, că unul din ceĭ duoĭ prisonnieri este Noe ?

— Da, sire.

— Si Majestatea Vóstră scie, adăogă regina-mamă, că Noe este amicul intim al regelui de Navarra.

— Da, sciŭ.

— Așa dér, reluă ducele la rândul sĕŭ, regele de Navarra a fost unul din aceĭ duoĭ carĭ ne aŭ scăpat

— Sĕ mergem ! murmură regele cu totul confus de cuvintele acestea din urmă.

. . . . . .

Să spunem acum, aceia ce s'a petrecut în pimniță, dupe plecarea lui Noe și a ducesseĭ de Montpensier :

Ura gelósă a domnului d'Arnembourg 'l făcuse se priiméscă cu un fel de bucurie captivitatea sea, și acésta, din causă că remânea singur cu rivalul sĕŭ.

— Decĭ, îndată ce ușa se închise, și sgomotul pașilor lui Noe și aĭ ducesseĭ de Montpensier se perdură în depărtare, gentilhomul de Luxembourg aruncă în jurul lui privirea omului obicinuit cu întunericul, și care este particulară soldaților și vînătorilor.

Intunericul din pimniță era mare, cu tóte acestea, uă rază de lumină ce pĕtrundea prin ferestrue, descria un mic cerc pe pământ.

— Decĭ, acea lumină problematică, permițênd lu

Leo d'Arnembourg se zărescă pe Lahire, care se culcase din nou în colţul pimniţeĭ, ’ĭ strigă :

— Heĭ ! domnule.

Lahire se ridică pe jumătate.

— Bună séra, domnule d'Arnembourg, ’ĭ ţisse el, cu ce pot se te serv ?

— Aşĭ dori se vorbesc cu d-tea domnule.

— Cu plăcere, domnule d'Arnembourg.

— Vroesc să vorbesc cu d-tea, fiind-că sunt în mare mirare...

Lahire rîse cu sgomot.

— Adevĕrat ! strigă el, eştĭ în mirare ?

— Da, domnule.

Eĭ bine ! ghicesc mirarea d-télle, murmură Lahire. Nu te asceptaĭ ca ducessa să scape pe amicul meŭ ;si nu pe mine, nu este aşa ?

Intr'adevĕr, domnule, şi tocmaĭ asupra acestuĭ punct doresc se ’ţĭ cer uă esplicaţiune...

— Sunt gata să ’ţĭ o daŭ, rĕspunse Lahire.

Apoĭ el se apropiă de Leo, însă, se aşeḑă sub punctul luminos, aşa, ca rivalul sĕŭ se ’ĭ pótă vedea surîsul batgiocoritor ce ’ĭ esprima obrazul, şi atuncĭ, neaşteptând ca rivalul sĕŭ să ’ĭ facă întrebare, el reluă :

— Inchipuiesce’ţĭ, domnule, că ducessa nu s'ar fi gândit nicĭ uă détă să scape pe amicul meŭ, şi nu pe mine.

— Ah ! aşa creḑĭ ?

— Positiv nu, de óre-ce, d-tea sciĭ că ea ’mĭ pórtă mie óre care interes, şi ast-fel, ea a vroit cu verĭ ce preciŭ să mĕ scape.

— Domnule, strigă Leo cu furie, bagă sémă ! bagă sémă ! Eŭ nu sciŭ déca ducessa te iubesce într'adevĕr, dér déca va fi aşa... ’ţĭ jur ..

— Ca ce lucru ?

— Că maĭ curând séŭ maĭ târḑiŭ, veĭ muri de mâna mea.

Domnule, respunse atunci Lahire tot batgiocoritor, cum vroesci se 'ți dau esplicațiuni, când începi a'mi căuta gâlcévă?

— Ai dreptate, domnule. Urmézā...

— Ei bine, urmă Lahire, dómna de Montpensier a venit cu intențiunea să mĕ scape pe mine, ér nu pe amicul meŭ.

— Bun! și pe urmă?

— Eŭ însă am refusat.

— Ah!

— Da, dér am cerut sĕ tragem la sorți, ca sorțul să decidă, care din noi doi, adică, din amicul meŭ și eŭ trebue sĕ scape.

— Si ea a consimțit?

—Fără îndoélă, și ai se înțelegi pentru ce. Eŭ am refusat de a mĕ evada singur. Ea atunci a preferat a se expune norocului cu scăparea mea. Norocul însă nu 'i a slujit dupe cum vedi...

— Și atunci ea a vroit sĕ scape pe amicul d-télle?

— Negreșit. Cu tóte acestea 'mi a promis să mĕ scape și pe mine.

— Ast-fel dér, făcu Leo cu un aer întunecat, e singură întâmplarea... care te va trimite la eșafod.

— Așa! murmură Lahire, lucrul nu e hotărât încă.

— Oh! poți se fii și sigur, rânji Leo. Regina-mamă nu te lasă sĕ 'i scapi.

— Oh! cât despre dênsa, sunt sigur că mĕ va trimite înaintea parlamentului.

— Si apoi fii sigur.

— Că parlamentul mĕ va condamna?

— Fii prea sigur.

— Dér sciu că se póte întêmpla ca sĕ nu mĕ înfățișez nici înaintea parlamentului, nici înaintea lui Caboche.

— Ah! făcu Leo cu un rîs sinistru, dér ași vroi sĕ sciŭ cum ai sĕ le scapi...

— Aidea de! dér nu sciĭ d-tea că femmeile pot tot ceea ce vroesc.

— Aşa creḑĭ d-tea?

— Si ducesa vroesce sĕ mĕ scape şi acum domnule, terminĕ Lahire, sciĭ aceia ce trebuia sĕ sciĭ, prin urmare am onóre de a'ţĭ ura bună séra.

Si Lahire se întórse în colţul sĕŭ unde 'şĭ luă poziţiunea unuĭ om care vroesce sĕ dórmă.

Leo păstră uă tăcere profundă.

— Apoĭ tot-d'odată, ḑisse:

— Heĭ! domnule Lahire?

— Ce maĭ e! întrebă acesta, care se reaseḑase deja.

— Am sĕ 'ţĭ maĭ fac uă întrebare.

— Fă.

— Eŭ sunt care te am desarmat... nu e aşa?

— Da, domnule, căcĭ acésta 'ţĭ a fost fórte lesne când eram culcat jos, şi când duoĭ călăreţĭ 'mĭ apăsa peptul cu genuchiĭ.

— Fie. Dér în fine recunoscĭ, că sunt eŭ.

— Aşa e.

— Acum, nu cum-va am uitat să 'ţĭ scot pumnalul?

— Vĕd, că aĭ uĭtat cu totul ce aĭ făcut, căcĭ 'mĭ aĭ luat şi pênĕ un cuţitasĭ care 'l aveam în cismă.

— Ah! este adevĕrat.

— Dér în fine, domnule, pentru ce mĕ maĭ întrebĭ décă am pumnalul la mine?

— Pentru că eŭ 'mĭ am conservat pe al meŭ.

— Ce fel, nu 'l aĭ dat amiculuĭ meŭ, D. de Noë?

M'am gândit că o sĕ 'mĭ fie şi mie folositor.

Ah! făcu Lahire, óre te gândescĭ sĕ mĕ assasinezĭ.

— Eŭ? nu. Dér...

— Ce vreĭ sĕ ḑicĭ?

— Vroiam sĕ ḑic, că dacă aĭ fi avut un pumnal, 'ţĭ 'şĭ fi propus pucin eserciţiŭ.

— Bună idee, ḑise el, şi dér mi se pare curios, că

acésta vine fórte rar la un German ca d-tea, domnule Leo. Si décă aveam la mine pumnalul...

Lahire suspină.

— Ah! ḍisse el tot-d'odată, ascéptă...

— Ce?

— Imĭ pare că pagiul Amaury pe care 'l aĭ lăssat sĕ ne aducă prânzul, ne a dat pumnalul sĕŭ ca sĕ ne tăĭăm pânea.

— Si vi l'a lăssat?

— Cred că da... ascéptă...

Si Lahire se târâ pucin pe pământ, căutând cu precauţiune în tóte sensurile.

— Iată'l! strigă el tot-d'odată.

— Il aĭ găssit?

— Da.

Leo avu un fel de fior satisfăcut.

Dér pe când Lahire se ridică şi 'şĭ asigură pumnalul în mână, razele luneĭ care dedea uă lumină vagă, şi le permitea de a se zări, se stinseră. Un gros nor, de sigur, întunecase astrul nopţeĭ.

— La dracu! exclamă gentilhomul gascon, iată că s'a întunecat cu desĕvârşire.

— Nu face nimic, rĕspunse Leo, flacăra ochilor noştri, ne va lumina.

— Incă un frumos cuvênt, îngână Gasconul, şi eŭ 'l credeam incapabil!

Leo 'şĭ scosese pumnalul din técă, apoĭ 'şĭ ascunsese braciul sub capa sea pe care o scosese într'adins ca sĕ 'ĭ serve de pavază.

— Ah! ticălos aventurier! murmură el, tu 'ţĭ permiţĭ de a iubi pe ducesa de Montpensier!

— Eŭ usez de permisiunea care mi se dă, rânji Lahire, pe care acelaşĭ instint de conservaţiune, 'l făcuse sĕ 'şĭ caute spenţerul şi a 'l înfăşura tot assemenea împrejurul braciuluĭ sĕŭ.

— Eĭ bine! strigă Leo afară din sine'şĭ, nicĭ tu nu veĭ fi în stare de a iubi orĭ pe cine, căcĭ veĭ muri.

Si in întuneric, el năvăli assupra Gasconuluĭ Lahire.

Dér Lahire care era agil şi sprinten ca uă pisică, se piti pucin şi se repeḑi şi el în tăcere la rândul sĕŭ.

Apoĭ remase tăcut.

Leo se repeḑise spre partea, unde cu uă secundă maĭ înainte, resuna vocea inemiculuĭ seŭ.

Aruncătura sea fusse atât de repede, în cât se isbi de zid şi 'şĭ stirbi pucin vêrful pumnaluluĭ.

— Ah! tu fugĭ, laşule! murmură el.

— Oh! nu, respunse Lahire, din cea altă extremitate a pimniţeĭ unde se oprise, strategiile unuĭ rĕsboiŭ sunt permise.

Si Gasconul se repeḑi din noŭ, şi maĭ înainte ca Leo sĕ 'şĭ pótă lua equilibrul, şi să se intórcă, el primi în umĕr uă lovitură de pumnal care abia 'l sgârie.

Leo se învierşună, şi se precipită către adversarul sĕŭ.

Dér Lahire se ţinea fixat pe picióre, aşa că pe când braciul luĭ Leo lovea în aer, piciórele séle se împedicară de Lahire care era aprópe pitit.

Si de uă dată, repede ca şi fulgerul, Lahire 'l apucă de picióre, 'l ridică în sus, şi 'l trânti pe pământ, dupe acésta 'ĭ puse un genuchiŭ pe pept, 'ĭ ţinti de pământ braciul care era armat de pumnal şi 'ĭ îndreptă pe al seŭ la gât.

— Pre viaţa mea! murmură el, cred că te ţin în puterea mea, gentilhomul meŭ.

— Omóră-mĕ! urlá Leo cu uă voce sugrumată.

— Cam aşa vroesc, căcĭ e dreptul meŭ.

— Usează dér!

— Nu, vroesc sĕ 'ţĭ fac gracie, ḑisse Gasconul.

— Nu priimesc gracie!

— Eŭ judec înţelepţesce, ḑisse Lahire, sunt generos

şi vroesc să te cruţ, continuă el, ţinênd pe adversar în nemişcare. Insă acésta o fac cu óre cari condiţiuni.

— Atunci, poţi să mĕ omori, îngână cu desperare gentilhomul de Luxemburg.

— Condiţiunile mele sunt, de a 'mi da cuvêntul d-tále de gentilhome, că veĭ fi resonabil, şi a nu mai începe lupta în obscuritate...

Omóră-mĕ ! repetă Leo, căci şi déca 'mi veĭ face gracie, nu te voiŭ erta eŭ.

— Eşti încăpăţânat ! murmură Lahire, care redeveni sever ; lasă'ţi pumnalul din mână...

Dér Leo, deşi braciul luĭ era redus la neputinţă, totuşi continuă a strânge mânerul pumnaluluĭ în mâna sea încleştată.

— Domnule Leo, ḑisse Lahire cu dulceaţă, judecă că suntem ómenĭ şi ne vom mai întâlni, şi că îndată ce voiŭ fi liber, să ne mai regăssim, dă drumul pumnaluluĭ.

— Nicĭ uă dată ! făcu Leo cu uă voce înăbuşită. Si cu uă mişcare puternică, se ridică pe jumătate, şi aruncă la o pate pe inemicul sĕŭ.

Dér Lahire parveni a 'şi relua posiţiunea sea victoriósă şi a culca din noŭ la pământ pe adversarul sĕŭ.

— Incă uă dată 'ţi ḑic, domnule, murmură Lahire, a căruĭ voce devenise gravă şi tristă, voescĭ se trăescĭ ?

— Prefer mórtea în locul generositaţiĭ télle, trădătorule, strigă Leo.

Forcele luĭ Lahire începură a se epuisa, şi prevedea momentul în care robustul german, prin o nouĕ săltătură, să ajungă sĕ se ridice.

— Ah ! pe credinţa mea ! ḑisse el, mai bine e să omorĭ un lup, de cât a te da pradă luĭ.

Si el ridică braciul care ţinea pumnalul.

— Déca sciĭ veri uă rugăciune, spune-o domnule, ḑisse el.

— Ca Belzebuth să aibă parte de tine, blasphemă Leo.

Braciul luĭ Lahire, recăḑu, pumnalul pătrunse în gâtul luĭ Leo până la mâner, şi uă stropitură de sânge 'ĭ udă obrazul Gasconuluĭ.

Leo se desbătu un moment, apoĭ mişcările séle, deveniră maĭ pucin puternice... apoĭ cu încetul se slăbiră... Lahire auḑi un suspin... şi Leo nu maĭ se mişca.

Atunciĭ Lahire 'şĭ scóse pumnalul şi se ridică în sus.

Un moment el rĕmase imobil, gânditor, fruntea scăldată de năduşeală, figura inundată în sânge, şi strângênd în mână acel pumnal, care deschisese uşile eternităţeĭ, nenorocituluĭ înamorat al duceseĭ.

— Cum a iubit'o! murmură el în fine suspinând.

Apoĭ, cum Lahire era descendentul tutulor virtuţilor pióse şi cum era şi născut în Miaḑă-ḑi, în acea ţĕrră deĭ credinţă şi generositate, îngenuchiă lângă cadavrul inamiculuĭ sĕŭ, şi se rugă pentru repausul sufletuluĭ pe care amorul 'l chinuise, şi sufferise pe pământ întocmaĭ ca în iad.

. . . . . .

. . . . . .

Să spunem acum ce s'a maĭ petrecut în timpul nopţeĭ în pimniţa în care Lahire era închis.

Ducele de Guise şi regele părăsisse camera în care dómna Catherina părea sufferind multe de rana care, în realitate era fórte uşóră, fiind-că pumnalul luĭ Hector alunecase pe lângă cóste.

— Aideţĭ sĕ vedem pe prisonierĭ, ḑisesse regele.

În fine când eĭ ajunseră în anticameră, găsiră pe René, care vroia sĕ 'ĭ întovărăşéscă, dér regele, care la vederea otrăvitoruluĭ se înfuriă, 'ĭ ḑisse cu brusqueţă:

— Mergĭ la dómna Catherina.

Apoĭ precedaţĭ de Gaston de Lux, 'şĭ urmară drumul.

Când însă sosiră la cea d'âmtêiŭ tréptă a scăreĭ ce conducea la pimniţă, ducele privi pe Gaston.

— Dér, 'i ḑisse el, déca Leo s'a dus la Paris, a trebuit să lasse cel pucin sentinellă în corridorul subterraneĭ.

— Aséră erau duoĭ călăreţĭ, respunse Gaston.

Apoĭ el chemă :

— Herman !

La acest nume, uă voce respunse :

— Etă-mĕ !

Dér acea voce nu venea din subterrană ci de afară.

Într'adevĕr, călăreţul nu respunsese din subterrană, căcĭ el sĕ arătă pe pragul de sus, şi atuncĭ ducele 'i ḑisse :

— Cum ! ticălosule, desertezĭ de la postul teŭ ?

— Aşa 'mĭ s'a ordonnat, monseigneure.

— Cine 'ţĭ a ordonnat ?

—Sirele d'Arnembourg, el a ḑis camaraduluĭ meŭ şi mie sĕ ne urcăm sus, că se va însărcina el cu paza, şi că putem sĕ ne culcăm.

— Când asta ?

— Astă-nópte.

— Dupe câte-va minute, urmă călăreţul, cum noĭ ne ducém să ne culcăm în grajd, un pagiŭ veni să caute calul sireluĭ d'Arnembourg.

— Ah ! făcu ducele. Cine era acel pagiŭ ?

— Imĭ pare că se numesce Amaury.

— Da, ḑisse Gaston de Lux, era într'adevĕr Amaury, care ţinea calul, când Leo s'a urcat pe şea.

— Eĭ bine ! făcu Carol IX pe care aceste explicaţiunĭ 'l impacientă, sĕ ne scoborăm înainte.

— Dér, observă respetuos Gaston de Lux, e Leo care are cheile pimniţeĭ.

— Sĕ se spargă uşile cu carabinele, ḑisse regele.

Ordinul era formal, ducele se scoborâ cel d'âncêiŭ şi luă torţa din mânele luĭ Gaston.

Carol IX urma pe du e.

— Ah ! murmură monarchul, conspir contra mea,

scumpul meŭ vĕr de Navarra !... Eĭ bine! eŭ voiŭ face să 'ĭ se rostogolească capul pe eşafod, întocmaĭ ca la cel maĭ simplu gentilhome.

Ducele făcuse deja treĭ paşĭ în corridorul subteraneĭ şi de o dată, el se opri încremenit.

El observase cheile pimniţeĭ în brósca uşeĭ.

Dómna de Montpensier ducêndu-se cu Noe le lăsase în bróscă.

— Ah! exclamă ducele, sciĭ că acésta devine şi maĭ curiósă !..

Si el deschise cu brusqueţă uşa pimniţeĭ.

Apoĭ se opri pe prag, căcĭ un singular spectacol se oferi privirilor séle.

Pâmêntul şi paele eraŭ pline de sânge, ceia ce dovedea că esistase uă luptă cruntă.

Intr'un colţ, Lahir sfârşit de osteneală, dormea întins pe spate, sforăind şi mugind ca clopotul de Notre-Dame.

In cea altă extremitate se găssea o formă umană acoperită de o manta.

Fără îndoială omorâtorul se rugase pênă la ḑiuă, lângă cadavru, apoĭ l'a acoperit cu piositate cu mantaua.

— Pe viaţa mea ! exclamă regele care vĕḑu acel sânge, au cumva acesta se va fi omorât pentru a scăpa de călâŭ?

Si el merse spre cadavru şi 'ĭ trase mantaua dupe dênsul.

— Dér nu e Noe, ḑisse el.

Ducele făcu un pas înainte şi recunoscu pe Leo d'Armembourg. Pe Leo, întins şi rece, al căruĭ gât avea uă plagă deschisă, şi plină de un sânge închegat.

Ducele scóse un strigăt teribil, şi Gaston de Lux un altul assemenea.

Cât despre regele, el se apropiase de cel care dormea şi 'l împinse cu piciorul ; Lahire se desceptă şi se

ridică în picióre, privind cu spaimă, când pe regele când pe ducele, când pe Gaston.

Dér vederea cadavrului luĭ Leo, 'l puse în curent de tot ceea ce se petrecuse în cursul nopţeĭ, şi de şi el nu vĕduse nicĭ uă dată pe regele, totuşĭ el 'l recunoscu dupe atitudinea sea mărinimósă...

Si tot d'odată Gasconul 'şĭ regăsi tótă presenţa sea de spirit, şi 'şĭ aduse aminte de celle din urmă cuvinte care le schimbase cu Noe în limba bearnesă.

— Lahire, amicul meŭ, se gândi el în sineşĭ, bagă de seamă, să nu trădezĭ pe regele de Navarra.

Si cum ducele şi Gaston contemplaŭ periĭ luĭ ceĭ sbârliţĭ şi cadavrul luĭ Leo d'Arnembourg, Lahire rĕspunse:

— Eŭ l'am omorât !

Ducele avu un acces de mânie, şi se repeḑi assupra luĭ Lahire cu sabia scósă.

Dér Carol IX 'l opri cu un gest :

— Puneţĭ spada în teacă ! ḑisse el.

Accentul regeluĭ era imperios.

Ducele şi Gaston înţeleseră că el avea să interogeze pe Lahire şi eĭ remaseră nemişcaţĭ şi tăcuţĭ.

Intr'adevĕr regele privi pe tênĕrul om, pe a căreĭ figură era întipărită uă mândrie respectuósă.

— Cum te numescĭ d-tea ? ḑisse el.

— Lahire, sire.

— Din ce ţéră eştĭ ?

— Din Gasconia.

— Cine e acest cadavru ?

— E al unuĭ om care a intrat în nóptea asta în închisórea mea, şi care m'a provocat la o combatere.

— El a intrat aci, astă nópte ?

— Da, sire.

— El nu era prisonier ! prin urmare nu era complicele d-télle ! exclamă regele încremenit.

— Era unul dintre gentilhomiĭ meĭ, ḑisse ducele.

— Atunci cel-alt prisonier, unde e? întrebă regele.

— Leo 'i a deschis închisórea, respunse Lahire.

Gaston atunci strigâ:

— Ah! înțeleg totul, e el, care a plecat cu armuria lui Leo.

Lahire cutezâ să surîdâ dér nu ḑisse nimic.

— Iar regele bătu atunci din picior.

— Să vedem, ḑisse el, aceste lucruri trebuesc luminate.

Aceste cuvinte, dete loc unei inspirațiuni lui Lahire.

— Pentru că Leo e mort, ḑisse el, am să arangez lucrurile ca ducesa să nu fie nici de cum bănuită.

Apoi tot atât de calm, el respunse regelui:

— Déca Majestatea Vóstră doresce să mă asculte, lucrurile se vor lumina.

— Vorbesce! ḑisse regele.

— Acest gentilhome, reluă Lahire arętând cadavrul lui Leo, 'mi a jurat uă ură mortală de mai mult timp. El a intrat în închisórea mea, și a oferit libertate companionului meu, déca acesta vroia să 'i cedeze locul sĕu.

— Dér... care 'i era scopul?

— El vroia se fie închis cu mine la un loc pentru a'mi propune uă luptă de pumnale, în care el a căḑut.

— Sire, strigă ducele, acest om minte! și ghicesc aceia ce s'a petrecut.

— Vorbesce! făcu Carol IX.

— Leo, pe care am însărcinat de a veghea asupra lor, a intrat póte aci în vr'un scop ce eŭ nu 'l cunosc, și positiv, că ei s'aŭ aruncat asupra lui și 'l aŭ assasinat; și apoi, unul dintr'înșii, s'a îmbrăcat cu armăria lui și a plecat ca un gentilhom.

Lahire ascultă pe ducele fără a 'l întrerupe; ér când acesta termină, Gasconul să îndreptă cu mândrie, și privind pe princiul Lorrain cu nepăsare, 'i ḑisse cu mărinimie:

— Privesce-mĕ, monseignore, şi spune în consciinţă, déca eŭ am aerul unuĭ assasin?

Accentul luĭ Lahire era atât de nobil şi atât de mândru în cat regele tressări.

XXV

Pe când însă regele interroga pe Lahire, Noe, şi La Chesnaye sĕ găséŭ în pimniţă desgropând pistoliĭ monseignorului ducele de Guise.

Când în fine baniĭ fură desgropaţĭ, şi Noe se găsea în încurcătură, nesciind cum să 'ĭ ridice, Hector apăru pe pragul uşeĭ, şi Noe surprins strigă:

— Drace! aĭ venit la timp!

— Aşa?

— Da, fiind-că trebue sĕ ne consultăm cum trebue sĕ assigurăm aurul acesta.

La Chesnaye care sta la o parte, privea aurul cu durere.

— Dér unde sĕ 'l punem? întrebă Hector.

— Pe legea mea! nu sciŭ singur...

— Eĭ bine, murmură Hector, 'mĭ vine uă idee.

— Care?

— De a lăssa aurul aicĭ.

— Aşa!

— Da, fiind-că ómeniĭ regeluĭ nu sĕ vor gândi se vină să 'l caute.

— Oh! ţisse atuncĭ La Chesnaye, venindu'ĭ uă rază de sperancă, eĭ aŭ căutat în tóte părţile, şi aŭ plecat cu convincţiunea că nu aŭ avut nimic de luat.

— Aşa este, rĕspunse Hector. Dér pot veni ómenii duceluĭ.

— Mĕ tem şi eŭ, murmură Noe.

— Şi ómenii ducelui, sciŭ fără îndoélă secretul ascundĕtórei, adăogă Hector.

— Oh! nu, respunse La Chesnaye, nimeni nu scie, de cât ducele şi eŭ.

Nenorocitul intendent al princilor Lorraini, se grăbise rĕŭ cu acest rĕspuns, fiind-că printr'acesta, el nu făcu alt, de cât să descepte bănuelile lui Noe, care nu întârdie de a ḑice lui Hector:

— Aĭ dreptate, amicul meŭ, trebue cu veri ce preciŭ să rădicăm aurul de aicĭ.

— Da, dér... unde?

Noe reflectă un moment, apoĭ reluă:

— Ascéptă, amice, să ne occupăm maĭ întêiŭ de un alt lucru.

— De care?

— Veĭ vedea.

Apoĭ privi pe La Chesnaye, şi arătându'l lui Hector, 'ĭ ḑisse:

— Îţĭ încredinţez pe domnul.

— Bine.

— Şi déca 'ĭ va veni gustul să te părăséscă, să 'ĭ pătrundĭ pântecile cu spada tea; căcĭ eŭ mĕ duc, şi revin îndată.

La Chesnaye făcu uă strâmbătură... ér Noe, lăsâsndu'l cu facia în mână, se urcă prin întuneric în bucătărie, şi ajungênd acollo, închise uşa şi feréstra cu grijă; apoĭ, dupĕ ce se assigură că nimenĭ nu putea pĕtrunde în casă fără a sparge uşa, se coborâ înnapoĭ în pimniţă lăssând însă oblonul să cadă dupe dênsul.

Precauţiunile acestea luate de Noe, eraŭ fórte resonabile, căcĭ, de şi ar fi pătruns cine-va cu violenţă în casă, totu'şĭ nu s'ar fi putut gândi că era lume în pimniţă.

În fine, dupe ce Noe 'şĭ făcu tóte aceste îngrijirĭ să întórse lângă Hector.

Hector însă şedea pe sacul plin cu aur; şi vĕdĕnd el pe Noe revenind, ’i ḑisse surîḑênd :

— Intr’adevĕr scaunul acesta este cam tare, dĕr cu tóte acestea, nu este neplăcut.

— Oh! eŭ, respunse Noe, aşĭ face dintr’însul uă saltea fórte plăcută.

— Scumpul meŭ domn, ḑisse în fine Noë, întorcêndu-se către La Chesnaye, care sta cu torţa în mână şi cu capul plecat, déca bine-voeşcĭ, să lăssăm pentru un moment aurul, căruia ’i vom găsi locul maĭ târḑiŭ, şi să vorbim de alt-ceva.

La Chesnaye tressări.

— Când m’aĭ luat, amicul meŭ, drept sirele Leo d’Arnembourg, ’mĭ aĭ vorbit de un pergament ?.

La Chesnaye începu sĕ tremure.

— De un pergament ḑiffrat, urmă Noe.

— Eĭ bine ! ce vroescĭ să scĭĭ ?

— Vroesc să scĭŭ, ceia ce domnul de Pibrac şi regele de Navarra nu aŭ putut să scie, fiind-că nu aŭ putut să ’l deciffreze.

La Chesnaye înţelegea că Noe nu era omul a lăssa un secret nedescoperit ; cu tóte acestea, el rĕspunse cu cutezanţă :

— Şi la ce bun, domnule ?

— Mĕ interessez.

— Dĕr, nu ’mĭ aĭ spus, că nu te amestecĭ în politică ?

— De obicinuit, nu.

— Atuncĭ ?.

— Atuncĭ, scumpul meŭ, eŭ merg dupe împrejurărĭ... m’aĭ înţeles ?

— Nu, respunse La Chesnaye, nu înţeleg nimic.

— Eĭ bine, să mĕ esplic.

— Ascult.

— D-tea 'mĭ aĭ spus, că acel pergament conţinea uă listă... nu este aşa ?

— Si că acea listă, conţinea persónnele pe care se póte compta la *ḑioa cea mare*... Spune'mĭ dér, domnule La Chesnaye, nu te aĭ servit cu acest cuvênt ?

— Se póte... repetă intendentul.

— Eĭ bine ! închipuesce'ţĭ, că acest cuvênt 'mĭ-a aprins curiositatea.

— Adevĕrat ?

— Parolă de onóre.

— Eĭ bine, domnule, rĕspunse La Chesnaye cu un surîs batgiocoritor, eştĭ prea curios pentru lucrurĭ ce nu te interesséză.

— Te înceĭ mult...

— Aşa !

— Da, şi eŭ 'mĭ am pus în cap sĕ sciŭ ce conţine acea listă.

— Cum ! murmură La Chesnaye privind pe Noe, aĭ uitat ce am făcut în nóptea trecută ?

— Nu, nicĭ decum, sciŭ că te aĭ aruncat în subterrana din care nimenĭ n'a maĭ eşit, numaĭ, ca să nu mărturisescĭ ceea ce sciĭ.

— Eĭ bine, şi atuncĭ ?

— Lassă-mĕ să 'ţĭ vorbesc. Mie 'mĭ aĭ spus, că de atuncĭ 'ţĭ este fricĭ de mórte, nu este aşa ?

— Nu tăgăduesc nicĭ acum...

— Eĭ bine ! maistre La Chesnaye, eŭ sunt omul care póte sĕ te omóre... strigă Noe cu furie.

Apoĭ se trase înnapoĭ, şi învêrtind spada sea în aer, reluă cu hotărâre.

— Drace ! drace ! trebue să vorbescĭ.

— Dér déca refuz ?

— Te voiŭ omorâ.

— Oh ! oh ! dér ce voescĭ se sciĭ ?

— Antêiŭ vroesc să sciŭ, ce însemnéză *ḑioa mare*.

Atunci, uă inspiraţiune trecu prin spiritul falşuluĭ postovar, şi fără întârdiere ĭ respunse :

— Este ḑioa de conspiraţiune.

— De care conspiraţiune ?

— Ah ! este greŭ de esplicat.

— Esplică înnainte !

— Eĭ bine, închipuesce'ţĭ că ducele este ambiţios.

— Am auḑit, rĕspunse Noe cu naivitate.

— Ambiţiunea însă a ducelui este, urmă La Chesnaye, ca el sĕ se facă rege. Si ast-fel, el viséză uă coróną.

Inţeleg, murmură Noe, el viséză coróna Franciei nu este aşa ?

— Póte...

— Eĭ bine ! maistre, ḑisse Noe, sciĭ că eştĭ un om cu spirit !

— Eştĭ prea bun, respunse La Chesnaye înclinându-se.

— Iţĭ ḑic că eştĭ cu spirit, fiind-că minţĭ cu meşteşug.

La Chesnaye se simţi rĕŭ.

— Cu tóte acestea, urmă Noë, eŭ sciŭ că ducele vroesce să fie rege.

— Eĭ bine, gentilhomul meŭ, veḑĭ că nu minţ ?

— Mĕ ertă !

— Nu inţeleg...

— Ascultă ! lucrul este fórte simplu.

— Vorbesce...

— Eĭ bine ! eŭ sciŭ că ducele ţintéză a fi rege ; dĕr însă ducele scie că sunt uă mulţime de obstacole.

— Aşa creḑĭ ? murmură La Chesnaye cu nerușinare.

— Oh ! D-ḑeul meŭ ! urmă Noe cu linisce, obstacolele de care eŭ vorbesc, nu sunt nicĭ ducele d'Alençon, care este în Polonia, şi nicĭ regele Carol IX, care dupe cum se ḑice, este atins de uă bólă mortală, în care în curînd trebue sĕ se perdă...

— Heĭ! dér, 'l întrerupse La Chesnaye, alle căruĭ bănuelĭ adormite se redesceptase, mie 'mĭ pare că te ocupĭ maĭ mult de politică de cât pretinḑĭ.

— Se póte. Cu tóte acestea ascultă-mĕ. Eŭ 'ţĭ maĭ repet încă. Obstacolele care desparte pe ducele de Guise de tronul Franciei, nu sunt nicĭ regele Poloniei, nicĭ regele Carol IX, şi nicĭ ducele d'Alençon.

— Atuncĭ dér care? întrebă falşul postăvar cu un aer naiv, eŭ nu maĭ vĕd un altul.

— Se póte. Dér cu tóte acestea, este un altul mult maĭ serios.

— Aşa!

— Da, positiv; este regele de Navarra.

Pfiĭ! făcu La Chesnaye.

— Da, regele de Navarra, la care, déca Valoisiĭ se sting, vine tronul prin drept de heritagiŭ.

La Chesnaye încruntă sprincenile.

— Aşa dér, iubite maistre, când cine-va alérgă dupe un scop, caută se suprime obstacolele.

— Nicĭ o înduoélă.

— Decĭ, eŭ conchid, că *ḑioa cea mare* nu însemnéză alt, de cât uă conspiraţiune contra regeluĭ de Navarra.

La Shesnaye de şi era maĭ mult bătrân, totu'şĭ nu putu să nu roşască.

— Aidĭ! 'ĭ ḑisse Noe atuncĭ, este timpul să rîdicĭ masca.

Apoĭ, privindu'l drept în ochĭ, reluă:

— Dér pe mine, mĕ cunoscĭ cine sunt?

— Te vĕd astă-ḑĭ pentru întêia óră.

— Si nu 'ţĭ bănuescĭ cine pot să fiŭ?

— Nu.

— Eĭ bine! eŭ sunt comtele Amaury de Noë, rĕspunse Gasconul cu rĕcélă.

— Amicul regeluĭ de Navarra?!

— Tocmaĭ.

— Ah! D-ḑeul meŭ! murmură La Chesnaye, cu pĕrul sburlîndu-se pe cap, şi cu sudórea înundându'i fruntea.

— Aşa dĕr, iubitul meŭ maistru, reluă Noe rîḑênd, trebue se înţelegĭ, că nu te găsescĭ prea fericit scăpênd de regele de Navarra, şi căḑênd în mânele comteluĭ Amaury de Noe.

La Chesnaye aplecă capul.

Acésta este uă ḑi nenorocită, nu este aşa? 'l întrebă Noë.

Falşul postelvar, care pentru un moment 'şĭ perduse capul, reluă în fine, cu uă linisce prefăcută :

— Bine, dĕr de la mine ce cerĭ?

— Cer să vorbescĭ!

La Chesnaye nu respunse ; cu tóte acestea privind pe Noe cu spada în mână, şi pe Hector, care dupe uă privire a luĭ Noe, trăssese şi el spada, înţelese că nu maĭ erea nicĭ uă gracie de aşteptat ; şi ast-fel, el plecă capul.

— Ah! drace! murmură atuncĭ Noe cu un ton batgiocoritor, a venit timpul să vĕd, déca tata a avut dreptate.

— Dĕr ce a ḑis tatăl teŭ? 'l întrebă Hector.

— El pretindea, că un om care în ajun este brav, o duoa ḑi este laş

— Si ce conclusiune tragĭ tu dintr'acésta?

— Eŭ conchid şi ḑic, că La Chesnaye, care în nóptea trecută a înfruntat mórtea, acum se va agăţa de viaţă.

— Tu credĭ.

— Vom vedea.

Apoĭ, întorcêndu-se la La Chesnaye, 'ĭ ḑisse :

Îţĭ daŭ treĭ minute să te deciḑĭ ; fiind-că cum sciĭ, vroesc să 'mĭ spui ce este *ḑiua mare*.

— Dĕr déca nu vroesc să spuiŭ? strigă La Chesnaye cu disperaţie.

— Amicul meŭ te va omorâ. Aidĭ! Hector, amicul meŭ, étă afacerea tea!

Atuncĭ în anima luĭ La Chesnaye, se deschise un resboiŭ între amorul de viaţă, şi sentimentul de fidelitate ce 'l avea pentru princiĭ de Lorrain.

— Apoĭ, nevrênd sĕ se arate laş, ḑisse luĭ Hector:

— Aidĭ! domnule, omóră-mĕ! Priimesc mórtea, şi nu voiŭ vorbi.

— Hum! se gândi atuncĭ Noe, déca ticălosul acesta va deveni brav, nu vom putea sci nimic. Trebue dér să 'l înfricoşăm...

Şi întorcêndu-se spre Hector, care nu astepta de cât un semn pentru a lovi, 'ĭ ḑisse:

— Repune'ţĭ spada în técă.

Hector se supuse fără ca sĕ scie ce vroia Noe, ci încreḑêndu-se numaĭ în ceia ce 'şĭ închipuia el.

La Cheşnaye respiră.

— Veḑĭ bine, făcu el, că aĭ sĕ comiţĭ un omor inutil.

— Pentru ce?

— Pentru că prefer de treĭ orĭ maĭ bine mórtea de cât a face o trădare.

Noe înalţă din umerĭ.

— Estĭ un om de nimic, maestre La Chesnaye, ḑisse el.

— Un om de nimic.

— Da! şi aĭ sĕ judecĭ singur...

Noe scóse dintr'un colţ al pimniţeĭ uă sarcină cu lemne şi un mănuchiŭ de rămurele.

— Veḑĭ, maestre La Chesnaye, urmă el, cel care va muri de o lovitură de spadă fără a clipi, va păli cu tóte acestea înaintea unuĭ rug.

Atuncĭ La Chesnaye făcu încă un pas de retragere.

— Când parlamentul vroesce cu orĭ ce preciŭ se obţină mărturisirĭ, pune pe inculpat la torturĭ. Aşa dér vom face maestre, ca şi parlamentul.

Şi, adressându-se la Hector, ḑisse:

— Ia acéstă sarcină, şi pune-o în acel colţŭ, căcĭ nu trebue sĕ punem foc caseĭ...

La Chesnaye deveni palid şi tremurând. Noe ĭ luă torţa din mânĭ şi în acellaşĭ timp el 'l apucă de braciŭ.

— Avem sĕ 'ţĭ încălţim tălpile picióreloı, ţisse el.

La Chesnaye 'şĭ înăbuşi un suflat.

Dér deja Noe trecuse torţa în mâna luĭ Hector, care pusse foc mănuchiuluĭ de ramurĭ.

In acellaşĭ timp, tênĕrul om, care era de o rară vigóre, luă pe La Chesnaye de mijloc, 'l resturnă la pământ, 'l apucă de picióre şi 'l târî spre sarcina de lemne, care începuse a s'aprinde.

— Gracie! strigă nenorocitul postovar.

— Nu, nu, ţisse Noe care ĭ puse un genuchiŭ pe pept şi fixându'ĭ bracele pe pământ, pe când Hector luându'ĭ la rândul seŭ piciórele, ĭ le târâ spre lemnele aprinse.

— Gracie! repetă La Chesnaye care simţi cea d'ântêiŭ dogóre a foculuĭ.

— Atuncĭ, vorbesce!..

Aceia ce nu se obţine cu ameninţare de mórte, se obţine cu torturile.

De când era în presenţa luĭ Noe, maestrul La Chesnaye nu maĭ era în tóte minţile sélle, şi se gássea atât de turburat, în cât 'şĭ perdu aprópe memoria şi nu se maĭ gândi la mijlócele de scăpare, care în tot casul ĭ ar fi venit în spirit.

Cu tóte acestea, cea d'ântêiŭ arsură fu pentru el uă inspiraţiune.

— Voiŭ vorbi, ţisse el.

— Aşa te înţeleg! făcu Noe.

Si el lăssă pe La Chesnaye sĕ se ridice pucin în sus.

La Chesnaye privi pe Noe cu un fel de bunătate, şi cu un aer înfricoşat, aşa că tênĕrul om, cât era de Gascon, începu să ĭ se facă milă de dênsul.

— Décă voiŭ trăda pe ducele, çisse el, mĕ veţĭ lua sub protecţie ?

— Da.

— Căcĭ ducele mĕ va omorâ în supliciurĭ, adăogă La Chesnaye, déca voiŭ cădea în mânele sélle.

— Nu veĭ cădea, căcĭ te vom trimite în Navarra.

— Adeverat ?

— Pe parolă de gentilhome !

— Ah ! făcu La Chesnaye, care scóse un suspin, atât maĭ rĕŭ pentru ducele, eŭ nu vroiŭ să ard.

— Acum spune.

— Este aci, în acéstă pimniţă, un dulap băgat în zid şi închis prin uă uşă de fer... iată colo, în dossul aceluĭ butoiŭ.

— Si acest dulap ?..

— Conţine tóte secretele casseĭ de Lorraina.

— Ah ! ah !

— Butoiul e gol, ajutaţi-mĭ să 'l daŭ la o parte.

La Chesnaye sciuse să 'şĭ dea un asa aer supus în cât accentul sĕŭ părea fórte sincer.

Noe continuă a se încrede în el.

Hector şi el deteră la o parte butoiul, şi La Chesnaye s'apropiă de zidul, în care, într'adevĕr era pătruns de uă uşă.

Acéstă uşă era de fer.

Mâna postovaruluĭ, căută un resort, 'l apăsă, şi de uă dată uşa cedă, şi Noe şi Hector zăriră uă cavitate căreia nu 'i putu mĕsura adâncimea.

Atuncĭ, repede ca fulgerul La Chesnaye intră înăuntru şi cum uşa se supusese unuĭ alt resort, tot aşa de invisibil ca cel d'âmtêiŭ, ea se reînchise cu sgomot, şi La Chesnaye se găssi separat de persecutoriĭ seĭ.

Noe şi Hector, scóseră câte un ţipăt şi se priviră cu încremenire.

XXVI

Dispariţiunea maestrului La Chesnaye, se operase ca prin miracol şi într'un mod atât de subit în cât cei doi tineri ómeni se priviră un moment pentru a se întreba unul pe altul déca nu visaseră. Dér uşa de fer era în faciă-le pentru a le atesta realitatea cellor ce avussese loc.

In fine Noe făcu să se audă uă înjurătură şi năvăli assupra acei uşi de fer, căutând la rându'i, acel resort, acel buton secret pe care La Chesnaye 'l apăsase.

Dér Noe căută şi pipăi in tóte sensurile fără a reuşi.

Hector cu torţa în mână, examină uşa cu atenţiune de sus şi pênă jos fără să descopere ceva.

— Pe viaţa mea! murmură el. acel ticălos bătrân ne a jucat aşa de frumos cum nici dracu nu ar fi putut.

Si el se încercă de a împinge în uşă cu umerul.

Dér uşa resista.

— Pe cornul Sataneï! strigă Noe, 'l voiŭ face să móră de fóme în acéstă redută, daca nu voiŭ putea să pun mâna pe el.

— Oh! acéstă redută, nu e o retragere închisă!

— Aşa crediï?

— Este uă trecere secretă.

— Atât maï bine pentru La Chesnaye, ţisse Noe, căcï déca ar fi astfel, şi nu ar avea altă eşire de cât acéstă uşă, nu ar maï scăpa.

Hector 'i arĕtă lemnele care tot maï ardea.

— Ce ţicï, déca am da foc caseï? ţisse el.

— E uă bună idee, dér trebue să ridicăm acest aur.

— Aşa e, aï dreptate.

— Tu înţelegï bine, amicul meŭ, urmă Noë, că nu

trebue să lăssăm inimicilor noştri, aceea ce se numesce nervii resbelului.

— Nu, dér cum se 'l ducem. E aci mai mult de cât póte ridica duoi ómeni.

— Ei bine, 'i vom ridica în mai multe rânduri.

— Dér décă La Chesnaye a găssit o altă eşire secretă, şi ne va scăpa ?..

— Aidea de! nu va fi el, care ne va putea derangia.

— Nu, dér el se va duce să înscliinţeze pe ómenii duceluí.

— Ducele şi ómenii lui sunt la Meudon.

— Atunci, să ne grăbim...

Noe şi Hector ţinură un moment consiliu.

— Iată! ţisse Noe, 'mi a venit uă idee.

— Să vedem ?

— Pe tine nu te cunósce nimeni la Louvru; prin urmare, te vei putea risca în mijlocul ómenilor regelui unde nu 'ţi va da nici uă atenţiune.

— Se póte.

— Ascultă dér. Tu ai să te duci pênă aprópe de Louvru în facia bisericei Saint-Germain-l'Auxerrois...

— Bine!

— Vei intra într'uă cârciumă care pórtă firma: *La Intâlnirea Bearnezilor*...

— La Malican ?

— Tocmai.

Noe 'şi scóse un inel din deget.

— Tu vei arăta acesta, ţisse el, şi atunci va sci că vii din parte'mi.

— Apoi.

— Vei ţice lui Malican că tu ai trebuinţă de dênsul, şi el te va asculta, ca pe mine însu'mi.

— Ce 'i voiu porunci ?

— Il vei ruga numai ca să 'ţi dea un costum care să 'ţi dea aerul unui burgez.

— Asta e tot ?

— Nu. Când tu veĭ fi ast-fel îmbrăcat, Malican va aşeda pe catâr uá şea cu panere, şi tu te veĭ urca d'asupra.

— Bun ! ḑisse Hector, înţeleg. Dér gândescĭ tu ca Malican sĕ se însarcine cu acest aur ?

— Malican va face tot ceia ce voiŭ vroi eŭ. Dute.

— Şi tu ?

— Eŭ, te ascept aci.

Hector plecă, şi Noe 'l conduse până la uşa caseĭ, când 'şĭ aruncă şi o privire în stradă.

Strada era deşértă, şi celle d'ântêiŭ raze ale sóreluĭ nu începuse să se ivéscă.

— Déca tu te veĭ grăbi, ḑisse Noe, vom putea ridica tot, maĭ înainte ca cine-va sĕ deschidă cea d'ântêiŭ feréstră.

Hector atuncĭ se duse în fuga mare.

Noe reînchise uşa, se assigură déca Garḑiĭ dormeaŭ, şi se scoborâ în pimniţă.

Acolo, cu torţa în mână, examină din noŭ, acea uşă mysteriósă prin care La Chesnaye dispăruse.

Dupe ce făcu nisce încercărĭ zadarnice de a o deschide cu cuţitul, se hotără a nu se maĭ ocupa de dênsa şi a se ocupa cu ridicarea acellor pungĭ cu aur, carĭ conţinea fie care câte patru miĭ pistoĭ.

El făcu cincĭ suirĭ şi coborârĭ, şi aurul duceluĭ de Guise părăsi adâncimele subteraneĭ la suprafacia globuluĭ şi sub lumina ḑilleĭ.

. . . . . .

Pe când Hector continua a alerga la Malican, acest din urmă se desceptase şi se aşeḑase cu melancolie pe pragul uşeĭ, şi se gândea la evenimentele nopţeĭ, adică la întórcerea precipitată a regeluĭ de Navarra şi la visita D. de Píbrac, căpitanul gărḑilor.

Malican se maĭ gândea şi la Noe care era făcut pri-

sonier, şi care póte se găssea în mânile ómenilor ducelui şi al lui René Florentinul.

Noe nu era el sociul Miettei, frumósa lui nepótă.

Pe când el 'şi făcea aceste reflecţiuni, zări pe Hector care 'l saluta cu un aer de cunoscinţă.

Iată un Gascon. Ore nu o fi acel gentilhome care a scăpat cu regele.

Apoi înapoiă salutul lui Hector, când acest din urmă 'i ḑisse :

— D-tea estĭ Malican?

— Sunt gata să vĕ servesc, gentilhome.

Hector trase din deget inelul lui Noe.

— Cunoscĭ d-tea acest giuvaer?

— Oh! negreşit, ḑisse Malican nemişcat, sĕrmanul meŭ nepot.....

— Sunt amicul seŭ.

— Estĭ d-tea care... în nóptea asta?..

— Mĕ numesc Hector.

— Ah! ghicisem eŭ... făcu Malican.

— Aĭ vĕḑut pe regele? întreba încet Hector.

— Da. A venit în nóptea asta.

— A putut să intre în Louvru?

— Da, cu D. de Pibrac. Dér ḑisse tot d'o-dată Malican, el nu'mĭ a spus nimic că aveţĭ acest inel.

— Nu 'l aveam ierĭ.

— Cum, aĭ vĕḑut pe Noe, domnule Hector.

— Chiar acum 'l am părăsit.

— Cum?

— Ah! uitasem să 'ţĭ spun că el a scăpat.

— Malican scóse un ţipăt.

— Sit! ḑisse Hector, fiĭ linistit, el m'a trimis la d-tea. Si acésta pentru a 'mĭ da catârul şi panerele selle.

Si Hector narră lui Mallican tot ce se petrecuse uî casa lui La Chesnaye.

Malican ascultând, remăsese cu gura căscată.

— Dér Noe nu s'a gândit cu tótă seriositatea, ca sĕ ascundă tot acel aur la mine.

— Pentru ce ?

— Pentru că ómenií regelui, nu vor lipsi se vină sĕ caute aci, 'i ḑisse Malican, şi căutând, vor găssi aurul.

— E adevĕrat. Atuncĭ unde să 'l punem ?

— Veĭ spune luĭ Noe ca se mérgă în satul Chaillot. El va înţelege aceia ce vroesc să ḑic.

Tot schimbând aceste explicaţiĭ cu Hector, Malican punea căpăstrul în capul catârului, punênd tot d'o-dată şi şeaua cu panerile, apoĭ dete luĭ Hector nisce vestminte ale unuĭ fost băiat de cărciumă ce fusese în prăvălia luĭ.

Când el fuse ast-fel îmbrăcat, se urcă pe catâr şi se aşeḑă pe şea întocmaĭ ca ómenií din popor.

Apoĭ reluă drumul spre casa luĭ La Chesnaye.

Noe cu ochiul şi urechia la ferestruia din uşă, auḑi paşiĭ catârului şi se grăbi de a deschide.

Hector era aşa de bine transformat, în cât Noe când 'l vĕḑu începu sĕ ridă. Si dupe ce 'l maĭ examină, ḑisse:

— Să ne grăbim.

Amânduoĭ tinerií fără a perde un minut, începură a transporta saciĭ cu aur în panere.

Apoĭ când acésta fu terminată, Noe ḑisse luĭ Hector:

Sciĭ că ne gândisem să dăm foc caseĭ.

— Eĭ bine !

— Am renunciat.

— Pentru ce ?

— Pentru că, décă ar arde La Chesnaye, ar arde şi ceĭ duoĭ Garḑĭ, ceia ce ar fi uă cruḑime prea barbară.

— Tu aĭ dreptate.

— Aşa dér să plecăm, şi să punem comóra nóstră în siguranţă. Malican a vĕḑut pe regele ?

— Da. El a intrat în Louvru cu Pibrac care scia totul.

— Ah ! făcu Noe uşurat.

— Dér, urmă Hector, Malican pretinde că acest aur ar fi mai în siguranță la Chaillot.

— Așa e! e adevĕrat.

— Ce este Chaillot?

— Un sat aprópe de Paris, unde avem amicĭ.

Noe făcea alusiune la mătușa luĭ Guillaume Vercousin.

Dupe acésta Noe se așeḑă alăturĭ de Hector și plecară lăssând ușa caseĭ deschisă.

Strada era deșértă încă, și niminĭ nu vĕḑuse comițêndu-se furtul pistolilor monseigneuruluĭ ducele de Guise.

XXVIII

Pe când Noe și Hector luă avuțiile ducelui de Guise, acest din urmă era cu Carol IX în bolta unde zăcea cadavrul luĭ Leo d'Arnembourg și unde Lahire era supus interogatoriuluĭ.

Junele gentilhome protestase atât de energic prin accentul și atitudinea luĭ în contra acusațiuneĭ de asasinat, în cât Carol IX tressări și fu mișcat.

— Fie! ḑisse monarcul, cred că aĭ omorît cu dreptul pe acest om.

Dér ce aĭ rĕspunde déca te așĭ întreba pentru ce aĭ răpit pe regina-mamă?

— Sire, sunt huguenot.

Lahire mințea, dér mințea pentru a scăpa pe regele de Navarra.

— Ah! eștĭ huguenot?

— Da, Sire.

— Eĭ bine?

— În ochiĭ noștrĭ, Sire, în ochiĭ aceleĭ nefericite partide din popor ce nu vroește de cât a vĕ servi cu a-

morul eĭ, cel maĭ mortal inamic e maĭ întêiŭ monsigneurele ducele de Guise... şi apoĭ...

Lahire se popri.

— Sfârşesce, ḑisse regele.

— Apoĭ... regina-mamă.

— Şi aĭ îndrăsnit de a ridica mâna asupra eĭ ?

— Da, Sire.

— Care 'ţĭ era scopul ?

— Aĭ vinde libertatea drept preciul repaosuluĭ nostru.

— Aşa dér 'ţĭ mărturiseşcĭ crima ?

— In ochiĭ noetriĭ nu e uă crimă.

— Aveaĭ treĭ tovarăşĭ ?

— Da, Sire.

— Numesce-mi'ĭ.

— Majestatea Vóstră mĕ póte trimete la torturĭ. Eŭ nu voiŭ rĕspunde.

— Ia séma d-le.

Si regele bătu din picior.

— Sire, ḑisse cu mândrie Lahire, corpul meŭ e aĭ ómenilor, viéţa mea e a regeluĭ, anima mea e a lui D-ḑeŭ. Regele mĕ póte condamna la mórte. ómenĭĭ pot esecuta sentinţa ; D-ḑeŭ singur mĕ póte deslega de jurământul ce am făcut de a păstra tăcerea.

— Ah ! aĭ jurat de a nu vorbi ?

— Da.

— Chiar déca te aşĭ erta ?

— Nu cer gracia, Sire.

— Dér ţi se vor afla complicĭĭ ?

— Acésta va fi cu greŭ, căcĭ afară de acela ce a fost prins cu mine şi care a fugit, nimenĭ nu le a vĕḑut facia.

— Eĭ bine ! voiŭ găssi pe Noe ! ḑisse regele.

Lahire fu de uă dată inspirat.

— Noe ? făcu el, cine e acest Noe ?

Regele făcu un gest de surprisă şi ducele scóse un ţĭpĕt

— Nu cunos pe d-nu de Noe de cât din nume, ḑisse Lahire. Nu 'l am vĕḑut nicĭ uă dată.

— Nu 'l aĭ vĕḑut ! strigă ducele cu mânie.

— Companionul meŭ era ca şi mine, un gentilhom huguenot strein de curtea Franciei.

— Si cum se numea ?

— Gontran, Sire.

Regele se întórse spre ducele uimit.

— Ce însemnéză acésta, d-le ? 'i ḑisse el cu severitate.

— Dér, Sire, ḑisse ducele, affirm M. V. că gentilhomul ce a fugit astă-nópte era messirele Amaury de Noe, amicul cel maĭ intim al regeluĭ de Navarra.

Lahire 'şĭ lovi fruntea, ca cum ultimele cuvinte ale ducelui 'i ar fi luminat spiritul.

— Ah ! făcu el, înţeleg totul.

— Ce vroeşcĭ să ḑicĭ ?

Lahire întinse mâna spre ducele :

— Ecă, Sire, amicii meĭ şi eŭ am îndrăsnit a conspira în contra reginei-mame, dér ne am pus viéţa în pericol. Monsigneurele ducele de Guise ce e presinte conspira nu numaĭ în contra Majestăţeĭ Vóstre, dér chiar şi în a regeluĭ de Navarra !

Regele bătu din noŭ mânios cu piciorul.

— Dér esplică-te ! ḑisse el. Esplică-te, domnule !

— Un complot sire, urmă Lahire, un complot urḑit în contra regeluĭ de Navarra de către monsigneurul ducele de Guise, regina-mamă şi René Florentinul. Acum înţeleg pentru-ce aŭ lăsat pe amicul meŭ Gontrand să fugă. Planul era de a putea affirma Majestăţeĭ Vóstre că amicul meŭ se numea Noe, şi că Noe, amicul regeluĭ de Navarra nu fusese de cât instrumentul acestuia din urmă.

Regele fu mişcat de logica acestor cuvinte şi privi pe ducele.

— Eĭ bine ! d-le, ḑisse el, ce aĭ a rĕspunde ?

Princiul lorrain ḑisse cu furie :

— Acest om minte sire.

Lahire avu un surîs de dispreciŭ.

— Regina-mamă, urmă ducele, René şi toţi carî mĕ întovărăşéŭ, vĕ vor ḑice....

— Aşi ! întrerupse Lahire, toţi ómenii monseigneuruluĭ ducele de Guise 'ĭ sunt devotaţi. Eĭ vor susţine că amicul meŭ Gontran era în adevĕr d. de Noe.

— Oh! acésta e prea mult ! strigă ducele.

El puse din noŭ mâna pe spadă, şi fără înduoélă că lipsind regele, el s'ar fi aruncat asupra luĭ Lahire şi 'l ar fi străpuns.

Dér Lahire fu protegiat de către rege.

Carol IX întinse mâna: — D-le, ḑisse el ducelui, acesea tóte se vor esplica la Louvru, unde vĕ daŭ întâlnire astă séră cu d-na Catherina şi regele de Navarra.

Si el făcu un pas spre uşe, dér de uă dată se întórse şi ḑisse luĭ Lahire :

— D-le, estĭ prisonierul meŭ... Urméză-mĕ !

— Pre legea mea ! Sire, rĕspunse Gasconul, 'mĭ place maĭ mult a fi în mânele regeluĭ de cât în acelea ale monseigneuruluĭ ducele de Guise !

Regele ordonă, ducele nu îndrăsni a se opune.

Regele eşi şi Lahire urmându'l, aruncă asupra ducelui uă privire de triumf.

Când ajunseră afară, regele ḑisse soldaţilor :

— Daţĭ un cal acestuĭ tênĕr ; el e prisionierul meŭ şi 'mĭ veţĭ rĕspunde de dênsul.

Ducele însoţise pe regele pênĕ la uşe.

— Sire, ḑisse el, Majestatea Vóstră plécă la Paris fără a fi revĕḑut pe d-na Catherina ?

— Astă séră respunse regele cu nerăbdare, astă séră la Louvru... Bună séra, duce !

Si el sărind pe cal se depărtă.

Lahire urma cu respect pe regele, şi treĭ soldaţĭ închidéu escorta.

Dér Lahire nu se depărtă fără a nu întórce capul de maĭ multe orĭ.

El spera de a vedea pe ducessa la verĭ uă feréstră séu pe pragul uşeĭ.

Ducesa însĕ nu se arătă.

. . . . . .

Ducele de Guise remăsese uimit pe pragul miceĭ case.

El privi cu un ochiŭ rĕtăcit pe regele ce se depărta...

Nemiscat, fără voce, el rĕmase privind câte-va minute, întrebându-se déca nu visa.

Dér el se întórse şi vĕḑu pe Gaston de Lux la spatele luĭ.

— Ah! acilea aĭ fost? făcu ducele.

— Da, monseigneure, rĕspunse Gaston, şi mărturisesc Alteţeĭ Vóstre că nu înţeleg nimic din celle petrecute aci.

— Nicĭ eŭ, ḑisse ducele.

— Acest Lahire, pe care 'l a luat regele, a omorât cu drept pe Leo, séu 'l a asasinat?

— Nu, ḑisse ducele, lupta a trebuit să fie dréptă, dér...

— Dér Alteţa Vóstră nu înţelege cum Leo a putut consimţi de a 'şĭ da armele în favórea luĭ Noe?

— Nu, de sigur.

Gaston 'şĭ reaminti că Leo affirmase uă dată amorul ducesseĭ de Montpensier pentru Lahire. E adevĕrat că de atuncĭ ducessa probasse fórte bine comteluĭ Crèvecoeur că Lahire minţise.

Dér uă urmă de bănuélă remăsese în anima luĭ Gaston.

Si Gaston iubea pe ducessa cum o iubisse Leo d'Arnembourg, şi ca şi dĕnsul, el era gelos.

Gaston 'şĭ maĭ reaminti că în nóptea precedintă întâlnise pe ducessa şi că o vĕḑusse palidă şi agitată, şi el 'şĭ ḑisse :

— Ea ar fi voit să libereze pe Lahire... şi fără îndoélă s'o fi făcut verĭ uă greşélă.

— Eĭ bine ? făcu ducele ce părea a aştepta ca Gaston să 'ĭ dea esplicările acelor evenimente straniĭ.

— Monseigneure, ḑisse Gaston, sciŭ pe cine-va care trebue sa scie adevĕrul asupra fugeĭ luĭ Noe.

— Cine ?

— Pagiul Amaury.

— Ah ! aĭ dreptate !.. Eĭ bine ! chiamă'l.

— Amaury nu e aci. El s'a urcat pe cal la ivirea ḑileĭ.

— Unde s'a dus ?

— Nu sciŭ.

La rândul sĕŭ ducele bătu cu piciorul.

Regele nu maĭ era presinte, ducele redevenea stăpân.

— Dér, ḑisse Gaston, d-na ducessă de Montpensier trebue să şcie unde 'l a trimes.

Ducele tressări şi se gândi la sora luĭ.

— Si chiar, adăogă Gaston, mĕ prind că ducessa de Montpensier ar putea da explicările pe carĭ le doresce atât Alteţa Vóstră.

Ducele nu ḑisse maĭ mult şi se îndreptă cu grabă spre apartamentele d-neĭ de Montpensier.

Gascon 'l urmă.

Dér ducele dupĕ ce bătu de douĕ orĭ la uşe, o deschise în fine, şi închiḑênd'o cu repeḑiciune în urma luĭ, lăsă pe Gaston afară. Acesta voi sĕ se depărteze, dér uă putere neînvinsă 'l reţinu şi se hotărî să asculte.

La sgomotul deschidereĭ uşeĭ, d-na de Montpensier se desceptase din somn.

La ce oră adormise ea ?

Facia'ĭ obosită dovedea că 'şĭ petrecuse mare parte din nópte căutând un mijloc de a scăpa pe acela ce 'l iubea.

Intrarea ducelui în cameră 'i reaminti tóte celle petrecute.

— Ah! făcu ea vĕdênd pe ducele, regele a fost prevenit aḑi diminéță, nu e așa?

— De sigur.

— Si... a venit?

— A venit și s'a reîntors, rĕspunse ducele cu un aer mânios.

Ducessa înțelesse că planul din ajun între ea, fratele eĭ și regina-mamă era sfărâmat.

— Oh! oh! ḑisse ea, nu vom fi óre bătuți Henric?

— Da, d-nă.

— N'aĭ fost graciat?

— Maĭ ântêiŭ regele 'mĭ a întins mâna și a arestat pe regele de Navarra.

— Regele de Navarra e arestat?

— Da.

— Eĭ bine! écă un triumf, fratele meŭ.

— Era ..

— Der ce să întêmplat?

— Un lucru de neînțeles.

— Oh! oh! 'șĭ ḑisse ducessa, e vorba de fuga lui Noe. Si ea luându-și un aer înfricoșat adăogă tare. — De ce lucru voeșcĭ se vorbeșcĭ?

— Unul din prisonierĭ a fugit.

— Aidea de, rĕspunse ducessa cu un ton necreḑĕtor e cu neputință!

— Cu neputință, ḑicĭ d-ta?

— Fără îndoélă. Leo d'Arnembourg nu veghea asupra lor?

— Leo a murit.

Ducele pronunciă aceste cuvinte cu uă linișce sinistră.

— A murit? strigă ducessa înspăimêntată.

— Da, d-nă.

— A murit? a murit? repetă ea cu uimire, ḑicĭ că a murit, Henric?

— A fost omorit astă nópte de unul din prisonierĭ care n'a putut fugi.

Ducessa scósse un ţipĕt. Dér ea nu ceru nicĭ uă esplicaţie şi înţelesse cei a ce se petrecuse.

— Da, d-nă, reluă ducele, unul din ceĭ duoĭ prisonierĭ a fugit; cel alt a omorît pe Leo.

— Care din eĭ a fugit? întrebă ducessa.

— Heĭ! esclamă ducele, Noe, şi acésta a făcut ca să perdem totul în facia regeluĭ.

Ducessa tressări: — Cum? făcu ea.

— Pentru că promisesem pe Noe regeluĭ şi că n'a maĭ găsit în pimniţă de cât pe Gasconul Lahire şi cadavrul luĭ Leo!

— Eĭ bine?

— Eĭ bine! acel Lahire e un mincinos nerușinat, un miserabil!

— Sciŭ, ḑisse ducessa stăpânindu-se.

— Sciĭ că a îndrăsnit să susţie în faţia regeluĭ că nicĭ uă dată Noe n'a fost prisonierul meŭ?

— Adevĕrat!

Si că tovarăşul sĕŭ de captivitate se numea Gontran.

— Dér regele n'a creḑut, 'mĭ închipuiesc?

— Din contra. Regele s'a reîntors la Louvru încredinţat că noĭ am urḑit un complot în contra regeluĭ de Navarra, în tovărăşie cu regina-mamă.

— Dér toţĭ aceia ce sunt aci aŭ trebuit sĕ 'ĭ spună?

— Regele n'a voit nimic s'asculte. El a plecat luând cu sine pe Lahire.

Ducessa scóse un ţipĕt şi se ridică cu ochiul înflăcărat.

— Regele a luat cu sine pe Lahire? ḑisse ea.

— Da.

— Si Lahire nu maĭ e în mânele vóstre?

— Nu.

— Ah ! strigă ea cu un accent straniŭ ce făcu pe ducele sĕ pălĕscă, el e perdut !

Si cum ducele uimit o privea şi părea a se întreba déca nu avea uă nebună în facia luĭ, ea adăogă cu un accent selbatec. — Ah ! secretul 'mĭ e descoperit... 'l iubesc !!!

Un suspin se auḑi dupĕ uşe.

Cuvintele ducesseĭ ajunsese pênĕ la Gaston de Lux.

XXVIII

De uă ori ducele de Guise cădea din mirare în mirare.

Tóte cele petrecute, cum şi amorul ducesseĭ, ce respinsese pe atâţĭ gentilhomĭ, pentru acel gentilhome Gascon ce trebuia să mérgă la eşafod, 'ĭ mişcă atât cugetările în cât strigă :

— Oh ! visez séŭ sunt nebun !

Anna de Lorrain, ducesa de Montpensier, părăsise patul şi punênd cu grabă uă roche veni de îngenuchie înnaintea fratelui eĭ, ḑicênd :

— Henric ! iubitul meŭ Henric, értă-mĕ !

Ducele o privea cu un aer uimit.

— Ah ! şciĭ bine tu care aĭ iubit, tu care aĭ sufferit, şciĭ bine că nu suntem stăpânĭ pe animele nóstre.

Şi ea remânênd în genuche 'ĭ mărturisi tot amorul.

Ea 'ĭ spuse despre întâlnirea eĭ cu junele aventurier, despre îndrăsnéla, frumuseţea şi spiritul luĭ.

Ducele tăcut asculta.

Tot de uă dĕtă el fu coprins de un acces de furie şi strigă :

— Dér... pe sângele luĭ Christ ! 'mĭ veĭ spune cel puţin, Ai no, câţĭ sunt aceia ce 'ţĭ cunosc secretul ?

Anna de Lorraina se ridică cu mândrie :

— Ce interes aĭ ? ḑisse ea.

— Ah ! răspunse ducele, vroesc să şciŭ !

— Ei bine! răspunse ea cu linisce, n'am avut de cât un confident.

— Numele lui?

— Pagiul meŭ, micul Amaury.

— Şi nimeni alt?..

— Nimeni, ḑisse ducessa.

— Atunci, ḑisse Henric de Guise, voiŭ omorî pe Amaury mai înainte de apusul sóreluĭ.

— Eşti nebun, ḑisse ducessa.

— Cât despre acela pentru care aĭ avut laşitatea de a 'l iubi, urmă Henric de Guise, va fi decapitat înainte de opt ḑile.

Anna de Lorraina scóse un noŭ ţipĕt, dér de astă dată el fu înfiorător.

— Ah! ḑisse ea, te aĭ încreḑut pe ameţéla mea, nu e aşa? te aĭ încreḑut pe tăcerea mea şi aĭ creḑut un moment, Henric, că voiŭ lăsa pe omul ce iubesc să móră?

— Oh! oh! ḑisse, chiar déca ar trebui să 'l omor cu propria mea mână.

— Nu 'l veĭ omorî.

— Nu, căcĭ acésta e sarcina călăuluĭ.

— Călăul nu 'şĭ va face datoria.

— Şi cine 'l va popri?

— D-ta! ḑisse ducesa cu un accent straniŭ... da, reluă ea privindu'l, d-ta veĭ popri pe călăŭ de a 'şĭ face détoria.

— Eşti nebună!

— D-ta căcĭ eŭ o vroesc... da, urmă ea fașcinându'i cu privirea, eŭ o vroesc, pentru că am dreptul de a 'ţĭ impune voinţa mea.

— D-ta! făcu ducele.

Şi el surîsse cu dispreciŭ.

— Eŭ, ḑisse ea, eŭ care te am încuragiat, consiliat, susţinut; eŭ care 'ţĭ sunt angelul cel bun, eŭ care te am condus!..

Şi cum el se împotrivea:

— Ingrate! ḑisse ea, ingrat care uită că am visat pentru dênsul uă corónă!

Aceste ultime cuvinte mișcară adânc pe ducele.

— Eĭ bine! fie, ḑisse el, admitem că aș putea scăpa pe acel om.

— Ah! veḑĭ Henric, ḑisse ea cu veselie, veḑĭ că 'l poțĭ scăpa.

— Și apoĭ? întrebă ducele.

Anna de Lorraina tressări.

— Oh! te voiŭ iubi, ḑisse ea.

— Dér... el? Creḑĭ că 'l voiŭ priimi la curtea Lorraineĭ, și că va putea deveni sociul d-tale?

Ducessa de Lorraina surisse cu dispreciŭ.

— Ia séma, Henric! ḑisse ea, veĭ mĕsura amorui meŭ. —

Si ea adăogă cu exaltație:

— Dér nu sciĭ că omul pe care 'l iubesce uă femmee ca mine devine egal tutulor, ducĭ séŭ prinți? Nu sciĭ că uă femmee nu roșesce nicĭ uă détă de amorul eĭ? Si .. în fine, n'am nicĭ uă trebuință de d-ta!

— Dér, d-nă...

— Voiŭ merge să îngenuchez în facia regeluĭ Carol IX, 'ĭ voiŭ mărturisi cu umilință că am conspirat în contra coróneĭ luĭ, că am cugetat de a pune acea corónă pe capul fratelui meŭ, și 'ĭ voiŭ cere în schimbul acelor mărturisirĭ ce vor perde pentru tot d'auna casa Lorraineĭ, 'ĭ voiŭ cere gracie acelui tênĕr pe care 'l iubesc cu ardóre.

Ducele cunoscea prea bine pe d-na de Montpensier. El scia că ea putea fi în stare de a 'și pune amenințările în esecuție, și téma 'l coprinse.

— Eĭ bine! fie, ḑisse el, 'l voiŭ scăpa.

Si el eși. D-na de Montpensier nu se încercă de a 'l popri.

— El va face ceea ce voiŭ voi, 'și ḑisse ea. Ĭĭ am vorbit de corónă, și el voesce să regéscă!...

Ducessa voia fără îndoélă să se repue în pat, când cine-va bătu la uşe.

Intră ! ḑisse el.

Uşa se deschise şi Gaston de Lux intră.

El era palid ca uă fantomă.

— Ah ! d-ta estĭ Gaston, ḑisse ducessa. Ce voescĭ să 'mĭ spuĭ ?

— D-nă, rĕspunse Gaston, viŭ să cer voiă de a părăssi serviciul d-tale şi acella al ducelui.

— Voescĭ să ne părăseşcĭ ! strigă ducessa.

— Da, d-nă.

Gaston vorbea cu uă voce hotărâtă şi şuerătóre.

— Cum ? repetă ducessa, voescĭ să ne părăsescĭ, Gaston ?

El făcu un semn din cap.

— Dér pentru ce ?

Ea observă valórea, ochiul rătăcit, facia seriósă a tênĕrului, şi ea presimţi adevĕrul.

— D-nă, rĕspunse Gaston, cred că voiŭ pleca chiar astă-ḑi.

— Dér, amicul meŭ, am trebuinţă de d-ta.

— Eĭ bine ! strigă el cu desperare, Gasconul.

Lahire mĕ va înlocui.

Anna de Lorraina înţelese.

— Sciŭ totul, ḑisse Gaston.

Si cum el aplecă capul, ea adăogă :

— Înţeleg acum d-nă pentru ce părăsesc serviciul d-tale. Dér asigură-te nu voiŭ trăda nicĭ secretul amorului d-tale, nicĭ acella al desperaţiunei melle. Companionĭi meĭ, aceĭ ómenĭ ce te iubesce cum te am iubit, şi care 'ţĭ aŭ devotat viéţa, nu vor cunósce motivul plecărei melle. Adio, d-nă.

Ea se încercă de a'l reţine printr'un gest, dér se îndreptă spre uşe fără a se popri.

Paşiĭ luĭ începură a se perde în fundul corridorului.

Când ea nu 'l mai auḑi, rĕmasse nemişcată şi uă lacrimă ĭ se strecură din ochĭ:

— Sermane Gaston! murmură ea.

. . . . . .

Cu tóte acestea Noe şi Hector mergeaŭ linisciţĭ spre Chaillot.

Catârul pe care eĭ călăreaŭ era un animal de origină castiliană, cu piciórele albe şi cu frânele tot assemenea.

— Dér unde mergem? întrebă Hector.

— La mătuşa valetuluĭ Saraheĭ.

Acest nume făcu pe Hector sĕ tresară.

— Ah! sĕrmanul meŭ amic, tu nu prea aĭ avut noroc Hector tăcu.

— Este uă femeiă care iubesce pe regele de Navarra, şi care nu 'mĭ prea vine a crede că este iubită de dênsul.

— Insă Sarah 'l iubesce, ḑisse Hector cu amărăciune.

— Si încă cu enthusiasm, cu pasiune, scumpul meŭ amic.

Hector suspină şi adăogă.

— Tu aveaĭ dreptate adineaurea de a'mĭ spune că nu am noroc, trebuia maĭ bine se mĕ omor în nóptea trecută, de cât se mĕ scap.

— Pe viaţa mea, décă nu eştĭ nebun.

— Pentru ce?

— Pentru că regele are trebuinţă de noĭ..

— Aĭ dreptate. Iartă-mĕ.

— Ascultă dér, urmă Noe, tóte lucrurile se schimb în astă lume, maĭ cu seamă anima femmeilor. Cine 'ţĭ spune că ora ta a trecut? Sarah iubesce pe regele de Navarra, dér ea se luptă cu acest amor; şi décă va înceta o dată de a'l iubi, de sigur că se va sili de a iubi un altul.

— Tacĭ, repetă Hector, sĕ vorbim de alt-ceva.

— Fie!

— Regele a intrat în Louvru. Ei bine eŭ ĝic că nu trebuia.

— Aşa e !

— M'am silit de a'l face să ia drumul Gasconiei, urmă Hector, dér el 'mĭ a vorbit de tine, şi de Lahire, căcĭ vroia să te scape.

— Masca luĭ nu a căḑut, sunt sigur.

— Nicĭ a mea, ḑisse Hector.

— Dér e de ajuns ca eŭ să mĕ gassesc printre voĭ, ca regina-mamă se rĕmână convinsă că este şi Henric.

— Dér nu va putea proba nicĭ uă dată.

— Heĭ ! D-ḑeul meŭ ! făcu Noe, de uă oră 'mĭ a venit uă idee care m'a înfiorat.

— Si care e ?

— Sciĭ că Lahire a rĕmas prisonier.

— Da, dér ducesa 'l va scăpa.

— Sper, dér déca nu va putea, şi déca va cădea în mânile regelui Franciei..

— Eĭ bine ?

— Il va da torturei.

— Şi va muri fără a vorbi.

— Sciŭ şi asta... dér...

Si Noe se cam înduoi.

— Terminä ! ḑisse Hector.

— Eĭ bine, regele de Navarra, e capabil să se ducă la regele Carol IX şi a'ĭ mărturisi adevĕrul, numaĭ pena scăpa pe Lahire.

— Pe credinţa mea ! esclamă Hector, déca s'ar întâmpla un lucru ca acesta, 'mĭ voiŭ străpunge corpul cu spada !

Pe când eĭ vorbeaŭ astfel, intraseră deja în Chaillot.

Casa mătuşeĭ luĭ Verconsin era situată, după cum ne aducem aminte, pe malul apeĭ. Înaintea caseĭ se găsea uă mică grădină închisă prin uă grilă.

Pe pragul uşeĭ, Noe zări un om pe care 'l recunoscu pe dată. Era credinciosul Guillaume.

Guillaume vĕdu catârul oprindu-se, şi el recunoscu într'însul, trenul cârciumaruluĭ Malican. Indată eĭ alergă, şi cu tot deghisamentul lor, recunoscu şi pe ceĭ duoĭ ómenĭ.

Noe puse un deget pe buzele sele :

— Tăcere ! ḑisse el.

— D-tea ! domnule de Noe, exclamă Guillaume mirat !

— Tacĭ.

— Dér ce s'a întâmplat ? întrebă Guillaume cu totul mişcat. Regele...

— Am scăpat... ḑisse Noe; dér tacĭ, 'ţĭ voiŭ istorisi tóte acestea îndată. Şi el luă catârul de hăţurĭ şi 'l băgă în grădină.

— Condu-mĭ acest animal la grajd, ḑisse el.

Noe 'l urmă în grajd, şi când eĭ intrară cu catârul, închise uşa şi aruncând uă privire bănuitóre împrejurul luĭ, ḑisse :

— Nu ne-o putea vedea cine-va aci ?

— Nu, messire.

— Atuncĭ pune mâna în aceste panere şi ia ce veḑĭ.

— Guillaume, cu totul înspăimântat trase unul din sacĭ carĭ se afla în panere.

— Aci e aur ! făcu el.

— Da, aur, rĕspunse Noe. Este aci patru-ḑecĭ miĭ pistolĭ, în aur, pe care nu am sciut unde sĕ 'ĭ ascund, şi am venit sĕ ţi'l confiez.

— Puteţĭ sĕ 'l puneţĭ aci, messire. Nimenĭ nu va putea bănui că nisce asemene ómenĭ ca noĭ, să pótă să aibă un assemenea tesaur la dênşiĭ.

— Unde aĭ sĕ punĭ acest aur ?

— Pe credinţa mea ! ḑisse Guillaume, iată locul cel maĭ bun şi cel maĭ pucin mysterios ..

El ridică capacul unuĭ hambar plin cu orez şi făcu o gaură cu mânele sélle.

Noe şi Hector goliră saciĭ unul câte unul, şi Guillaume 'ĭ îngropă.

Si décă va veni cine-va, se rĕstórne tóte şi se caute pretutindenea, sunt sigur Guillaume că veĭ fi inteligent, ḑisse Noe.

Guillaume salută. — Dér... regele ? ḑisse el.

— Sermanul meŭ amic, rĕspunse Noe, am fost jucaţĭ. A liberat pe regina-mamă, şi eŭ am remas cu Lahire în mânile ducelui de Guise şi a luĭ René.

— René ! strigă Guillaume, érăşĭ René ! Acest om ne va persecuta óre în eternitate ?

— Unde este Sarah ? întrebă Noe.

— Aci e de duoĕ ḑille. Ea ascepta cu nerăbdare sosirea acelluĭ mesager care trebuia sĕ ne anuncie că eraţĭ scăpaţĭ de orĭ ce primejdie.

— Aide s'o vedem ! ḑisse Noe.

Hector simţi un fior că 'ĭ trecu prin corp.

XXIX

Henric de Bourbon, regele de Navarra eşise din camera dómneĭ Catherina de la Meudon, pentru a urma pe Pibrac.

— Pibrac pussese sub braciŭ spada regeluĭ de Navarra.

Carol IX astfel ordonase, prin urmare căpitanul trebuia sĕ se supună.

Pibrac luase cu sine numaĭ duoĭ garḑĭ.

Era destul treĭ ómenĭ pentru a veghia assupra unuĭ prisonier ca regele de Navarra, care nicĭ nu se gândea sĕ fugă.

Se aduse un cal tênêruluí principe care se urcă pe şea şi se arangiă la dreapta luí Pibrac.

— Scumpul meŭ căpitan, 'í ḑisse el tare, pentru ca să te scutesc de grija de a mĕ păzi, lasă-mĕ să 'ţí daŭ parola mea de gentilhome şi de rege că nu voiŭ căuta să scap.

— Priimesc sire, rĕspunse Pibrac. Si el se întórse spre ceí duoí garḑí:

— Aţí auḑit, domnilor.

Ceí duoí garḑí se înclinară.

Atuncí ceí patru bărbaţí reluară drumul Parisuluí, şi ceí douí garḑí trecură înainte, ér regele şi Pibrac 'í urmară.

— Pe credinţa mea, sire, ḑisse Pibrac în limba bearneză, 'mí parí că nu eştí trist pentru arestarea Majestăţeí Vóstre.

— Aşa găsseşcí... Pibrac ?

— Si Majestatea Vóstră pare a nu înţelege...

— Înţeleg tot, amicul meŭ. Înţeleg că deşi sunt rege, totuşí nu am nicí armată, nicí regat, şi că mĕ găssesc ca un simplu gentilhome la regele Francieí, care, sub pretext de suzeranitate mĕ póte supune morţeí.

— Ah ! Majestatea Vóstră a înţeles acésta ? ḑisse Pibrac îngrijat. Si ea nu tremură ?

— Nicí de cum.

— Dupe cum vĕd, Majestatea Vóstră are mult curagiŭ!

Aide, Pibrac, amicul meŭ, ḑisse Henric dând pintení caluluí, să vorbim pucin serios.

— Bucuros, sire.

— Un rege se póte supune morţeí, nu e aşa ?

— Regií între sine, sire, n'aŭ altă lege de cât aceia de cel maí tare dintre dênşií.

— Sciŭ. Dér pentru a mĕ da mórţeí, trebue a mĕ judeca.

— Vĕ va judeca, sire,

— Si aşĭ procura probe ..

— Se vor inventa.

— Oh ! regina-mamă are multe resurse din capul eĭ, o sciŭ ; dér...

Henric de Navarra începuse a surîde. Iar Pibrac 'l observa cu códa ochiuluĭ :

— Admir, ḑisse el, liniscea Majestăţeĭ Vóstre.

— Ah ! adevĕrat ?

— Si mĕ prind că ea s'a şi gândit cum sĕ se scape din încurcătură.

— Póte.

— Cum de exemplu, o óre care scrisóre scrisă de monseigneurele ducele d'Alençon către regina-mamă, si care scrisóre sĕ cadă în mânile Majestăţeĭ Séle.

— Acéstă scrisóre 'mĭ va putea servi, de sigur.

— In fine hârtiile pe care le am cumpĕrat de la bătatul d-luĭ de La Chesnaye...

— Si acellea 'mĭ vor servi.

— He ! ḑisse Pibrac, cu tóte acestea...

— Eŭ maĭ am un mijloc.

— Si care ? întrebă Pibrac.

— Ba încă şi un altul, adăogă Henric cu o linişce maĭ mare.

— Iată ce mĕ intereséză, sire, şi aşĭ fi curios...

— Cea d'întêiŭ scăpare a mea e dómna Margareta, fiica Franciel şi regina de Navarra.

Pibrac avu un suris incredul.

— Eŭ cred, ḑisse el, că Majestatea Vóstră 'şĭ face ilusiunĭ.

— Nicĭ de cum !

— Căcĭ dómna Margareta, adora pe Majestatea Vóstră acum opt ḑille, dér... de atuncĭ...

— Ah ! Pibrac, amicul meŭ, sciŭ ce vroescĭ sĕ ḑicĭ.

— Să vedem, sire.

— Am înșelat pe regina de Navarra și după d-tea, ea nu mĕ va mai erta.

— Mĕ înduoesc, sire.

— A și greșeală și dreptate.

— Cum?

— Aĭ dreptate, pentru că uă femmeiă tênĕră și frumósă ca Margareta nu va putea avea uă rivală.

— Ĕĭ bine, Majestatea Vóstră crede sĕ convie ..

— Aĭ greșeală, căcĭ déca Margareta de Francia nu maĭ ține la Henric de Bourbon, care a indignat'o, regina de Navarra care e de o bună rasă, nu va lăssă ca regele sociul seŭ sĕ devie un corp lovit cu deshonorea.

— Este fórte drept acésta, sire, dér...

— Sĕ vedem objecțiunea tea, Pibrac?

— Dómna Margareta nu maĭ e la Louvru, sire.

— Sciŭ, ḑisse regele suspinând.

— Nu e nicĭ chiar la Paris.

— Maĭ înainte ca Parlamentul și ceĭ alțĭ judecătorĭ sĕ cuteze sĕ mĕ condamne, fie ea or unde, tot va reveni.

— Admit și acésta, dér...

— Explică-te.

— Déca vĕ va judeca, regina de Navarra va avea timp sĕ vie, dér déca vĕ va condamna fără judecată...

— Si cine?

— Regele însuși, căcĭ este asa de încreḑĕtor...

Henric avu un mândru surîs.

— Sciŭ bine, ḑisse el, la ora acésta pacea e făcută între vĕrul meŭ ducele de Guise și dênsul, și că dómna Catherina, devenită fórte putinte în spiritul regeluĭ, va putea obține perderea mea, dér...

Acest *dér* al luĭ Henric de Bourbon, era atât de accentuat în cât Pibrac tressări și privi pe regele de Navarra cu o curiositate plină de nelinisce.

— Bunul meŭ amic, ḑisse atuncĭ regele de Navarra,

déca lucrurile sunt ast-fel, atunci trebue sĕ 'ţi spun al patrulea plan de scăpare.

— Pe credinţa mea sire, eŭ nu prea sunt curios de felul meŭ, cu tóte acestea mărturisesc că aşi vroi sĕ 'l cunosc.

— El are mai multe nume...

Acest rĕspuns sfârşi de a înspăimânta pe Pibrac.

— Unii 'i ţic, *întêmplarea*, alţii *norocul*, eŭ însă 'l numesc *steaua mea*.

Si Henric de Navarra avu un aşa fin suris, în cât ameţi cu totul pe D. de Pibrac.

— Regii aŭ destinele lor, adăogă Henric. Nu te teme de nimic, Pibrac. D-ĕeŭ 'mi reservă nisce mari lucruri de împlinit, şi ora mea nu a sossit încă.

Tot vorbind, tênĕrul rege prisonier şi escorta sea sossise în Paris, şi eĭ treceaŭ Seina pe la înălţimele satului Grenelle, când întâlniră duoi ómeni, carĭ veneaŭ de la Chaillot urmând malul apeĭ şi împingênd înaintea lor un catâr.

Déca aceĭ duoi ómeni, nu s'ar fi oprit, şi nu ar fi manifestat óre care mirare, care de o cam dată nu fusese observată de Henric şi Pibrac, nu s'ar fi făcut sĕ fie cunoscuţi, dér la acest strigât Henric se opri, şi de o dĕtă tressări.

— Oh! este straniŭ, 'şi ţisse el, déca acest om ar fi avut barba blondă, aşi fi jurat că era Noe.

Si el privi catârul adăogând:

— Dér acest catâr e al lui Malican!

Si acella care însocia pe omul cu barba négră, apropiindu-se, regele de Navara scóse un ţipăt.

— Hector! ţisse el.

Atunci Noe, căci era el, se apropiă.

— Sit! ţisse el, eŭ sunt, sire.

— Tu?

— Da. Am scăpat.

— Si Lahire ?

— Oh ! fii liniștit... 'l vom scăpa ! Henric credea că visează și privea pe d. de Pibrac.

Cei duoi gardi călărea înainte, și nu 'și întórseră privirile.

. . . . . .

Regele de Navarra și Pibrac schimbaseră uă privire repede, și acéstă privire voia să înțeleagă :

— Pot să vorbesc ast-fel cu Noe ?

Privirea lui Pibrac rĕspundea :

— Cunosc gardii mei. Ei sunt nisce germani carî merg drumul lor drept. Nu cred nicî sĕ 'și întórcă capetele. Cu tóte acestea, dîsse căpitanul gardilor cu jumătate voce, să vorbim în limba bearnesă.

— Aî dreptate, murmură Henric.

— Si ei dîsse lui Noe :

— Arangeazâ'ți catârul pe lângă calul meŭ să mergem alăturî.

— Merg și eŭ la Paris, rĕspunse Noe, cu tóte că nu miróse bine pentru mine.

— Nicî pentru mine, dîsse Henric.

In acest moment, Noe privi cu atențiune pe princiŭ și scóse un noŭ țipăt.

Henric era fără spadă.

— Regele este prisonierul meŭ, dîsse cu tristeță Pibrac.

— Este cu neputință !

— Cu tóte acestea e așa.

— Dér de unde veniți ?

— De la Meudon.

— Ah ! ah ! făcu Noe.

Henric respunse :

— In nóptea trecută am intrat în Louvru. Si astă-dî de dimineață m'am dus la regele Carol.

— Bun !

— Unde am întâlnit pe René care venea să caute pe regele pentru a'l duce să védă pe dómna Catherina la Meudon.

— Si regele s'a dus?

— Incă m'a luat şi pe mine

— Si... acolo.

— Acolo, dómna Caterina a susţinut că am fost unul dintre rapitori, şi regele Carol m'a arestat, şi m'a dus la Louvru; dér tu?

Si regele de Navarra privea cu o curiositate nelinistită bizarul costum al celor duoĭ tineri.

— Eŭ, dísse Noe, am fost pus în liberate prin dómna de Montpensier.

— Impossibil.

— Hein? făcu l'ibrac care credu că nu auḑisse bine

— Prin dómna de Montpensier, repetă Noe.

Apoĭ el istorisi minunata luĭ evadare.

Henric asculta cu înmărmurire.

— Dér, dísse el, unde aĭ găssit tu pe Hector?

— La bariera Saint-Jacques.

— Cum? aĭ intrat în Paris prin acel drum?

— Da.

— Si acum te găssesc lângă Chaillot?

— Ah! dísse Noe surîḑênd, am mers acolo cu Hector pentru a pune în siguranţă un mic tesaur, care se ridică la patru-ḑecĭ miĭ pistolĭ.

Henric se uită la Noe.

— Vorbescĭ serios? dísse el.

— Prea serios.

— Patru-ḑecĭ miĭ pistolĭ?

— Da, sire.

— Cuĭ apartine acest tesaur?

— Majestăţeĭ Vóstre, sire.

— Ah! amicul meŭ, 'mĭ pare că 'ţĭ aĭ perdut raţiunea.

— Nicĭ de cum.

— Patru-deci mii pistoli, repetă regele de Navarra; apoi un asemenea tesaur, valorează mai mult ca regatul meu.

— Se póte.

— Si de unde 'ţi ai procurat o asemenea sumă?

— De la ducele de Guise.

Henric tressări şi făcu o altă mişcare dupe şea.

— Da, sire, repetă Hector, am pus mâna pe tesaurul secret al principilor de Lorraina, inamicii noştri, şi l'am transportat la Chaillot pe acest catâr, şi în fine iată-ne întorşi.

Si Noe începu să 'i narege tot istoricul petrecut în casa lui La Chesnaye.

— Acum, murmură Henric dupe ce termină Noe, iată-ne mai sigur.

— Si eu ţic tot aşa, sire.

— Si ce e mai fericit pentru Majestatea Vóstră, ţisse Pibrac, e că iată-ne aprópe de Louvru unde veţi intra ca prisonier, şi veţi eşi liber, gracie hârtiilor găssite la La Chesnaye.

— Am ajuns! făcu regele de Navarra cu un ton de mirare.

— Da, sire.

— Unde mergi tu? s'adressă Henric lui Noe.

— In Paris.

— Dér déca te vor recunósce.

— Me voiu ascunde la femmeia mea. Cât pentru Hector, pe care nu 'l cunósce nimeni, el va veghea, căci vroim să te scăpăm, sire.

— Bun! acum trebue să ne separăm, ţisse regele, căci suntem aprópe de Louvru. Dér vom corespunde, fii sigur. Pibrac te va pune în curent cu tóte novelele mele prin intermediul lui Malican.

Si Henric dete pintenĭ calului, şi D. de Pibrac şi el ajunseră pe ceĭ duoĭ gardĭ în momentul când aceştia erau aprópe de pórta cea mare a Louvrului.

XXX

Ce devenise La Chesnaye?

Ne aducem aminte că el apăsase un resort invisibil, deschisese cu iuţeală o uşă de fer şi l'am vĕdut dispărând prin acea uşa în întuneric dupe ce maĭ întĕiŭ o închisese cu precauţiune.

La Chesnaye dupe ce strebătu acea uşă aşeḑată între persecutoriĭ luĭ şi el, se găssi într'un fel de subterană crae conducea nu se scie unde.

Pe orĭ unde întindeaĭ mâna nu dedeaĭ de cât de petre umede, şi de aer infect.

La Chesnaye de sigur că cunoscea acea subterană, căcĭ el mergea cu un pas sigur pĕnĕ ce dete de un obstacol.

Acel obstacol era un zid care închidea subterana într'un mod boltit întocmaĭ ca un sac.

La Chesnaye, pipăi zidul cu precauţiune, pĕnĕ când dete peste un inel de fer care se întorcea de doŭĕ orĭ de la drépta spre stânga.

De uă dată zidul se desfăcu şi o rază de lumină isbi obrazul luĭ La Chesnaye.

Falşul postovar se găssea în josul uneĭ scărĭ de câte-va trepte de unde se vedea ḑiua şi azurul cerului senin.

El păşi acea scară şi când fu pe cea din urmă treptă se găssi într'uă mică curte încinsă cu un zid şi de uă casă.

Acea curte era a uneĭ locuinţe ce dedea în strada Rempart, care era uà cârciumă unde ducele de Guise şi ómenĭĭ seĭ 'şĭ făcuse uă retragere secretă.

Subterana care punea acea curte în comunicaţie cu

casa lui La Chesnaye, subterană care exista de mai mult timp, fussese o causă determinată care făcuse pe princii lorrainii de a'şi alege acéstă retragere mysteriósă din strada Rempart.

Ducele de Guise şi La Chesnaye comunicaŭ între ei prin acéstă cale necunoscută de nimeni afară de cârciumar. Când La Chesnaye apăru ca ceva supranatural, audi un ţipăt de spaimă şi de frică.

Uă femmeiă era aşedată pe pragul caseĭ.

Era Gertrude, bătrâna guvernantă a falşuluĭ postovar.

Bătrâna Gertrude se pricipită cu bracele întinse spre stăpânul seŭ.

— Ah! D-ḑeul meŭ, D-ḑeul meŭ, murmură ea, iată-te în fine, bunul meŭ stăpân.

— Sit! ḑisse La Chesnaye, nu am timp să 'ţi daŭ explicaţiuni.

— Dér de unde eşişi?

— Din cea altă lume, sit!

— Oh! D-ḑeul meŭ! dér eştĭ plin de sânge.

— M'am sgăriat la mână, nu face nimic. Unde e ducele?

— Mai sciŭ eŭ unde o fi, căcĭ a plecat de două ḑille.

In acest timp un om care audise vorbă în curte alergă. Era Pandrille.

La Chesnaye 'l cestionă, dér nu află nimic, de cât că dómna de Montpensier venise, şi că nicĭ ea nu întâlnise pe nimenĭ.

Dér uă idee subită 'ĭ veni în cap şi 'şĭ ḑisse în sineşi:

— Mĕ duc să scap averea duceluĭ. Bătrâna Gertrude era normandă şi ea 'şĭ conservase vechiul costum de Ceaux, adică ea purta în cap un fel de cască piramidală care 'ĭ acoperea jumătate figura.

— Pe D-ḑeul meŭ! 'şĭ ḑisse el, décă e vorba să maĭ věd pe ceĭ duoĭ banditi aĭ meĭ, trebue să mĕ îmbrac în costumul sexuluĭ femenin, iar nu într'al meŭ.

— Atunci el ḑisse luĭ Gertrude pe care o trase în interiorul caseĭ.

— Desbracă-te şi dă'mĭ costumul tĕŭ.

— Bătrâna Gertrude se înduoĭ puţin; dĕr ea când vĕḑu pe stăpânul sĕŭ luând un briciŭ pentru a'şĭ rade barba sea cea grĭ, atunci se decise.

Atunci La Chesnaye luă hainele eĭ, se îmbrăcă, şi pentru a'şĭ termina opera, 'şĭ puse şi în cap acea coafură piramidală în cap.

La Chesnaye ast-fel transformat devenise necunoscut.

Cum el era sĕ traverseze unghiul stradeĭ Renard, auḑi paşiĭ unuĭ animal.

— Heĭ! bună femmeiă! 'ĭ strigă o voce.

La Chesnaye se lipi de zid şi vĕḑu trecênd un catâr.

Işĭ ridică ochiĭ assupra conductorului şi tresări. El recunoscuse pe Hector cu tot deghisamentul sĕŭ.

Hector trecu pe lângă dênsul, fără a'l observa.

La Chesnaye se vêrî în tocul uneĭ porţĭ marĭ şi fu martor ocular la scena ce am descris'o şi adică la ridicarea sacilor cu aur.

— Nu pot sĕ 'l reiaŭ, murmură el; dĕr totuşĭ voiŭ sci unde 'l duc.

Noe şi Hector călărĭ pe catâr urmaŭ drumul lor spre Chaillot.

La Chesnaye dupe ce 'ĭ lăssă să se depărteze se luă dupe dênşiĭ pênĕ 'ĭ vĕḑu intrând în casa mătuşeĭ luĭ Vercousin.

In acest timp La Chesnaye intră într'uă cârciumă din apropiere.

— Cu ce sĕ vĕ servesc, bună femmeiă, 'l întrebă cârciumarul care 'l priimi înăuntru cu o mină veselă.

— Vin şi pâine, rĕspunse La Chesnaye cu un accent normand.

Si el începu să mănânce pe pragul uşeĭ de unde nu putea sĕ 'ĭ scape nicĭ uă mişcare din ale cellor duoĭ tinerĭ.

Noe şi Hector remaseră aprópe o oră la mătuşa luĭ Vercousin.

In fine grila caseĭ se deschise şi pretinsa Normandă vĕḑu eşind catârul.

Eĭ nu maĭ aveaŭ aurul în acele panere.

— De sigur, 'şĭ ḑisse La Chesnaye, că aurul se găsesce aci.

Apoĭ el dupe ce vĕḑu depărtându-se pe Noe şi Hector, el adăogă : — Trebue cu ce orĭ preciŭ sĕ găssesc pe ducele.

XXXI

Unde trebuia se ajungă La Chesnaye deguisat în femmee ? de óre-ce interesul luĭ nu era, numaĭ să scie unde era comóra ascunsă, ci vroia sĕ o şi reia.

Decĭ el peatru acest scop cu ochiĭ de vulpe, privise pe onestul Guillaume Vercousin, căruia Noe şi Hector 'ĭ încredinţase coróna ; şi vĕḑêndu'l că era atât de puternic, în cât putea sĕ 'l omóre cu pumnul ; să dishotărâ de a maĭ umbla prin prejurul caseĭ, ci plecă ḑicêndu'şĭ în sine'şĭ :

— Să căutăm un tovarăş ; spre esemplu, vre un înamorat al duceseĭ de Montpensier.

Apoĭ el luă pe marginea apeĭ, şi mergênd, 'şĭ reaminti tóte evenimentele din ajun, şi din nóptea trecută, şi ast-fel, 'şĭ ţinea în sine'şĭ următorul discurs :

— Dĕca am scăpat din grópa *Prie-Dieu* şi de spada îndrăcitului de Noe, 'şĭ ḑicea el, positiv că Providenţa 'mĭ păstrézĕ uă destinată mare.

La Chesnaye, nu era numaĭ devotat ducelui de Guise, ci era şi ambiţios.

Pentru dînsul baniĭ nu făceaŭ mult sgomot, fiind-că aveaŭ destuĭ, dér avea ambiţiuni înnalte : el vroia să de-

vină nobil, şi să obţină un pergament care să fie egal cu cualitatea de cavaler.

— Déca monseigniorul de Guise, 'şĭ ḑicea el mergênd, nu 'mĭ va da pentru sacrificiile melle uă carte de nobleţă, va fi positiv un ingrat mare.

Apoĭ, mergênd ast-fel cugetând, ajunse la puntea pe care să trecea la Meudon.

Acollo el se popri.

— Eŭ vin de la Paris, reluă el în sine'şĭ, şi nu m'am întîlnit nicĭ cu ducele nicĭ cu ómenĭĭ lui, decĭ, póte că sunt la Meudon, dér admitem că nu ar fi, trebuesce cel pucin să găsesc pe ducessa, care positiv că 'mĭ va da duoĭ ecuyerĭ cu care să pot relua comóra.

In fine, dupe ce pretinsa normandă 'şĭ termină aceste reflecţiunĭ, se urcă pe punte şi trecu d'acollo.

Dér îndată ce trecu pe malul stîng al Seineĭ, şi se îndreptă spre pădurea de Meudon, La Chesnaye audi pasĭĭ unuĭ cal şi un cavaler venind.

— Oh ! oh ! 'şĭ ḑisse el atuncĭ, étă un om ce caut !

Apoĭ 'şĭ îndoi pasĭĭ mergênd înnaintea cavaleruluĭ.

Cavalerul însă, nu era altul de cât Gaston de Lux, care părăssise pentru tot-d'auna serviciul princilor lorrainĭ, şi mergea melancolic cu capul înclinat pe pept.

— Heĭ, messire Gaston ! strigă La Chesnaye recunoscêndu'l.

Gaston atuncĭ, aruncă ochiĭ asupra femmeieĭ ce 'ĭ dispăruse capul sub fioncurile coaffureĭ.

Apoĭ, cu tótă întristarea sea, nu putu să 'şĭ stăpânéscă un hohot de rîs.

— Drace ! drace ! d-tea eştĭ, domnule La Chesnaye?

— Da; messire.

— Ast-fel gătit ?

— Cum veḑĭ !

— Si de unde eşĭ ?

— Aprópe din lumea cea-altă, domnule Gaston.

— Să vedem ! murmură Gaston, 'mĭ pare că 'ţĭ aĭ perdut mintea.

— Oh ! nu, te înceliĭ !

— Atuncĭ dér, 'ţĭ rîdĭ de d-tea.

— Să mĕ ferésca D-ḑeŭ !..

— Atuncĭ, eŭ nu maĭ înţeleg, murmură Gaston privind cu curiositate pe La Chesnaye ast-fel deguisat.

La Chesnaye însă, nu se lăsă sĕ se róge, ci istorisi luĭ Gaston arrestaţiunea sea din ajun, precipitarea sea în grópa Louvruluĭ, şi nenorocirea din propria sea casă.

Gaston 'l ascultă cu attenţiune, apoĭ 'l întrebă :

— Aşa 'r, d-tea eştĭ sigur că comóra a rămas în casa din .aillot ?

— Fórte sigur, messire.

— Ah ! făcu Gaston.

— Si fiind-că, messire, am avut fericirea sĕ te întîlnesc, să mergem îndată acollo.

— Sermanul meŭ La Chesnaye, 'ĭ ḑisse Gaston rîḑênd, şi care rîs nu scăpă din ochiĭ de vulpe aĭ postovaruluĭ, sĕ 'ţĭ daŭ uă povaţă care sĕ te tragă din încurcătură.

— Vorbesce, messire.

— Dute la Meudon.

— Bun ! şi pe urmă ?

— Nimic alt, de cât că acollo veĭ găsi pe ducele de Guise, pe comtele Eric şi pe Conrad de Saarbruck ; adică, mult maĭ multă lume de cât vĕ trebuesce să ridicaţĭ pistoliĭ.

— Dér d-tea, messire ?

— Oh ! eŭ sunt grăbit.

— Aĭ vr'uă missiune de la ducele ?

— Nu.

— De la ducessa ?

— Nu.

— Atuncĭ dér, poţĭ sĕ 'mĭ daĭ uă mână de ajutor.

— Nu, rĕspunse Gaston.

— Pentru ce ?

— Pentru că nu mai sunt în serviciul ducelui de Guise.

La Chesnaye făcu un gest de surprindere.

— Iți spun, maistre, adevĕrul.

— Christóse D-ĝeule ! dĕr... pentru ce ?

— Pentru multe... murmură Gaston.

— Cum vĕd eŭ, iubescĭ pe ducessa ? gângăni La Chesnaye clipind din ochĭ.

— Nu, rĕspunse el.

Cu tóte acestea, un nor 'ĭ trecu pe frunte.

Apoĭ cum La Chesnaye remässese uimit de rĕspunsul luĭ, el plecă, ĝicêndu'ĭ :

— Adio !

— Vroeșcĭ să ĝicĭ, la revedere, nu este așa ? 'ĭ strigă La Chesnaye.

— Nu, adio !. repetă el, fugind în galop.

— Dracul sĕ ne ia dĕca mai înțeleg ! murmură postovarul remânêndu încremenit în mijlocul drumuluĭ.

Apoĭ dupe ce Gaston trecu apa, și vĕĝêndu că nu mai putea compta pe dînsul 'șĭ ĝisse în sine'șĭ suspinând :

— Să mergem acum la Meudon !

Dĕr nu apucă se intre în pădure, că tot de uă dĕtă audi un noŭ trapăt de cal, și el vĕĝêndu duoĭ călărețĭ unul lângă altul, și recunoscêndu într'unul dintr'înșiĭ pe maistrul René Florentinul parfumorul reginei-mame și devotatul servitor al ducelui de Guise, el 'șĭ ĝisse cu bucurie în sine'șĭ :

— Ah ! acum cred că nu voiŭ avea trebuință sĕ merg la Meudon.

Tovarășul cu care René călărea împreună, era unul din călărețiĭ pe carĭ ducele și parfumorul 'ĭ adunase în ajunul urmăririĭ răpitorilor dómneĭ Catherine.

René mergea la Louvru cu uă missiune secretă, în urma uneĭ lungĭ conferințe ce o ținuse cu ducele și regina-mamă în causa bruscеĭ plecărĭ a regeluĭ Carol IX.

— Hei! domnule René, strigară omul deguisat în femmeie.

— René se popri, însă, nu mai puciu uimit de cum fussese şi Gaston.

Dér cum nu prea cunoscea pe La Chesnaye, şi apoi, cum acesta 'şi tăiase şi barba, nu 'l recunoscu de loc, şi ast-fel, luându'l dupe cum părea, vroind să plece, 'i ḑisse:

— Nópte bună, bătrân'o.

René însă, 'şi puse mâna pe căpăstrul calului şi strigă:

— Privesce-mĕ bine.

— Dér, cine eşti d-tea? 'l întrebă parfumorul cu mirare.

— Sunt La Chesnaye.

— Drace! strigă Florentinul, nu te putém recunósce sub acéstă gătelă.

— Domnule René, rĕspunse postovarul, nu am timpul să 'ţi esplic causa stravestirei melle. Pentru un moment 'ţi spun se vini cu mine... şi în drum 'ţi voiŭ nara tot.

— Ce vroesci se ḑici? nu te înţeleg?

— Vroesc să ḑic se vini cu mine, şi să'mi dai ajutor.

— Unde?

— La Chaillot.

René tressări.

El tressărise, fiind-că la Chaillot ascunsese odinióră Noe pe fiica sea şi pe Godolphin.

— Pentru serviciul duceiŭ, adăogă La Chesnaye.

— Dér sunt grăbit să merg la Louvru, scumpul meŭ maistru.

— Ei bine! te vei duce pe urmă...

— Bine, dér ce trebue să facem?

— Maistrul La Chesnaye, care în setea lui de a'şi recăpăta tesaurul furat uitase că René assasinase pe maistru Samuel Loriot, argintarul din strada Urşilor pentru a 'l fura, 'i rĕspunse cu credinţă:

— Să mergem să reluăm aurul duceluĭ.

— Heĭ ! făcu René deschiḑênd ochiĭ marĭ la auḑul de aur.

— Aurul duceluĭ, repetă La Chesnaye.

— Este în Chaillot ?

— Da.

— Bizar lucru !

— Mi l'a furat astă-ḑĭ diminéță.

— Ah ! și de unde ?

— Din casa mea din quartierul Saint-Sauveur.

— Si hoțiĭ l'a dus în Chaillot ?

— Da, messire.

— Și în ce loc ?

— Intr'uă casă dupe marginea apeĭ, în facia uneĭ cârciume care are ca firmă : *Au bon Saint-Nicolas.*

— Acésta este casa unde era Paula ! se gândi René tressărind din noŭ.

Apoĭ reluă tare :

— Dér hoțiĭ cine sunt ?

— Pe unul dintr'înșiĭ 'l cunoscĭ positiv.

— Numele luĭ ?

— Noe.

— René săltă pe șea.

— Da, 'l cunosc ! ḑisse el. Dér el era între dînșiĭ ?

— Da.

— Dér unde ?.. și când ?..

— El a condus tot.

— Dér... când ? repetă René, căruia nu 'ĭ venea sĕ crédă pe postovar.

— Astă-ḑĭ diminéță, în rĕvĕrsatul ḑorilor.

— A intrat el în casa d-télle ?

— Ah ! da ! rĕspunse La Chesnaye suspinând, am făcut greșélă de m'am lăssat să mĕ încele. Dér închipuiesce'ți, că înnainte ca el să 'și ridice cozorocul, credém că am afacere cu messire Leo d'Arnembourg.

René scóse un țipăt, și nu se mai îndoi că La Chesnaye vĕḑuse pe Noe.

— Si el a furat aurul duceluĭ ? întrebă el.

— Da.

— Ca sĕ 'l ducă la Chaillot ?

— Da, în tovărășie cu un june pe care nu 'l am vĕḑut nicĭ uă détă. dér care se chema Hector.

— Positiv, este unul din aceĭ carĭ aŭ scăpat din mânele nóstre, se gândi René.

Apoĭ el cu anima palpitândă de aurul ce trebuia se găséscă, luă pe pretinsa Normandă pe calul seŭ, și trecu puntea în mare trap ; ér când ajunse dincollo de apă, o întrebă :

— Este vr'uă sumă mare, masetre ?

— Aprópe patru-ḑecĭ miĭ pistolĭ.

René tressări de bucurie.

— Pe viața mea ! se gândi el atuncĭ, prost este La Chesnaye, déca se gândesce că eŭ 'l voiŭ ajuta să restitue baniĭ duceluĭ. Ducele este într'adevĕr amicul nostru, dér aurul este al acelluĭ ce 'l găsesce. Acésta este cel pucin maxima mea.

Apoĭ, când fură la câțĭ-va pașĭ de casa indicată, René întinse mâna și întrebă :

— Acollo este ?

— Da.

Atuncĭ René popri calul.

— Ce facĭ ? 'l întrebă La Chesnaye.

— Sît ! făcu René, nu trebue să ne grăbim.

— Pentru ce ?

— Pentru că trebue să luăm aurul fără scandal.

— Cum acésta ?

— Da, fiind-că casa nu póte fi nelocuită.

— Nu, dér nu am vĕḑut de cât pe un strengar viguros, care a condus catârul tilharuluĭ de Noe la grajd

— Bine ! respunse René adunându'şĭ suvenirile, ghicesc cine este...

Ah !

— Este Guilaume Vercousin.

Acel nume era necunoscut lui La Chesnaye.

— Sĕ trecem pe dinnaintea caseĭ fără a ne popri, reluă René.

— Pentru ce ?

— Pentru că înnainte d'a attaca, trebue sĕ ţinem consiliŭ collo pe marginea apeĭ, în dosul acellor arborĭ ce sunt sub satul Auteuil.

— Dér...

— Nicĭ un dér, domnule La Chesnaye, ḑisse René, fiind-că nu se póte lua ḑioa patru-ḑecĭ mil pistolĭ, din-tr'o casă locuită şi în mijlocul unuĭ sat, fără ca maĭ înnainte sĕ facem un plan de atac.

Apoĭ el sĕ întórse spre călăreţul ce mergea alăturĭ, şi 'ĭ ḑisse câte-va cuvinte în limba germană.

— Ce facĭ ? 'l întrebă La Chesnaye.

— Ordon acestuĭ om sĕ mérgă sĕ bea în cârciuma acésta.

— Ca sĕ survegheze casa ?

— Da.

Călăreţul atunceĭ, 'şĭ îndreptă calul spre uşa cârciumeĭ, ér René cu la Chesnaye pe cal, urmă pe marginea apeĭ şi călărind astfel până la un arbore gros, arătă arborele cu degetul, şi ḑisse postovarului :

— Sĕ intrăm sub arbore, acollo vom avea răcóre.

La Chesnaye fără nicĭ uă bănuială se coborâ dupe cal, şi în timpul cât ḑparfumorul 'şĭ lega calul, merse şi se aşeḑă pe uă cracă culcată de vînt.

— Aĭ spadă şi ḑun pumnal asupră'ţĭ ? 'l întrebă La Chesnaye.

— Am şi pistóle în cubururĭ, respunse René.

— Este fórte bine, reluă postovarul, fiind-că positiv vom avea uă luptă, şi eŭ nu am arme.

— Adevĕrat ? întreba René aşeţêndu-se lângă dînsul.

— Da, fiind-că sub roche nu am putut sĕ 'mĭ ascund un pumnal séü uă altă armă.

— Mare nenorocire pentru d-tea, domnule La Chesnaye.

— Pentru ce ?

— Pentru că este fórte greü ca cine-va sĕ se apere fără arme.

— Aĭ dreptate, dér aci, nu am de ce sĕ mĕ tem...

— Aşa ! gângăni René.

Apoĭ, nenorocitul La Chesnaye, priimi fără de veste uă lovitură de pumnal în mijlocul peptuluĭ şi acea lovitură trîntindu'l mort şi scăldat în sânge la piciórele Florentinuluĭ, Florentinul 'şĭ sterse pumnalul de sânge, şi adressă mortuluĭ următorul cuvênt :

— Nu am avut ce sĕ 'ţĭ fac ! 'mĭ trebuesc ceĭ patruţecĭ miĭ postolĭ.

Apoĭ, trase corpul luĭ La Chesnaye la marginea maluluĭ şi 'l aruncă în apă.

Intr'adevĕr nenorocitul postovar nu avussese parte. el nu eşise din lac de cât ca sĕ sară în puţ !

XXXII

Curentul apeĭ porni cu cadavrul luĭ La Chesnaye, şi René contemplă rochia luĭ care plutea pe valurĭ.

In timp de câte-va minute, rochia susţinu cadavrul d'asupra apeĭ, dér când se umplu, dispăru cu totul, şi atunciĭ René, care observase tóte acestea, murmură cu satisfacţiune :

— Etă, singurul mijloc d'a se închide pentru tot-d'a una un secret. Nu s'a vĕdut esemple ca morţiĭ se revinĕ,

Apoĭ Florentinul se urcă pe cal, şi luând'o la pas spre drumul Chaillot, făcu următorul monolog :

— Sermanul La Chesnaye, era un om cum se cade,

un servitor devotat, şi adevĕrat sclav al stăpânuluĭ seŭ. El a alergat ca un cal tótă nóptea ca sĕ scape tesaurul stăpânuluĭ sĕŭ, şi tocmaĭ când 'şĭ ajunsese la ţintă, mórtea 'l a răpit dupe pragul succesuluĭ. Trist destin şi miserabil sfîrşit ! căcĭ, cine va putea ghici pescuind cadavrul înfustat, că este al celuĭ maĭ credincios servitor al monseigniorulŭĭ ducelŭĭ de Guise.

Călăreţul ascepta pe René, şi când acesta sosi, secase a treia ólă de vin.

Acest din urmă aruncă un pistol pe comptuar, şi întrebă pe cârciumar :

— Heĭ ! amice, vorbescĭ tu când eştĭ plătit bine ?.

Acest cuvânt uimi pucin pe cârciumar.

Apoĭ cu ochiĭ luĭ fiĭ, privind pe René şi înţelegênd că avea affacere cu un om de la care se putea profita, 'ĭ rĕspunse :

— Acésta depinde...

René atuncĭ 'şĭ trase punga, şi făcênd se strălucéscă aurul ce ea conţinea, cârciumarul, aĭ căruĭ ochĭ strălucéŭ de aviditate, murmură :

— Eŭ am limba mare când trebue.

— Cine locuesce collo ? întrebă René arătând caseĭ mătuşeĭ luĭ Vercousin.

— Uă femee bătrână.

— Singură ?

— Nu, cu nepotul eĭ.

— Cum sĕ numesce el ?

— Guillaume. Dér a eşit, adăogă cârciumarul.

— Ah ! făcu René. Sciĭ unde s'a dus ?

— La Paris.

— Si bătrâna a rĕmas singură ?

— Da, messire. Dér...

Cârciumarul păru a se înduoi.

— Sĕ vedem ! grăbesce-te !... murmură René.

— Dér, eŭ nu pot rĕspunde că nu este şi o a treia persónnă...

— Uă femmee póte ? murmură René, care, gândindu-se la Sarah, al căreĭ amor 'ĭ remăssese în animă, sângele 'ĭ se urcase în cap.

Cârciumarul tăcu.

— Ce, nu eştĭ sigur ? 'l întrebă el.

— Ba da, acum treĭ ḑille am vĕḑut'o intrând...

— Şi de atunceĭ nu aĭ maĭ vĕḑut'o ?

— Nu.

— Şi cum este ea ?

— Naltă, brunetă şi fórte frumósă.

— Ea este. murmură René.

Cârciumarul auḑi acéstă esclamaţiune şi 'şĭ ḑisse în sine'şĭ :

— Seigniorul este înnamorat ; şi vroesce sĕ răpéscă pe dama...

René atunceĭ dete duoĕ monede de aur cârciumaruluĭ şi 'ĭ ḑisse :

— Iţĭ mulţumesc, om bun, de deslușirile télle.

Apoĭ, pe când cârciumarul saluta până la pământ, el întrebă pe călăreţ în limba germană :

— Ce soldă aĭ tu ?

— Un scud pe lună.

— Dér aurul 'ţĭ place ?

— *Tartaifle* ! murmură călăreţul, nu 'l am avut nicĭ uă détă în possesiunea mea.

— Ce aĭ face tu pentru a avea casca tea plină ?

— Tot ce 'mĭ s'ar cere.

— Dér de omorât aĭ omorâ ?

— Acésta este meseria mea.

— Şi chiar pe uă femmee ?

— Mie 'mĭ este tot una, murmură bruscul German.

— Dér, déca 'ţĭ-aşĭ umplea casca cu aur, te aĭ întórce în ţérra tea ?

— Acésta este visul meŭ.

— Dér, de a nu descoperi nicĭ uă détă ce s'a petrecut între noĭ, aĭ putea ţine?

Germanul puse mâna dréptă pe animă, şi duoĕ degete de la cea stângă pe pept.

Acesta era un fel de jurământ particular al luĭ.

— Atuncĭ dér vin'o cu mine, 'ĭ ḑisse René.

Apoĭ el 'şĭ lăssă cozorocul casceĭ pe ochĭ, se urcă pe cal, traversă strada şi merse drept la grilla grădineĭ ce preceda casa mătuşeĭ Vercousin.

Grilla era întredeschisă, grădina deşértă ca şi strada, şi din causa căldureĭ ce începuse a fi nesufferită, fiind-că nu erau de cât un-spre-ḑece ore din ḑi, oblónele de la ferestre erau închise.

— În fine, René împinse grilla, şi întră înnăuntru. Călăreţul 'l urmă.

— La sgomotul cailor, uşa caseĭ se deschise şi mătuşa Vercousin se arătă pe prag; ér la vederea ómenilor armaţĭ, bătrâna femmee se înspăimêntă şi se trase înapoĭ.

René însă 'ĭ strigă:

— Heĭ! bună femmee, apropie-te, noĭ suntem amicĭ.

— Mătuşa Vercousin atuncĭ pucin assigurată, se apropiă de ómenĭĭ mascaţĭ cu fer, şi al căror obraz nu 'l vedea.

— D-tea eştĭ vĕduva Vercousin? o întrebă el.

— Da bunul meŭ seigniore, rĕspunse ea assigurată de tot de pronunciarea num. luĭ.

— Mătuşa luĭ Guillaume, nu este aşa?

— Da, dér el nu este aci...

— Oh! sciŭ... l'am întîlnit ducêndu-se la Paris.

Aceste cuvinte câscigă încrederea mutuşeĭ Vercousin.

— Adevĕrat? strigă ea, 'l aţĭ întîlnit d-vóstră?

— Da, el ne a trimes...

— Dér cine sunteţĭ d-vóstră?

René 'şĭ puse un deget pe buze.

— Sît ! 'ĭ ḑisse el.

Apoĭ plecându-se pe şea, şi apropiindu'şĭ buzelle de urechia bătrâneĭ femmeĭ adăogă :

Suntem ómeniĭ regeluĭ Henric.

Mătuşa Vercousin tressări.

— Intraţĭ, le ḑisse ea, intraţĭ buniĭ meĭ seigniorĭ.

René atuncĭ se coborâ dupe cal, şi întrebă :

— Aveţĭ un grajdiŭ, buna mea femmee ?

— Da, este collo, rĕspunse mătuşa Vercousin, pe care nepotul sĕŭ nu o pussese în secretul pistolilor.

Apoĭ, ea vroind să îndatoreze pe cavalerĭ, vroi să ia calul ḑluĭ René, dér René nu priimi, ci se îndreptă el însu'şĭ cu calul sĕŭ la grajdul unde era un cal breton care mânca paie cu mare apetit.

— Buna mea femmee, ḑisse în fine René, vroind să atragă tótă credinţa matuşeĭ Vercousin, noĭ amĭ venit sĕ ne refugiem la d-tea.

— Christóse D-ḑeule ! mumură ea împreunând mânele. Sunteţĭ urmăriţĭ ?

— Suntem urmăriţĭ ; şi déca ne vor găsi, vom fi perduţĭ !

— Oh ! ḑisse bătrâna tremurând, déca sunteţĭ ómeni aĭ regeluĭ de Navarra, vĕ voiŭ ascunde positiv.

Atuncĭ René şi călăreţul 'şĭ legară ĭcaiĭ la iesle, şi dupe ce 'ĭ sterseră cu paie, Florentinul întrebă pe bătrâna :

— Bună femmee, aĭ orz ?

— Da messire, uite ambarul.

Nenorocita, arătă într'un colţ al grajdului un hambar vechiŭ, în care într'adevĕr era orz, dér în care naivul Guillaume, ascunsese şi sacul cu aur.

René atuncĭ fără întârḑiere, luă uă măsură dupe poliţa grajdului şi o umplu cu orz, dér în momentul când

vroi să o tragă afară, mâna lui să lovi de un corp tare, și tressărind remase cu mâna în orz.

Cu tóte acestea Florentinul, care avea tótă dibăcia de a 'și ascunde mirarea, nu scóse nici uă esclamațiune, ci numai degetele sélle pipăiră corpul cel tare, și ca toți aceĭ ce s'aŭ occupat cu chirurgia, nu 'i fusse greŭ de a înțelege, că acel corp nu era alt de cât un sac încărcat cu aur, și atunci el în bucuria lui, murmură în sine'și:

— Drace! drace! mare noroc!... Îmi pare că am pus mâna pe pistolĭ.

Apoĭ, nevroind ca și Germanul să ia orz, umplu el măsura bine, și dupe ce turnă la calul lui jumătate, restul 'l turnă la calul Germanului, și întorcêndu-se către dînsul, 'i ḑisse:

— Pentru acum aŭ destul, dupe uă oră le vom mai da.

Apoĭ, dupe ce mai stătură un moment, făcu semn călărețului să ésă din grajd, și el remânênd în urmă, ḑisse la urechia mătușeĭ Vercousin care sta pe prag:

— Am un messagiŭ pentru *dînsa*...

— Ah! esclamă bătrâna, de la *dînsul?*

— Da.

—Ah! messire, déca aĭ sci cât 'l iubesce! René păli sub cozorocul seŭ, și cu tótă furia murmură în sine'și:

— Ah! vrăjitóre-o! déca m'am gîndit să nu te omor, acest cuvânt te-a condamnat.

Apoĭ luă braciul mătușeĭ Verconsin și o trase spre casă.

— Trebue să ne ascuḑĭ, bună femmee, 'i ḑisse el; închide ușa, să nu vină cine-va.

Sarah era închisă în camera sea, dér de dormea, séŭ era îngenuchiată și se ruga pentru scumpul eĭ Henric, acésta nu se scia.

Cu tóte acestea, René vĕḑênd ferestrele închise, și neauḑind nici un sgomot, 'și bănui că ea dormea.

Mătușa Vercousin atunci, conduse pe amânduoĭ voia-

giorii în bucătăria din etagiul de jos. şi închiḑênd uşa cu zăvorul le ḑisse :

— Déca va veni cine-va aci, înnainte d'a sparge uşa, veţi fugi pe uşa de din dos.

René însă fără a 'ĭ respunde. se aşeḑă pe un scaun şi uitându-se la bătrâna o întrebă :

— Unde este dómna Sarah ?

— Dórme.

— Ah !

— Da, fiind-că de treĭ ḑile sermana femmee nu a închis ochiĭ, ci s'a rugat pentru *dênsul.*

— Si acum ce face ?

— De uă oră a adormit de ostenélă. Cu tóte acestea déca aĭ un mesagiŭ, mĕ duc sĕ o descept.

— Nu, lass'o sĕ dórmă. Când se va descepta, 'ĭ veĭ spune.

Apoĭ René, dupe ce privi pe călăreţ pe sub cozoroc ; şi acesta 'ĭ înţelese privirea, el reluă :

— Buna mea femmee, murim de fóme şi de sete.

— Mĕ duc în pimniţă sĕ vĕ aduc de mâncare şi vin próspăt, buniĭ meĭ seigniori

— Fórte bine, respunse Florentinul.

Atuncĭ bătrâna, ridică oblonul pimniţeĭ ce se găsea în bucătărie, aprinse uă lampă, şi apoĭ fără niciŭ bănuélă începu a sĕ coborâ, însă cu precauţiune de a nu sĕ împedica în fustă.

— Minunat ! cugetă René, şi apropiindu se de călăreţ 'ĭ ḑisse la ureche.

— Cobóră-te şi tu.

— Cu ce mórte trebue s'o omor ? 'l întrebă călăreţul.

— Sugrum'o. Acésta este maĭ sigur.

Călăreţul atuncĭ, sĕ coborâ în pimniţă dupĕ bătrână, şi Florentinul care remăssese în capul scăreĭ, auḑi un ţipăt înnăbuşit.

Apoĭ, mai asceptând şi ne mai audind un al duoilea ţipăt, el reflectă în sine'şĭ:

Când călăreţul va appare, asĭ putea să 'i trimet cu uă lovitură de spadă lângă mătuşa Vercousin. Dér...

În momentul acella călăreţul appăru pe pragul de sus al pimniţeĭ, dér acel *dér* prelungit 'ĭ apără viaţa.

— Uă idee 'mĭ a venit: 'şĭ dísse Florentinul în sine'şĭ, Noe pe care 'l urăsc din tóte puteriile, ne a scăpat din mânĭ. Acum însă trebue să pun mâna pe dînsul, şi prinzêndu'l încă uă détă, voiu avea avantagiul de a 'l duce atât pe dînsul cât şi pe regele de Navarra pe piéţa Greveĭ. Dér pentru ca să pot ajunge la acest resultat, nu trebue să mă mişc de aci, şi acésta, din duoĕ puncturĭ de vedere: Antîiŭ, că Noe trebue să vină aci unde are aurul ducelui, şi a duoa, fiind-că pe lângă acésta trebue ca şi Sarah să cadă în puterile mele. Decĭ pentru tóte acestea trebuesce să cruţ viaţa călăreţului.

Vorbindu'şĭ el ast-fel, în loc de a pumnala pe călăreţ, 'ĭ dete din contra mâna, apoĭ cu un surîs sălbatec 'l întrebă:

— Eĭ bine! ce e cu dînsa?

— Este mórtă.

— Eştĭ sigur?

— Oh! fórte sigur. Am strêns'o eu destul de bine... murmură călăreţul cu un surîs infernal.

— Dér unde aĭ lăssat'o?

— Am împins'o într'un colţ, în dosul uneĭ buţĭ.

— Bine.

Apoĭ el trase uă pungă şi o întinse Germanuluĭ ţicêndu'ĭ:

— Ţine un acompt.

— Este uă plăcere de a servi pe Seignioria Vóstră, murmură călăreţul cu recunoscinţă.

— Acum ascultă-mă ce vroiesc să 'ţĭ spun, adăogă René.

— Vorbesce, monseigniore.

— Sĕ te aşeḑĭ lângă acéstă feréstră, şi sĕ nu părăsescĭ grilla din vedere.

— Bun! şi pe urmă?

— Pe urmă, déca va veni cine-va sĕ bata la grilliă, tu 'ĭ veĭ deschide şi te veĭ ascunde dupe uşă, apoĭ când va fi intrat, 'l veĭ întinde mort cu pumnalul teŭ.

— Oh! nu. Aş prefera maĭ mult sĕ 'l sugrum.

— Cum veĭ vroi. Dér déca veĭ auḑi collo sus vre un ţipăt, séŭ vre uă luptă, sĕ te facĭ că nu auḑĭ.

— Bine. Am înţeles, respunse Germanul ducendu-se la postul seŭ; ér René remănênd în urmă, murmură:

— Ah! Sarah! sĕ vedem acum.

Apoĭ fără a se maĭ popri, sĕ urcă pe scara de lemn ce conducea la etagiul superior al caseĭ, când însă ajunse într'un corridor în care sĕ deschideaŭ maĭ multe uşĭ, el rămase uimit; nesciind care din ele conducea la Sarah. Dér dupe uă pucină observaţiune, zărind la una din elle uă chee pe din afară, înţelese că aceia era ce el o căuta, şi atuncĭ el cu anima palpitând se duse în vêrful piciórelor şi o deschise.

Parfumorul regineĭ-mame nu se încelase.

Sarah Loriot, dormea îmbrăcată pe un pat.

Capul eĭ cel frumos sé repausa pe unul din braciele sélle, pĕrul eĭ cel lung şi des 'ĭ inondase perna; ér buzelle'ĭ eraŭ întredeschise, şi un surîs ce le încadra, arĕta că făcea un vis frumos.

La sgomotul cel uşure ce 'l făcuse uşa deschiḑênduse ea nu se desceptă, şi René apropiindu-se cu precauţiune de pat, începu a o contempla cu admiraţiune.

Apoĭ, cum frumósa argintărésă dormea fără a se descepta, René banditul, René otrăvitorul, René laşul şi assasinul, cuteză sĕ 'şĭ apropiă capul cel infernal de capul cel frumos al Saraheĭ, şi cu buzelle sélle sĕ 'ĭ vestejască fruntea.

Ceia ce însă sgomotul nu putuse face, odiosul contact 'l făcuse.

Sarah deschise ochiĭ, şi recunoscênd pe otrăvitor, se rîdică în picióre şi începu a striga:

— La mine! la mine! ajutor la mine!...

— Ah! ţisse René, pe care spaima Saraheĭ nu 'l desarmase, cred dómnă, că ora mea a venit.

Argintărésa atunciĭ rătăcită şi tremurândă se refugiă la uă feréstră, ér René o urmări şi o luă în bracie.

Atunciĭ Sarah în disperaţia eĭ începu se ţipe din noŭ, şi să strige de repetite oriĭ:

— Oh! infame! la mine Guillaume! la mine!...

René respunse printr'un hohot de rîs:

— Guilaume nu e aci, ţisse el, mătuşa a murit... şi suntem singuriĭ... Ah! eştiĭ în puterea mea, Sarah, şi de astă détă niciĭ Henric de Navarra niciĭ amicul seŭ Noe nu 'ţiĭ vor veni în ajutor...

Sĕrmana femmee se vĕţu perdută; şi scăpênd din bracele miserabiluluĭ, ea se puse în genuchiĭ, şi ţisse cu o voce rugătóre:

Gracie! gracie!

— Nu, nu graciez! respunse René cu furie, mĕ veĭ iubí, Sarah!

— Niciĭ uă détă!

Şi cu o repeţiciune nespusă ea fugi în cel alt colţ al camereĭ.

René o urmări; dér când fu lângă dênsa, el se popri.

— Ascultă-me, ţisse el.

Uă rază de speranţă trecu prin ochiĭ eĭ şi creţu ca féra selbatecă fusese mişcată de lacrîmile eĭ.

— Ce voesciĭ? ţisse ea.

— Ascultă-mĕ, repetă el, şi lasă-mĕ maĭ întêiŭ a'ţiĭ spune cu ce amor fatal te iubesc.

— Oh! făcu ea cu un gest de oróre.

Banditul nu fu de loc întărâtat prin acel gest, și reluă cu sânge rece :

— Frumóssa mea ! să vorbim ca nisce buni amici, și déca te temi de mine, voiu ședea la distanță.

Și el făcu un pas înnapoi și se puse pe un scaun.

René urmă :

— Sciu că amorul meu 'ți e neplăcut, și nu mĕ voiŭ încerca de a me împotrivi la aceasta. Cu tóte acestea să vorbim. Suntem singuri, d-ta cu slăbiciunea d-tale eŭ cu puterea și amorul meŭ. Lupta e neegală.

Sarah tremura dér nu respundea nimic.

— Me urăsci, nu e așa ? urmă René.

Sarah avu curagiul de a respunde :

— Te urăsc și te despreciuesc !

— Fie ! eŭ te iubesc...

Sarah se puse în genuchi.

— D-ḑeul meŭ ! ḑisse ea, acordă-mi gracia de a muri pe détă, pentru ca să nu mai aud despreţuitórele cuvinte ale acestui om...

Dér René rîsse cu ferocitate.

Rĕŭ faci, frumósa mea, rĕŭ faci de a te ruga astfel către D-ḑeŭ, căci vroiam să 'ți vorbesc de omul ce iubeşci !

— Henric !.. esclamă Sarah ce aruncă asupra lui René uă privire de curiositate.

— Ascultă, ḑisse Florentinul cu milă, vroeşci se 'l scapi ?

— Déca voesc ? D-ḑeul meŭ !

— E în pericol de mórte ; el va muri de sigur.

— El !

— El nu va fi judecat de parlament, căci parlamentul n'ar îndrăsni să 'l condamne ; nu va fi trimes pe piața greveĭ căci călăul s'ar înduoi... Nu, 'l vor asasina !., Si acésta fórte în curênd.

Sarah scósse un țipĕt.

— Ascultă, urmă René, ascultă !

Si el o privi cu ardóre, ḑicênd :

— Oh ! te iubesc atât și cu un așa amor, în cât veḑi că sunt în stare de a 'ți scăpa pe Henric pentru a fi iubit de tine.

— D-ḑeul meŭ ! D-ḑeul meŭ ! murmură Sarah, cu fa-cia inundată de lacrimĭ.

René adăogă :

— Peste duoĕ ḑecĭ și patru ore va fi ḑiua cea mare, ḑiua măceluluĭ...

— Măceluluĭ ? făcu ea cu un accent de spaimă.

Si ea încetând de a tremura se apropiă de René cu curiositate.

— De ce măcel vorbescĭ ?

— Peste duoĕ ḑille. rĕspunse René, toțĭ hugenoțiĭ vor fi măcelărițĭ.

— Cerule !

— Orășenĭ și Gentilhomĭ, princĭ și regĭ, toțĭ aceia ce nu merg la slujbă, urmă René, vor fi tăiațĭ...

— Oh ! este cu neputință ! regele Francieĭ nu va voi.

— Regele nu maĭ regește, respunse René.

— Si cine regesce în locul luĭ ? strigă ea cu gróză.

— Eŭ, ḑisse René, eŭ care pot scăpa pe regele de Navarra...

— D-ta ! d-ta !

— Iubesce-mĕ ! și 'l voiŭ scăpa.

— Oh ! nicĭ uă dĕtă ! nicĭ uă dĕtă !

— René reluă cu linișce :

— Ascultă-mĕ Sarah, ascultă-mĕ, déca voescĭ să 'ți scapĭ pe scumpul rege de Navarra.

Ea privea pe Florentin cu un ochiŭ rătăcit.

— Da, peste duoĕ ḑille va avea loc măcelul, reluă el. Parisul va adormi la semnalul de sĕră și se va deșcepta de uă dĕtă la sgomotul armelor. Princiĭ lorrainĭ aŭ plătit pe măcelătorĭ ; d na Catherina a încredințat pe

regele, că huguenoții erau inamicii regatului și că Coligny era un trădător. Amiralul, princiul de Conde și regele de Navarra vor fi omoriți.

Ei bine! déca voești, acesta din urmă va fi scăpat.

Sarah avu ună inspirațiune sublimă.

— René, ḑisse ea, ești mult vinovat. Ce'mi pasă, déca 'mi scapi pe Henric, 'ți voiu da averea mea tótă și voiu ruga pe D-ḑeu ḑi și nópte pentru ca sĕ 'ți erte crimele.

— Nu, ḑisse René, 'ți voesc amorul!... Alege: acordă'mi anima de bună voe, séu la din contra, scumpul tĕu Henric va muri, și tu vei fi prada mea, și eŭ voiu fi fără milă pentru tine.

— D-ḑeul meŭ! D-ḑeul meŭ! repetă argintăréssa, D-ḑeul meŭ! nu vei avea milă de mine?

— Te înșeli, Sarah, ḑisse René, rĕŭ faci de a nu profita de singurul bun sentiment al animei melle; reŭ faci..

Și el urmă de a o contempla cu ună privire înfiorătóre.

— Oh! adăogă el tot-d'ună-détă, învins prin amorul seŭ de féră selbatecă; — spune'mi: Da, te iubesc! și eŭ voiu scăpa pe Henric!...

In acel moment fără înduoélă ună luptă teribilă se petrecea în anima Saraheĭ; ună luptă între amorul pentru Henric, și gróza ce 'i inspira René.

Tot-d'ună-détă Florentinul se ridică și merse spre dênsa.

Sarah nu avu puterea de a fugi.

El 'i luă mânele.

Ea nu se împotrivi și murmură:

— D-ḑeul meŭ! scapă'mi pe Henric și omóră-mĕ.

Dér cum infamul îndrăsni de a o coprinde cu bracele. mâna argintăresseĭ întâlni mânerul pumnaluluĭ ce René purta la dênsul... Și D-ḑeŭ făcu ună minune!!!

D-ḑeŭ voi ca ea, dobândind de ună détă ună putere estraordinară, sĕ împlânte pumnalul în peptul Florentinului.

Bracele luĭ Rene se slăbirĕ, gura ĭ se deschise şi pronunciând un blestem el căḑu jos scoţênd un ţipăt...

. . . . . .

Soldatul ce nu 'şĭ părăsise locul, auḑind strigatul luĭ René, se îndreptă cu repeḑiciune spre scară şi se popri nemişcat pe pragul camereĭ în care Sarah pumnalase pe René.

Argintăréssa sedea drept ţinênd pumnalul sângerând în mână, şi ea era atât de frumósă şi ameninţătóre tot de uă dĕtă, în cât soldatul remase nemişcat şi aplecă capul.

. . . . . .

XXXIII

Regele reintră la Louvru dupĕ uă oră de la sosirea d. de Pibrac şi Henric de Navarra.

In timpul drumuluĭ de la Meudon la Paris, monarchul păstrase uă tăcere selbatecă.

Lahire era liniscit, şi 'şĭ mânuia calul cu atâta eleganţă, în cât atrase de treĭ orĭ atenţiunea regeluĭ.

La intrarea în Louvru, calul luĭ Lahire se speriă de trâmbiţele ce sunaŭ şi începu a sări.

Regele fu încântat de felul cum Lahire 'l potoli.

— Pe viéţa mea! d-le, ĭ ḑisse el, ce rĕŭ aĭ făcut d-le, că în loc de a intra în serviciul meŭ, aĭ început sĕ urzescĭ conspiraţiunĭ. Eştĭ un frumos cavaler.

Lahire sĕ înclină şi rĕspunse:

— Majestatea Vóstră mĕ laudă pentru a mĕ încuragia a muri!

Carol IX încruntă sprîncenile şi nu rĕspunse

Dér el făcu semn luĭ Lahire de a 'l urma.

Acesta din urmă urcă cu uşurinţă treptele scăreĭ marĭ

şi intră în cabinetul regelui Franciei, cum ar fi intrat în manoarul seŭ din Gasconia.

Regele puse duoĕ sentinele afară, apoĭ închise uşa şi remase singur cu Lahire.

Lahire remasse în picióre, cu capul gol, într'uă atitudine respectuósă şi cu tóte acestea mândră.

Regele se puse în fotoliŭ şi aruncă asupra tênĕrului uă privire pĕtrunzĕtóre.

— Tinere, 'i ḑisse el, aĭ susţinut aḑi diminéţă în presinţa ducelui de Guise, că nu cunoscĭ pe D. de Noe.

— Este adevĕrat, sire.

— Nicĭ pe regele de Navarra ?

— Nu maĭ mult de cât pe D. Noe, sire.

Lahire minţea, dér minţea cu atâta linisce în cât convincţiunea regelui fu mişcată.

— Bine, ḑisse Carol IX, voiŭ sci déca spuĭ adevĕrul.

Regele sună un clopot, un pagiŭ deschise uşa :

— Trimeteĭmĭ pe căpitanul gardilor ! ḑisse el.

D. de Pibrac intră.

El privi pe Lahire cu indiferinţă şi păru prin privirea luĭ, a întreba cine era acel om.

Privirea d. Pibrac sfârşi prin a ameţi pe regele Carol IX.

— D-nule, ḑisse el luĭ Pibrac, veĭ conduce pe acest tĕnĕr în Prie-Dieu.

D. de Pibrac rĕspunse :

— Ce voiŭ face cu La Chesnaye ?

— Iĭ veĭ da libertate.

Pibrac respiră ; dér atitudinea luĭ mirată părea a ḑice :

— Ce crimă a făcut acest tênĕr, ca sĕ mi se comande a 'l închide într'uă asemenea temniţă ?

— Pe credinţă de rege ! murmură Carol IX în sineşĭ, tóte acestea dovedesc că bănuelile mele sunt nedrepte.

— Dute, ḑisse el luĭ Lahire.

Junele salută cu respect şi eşi.

Dér când D. de Pibrac eşi, regele 'l rechemă.

— După acésta să te reîntorci la mine, Pibrac.

— Da, Sire.

— Oh! murmură Carol IX, de trei ţille adevĕrul s'ascunde, dér voiŭ descoperi mysterul.

. . . . . .

Pibrac descinse cu Lahire, nu pe scara cea mare, dér pe scara ce dedea în Prie-Dieu.

Lahire se aplecă la urechea luĭ Pibrac şi 'ĭ ţisse cu repeţiciune:

— Déca întâlnescĭ pe Noe, spune'ĭ că am susţinut că nu'l cunosc.

— Bine, ţisse Pibrac.

— Cât despre regele de Navarra..

— El e prisonier.

Lahire tresări.

— Unde? ţisse el.

— La Louvru, în appartamentul meŭ.

Uă inspiraţiune trecu prin mintea luĭ Lahire.

— Cine scie, ţisse el, déca regele Carol IX nu va căuta a mĕ pune faciă cu el?

— Póte.

— Atunci, previnĕ'l.

Eĭ ajunseră la capĕtul scăreĭ.

D. de Pibrac deschise uşa şi împinse pe Lahire înăuntru, ţicênd:

— Nu înainta maĭ mult, puţul e deschis!

— Ce puţ?

— Şit! mĕ voiŭ întórce într'uă oră; şi chiar maĭ 'nainte póte.

Şi el închise uşa împingênd zăvorul.

Apoĭ el se întórse la regele.

— Pibrac, ţisse regele veţêndu'l intrând, ce aĭ făcut cu regele de Navarra?

— El e prisonier în appartamentul meŭ, sire, şi am pus duoĭ gardĭ la uşă.

— Du-te de 'l chiamă.

— Ecă, 'şĭ ḑisse Pibrac, occasiunea de a 'l preveni.

Câte-va minute trecură. apoĭ uşa se redeschise.

Henric de Bourbon, rege de Navarra, intră cu capul descoperit, fără spadă, dér mândru.

Pibrac 'l urma.

— Domnule vĕrul meŭ, 'ĭ ḑisse Carol IX, eştĭ rege, este adevĕrat, dér regele de Navarra a fost tot-d'auna vasalul regeluĭ Franciei.

— Esceptând, rĕspunse cu mândrie Henric, timpul când strămoşul meŭ, Carol cel Rĕŭ, 'ĭ purta resbel.

Acest rĕspuns nu displăcu luĭ Carol IX.

— Şi eştĭ prisonierul meŭ...

— Majestatea Vóstră mĕ póte condamna, étă totul, căcĭ sunt în mânele Vóstre.

— Ia séma, d-le!

Un fulger de mânie trecu prin ochiĭ luĭ Carol IX.

Dér Henric rĕmasse liniscit şi surîḑênd.

— Sire, ḑisse el, regina-mamă mĕ urasce, şi, în adevĕr are dreptul, pentru că e cea d'întêiŭ inamică a tronuluĭ Franciei şi cea maĭ bună amică a princilor Lorrainĭ.

Regele tressări.

— Ah! ḑisse el, de mult am auḑit acestea.

— Adevĕrul ajunge câte-uă-détă pĕnă la urechile regeluĭ, sire.

— Dér în fine, ce voesc aceştĭ princĭ Lorrainĭ ce rostogolesc tot regatul meŭ?

— Eĭ voesc sĕ regéscă, sire.

Carol IX privi fix pe Henric de Bourbon

— D-le, d-le, ḑisse el, ia séma!

— La ce, sire?

— Voescĭ sĕ acusĭ, d-ta care eştĭ acusat?

— Póte. .

— Şi sĕ taxezĭ pe regina-mamă de înaltă trădare.

Henric nu făcu nicĭ uă mişcare.

— Cum! strigă Carol IX, aĭ îndrăsni sĕ cugeţĭ că regina-mamă plănuesce a mĕ destrona în profitul princilor Lorrainĭ?

— Sire, rĕspunse Henric cu răcélă, regina-mamă n'a plănuit într'un chip hotărât la acésta. Dér...

— D-le, făcu regele cu furie, esplică-te!

— Regina-mamă, reluă Henric. e convinsă că Majestatea Vóstră e atinsă de uă bólă mortală.

Regele făcu uă mişcare pe scaun, apoĭ se ridică tot de uă détă şi privi pe Henric de Navarra cu un fel de uimire.

Henric urmă:

— Regina-mamă, face pe princiĭ lorrainĭ ca să lupte pentru aceia séŭ maĭ bine acella pe care vroesce sĕ 'l dea de succesor Majestăţeĭ Vóstre.

— Si... acel... succesor?

— Nu e regele Polonieĭ.

— Dér cine, atuncĭ?

Henric nu rĕspunse, dér 'şĭ deschise haina şi scósse scrisórea ce Noe găsise pe cadavrul pagiuluĭ monseigneuruluĭ ducele d'Alençon, scrisóre în care acest diurmă mărturisea pretenţiile luĭ la tron, pe carĭ regina mamă le încuragiase.

Regele luă acea scrisóre. o deschise şi o citi pălind.

Era în adevĕr scrisórea duceluĭ şi armele luĭ.

In acelaşĭ timp d. de Pibrac deşchise uşa cabinetuluĭ regeluĭ.

— Ce voeşcĭ? strigă monarchul tremurând de furie.

— A aduce Majestăţeĭ Vóstre nişce hârtiĭ ce 'l vor lumina asupra manevrelor duceluĭ de Guise.

— Ah! făcu regele.

Pibrac puse pe masă un sul de hârtiĭ.

— Eca, sire, ḑiss : el.

Carol IX percurse repede cu privirea hârtiele una câte una.

Si tot de uă dĕtă depărtându-le cu mâna ḑisse :

— Voiŭ ordona decapitarea ducelui de Guise, şi voiŭ exila pe regina-mamă !

— Bun ! fórte bun ! 'şĭ ḑisse Henric.

Dĕr regele remase gânditor privind pe regele de Navarra, şi d. de Pibrac 'şĭ ḑisse :

— Sĕ luăm séma la ultima încercare.

— Sire, reluă Henric de Navarra, Majestatea Vóstră e îndestul de luminată ?

Regele se întórse spre Pibrac :

— Du-te de 'mĭ adu pe tînĕrul ce 'l aĭ închis în Prie-Dieu, ḑisse el.

Căpitanul garḑilor se înclină şi eşi.

— Atuncĭ Carol IX ḑisse regelui de Navarra :

— Cunoşcĭ pe un óre care gentilhome numit Lahirel

— Nu, sire.

— Nu 'l aĭ vĕḑut nicĭ uă dĕtă ?

— Nu cred.

Regele sună un clopot.

La acel sgomot un pagiŭ veni.

Acesta era un băiat bine făcut şi de talia regelui de Navarra.

— Scóte'ţĭ haina, ḑisse Carol IX.

Pagiul se supuse, pucin cam mirat.

— Du-te, ḑisse regele.

Pagiul eşi aruncând uă ultimă privire hainei sélle.

— D-le vĕrul meŭ, ḑisse atuncĭ Carol IX regelui de Navarra, te veĭ supune cred, încercărei ce voesc se 'ţĭ fac ?

— Ce încercare, sire ?

— Lépădă-ţĭ haina şi îmbracă pe acésta.

Henric înțelese, dér se prefăcu părând că se miră. Cu tóte acestea el făcu ceea ce regele 'i cerea.

— Acum, adăogă Carol IX, ședi drept, la spatele fotoliului meŭ, ca și cum în adevĕr aĭ fi unul din pagiĭ meĭ.

— Majestatea Vóstră are capriciurĭ în adevĕr simgulare, Sire.

Carol IX nu rĕspunse.

Dupe duoĭ minute Lahire apăru.

D. de Pibrac 'l prevenise óre că regele de Navarra se afla în cabinetul regeluĭ Carol IX ?

— Séŭ că presența sea de spirit 'i servi în acel moment ?

Lahire intră, păru a nu vedea pe falșul pagiŭ și salută pe regele.

Carol 'l privi cu atențiune.

Lahire aruncă uă privire indiferintă asupra regeluĭ de Navarra, și acest din urmă privi pe Lahire întrebându-se ceea ce putea fi.

Incercarea fu decisivă.

— În fine ! dișse Carol IX, în fine lumina a străbătut prin întuneric.

Si întorcêndu-se spre regele de Navarra :

— D-le vĕrul meŭ, dișse el, am fost trădat și jucat, dér nu de d-ta.

Lahire făcu un gest de mirare atât de natural în cât regele strigă :

— Aide ! de sigur că aĭ spus adevĕrul, domnule vĕrul meŭ.

Si el strigă :

— Pibrac ! Pibrac !

— Ecă-mĕ, sire.

Căpitanul gardilor se trase înnapoĭ uimit vĕdênd pe Henric travestit în pagiŭ.

— Dă spada înnapoĭ regeluĭ de Navarra, ḑisse Carol IX. Domnule vĕrul meŭ eştĭ liber.

Henric se înclină.

Regele urmă, adresându-se luĭ Lahire.

— Cât despre d-ta, tinere, alege : a'mĭ numi complicĭ séŭ a te reîntórce în închisóre.

Lahire salută.

— Nu sunt un trădător, sire, ḑisse el.

Si întorcêndu-se spre Pibrac :

— D-le căpitan al gardilor, ḑisse el sunt la ordinele d-ta le.

— Mergĭ ! ḑisse regele.

Lahire eşi urmat de Pibrac.

Eĭ se îndreptaŭ éră'şĭ spre închisóre.

Când eraŭ pe scară, el 'ĭ ḑisse încet :

— Sciĭ sĕ înnoţĭ ?

— Da, dér pentru ce ?

— Ascéptă ! Ia maĭântêiŭ acest amnar şi acéstă pétră.

— Bun. Apoĭ ?

— Si acéstă luminare, pentru a 'ţĭ lumina în Prie-Dieu.

— Dér de ce mĕ întrebĭ déca şciŭ sĕ înnot ?

— Iţĭ am spus că se află un puţ în Prie-Dieu...

— Da, şi n'am îndrăsnit de a mĕ mişca, de témă a nu cădea în el.

— In fundul puţuluĭ este apă.

— Inţeleg.

— Ia acéstă frînghie cu noduri.

Si d. de Pibrac scósse din buzunar uă frînghie.

— Ea e lungă de uă sută picióre, ḑisse el. O veĭ lega de un inel ce se găseşce la marginea puţuluĭ. Apa e rece, fără înduoélă, dér acum e véră şi te va răcori.

— Prea bine, ḑisse Lahire, dér când voiŭ fi jos, ce voiŭ face ?

— Veĭ vedea uă deschidĕtură luminósă la facia apeĭ;

acésta e uă deşchidétură ce comunică cu Seina. Pe acolo a fugit La Chesnaye.

D. de Pibrac deşchise Prie-Dieu, şi dupĕ ce Lahire intră, închise uşa.

Dupe acésta căpitanul gardilor se urcă sus, ţicêndu'şĭ:

— Pentru noĭ lucrul merge bine, dér regina-mamă nu e învinsă cu totul, 'ĭ va trebui uă victimă.

Déca Lahire n'ar avea de scăpare acea deşchidétură, n'aşĭ garanta pentru el.

. . . . . .

— Ce se petrecu la Meudon dupĕ plecarea regeluĭ Carol IX şi strania convorbire a ducelui de Guise şi a soreĭ sélle ducessa de Montpensier ?

Acésta fu un myster.

Dér cum meţiul-ţileĭ suna la orologiul Saint-Germain l'Auxerrois, uă litieră intră în curtea Louvruluĭ, şi regina-mamă, rezeimată pe duoĭ pagĭ, ţlătenândă, se dete jos.

Ea se aşcepta de a găssi pe regele pe peron.

Regele nu era.

Un officer de gardă ce era de serviciŭ la uşe, se urcă cu grabă în appartamentele regeluĭ pentru a anuncia sosirea regineĭ-mame.

— Ah ! ah ! ţisse Carol IX, aşceptam pe d-na Catherina cu impacienţă. Am nişce affaceri de luminat cu dênsa !

Si el ţisse officeruluĭ.

— Previn'o pe regina că o aşcept în cabinetul meŭ.

Acest răspuns făcu pe d-na Catherina să încrunte sprâncenile.

— Ce s'a petrecut ? murmură ea.

Când d-na Catherina intră la regele, ea 'l găsi în picióre, cu ochiul înflăcărat, mângâind mânerul pumnaluluĭ.

El o salută cu răcélă şi nu o invită să şédă jos.

— D-ḑeul meŭ, sire, făcu regina-mamă mișcată, ce aĭ?

— D-nă, rĕspunse regele, nu te preocupa de sănĕtatea mea, te rog: sĕ vorbim de d-ta.

— De mine, sire?

— Care parte a Francieĭ 'ți ar plăcea maĭ mult?

— Dĕr, sire...

— Respunde! 'ți place castelul d'Amboise?..

— Pentru ce acéstă întrebare, fiul meŭ?

Regele se stăpânise mult, dĕr mânia luĭ isbucni.

— Pentru că te esilez! strigă el.

Si el luă dupĕ mésă scrisórea ducelui d'Alençon:

— Citeșce, d-nă, citesce, ḑisse el.

Si pe când regina tremurând citea, regele începu a se preumbla prin cameră cu pașĭ marĭ, înjurând și bătând cu piciorul.

— Ah! sunt bolnav! ḑicea el: ah! 'mĭ cauțĭ un succesor, d-nă! Ah! ah! ah!..

Si el rîdea cu furie și tot de uă dĕtă se popri și puse mâna la frunte:

— D-ḑeul meŭ! ḑisse el, aĭ preḑis óre adevĕrul? Oh suffer!

Si el privind cu un ochiŭ rătăcit pe regina spăimêntată, adăogă:

— Eștĭ uă pasăre de rĕŭ augur!

Apoĭ cu buzele spumegânde, el scóse un țipăt și căḑu jos.

— Ajutor! ajutor! strigă regina-mamă alergând spre ușe.

Pagiĭ intrară și ridicară pe regele.

Regele recăpătându'șĭ puterile, respinse pe pagĭ și scoțênd spada se aruncă asupra reginei-mame, strigând:

— Acéstă femmee voesce sĕ mĕ omóre!...

Regina, perdută, voi sĕ fugă de spada amenințătóre și era sĕ fie lovită, când de uă dĕtă intră un om, se

aruncă asupra regelui și 'i luă spada din mâni. Acesta era Miron, medicul lui Carol IX.

Și Carol IX desarmat, aruncă asupra lui uă privire uimită, stupidă, apoi întonă uă arie de vênătóre atunci la modă :

Margot are trei înnamorați.

— Regele e nebun ! ḑisse Miron.

— Atunci, respunse regina-mamă ce se ridică tot de uă détă, atunci, atunci *eŭ* voiŭ lua *frânele regatului*.

XXXIV

Regele de Navarra se reîntorsese la dênsul, dupe întrevederea lui cu Carol IX.

Apoi se așeḑă jos și deschise uă carte.

Uă carse nemuritóre pentru care junele princiŭ avea mare simpatie : *Omeni mari de Plutarque.*

Și el începu să citéscă cu linisce.

Dupe duoĕ ore, cine-va bătu cu grabă la uṣe.

Henric 'și aruncă cartea pe uă mésă și se ridică.

— Ce va fi óre noŭ ? 'și ḑisse el.

Uṣa se deschise și Pibrac intră cu totul spăimêntat.

— D-ḑeul meŭ, ḑisse princiul, ce ai, Pibrac ?

— Sire, trebue sĕ plecĭ.

— Sĕ plec ?

— Sĕ te sui pe cal fără a perde verĭ un minut, sire...

— Și... unde sĕ merg ?

— Sĕ alergĭ pe neresuflate pênă la frontierele Franciei.

— Si pentru-ce acésta, Pibrac ? Regele încă adinéurea...

— Nu mai e rege, sire.

Aceste cuvinte eraŭ atât de straniĭ în cât Henric de Bourbon făcu un pas înnapoi și privi pe căpitanul gardilor cu uimire.

Pibrac adăogă :

— Nu mai e rege: e uă regină regentă a Franciei.

— Viseḑi, Pibrac.

— Si acea regină e d-na Catherina.

— Sĕ vedem! făcu Henric. Regele era fórte sănĕtos mai adinéurea, şi... cel pucin... déca nu va fi fost... asasinat...

— Regele trăesce.

— Atunci regesce...

— Nu, el e nebun.

— Nebun! strigă Henric.

— Regele Carol IX, repetă Pibrac, e cuprins de un acces de nebunie furiósă, ca şi regele Carol VI strămoşul seŭ, şi regina-mamă s'a proclamat regentă.

— Pe viaţa mea! murmură Henric, décă este ast-fel, suntem perduţi!...

— Trebue sĕ plecăm, sire, sĕ plecăm cât se póte de urgent... Intr'uă oră regina va da ordinile sele...

— Dér mĕ însoçesci şi d-tea Pibrac?

— Negreşit, ḑisse căpitanul; ceia ce ascéptă pe regele de Navarra, mĕ astéptă şi pe mine

— Să plec! murmură Henric! sĕ plec! fără a revedea pe Margareta.

— Da! sire, rĕspunse Pibrac.

— Dér, strigă regele de Navarra, nu sciĭ cât iubesc pe dómna Margareta?

Pibrac avu uă atitudine solemnelă:

— Sciŭ, sire, ḑisse el, că estĭ regele meŭ, şi că fiind ast-fel, eŭ trebue sĕ mor pentru d-tea...

Henric 'i întinse mâna.

— Eştĭ un adevĕrat Bearnez, 'i ḑisse el.

Pibrac cletină din cap.

— Se póte, ḑisse el, dér ce sciŭ sire, e că ómenii carĭ vi sunt datorĭ viaţa lor, şi carĭ sunt gata a'şi vĕrsa cea din urmă picătură de sânge, aŭ dreptul de a vorbi tare.

— Vorbesce dér!

Si regele de Navarra privi pe D. de Pibrac cu atenţiune.

— Sire, ţisse atunci Pibrac, vĕ aduceţi aminte de óre care sĕră când staţi resemaţi pe una din ferestrele Louvrului ?

— 'Mi aduc aminte.

— Una din acelle stele, urmă Pibrac, strălucea cu uă lumină mai mult ca naturală, şi Majestatea Vóstră o contempla neincetat.

— Este adevĕrat.

— Acea stea pe care o contemplaţi, urmă Pibrac, ţiceaţi că era a vóstră.

— Aşa este, rĕspunse Henric cu orgoliŭ !

— Ei bine ! Sire, eŭ sciŭ aceia ce vĕ preţicea acea stea.

— Ce spui ! făcu Henric.

— Ea ţicea că veţi fi rege.

— Ei bine, sunt deja.

Pentru a duoa óră, Pibrac cletină din cap.

— Oh ! făcu el, un rege peste nisce pămĕnturi petróse ale unui ţinut sĕrac cum e acela al Navarrei, care produce mai mult fer de cât grâne, mai multe animi brave de cât gentilhomi bogaţi.

— Dér peste ce pămĕnt ? întrebă Henric de Bourbon.

— Peste un frumos şi mare regat, sire, unde grâu. cresce cu abondenţă, unde ómenii sunt mai numeroşi şi tari, valinţi şi credincioşi. un regat, sire, unde cuvêntul de *patrie* e sonor şi rĕsună în depărtare.

— Destul, ţisse Henric.

Si el privi pe Pibrac

— Sciŭ de ce regat vorbesci, ar icul meŭ, ţisse el.

— Ei bine, sire, urmă căpitanul garţilor, atunci nu veţi mai jura de a susţine mai înainte de timp uă luptă inegală. Astăţi suntem învinşi, dér cine scie déca mâne nu va suna ora triumfului.

— Ai dreptate, Pibrac, ţisse princiu'; să plecăm !

— Am trimis deja în tótă graba la cârciuma *Calului*

roib pe un om în care am încredere, ca să ne ascepte cu caĭ înşelaţĭ gata de plecare, urmă Pibrac. Si acolo, vom găssi şi pe Noe cu Hector.

— Dér cum o să eşim din Louvru?

— Veniţĭ, sire, veniţĭ!... Incă nu s'aŭ desceptat santinelele carĭ sunt la scara cea de jos şi la portiţă. Veniţĭ ..

Regele de Navarra, 'şĭ luă spada şi mantaua şi se pregătea să urmeze pe Pibrac, când tot d'uă dată se produse un sgomnt afară.

In acellaşĭ timp uşa se deschise fără a se fi luat precauţiunĭ de a bate maĭ întâiŭ, şi un officer de garḑĭ intră.

— Ce vroescĭ? 'l întrebă Pibrac.

— Căpitane, rĕspunse oficerul, regina-mamă 'mĭ-a ordonat de a vĕ cere spada.

— Ah! făcu Pibrac.

— Si de a vĕ conduce în turnul de la Vincenes.

Pibrac privi pe regele, şi privirea sea era eloquentă.

— Plecaţĭ singur, sire, plecaţĭ! Si fără a maĭ scóte verĭ un cuvênt întinse spada oficeruluĭ de garḑĭ.

Henric de Navarra făcu un pas spre uşă, dând la uă parte pe oficer.

Dér când el ajunse pe prag, se găssi faciă în faciă cu alţĭ treĭ garḑĭ din carĭ unul 'ĭ ḑisse: nu se póte trece.

— Cum! ticălosule! strigă regele, tu vroescĭ?...

— Sire, rĕspunse officerul, am ordinul de a vĕ cere spada.

Henric se uită la Pibrac. — E prea târḑiŭ, murmură el. Apoĭ se adressă la officer: — Ore mĕ veĭ conduce pe mine la turnul de la Vincennes, domnule?

— Nu, sire.

— Atunceĭ, unde?

Regina vĕ arestează în apartamentele vóstre.

— Eĭ bine! ḑisse Henric rîḑênd, de astă-dată 'ĭ găssesc intenţiunea prea delicată. Si el luă spada şi o întinse officerulu garḑilor.

— Adio'! sire, ḑisse Pibrac cu tristeţă.

Henric 'ĭ luă mâna şi o strânse într'a sea ḑicênduĭ: „maĭ bine la revedere“ făcu el.

— La revedere atunciĭ, sire!..

Aĭ o spadă şi un pumnal? 'l întrebă el, dupe craca pe care era spânzurat.

Si Pibrac ḑisse officeruluĭ: Să mergem, vĕ urmez.

Officerul aşeḑase treĭ garḑĭ în anticameră, unul la uşa de comunicaţie care exista între apartamentul luĭ Henric

şi acela al luĭ Noe, un altul la capătul coridoruluĭ, şi alţĭ duoĭ sub ferestre.

Când Pibrac plecă, Henric numeră tóte santinelele. — De sigur 'şĭ ḑisse el, regina ţine ca să nu 'ĭ scap, căcĭ sunt păzit de uă armată întreagă.

Si el se aşedă linistit în fotoliul care 'l ocupase pe când Pibrac intrase la el, reluă pe Plutarque şi continuă lectura ce 'ĭ fusese întreruptă. Regele de Navarra citi uă oră întrégă, apoĭ când nu maĭ auḑi nicĭ un sgomot, se sculă dupe fotoliŭ şi merse sĕ se rezeme de ferestră. — Aşĭ vrea, 'şĭ ḑisse el, se sciŭ ce să petrece în Louvru.

Marea curte a palatuluĭ, avea aspectul seŭ obicinuit. Garḑiĭ regeluĭ se plimbaŭ şi un pagiŭ dressa un herete. Henric recunoscu pe pagiul. Era Gauthier. El 'l chemă prin un semn.

Gauthier se apropiă sub feréstră.

— Cum merge Regele? 'l întrebă Henric.

— E întocmaĭ ca un nebun furios.

— Ce ḑice Miron?

— Miron pretinde că are un acces de frigurĭ calde şi el speră a'l tămădui.

— Micul meŭ, maĭ adăogă Henric, nu poţĭ sĕ viĭ să vorbescĭ pucin cu mine?

— Acolo sus?

— Da.

Pagiul se uiţă cu témă împrejurul luĭ, şi duḑe ce se assigură că nimenĭ nu observase conversaţiunea luĭ cu regele de Navarra, dispăru cu heretele luĭ sub subţióră, pe sub uă mare pórtă care conducea în interiorul Louvruluĭ.

— Déca Gauthier va putea sĕ ajungă pênĕ la mine, el 'mĭ va putea spune celle ce s'aŭ petrecut.

Câte-va minute se strecurară, apoĭ Henric auḑi uă mică cértă în anticameră.

— Vroesc să trec, ḑicea vocea copilărească fragetă a luĭ Gauthier.

— Am ordinul de a nu lăssa pe nimenĭ să intre, respundea unul dintre gardĭ.

— Da, dér eŭ, am un mesagiŭ pentru regele de Navarra.

— De la cine?

— De la regina-mamă.

— Arătaţi'l.

— Este un mesagiŭ verbal.

Gardul se înduoia de a lăssa să intre pe Gauthier, dér copilul plin de îndrăsneală, ḑicea:

— Iţĭ jur, domnule, că te veĭ căi amar că m'aĭ împedicat de a trece.

Gauthier era pagiul favorit al luĭ Carol IX, şi când Carol IX era sănĕtos, Gauthier avea multă valóre. Gardul cugetă dér că nebunia regeluĭ va fi calmată în câte-va ḑille, şi că Gauthier devenind iarăşĭ la favóre, nu va trage alt folos din acest refus de cât ura acestuia. — Treceţĭ, ḑisse gardul dupe ce 'şĭ făcuse reflecţiunile de maĭ sus.

Si el se dete la o parte.

Gauthier bătu în uşă, o deschise şi o închise dupe dênsul.

Gauthier era amicul luĭ Raoul; Raoul iubea pe Nancy, Nancy era devotată regeluĭ de Navarra. Prin urmare Gauthier trecea ca Raoul şi ca Nancy, adică că era mult maĭ devotat regeluĭ de Navarra de cât dómneĭ Catherina.

— Bună ḑiua, micul meŭ, 'ĭ ḑisse Henric întinḑêndu'ĭ mâna.

Gauthier 'şĭ puse un deget pe buze.

— Sit! ḑisse el, să vorbim încet.

Póte cine-va să ne asculte, sire.

— Mĕ înduoesc.

Pagiul trase pe Henric între zidul ferestreĭ, punctul

cel mai departe de uşă, pe al cărei prag păzeau cei trei gardi.

— Acum, micul meu, ḑisse Henric, istorisesce'mi aceia ce s'a petrecut la Louvru.

— Regele a devenit nebun

— Sciu acésta.

— Si regina-mamă s'a proclamat regentă.

— Sciu şi acésta. Apoi?

— Ducele de Guise s'a instalat la Louvru.

— Oh! oh!

— Si gardii au fost trimişi la Saint-Germain pentru a fi înlocuiţi prin lăncerí. De uă oră nu se mai vorbesce la Louvru de cât limba germană.

— Ce se ḑice de mine?

— Se vorbesce, sire, ḑisse cu naivitate Gauthier, că veţi fi judecat de parlament şi condamnat la mórte.

Un surîs alunecă pe buzele lui Henric de Bourbon.

— In fine, urmă Gauthier, s'a auḑit că René e mort.

— René e mort? strigă Henric, care creḑu că nu auḑise bine.

— Nu trebuia să ḑic că René e mort, reluă pagiul, căci nu 'şi a dat încă ultima respiraţiune. Cu tóte acestea nici nu cred să scape, rana lui e mortală.

— Dér ce 'mi spui tu? întrebă Henric. René e rănit?

— De mórte.

— De când?

— De astă-di dimineaţă.

— De cine a fost lovit?

— De uă femmeiă pe care era s'o răpéscă.

Henric tressări.

— Si unde s'a întâmplat acésta!

— Intr'uă casă din satul Chaillot.

Henric 'şi înăbuşi un ţipăt, şi un nume veni murind pe buzele sélle:

— *Sarah*!

Atunci Gauthier îi nară că un călăreţŭ adusssese acéstă nuvelă. Si că regina afară din sine'şi trimisese duoi-spre-ḑece lăncieri la Chaillot cu ordin de a aprinde casa şi a aduce la Louvru pe femmeia cu piciórele şi mânile legate.

La acest din urmă cuvênt, Henric se infioră.

— Si a adus pe femeia ?

— Nu.

— Pentru ce ?

— Ea a dispărut.

Henric respiră.

— Micul meŭ Gauthier, ḑisse el, o sĕ mai viĭ tu sĕ mĕ veḑi astă-séră ?

— Negreşit, sire.

— Si 'mi veĭ mai istorisi celle ce veĭ mai afla ?

— De ce nu ! ḑisse pagiul ; dér acum trebue, să vĕ părăsesc : Nu trebuie ca dómna Catherina să scie că am venit să vĕ visitez.

Si pagiul plecă.

Diua trecu pentru Henric într'uă solitudine profundă.

Iĭ se aduse demâncare în camera sea, şi ómeniĭ care 'l serviră, fură recunoscuţi de dênsul, că apartinea caseĭ regineĭ-mame. Mai pe urmă se ridicară santinelele, şi înlocui pe garḑi prin lăncerĭ.

— Pe D-ḑeul meŭ ! murmură Henric de Navarra spre séră, bine ar face dómna Catherina de a da ordin să mĕ judece cât se póte de repede, căci mi se urasce grozav, stând aci arestat.

În momentul când ḑece ore sunaŭ la Saint-Germain l'Auxerrois, Gauthier reveni. Pagiul avea uă mină seriósă. — Merge rĕŭ, sire, ḑisse el.

— Ah ! făcu Henric.

— Nebunia regeluĭ continuă.

— Si regina mamă ?

— Regina-mamă e încongiurată de Lorrainĭ, şi deja

se vorbesce la Louvru că o să omóre pe toţi huguenoţii.

Henric 'şi încruntă sprâncenile.

— Dér, adăogă Gauthier, tóte acestea nu ar putea să împedice pe amicii Majestăţei Vóstre de a se gândi la voi.

— Aşa sper.

— Si eŭ sunt însărcinat de a vĕ da un bilet.

— Un bilet ! şi de la cine ?

— De la Noe.

— Tu l'ai vĕḑut ?

— Chiar astă-séră.

— Unde ?

— La Malican. Si Gautier trase din buzunar un pergament înduoit într'un mod, dér care fără înduoélă era familier luĭ Henric, căci principiul 'l desfăcu fórte iute.

Missiva lui Noe, nu conţinea de cât câte-va liniĭ, în sensul acesta :

„Lahire e scăpat. Suntem reuniţi câteşi treĭ. Pibrac s'a scăpat din Vincennes. Noi lucrăm cu toţiĭ pentru a vĕ da libertatea.

„Noe."

Henric citi şi reciti acel bilet, apoĭ uă lumină 'ĭ trecu prin minte. — Aide ! 'şi ḑisse el ridicând capul în sus, cu nişce ómeni ca Gasconiĭ meĭ, voiŭ trece peste corpurile uneĭ armate întregi. Eĭ vor pune foc Louvruluĭ, dacă va trebui, şi tot mĕ vor scăpa !

— Sĕ fiţi prea sigur ! făcu pagiul cu sigurancia vêrsteĭ selle.

XXXV

Cum scăpase Lahire din Prie-Dieu ?

Când acesta fu închis din noŭ de către Pibrac în acea închisóre, el scăpa tot prin acea uşă pe unde dis-

păruse La Chesnaye, însă cu diferenciă că Lahire nu se hasardase a se arunca în puţ cu sperancia că uşile eternităţeĭ se vor deschide înaintea luĭ.

Aşa dér el, când se găssi în închisóre, se înarmă de un amnar şi cremene şi aprinse o luminare care 'ĭ o dedese căpitanul gardilor.

Când se făcu lumină, el 'şĭ aruncă uă privire împrejurul luĭ. Intr'un colţ se vedeă un fel de uvertură.

Lahire se apropiă. Tênĕrul om se culcă pe pântece, şi 'şĭ aplecă capul afară spre acel abis. Un aer umed 'ĭ isbi obrazul, şi auḑi în fund uă clătire de apă.

— Drace! murmură el, e maĭ bine sĕ te expuĭ pe piaţa Greveĭ şi la brutalele mângăerĭ ale maestruluĭ Caboche, de cât a te risca pe acea gaură a infernuluĭ...

Tot adressându'şĭ acest monolog, Lahire descoperise funia cu noduri, şi o legase solid de extremitatea acelluĭ inel pe care 'ĭ 'l indicase Pibrac.

Dupe ce făcu acésta el dete drumul celluĭ alt capăt al funieĭ.

Dupe acésta el o trase înapoĭ, ḑicêndu'şĭ:

— Să vedem, cât e de lungă funia.

Extremitatea funieĭ pe care o cufundase în acel abis, era muiată de apă pênă la o lungime de şépte séu opt picióre.

— Ah! pe credinţea mea! murmură Lahir,e eŭ sciŭ să înot cum 'mĭ a ḑis Pibrac. Nu prea 'mĭ place apa murdară, cu tóte acestea o prefer în locul tăişuluĭ maestruluĭ Caboche.

Lahire dete drumul funieĭ în puţ apoĭ se aşeḑă pe margine şi cu picióre atârnate în vid.

Odórea cea neplăcută care se urca din întunecósele adâncimĭ ale precipisuluĭ şi sgomotul ce producea apa cea de desubtul luĭ, 'l făcu sĕ se înduoéscă pucin.

Dér când 'şĭ aduse aminte de regele de Navarra care era încongiurat de inamicĭ, el nu se maĭ înduoi,

şi atunci se lăssă în abis apucând funia cu duoĕ mâni şi murmurând :

— Móră regină-mamă ! trăiască regele de Navara.

Funia era solidă, dér ea era atât de subţire în cât Lahire lăsându-se să alunece încetişor pe dênsa avu frică pentru un moment ca sĕ nu se rupă. Cu tóte acestea nu se întêmplă nimic.

Lahire simţi tot d'odată că piciórele atingea apa. Apoi un punct luminos 'i isbi ochii.

Era uă mică rază albă care se cuta pe apa cea négră, în tocmai ca o broderie de argint pe o catifea neagră.

— Iată stéua mea, se gândi Lahire.

Si el dete drumul funiei şi începu a înota cu curagiŭ spre acel punct luminos. Cu modul cum el se apropia, punctul se mărea : şi când Lahire nu fu de cât la o mică distanţă, el putu sĕ se convingă că Pibrac 'i spusese adevĕrul, şi că el avea înaintea lui uă gaură prin care pĕtrundea lumina ţilleĭ.

Lahir înotă pênĕ dete peste un volum aspru. Era uă piatră muşchiósă, de care se agăţă. Apoi prin ajutorul acesteĭ petre se înălţă pênă la gaură, unde se târâ pe burtă, întocmai ca o vulpe când ese din visuină.

Atunci uă adiere de aer răcoros 'i isbi obrazul, pe care 'l respira cu nesaţiŭ. Apoi înaintă tot pe burtă şi pe mâni pênă dete peste uă imensă apă albastră pe care strălucea uă rază a sóreluĭ.

Era Seina care curgea de cea altă parte a acesteĭ micĭ subterane crăpate prin infiltraţiunea apeĭ.

Atunci Lahire se opri la capătul subteraneĭ, 'şi ridică capul spre azurul ceruluĭ, şi începu să respire aerul cel curat.

Dér cum el era prea cunoscut la Louvru se temu de a remânea mai mult timp sub zidurile Louvruluĭ, şi ast-

fel se decise de a trece Seina şi a se perde de vederea orĭ căruĭ guard.

Pe când el sta să respire aer, zări o barcă de pescar.

Lahire avea ochiul sigur, el măsură distanţa, şi începu se înóte cu repedĭciune pentru a atinge acea barcă.

Când ajunse în mijlocul fluviuluĭ, barca trecu. Dér el dându'şĭ o forcia şi maĭ mare la înot, se apropiă de dênsa. Barca nu avea alt pilot de cât un tênĕr pescar ca de şésse-spre-ḑece anĭ.

Lahire se aruncă în barcă murmurând :

— Era timpul !.. căcĭ forcele mĕ părăsise.

Apoĭ puse un deget pe buze.

— Sit ! ḑisse el pescaruluĭ, ţĭ voiŭ plăti bine.

Si cum copilul 'l privea necontenit cu uă spaimă crescêndă ḑiss :

— Fără barca ta, copilul meŭ, mĕ aşĭ fi înecat de sigur. Viŭ de la uă întâlnire de amor, de unde a trebuit să mĕ arunc în apă.

— Ah ! ḑisse pescarul, pentru acésta eştĭ îmbrăcat.

— Da.

— Dér acum pentru că vĕ găssiţĭ aci, întrebă pescarul cu respectul care merita un gentilhom a căruĭ pungă era plină cu aur, unde trebuie să vĕ conduc ?

— Unde veĭ vroi.

— Adică unde va vroi signioria Vóstră.

— Unde mergeaĭ tu când te am întâlnit ?

— Spre satul Chaillot ? acolo locuesc părinţiĭ meĭ.

— Eĭ bine, aĭde la Chaillot.

Dér cunoşcĭ tu acolo pe un băiat numit Guillaume ?

— Guillaume Verconsin ?

— Intocmaĭ.

— Da, messire

— Unde e casa sea ?

— Colo, în unghiul stradeĭ unde este uă cârciumă vis-a-vis.

— Mulţumesc! ḑisse Lahire sărind iute pe uscat.

XXXVI

Cu tóte că hainele sélle eraŭ ude, Lahire se îndreptă cu repeḑiciune spre locul indicat.

Dér care 'ĭ fu mirarea când vĕḑu uă adunătură de popor înaintea cârciumeĭ, şi toţĭ atenţĭ la celle ce le vorbea cârciumarul.

Lahire ghici că óre carĭ evenimente extraordinare se petrecuse în casa luĭ Guillaume Vercousin, şi el se amestecă în public şi începu a asculta.

Cârciumarul istorisea că duoĭ cavalerĭ pe carĭ nu 'ĭ cunoscea, dér din care unul 'ĭ făcuse efectul unuĭ mare seigneur, venise la dênsul de dimineaţă. Cel din urmă adică marele seigneur, 'ĭ a cerut óre carĭ informaţiunĭ assupra caseĭ vĕduveĭ Vercousin, déca Guillaume eşise şi déca se găssea în acea casă óre care tênĕră damă. Si assupra rĕspunsuluĭ sĕŭ afirmativ, adăoga el, ceĭ duoĭ cavalerĭ intraseră în casă.

Uă jumătate de oră trecuse, ḑicea cârciumarul, în care timp nimic nu 'ĭ se păruse extraordinar, că el auḑisse nisce ţipete înăbuşite şi tot d'uă détă unul dintre cavalerĭ, adică cel d'ântêiŭ eşi din casă cu totul zăpăcit şi sărise pe şeaua caluluĭ sĕŭ, şi 'l îndreptase în galop spre Paris. In maĭ pucin de cincĭ minute în urmă, uă femmeiă eşise îndată dupe dînsul. Acea femmeiă era acea frumósă şi mysteriósă streină pe care ómenĭĭ de la Chaillot o vĕḑuse numaĭ uă détă sĕŭ de duoĕ orĭ. Dupe cârciumar, ea era palidă, vestmintele în desordină şi acoperite de sânge. Ea ţinea strâns în mână, un pumnal cu un aer zăpăcit şi se pussese să fugă din tóte puterile spre rîŭ.

Acéstă aparițiune înspăimântase atât de mult pe câr-

ciumăr, în cât nicĭ nu s'a gândit ca sĕ oprésca pe acea femmeiă.

Nu fu de cât dupe câte-va minute, când el revenindu'şĭ în simţire se gândise se pĕtrundă în casă.

Acolo un spectacol straniŭ se oferi ochilor seĭ.

Pimniţa era deschisă. Dupe ce el strigase în zadar pe vĕduva Vercousin, cârciumarul se hotărîse se aprindă uă lampă şi sĕ se scobóre în pimniţă, unde el găssise cadavrul nenorociteĭ femmeĭ. Atuncĭ cu totul turburat se suise sus, pătrunsese în etagiul ântêiŭ, unde un gentilhom care 'ĭ deduse duoe piese de aur, zăcea intins în mijlocul unuĭ lac de sânge. La acéstă vedere cârciumarul 'şĭ perduse capul, strigase ajutor, unde venindu' vecinĭ 'ĭ ajutase sĕ scótă pe vĕduva Vercousin din pimniţă, expunându-o în vestibul şi a aşeda pe acel gentilhom pe un pat pĕnĕ se alerge dupe un chirurg.

Iată ce Lahire, care dupe portretul ce 'ĭ 'l descrisese, recunoscuse pe Sarah, află?..

Acum însă era curios să scie cine era acel gentilhom rănit.

Pentru acest scop el se strecură printre mu'ţime şi pătrunse în casă. Dér de uă détă el se trase înapoĭ în spăimântat. Lahire recunoscu în acel om care rătăcea cu privirile, pe cel maĭ mortal inamic al regeluĭ de Navarra şi al luĭ Noe, adică pe René Florentinul,

Atuncĭ Lahire înţelese îndată tóte punctele adevĕruluĭ El cunoscea amorul luĭ René pentru Sarah, şi ghici că acésta, pentru a se sustrage, 'ĭ implântase pumnalul în pept şi se făcuse nevĕdută. Cât pentru cel alt cavaleĭ care plecase în galop spre Paris, de sigur că o fi plecat ca sĕ dea alarmă, despre celle ce se petrecuse.

— Nu e bine de mine déca voiŭ maĭ remânea aci 'şĭ ḑisse el. Si ca om prudent el se îndre[illegible] spre locu unde lăssase pe pescar.

Acest din urmă tocmaĭ 'şĭ espunea pescele la sóre

— Amicul meŭ, 'ĭ ḑisse el ; tu aĭ sĕ te ducĭ să 'mĭ caŭţĭ niscaĭ-va haine, căcĭ acestea mĕ cam sgârie la gât.

— Dér monseigneure, ḑisse pescarul, nu am de cât nisce haine grosolane care nu fac pentru d-vóstră.

— Pucin importă.

Micul pescar făcu pe Lahire sĕ intre în casa, unde bătrâna sea mamă ţarangia uă plasă şi 'ĭ puse înainete nisce haine şi alte accesoriĭ.

Lahire, fără ale examina, le îmbrăcă, încălţă nisce sandale vechĭ şi ast-fel transformat se întórse spre Paris dupe ce maĭ ânteiŭ lăssase pescaruluĭ duoĭ pistolĭ.

. . . . . .

Era dér, biletul luĭ Noe, pe care 'l aduse Gauthier, care anunciase luĭ Henric de Navarra, evadarea luĭ Lahire

Aşa dér el află că amiciĭ luĭ se luptaŭ să 'l scape, şi acésta 'l maĭ linisci pucin.

Dupe ce Gauthier părăsise pe Henric, şi se găssea prin coridorul care conducea la apartamentul regineĭ mamecine-va 'l lovi pe umĕr. Gauthier tressări şi se opri. Coridorul de şi era întunecos, totuşĭ Gauthier recunoscu pe officerul de Gardĭ care de dimineaţă 'l lăssase să pătrundă la regele de Navarra.

— Bună-séra, domnule Gauthier, ḑisse el.

— Bună séra, domnule.

— Vĭĭ de la regele de Navarra ?

— Da, 'ĭ am dus un messagiŭ.

— De la cine ?

— De la regina mamă.

— Curios ! ḑisse oficerul, am şi eŭ un messagiu.

— Dămi'l.

— Nu e pentru d-tea. Cu tóte acestea iată ce 'mĭ a spus regina mamă :

— „Nu am însărcinat pe pagiul Gauthier cu nicĭ un mesagiŭ pentru regele de Navarra...

Gauthier tressări.

— Si, urmă officerul, regina mamă 'mĭ a adăogat:

„Cere'ĭ spada, şi trimite'l în turnul de la Vincennes unde va ţine companie D. de Pibrac, déca are gustul de a fi în societate cu ómenĭ carĭ sunt prisonierĭ aĭ statuluĭ.“

— Drace! murmură Gauthier. Si el 'şĭ făcu în sineşĭ aceste reflecţiunĭ:

— Cum vorŭ putea acum amicĭĭ regeluĭ de Navarra, ca sĕ conrespundă cu dênsul?

— Aide! ţisse guardul, dămĭ spada, micule.

— Iat'o

Gauthier trase spada, o luă de vîrf şi o presenta cu mânerul officeruluĭ de garţĭ, care 'l luă cu familiaritate de braciŭ şi plecară împreună.

A duoa ţi regele de Navarra 'l ascepta cu mare impacienţă. Orele trecură şi Gauthier nu maĭ veni.

In tot cursul acelleĭ ţille, el fu păzit de lăncerĭ. Pe când el termină cina, sentinelele se schimbară.

Póte 'mĭ va trimite gardă francesă 'şĭ ţisse.

Si el urândui-se asceptând verĭ uă nuvelă, maĭ bĕu un pahar de vin şi merse de se rezemă de fereastra care dedea spre rîŭ.

Princiul privea cu melancolie cum curgea apa, şi cum strălucea stelele pe firmament, când tot d'odată, auţi uă bătae în uşă cu patul uneĭ carabine.

— Intră! ţisse el.

Uşa se deschise şi un soldat apăru.

Incă un lăncer! murmură Henric desconcentrat... He! sciĭ tu franţuzesce *tartifle*?

Lăncerul închise uşa, apoĭ veni la Henric, se aşeţă înaintea luĭ, ridică visiera casceĭ sélle şi 'şĭ puse un deget pe buze.

Henric se trase înapoĭ cu un pas, şi se sili din tóte puterile pentru a nu ţipa. Lăncerul care 'şĭ descoperise

obrazul, nu era de cât blondul Amaury de Noe, acoperit de uă mare barbă neagră.

— Sit! ḑisse Noe, să vorbim încet şi să ne ocupăm de ceia ce ne privesce.

— Dér cum aĭ putut tu să răsbescĭ pênă aci?

Noe trase pe Henric spre feréstră:

— Privesce! ĭ ḑisse el.

— Eĭ bine?

— Veḑĭ acelle duoĕ sentinele?

— Da: sunt duoĭ lancerĭ.

— Este Hector şi Lahire.

Henric avu un gest de surprisă.

— O Gasconiĭ meĭ! murmură el.

— Maĭ este unul în anticameră.

— Si.., este?..

— Pibrac care s'a scăpat din turnul Vincennes.

— Ah! făcu Henric, am să es şi eŭ d'aci?

— Da, pe feréstră.

Si Noe 'şĭ desfăcu cuirasa, şi lăssă să cadă jos, un pachet.

— Ce este asta.

— Este uă scară de frînghie.

— Bine, dér...

— Ascéptă! în dosul luĭ Saint-Germain l'Auxerrois, sunt caĭ înşelaţĭ, dér trebueă sĕne grăbim, fiind-că într'uă oră massacrul va începe.

Noe legă scara de frînghie de feréstră.

— Ce massacru? întrebă Henric.

— Massacrul huguenoţilor.

Apoĭ, dupe un moment de tăcere, Noe reluă cu un aer posomorât:

— Sire, dómna Catherina este uă femmee îngrozitóre; ea s'a servit de nebunia regeluĭ fiul eĭ, şi de uă oră, catholicĭ avênd pe Guisiĭ în cap s'aŭ făcut stăpânĭ pe Paris.

— Dér huguenoţiĭ se vor apăra!

— Da, dér vor fi sfărâmaţĭ.

— Admiralul, amicul meŭ, ce sĕ face?

— Casa 'ĭ este încongiurată.

— Dér Condé?...

— El este la Vincennes.

— Heĭ! strigă Henric, tu vroescĭ ca eŭ sĕ fug tocma când fraţiĭ meĭ sunt hotărâţĭ la mórte!...

— Sire, eŭ vroesc sĕ te trag de la uă mórte sigurăĭ

— Murind cu aĭ seĭ este un triumph.

Apoĭ Henric, 'şĭ puse mâna la partea ce era vĕduv de spadă şi indreptându-se cu mândrie strigă:

— Tu uiţĭ, amicul meŭ, că sunt nepotul regeluĭ Saint Louis şi că mĕ numesc Henric de Boubon.

— Dér, sire!... strigă Noe cu desperaţie. Veĭ fi massacrat fără apărare.

— Dă'mĭ uă spadă!... dă'mĭ uă spadă!... murmură junele rege.

Dér, ca cum D-ḑeŭ ar fi vroit sĕ facă un miracol, uşa pe care Noe intrase, sĕ deschise tot de uă détă. Margareta de Valois. frumósă şi mândră, şi cu ochiul strălucind de orgoliŭ appăru pe prag, şi aducênd uă spadă, bărbatuluĭ eĭ, regele de Navarra, strigă:

— Etă, sire, spada regeluĭ tatăl meŭ.

Henric atuncĭ căḑu în genuchĭ înnaintea Margaretei; apoĭ sĕ ridică repede, şi luându'ĭ spada din mână o sărută cu respect şi alergă la feréstră strigând:

— La mine! Navarra! la mine!..,

Dér nu apucă ca el sĕ 'şĭ termine strigătul, când tot de uă détă duoĕ uşĭ se deschise, şi pe una appăru Raoul şi Hogier de Levis cu spadele în mânĭ, ér pe cea-altă. Pibrac şi Pagiul Gauthier...

— Ah!... strigă atuncĭ Henric privind pe Margareta cu enthusiasm, Hector şi Lahire 'mĭ vor ajuta, şi d-tea dómnă, veĭ vedea, déca spadele Gasconilor sunt ascuţite!..

Apoĭ se repeḑi din noŭ la feréstră, şi începu érăşĭ să strige:

— La mine! Navarra! la mine!..

XXXVII

Să lăssăm acum pentru un moment pe huguenoţĭ şi pe ceĭ-alţĭ, şi să ne reîntórcem la castelul d'Angers.

Ne aducem aminte că Nancy se strecurase din camera domnuluĭ de Nancey, şi se coborâse cu grabă la âmtêiul etagiŭ unde se aşeḑase dómna Margareta, şi că acollo găsind pe Raoul în anticamera reginеĭ de Navarra, 'ĭ arătă uşa regineĭ ce era închisă şi 'şĭ puse degetul pe buze.

Dér camerista avênd un interes maĭ mare de cât a respecta odihna dómneĭ Margareteĭ, bătu la uşă.

Margareta atuncĭ întredeschise uşa şi întrebă:

— Cine este?

— Sunt eŭ.

Tonul cu care Nancy pronunciase acest cuvênt, uimi pe juna regină.

— Ce vreĭ? o întrebă ea.

— Să plecăm îndată.

— Pentru ce?

— Pentru a scăpa viaţa regeluĭ.

— Intră! 'ĭ ḑisse Margareta tressărind.

Er Nancy înnainte d'a intra, se întórse către Raoul ce se găsea la spatele eĭ şi 'ĭ ḑisse:

— Dute de înşélă caiĭ, căcĭ plecăm.

— Cum? făcu Margareta.

— Bravo! murmură Raoul, fără însă să se misce din loc.

— Dér dute uă détă! 'ĭ repetă Nancy cu autoritate.

Raoul atuncĭ se duse să esecute ordinile luĭ Nancy,

ér regina uimită trase pe Nancy în camera sea şi o întrebă :

— Ce însemnéză acestea, mica mea ?

Nancy nu rĕspunse.

Atuncĭ regina aprinse lampa, şi vĕdênd turburarea luĭ Nancy strigă cu spaimă :

— Dér ce aĭ ? de ce eştĭ palidă ?

— Ducele este aci, dómnă.

— Fratele meŭ d'Alençon ?

— Da, şi este şi domnul de Nancey.

— Oh ! oh ! dér ce vin să facă aci, Nancey, favoritul mameĭ melle ?

— El a venit să anunciă ducelui, că mórtea regeluĭ de Navarra este hotărâtă !

Margareta se trase înnapoĭ ispăimêntată.

Atuncĭ Nancy 'ĭ narră tot ce auḑisse în câte-va momente cât fussese ascunsă în camera luĭ Nancey ; ér Margareta, dupe ce ascultă cu palpitaţie recitarea complotuluĭ ce învĕluia pe huguenoţĭ, strigă tot de uă dĕtă :

— Dér, regele de Navarra a părăsit Parisul, de órece Hogier mergea înnaintea luĭ şi 'ĭ pregătea caĭ.

— Da, dómnă, ḑisse Nancy, dér noĭ am poprit pe Hogier din missiunea sea.

— D-ḑeul meŭ ! murmură Margareta.

Apoĭ, ca cum un pressimţiment ar fi coprins'o, reluă cu înfiorare :

— Oh !.. oh ! eŭ nu maĭ iubesc pe sirele de Coarasse, dér voiŭ fi credinciósă sórteĭ regeluĭ de Navarra.

In convorbirea acésta, regina alergă la uşă şi chemă :

— Hogier ! Hogier !

Hogier alergă.

Junele om, de când se întreţinuse cu Margareta, era cu totul emoţionat.

— Nu este mult de când cereaĭ să morĭ, 'ĭ ḑisse juna

regină privindu'l, fiind-că te considerai ca trădător al regelui de Navarra stăpânul d-télle...

Hogier plecă capul cu tristeță

— Ei bine !.. urmă Margareta, trebuesce să 'l scapi séü se mori pentru dînsul !.. deci, domnule... pe cal iute! !..

Atunci Raoul reveni și ḑisse :

— Caii sunt gata.

— Bine, ḑisse Nancy, dér trebue să eșim din castel fără ca ducele să scie.

— Are dreptate, murmură Margareta.

— Dér, este cu neputință !

— Pentru ce ?

— Pentru, că oficierul care păzesce la pórtă, nu ne va lăssa să eșim fără să înșciințeze pe ducele d'Alençon.

— Nu, nu va face acésta, murmură Nancy

— Așa crediĭ ?

— Da, fiind-că căpitanul Herman scie că ducele lipsesce din castel.

Margareta făcu un gest de surprindere.

— Sît ! 'i făcu Nancy, voiü esplica acésta maĭ târḑiü Majestățiĭ Vóstre.

Regina în fine 'șĭ luă mantaoa și 'șĭ făcu cu grabă preparativele de voyagiü ; ér Nancy deschise feréstra, și aplecându-se afară ḑisse :

— Incepe a se face ḑioă, și tótă lumea dórme, afară de sentinella ce se plimbă în curte.

Apoĭ Nancy se coborâ cu Raoul lăssând pe regina și pe Hogier în urmă, și merse drept la sentinelă :

— Unde este căpitanul de la pórtă ? 'l întrebă ea.

— Collo ! rĕspunse soldatul surprins de a vedea pe juna sculată la acea oră.

Locul la care arătase soldatul, era un corp de gardă unde soldațiĭ dormeaü pe paturile lor, ér căpitanul ședea pe un scaun și fuma cu gravitate.

Atunci căpitanul vĕḑênd pe Nancy pe prag, fu tot

atât de surprins ca şi soldatul, dér Nancy 'şĭ puse un deget pe buze şi 'ĭ făcu semn sĕ ésă.

Căpitanul nu întârdiă şi eşi, apoĭ tot de uă détă o întrebă :

— Ore Majestatea Sea regina de Navarra are trebuinţă de mine ?

— Da, rĕspunse camerista.

— Sunt la ordinile Majestăţeĭ Sélle.

— Eĭ bine, să ne deschidĭ pórta şi sĕ ne laşĭ sĕ eşim.

— Cum !.. la acésta oră ?.. murmură căpitanul privind pe juna fétă cu mirare.

— Da, şi sĕ nu vorbescĭ la nimenĭ de plecarea nóstră, ci sĕ laşĭ sĕ se afle de la sine'şĭ.

— Dér... cum ?..

— Domnule, 'ĭ ḑisse Nancy, 'ţĭ voiŭ face şi eŭ la rândul meŭ un serviciŭ.

Apoĭ Nancy 'şĭ ḑisse în sine'sĭ :

— Vroesc ca duceluĭ d'Alençon pe care l am urît în tot-d'auna, sĕ 'ĭ se întîmple nenorocire, şi cu acésta vom avea un innamic maĭ pucin.

— Dicĭ că o sĕ 'mĭ facĭ un serviciŭ ? întrebă căpitanul din ce în ce maĭ uimit.

— Ascultă, urmă Nancy, d-tea nu poţĭ sĕ te opuĭ ca regina sĕ nu ésă din castel.

— Positiv nu.

— Ci numaĭ aĭ dreptul să anunţĭ plecarea sea.

— Acésta este datoria mea.

— Eĭ bine ! 'ţĭ voiŭ face uă confidenţă.

— Mie ?

— Da, şi uă confidenţă care te va interessa.

— Dér...

— Sit ! ascéptă...

In momentul acella, regina se coborâ sprijinită de braciul luĭ Hogier, şi Raoul scossese caĭ deja din grajd, ér Nancy se întórse din noŭ către căpitan, şi 'ĭ ḑisse :

— Deşchide pórta şi fă'mĭ un jurământ.

— Pentru ce?

— Pentru că confidenţa care am să 'ţĭ o fac are pentru d-tea uă mare importanţă...

— Eĭ bine! ce este?

— Să'mĭ jurĭ, că asupra plecăreĭ nóstre, veĭ fi mut cât se va putea maĭ mult.

— Bine, rĕspunse căpitanul, 'ţĭ jur.

Atunci Nancy sări cu uşurinţă pe un cal alb ce Raoul l ţinea de frîu, şi tocmaĭ când vroiaŭ să plece fiind-că toţĭ eraŭ pe caĭ, camerista se plecă la urechia căpitanuluĭ şi 'ĭ şopti:

— Ducele este în castel.

— Cum! ce spuĭ?

— Da, şi 'l veĭ găsi în parc cu pupilla[1]) d-télle.

Căpitanul atuncĭ puse mâna pe spadă şi strigă:

— Oh! déca va fi aşa, ducele nu va maĭ trăi!

XXXVIII

Duoĕ ḑille apoĭ dupe acésta, către séră, dómna Margareta şi suita sea sosiră la porţile Louvruluĭ, şi augusta voyagióră se popri la pórta cea mare, în facia căria duoĭ lăncieriĭ se plimba în lung şi in larg.

— Bravo, murmură dómna Marg eta, în lipsa mea s'a schimbat multe lucruri la Louvru.

— Adevĕrat, ḑisse Nancy, căcĭ odinióră eraŭ gardĭ de pază.

— Si acum sunt germanĭ, nu este aşa?

— Da, aşa este, reluă Nancy, şi probabil că regele este la Saint-Germain.

— Nu, amicul meŭ, regele este în Louvru.

— De unde scie Majestatea Vóstră?

(1) Minora care este sub epitropie.

— Uite! privesce, adăogă Margareta arătând stindardul regelui Francieĭ care fîlfîia d'asupra Louvrului.

— Adevĕrat! murmură Nancy.

Apoĭ ea se coborâ dupe calul sĕŭ, se apropiă de german şi 'ĭ ḑisse:

— Di sĕ se deşchidă pórta.

— *Nein*! ḑísse călăreţul, care se înţelege *nu*, séŭ, nu înţeleg ce vroeşcĭ sĕ ḑicĭ.

Nancy atuncĭ 'ĭ arătă pórta închisă.

Ya, ya, murmură el.

Apoĭ el bătu în pórtă, şi uă ferestrue deschiḑêndu-se, Nancy începu a parlamenta cu officierul de gardă care asemenea era German, dér care, bine rĕŭ înţelegea limba francesă.

— Ce *voesce la dumnita*? întrebă el privind pe Nancy.

— Vroesc sĕ intru!

— Nu *si pote si intri.*

— Nicĭ când este regina de Navarra? întrebă Nancy.

Officierul atuncĭ privi pe d'asupra umĕruluĭ luĭ Nancy, şi recunnoscênd pe dómna Margareta, dete ordin în limba germană sĕ se deschidă pórta, şi când regina cu suita sea intră, el o salută cu respect, şi apoĭ dete ordin sĕ se reînchidă pórta.

Când însă regina se găsi înăuntru, 'şi ḑisse în sine'şĭ:

— Singulare lucrurĭ!

Apoĭ, cum curtea cea mare a Louvrului era încărcată de lăncierĭ, şi cum Margareta nu întîlni nicĭ un obraz cunnoscut, ea se plecă la urechia luĭ Nancy şi 'ĭ şopti:

— Bizare lucrurĭ!

— Ce ḑice regina? întrebă Raoul pe cameristă.

— Dice! bizare lucrurĭ:

Hogier însă, care nu intrase nicĭ uă dată în Louvru, nesciind obiceiurile de acollo, tăcu.

In fine, când regina de Navarra se coborâ cu Nancy

dupe cal, se îndreptă spre perronul scăreĭ celleĭ marĭ, şi pe trépta d'ântêiŭ, ea întîlni pe un bătrân.

Acel bătrân era Miron, şi el vĕdĕnd pe juna regină, se trase înnapoĭ cu mirare şi o salută până la pământ.

— Dér, Miron al meŭ! murmură regina, de ce mĕ privescĭ ast-fel?

— Pentru că te sciam lipsă din Louvru.

— Am sosit acum.

— Ah!..

Da, privesce suita mea.

— Ah! făcu Miron âncă uă détă oftând.

— Dér, ḑisse Margareta neliniscită, estĭ prea posomorât, bunul meŭ Miron, ce aĭ, D-ḑeul meŭ?

— Majestatea Vóstră nu scie nimic?

— Absolut nimic.

Miron suspină pentru a treia óră.

— Dér ce este, spune'mĭ?

— Regele este bolnav.

— Bolnav! regele, fratele meŭ?

— Da, dómnă.

— Dér ce are?

— A înnebunit.

Margareta scóse un ţipăt, şi strigă cu disperare:

— Nebun! regele Franceĭ! nebun!

— Da, dómnă.

— Dér atuncĭ. cine domnesce în Louvru?

— Regina-mamă.

— Margareta păli.

— Si ducele de Guise, adăogă Miron.

Juna regină atuncĭ avu un fior de mórte, şi tot sângele 'ĭ îngheţă.

— Si în nóptea acésta, urmă Miron, sĕ vor petrece lucrurĭ straniĭ în Paris.

— Dér regele de Navarra unde este? întrebă ea coprinsă de uă spaimă nebună.

— Aicĭ.

— Sănĕtos, nevătămat?

— Pênă acum, da, dómnă.

Aceste cuvinte aruncă gróza în anima junei regine, şi tremurând 'i ţisse:

— Miron! Miron! spune'mĭ adevĕrul!

Miron tăcu.

— Ah! Miron! Miron! repetă nefericita regină, aĭ devenit óre amicul reginei-mame, de păstrezĭ tăcerea?

Miron scutură din cap.

— Dér, în numele ceruluĭ! vorbesce uă détă!

— Nu aci, dómnă.

— Pentru ce?

— Pentru că zidurile Louvruluĭ aŭ urechĭ.

— Atunci dér, vin'o la mine.

— Majestatea Vóstră nu va putea intra, murmură Miron cu un surîs trist.

— Pentru ce?

— Pentru că regele de Nabarra este prisonnier!

Margareta ridică mânele eătre cer.

— D-ţeul meŭ! D-ţeul meŭ! murmură ea.

Dér doctorul regeluĭ în loc de a respunde reginei pe dată, privi în curte, şi vĕţênd că nicĭ un gentilhom şi nicĭ un pagiŭ nu se vedea, ci numaĭ garţĭ şi lăncierĭ, carĭ, nu s'ar fi turburat de ar fi vĕţut lumea perţêndu-se, 'i ţisse în fine:

— Mĕ prind, că ómenĭĭ acestia nu sciŭ, că Majestatea Vóstră lipsesce din Louvru de opt ţille, şi că eĭ 'ţĭ aŭ deschis pórta, creţêndu-te că veneaĭ de la preumblare.

— Sé póte.

— Si ast-fel, nicĭ nu cred ca regina-mamă sĕ afle reîntórcerea Majestăţeĭ Vóstre.

— Ba va afla, fiind-că mĕ voiŭ duce s'o vĕd chiar astă sĕră.

— Ah!...

— Da, şi sĕ 'ĭ cer compt...

— Sit! dómnă, făcu Miron.

Apoĭ se aplecă la urechia Margaretei şi 'ĭ ḑisse:

— Îmĭ risc capul; dér fiind-că sunt fericit de a muri pentru Majestatea Vóstră, vin'o la mine acum.

— Bine!... murmură Margareta, simţindu-se căḑută sub povara uneĭ spaime îngrozitóre.

Medicul regeluĭ, François Miron, ce era frate cu starostia de commercianţĭ, şi care trebuia sĕ jóce un rol faimos în istoria nóstră, occupa la Louvru un mic appartament situat în aripa oppusă cu acella al dómneĭ Margareta, al regeluĭ de Navarra şi al regineĭ mamă.

Cu tóte acestea, acest appartament communica printr'o uşă mică cu acella al regeluĭ, şi pe acollo Miron conduse pe Margareta.

În fine, când eĭ ajunseră acollo, sĕ închiseră în camera cea maĭ retrasă, şi dupe ce doctorul sĕ assigură că nu se putea auḑi de din afară, ridică capul seŭ alb cu mândrie şi ḑisse:

— Ah! dómnă, aĭ avut dreptate sĕ reviń, dér mĕ tem că aĭ sosit fórte târḑiŭ.

— Fórte târḑiŭ?...

— Da, fórte târḑiŭ pentru a scăpa pe regele de Navarra.

— Ah! murmură Margareta, sciŭ că se pregătesce massacrul huguenoţilor, dér nu sciŭ pentru când.

— Pentru nóptea acésta.

— Spuĭ adevĕrat?

— Vaĭ! da.

— Dér, este cu neputinţă ca şi regele de Navarra sĕ fie prenumĕrat în acel massacru.

— Da şi nu.

Miron luă un aer mysterios.

— Spune'mĭ, ce cugeţĭ? întrebă Margareta îngrijată.

— Cuget la nebunia regeluĭ.

— Dér din ce a înnebunit?

— Din causa reginei-mame şi a princilor Lorraini cari urziaŭ un complot, fórte mare.

— Si... acel complot, ce scop avea?

— El avea scopul de a răpi pe regele, şi de a'l ţine sequestrat în cas când ar fi refusat de a iscăli ordinul de massacru.

— Dér, acésta este uă crimă de înnaltă trădare!

— Aşa!... murmură Miron cu amărâciune, ce este acésta pentru regina-mamă, când ea a făcut altele mai mari.

— Aĭ dreptate... şi pe urmă?

— Din fericirea lor însă, regele a înnebunit.

— Dér cum?

— Fiind-că s'a supărat mult.

— Ah!...

— Da, el a devenit furios, cu tóte acestea pe cât vĕd, pare că 'ĭ a remas un rest de judecată, fiind-că de astă-dĭ diminéţă sĕ occupă cu affacerile regatuluĭ; aşa că, vorb esce necontenit sĕ declare resboiŭ Ţarilor de jos, şi regina-mamă profitând de occasiune, 'l a încredinţat că nn amicĭ regatuluĭ nu sunt alţiĭ de cât huguenoţiĭ, şi astfel ea, 'l a făcut sĕ iscăléscă ordinul massacruluĭ.

— Dér acel ordin, nu póte sĕ privéscă pe regele de Navarra.

— Este adevĕrat, dómnă.

— Eĭ bine, veḑĭ?

— Da, dómnă, căcĭ când s'a vorbit în facia regeluĭ de Navarra, el s'a înfuriat şi a ḑis: „Oh! acella este amicul meŭ, şi nu vroesc sĕ 'ĭ sĕ întîmple nenorocire. Dér, fiind-că este huguenot, şi fiind-că nu ne putem încrede într'însul, trebuesce sĕ fie păzit ca prisonnier.“

— Si pentru acésta este el prisonnier?

— Ascéptă, dómnă, ascéptă!... urmă Miron. Déca regele de Navarra va remânea în Louvru, va scăpa de pumnalele assasinilor.

— Dér déca va fugi?...

— Atunci, va fi massacrat înnainte d'a ajunge la porţile Parisului.

— Nu mai înţeleg, murmură Margareta.

— Nu înţelegi, reluă Miron, fiind-că Majestatea Vóstră nu s'a informat încă de geniul cel infernal al regineï-mame.

— Dér, ce a mai inventat ?

— Sciï, Majestate, că regele de Navarra are în Paris patru ómeni devotaţi pănă la mórte.

Margareta tressări gândindu-se la Hogier de Lévis.

— Unul se numesce Noe, reluă Miron, cel-alt Pibrac, şi ceï alţi duoï ce sunt încă juni, se numesc Lahire şi Hector.

— Eï bine ! murmură Margareta, 'ï cunosc, ce s'a făcut cu dînşiï ?

— Treï sunt liberi şi unul este arestat.

— Si care este arestat ?

— Pibrac.

Margareta avu un gest de durere.

— Dér nu mai este, reluă Miron.

— Cum ?

— Se veḑi. Când regele a înnebunit, şi regina-mamă a remas a tot putintă, cea d'ântêiŭ grijă a eï a fost, să aresteze pe Pibrac.

— La acésta mĕ asceptam, gângăni Margareta cu ironie.

Aşa dér, pe Pibrac 'l aŭ conduş la castelul de Vincennes, şi pe lângă dînsul, aŭ dus şi pe un pagiŭ numit Gauthier, dér nu 'ï aŭ ţinut mult, ci 'ï aŭ lăssat să scape.

— Dér, în ce scop ?

— In scopul că, Pibrac vĕḑêndu-se liber, va alerga la Noe şi la ceï-alţi gentilhomi Gasconi, şi cu eï împreună, va lua pe regele de Navarra şi vor fugi, şi atunci, se va esecuta perderea lor.

— Nu înțeleg, repetă regina de Navarra.

— Ascultă, dómnă, ascultă. Pibrac comptézză pe un vechiŭ amic al seŭ, un officier de gardă, care 'ĭ a propus de a scăpa pe regele de Navarra ; dér acel officier este un trădător, și étă cum : El 'ĭ a dat uă scară de frînghie, prin care regele sĕ pótă eși din Louvru, și ast-fel, sĕ se crédă scăpat, însă, în apperență numaĭ.

— Si apoĭ?

— Apoĭ, la spatele bisericeĭ Saint-Germain va găsi caĭ pentru dînsul și pentru aĭ seĭ.

— Pe urmă?

— Pe urmă, Piprac comptézză încă pe un oficier de gardă de la pórta Saint-Jacques, dér și acella este un trădător ; fiind-că îndată ce regele de Navarra și aĭ sĕĭ vor ajunge la pórta Saint-Jacques vor fi prinșĭ între duoĕ focurĭ de arquebuse.

— Oh! strigă Margareta, acésta nu sĕ va face, eŭ 'l voiŭ scăpa !... mĕ duc se vĕd pe regele și 'ĭ voiŭ spune tot.

— Nu este necessitate sĕ veḑĭ pe regele.

— Atuncĭ pe cine?

— Pe regele de Navarra ; și sĕ 'l poprescĭ d'a eși din Louvru.

Apoĭ Miron se uită la pendula din colțul laboratoruluĭ, și vĕḑênd că ea arăta nouĕ ore, reluă :

— Sunt nouĕ ore, dómnă, grăbesce-te.

— Dér regele de Navarra este prisonier?

— Da, dómnă.

— Atuncĭ dér, cum să ajung la dînsul?

— Cunnosc eŭ un drum, rĕspunse Miron cu un surîs mysterios.

— Ah! care?

— Appartamentul Majestățeĭ Vóstre communică cu acella al regeluĭ de Navarra, nu este așa?

— Da, așa este.

— Dér între appartamentul Majestăţeĭ Vóstre şi acella al luĭ Pibrac, nu esistă un passagiŭ secret?

— Da, esistă.

— Eĭ bine, când Pibrac s'a trimes la Vincennes, camera sea a remas liberă.

— Fórte bine! Dér cum să ajung la acea cameră?

— Prin corridorul din aripa stîngă.

— Dér déca vom întîlni pe cine-va?

— Nu cred. Louvru nu sĕ maĭ păzesce de cât de gardĭ şi de germanĭ.

— Ah! murmură Margareta emoţionată, décă se va vedea că regele deNavarra nuifuge, póte că va fi atacat la dênsul.

— Eĭ bine! amiciĭ sĕĭ 'l vor apăra.

— Si eŭ 'ĭ voiŭ face pavăză din corpul meŭ, exclamă juna femmee cu enthusiasm.

Apoĭ ea, cugetând la Raoul şi Hogier, adăogă:

— Am încă duoĕ spade bune sĕ 'ĭ daŭ.

Atuncĭ ea se aplecă pe feréstra care da în curte, unde Raoul şi Hogier vorbéŭ cu un lăncier, şi Nancy glumea cu un călăreţ, şi tot de uă détă ea chemă;

— Nancy! Nancy!

Nancy atuncĭ înţelegênd că regina de Navarra avea necessitate de dînsa, observă maĭ întêiŭ feréstra la care ea se arătase, şi assigurându-se că era de la camera luĭ Miron, alergă îndată acollo şi întrând înnăuntru çisse:

— Ah! dómnă, în çece minute am aflat uă mulţime de lucrurĭ.

— Ca ce lucrurĭ?

— Că massacrul se va face în nóptea acésta, că lăncierĭ aŭ solda înduoită şi că toţĭ burgezĭ sunt armaţĭ.

— Sciŭ tóte acestea.

— Deja?

— Da. Du-te de'mĭ chiamă pe Raoul şi pe Hogier.

Nancy se coborâ tot aşa de iute cum sĕ şi urcase, şi dupe duoĕ minute Raoul şi Hogier sosiră.

— Amicii mei, le ḑisse Margareta vĕḑêndu'i intrând, trebue se vĕ bateți.

— Când? întrebă Raoul.

— În nóptea acésta.

— Pentru regele de Navarra?

— Da.

— Eĭ bine! strigă pagiul, uite spada mea, ese din técă singură.

Hogier nu scóse nicĭ un cuvênt; dér ochiĭ cu care privia pe Margareta părĕŭ a spune:

— Déca voiŭ muri... voiŭ muri pentru regele meŭ pe care 'l am trădat... dér, voiŭ muri iubindu-te.

Atunci Miron desfăcu din cuiŭ spada sea, și îndreptându'și talia cea înnaltă și boltită, ḑisse cu mândrie.

— Si eŭ voiŭ apăra pe junele meŭ rege contra acellor ce 'l urăsc!

— Ah! strigă Margareta luându'ĭ mânele cu enthusiasm, și tu, bătrânul meŭ amic?

— Dómnă, rĕspunse bătrânul într'aĭ căruĭ ochĭ se aprinsese nisce raze june, eŭ sunt devotatul regeluĭ Franciei, ântêiŭ, că el este rege, a duoa, că el este fiul regeluĭ Henric II, care mĕ numea amicul seŭ. Dér regina-mamă, care este uă princessă italiană a fost, este și va fi pentru mine streină, decĭ, când este vorba d'a apăra pe bărbatul fiiceĭ regeluĭ meŭ, anima mea nu se va înduoi.

— Miron, amicul meŭ, 'ĭ ḑisse Margareta, aĭ uă animă de ânger.

— Dómnă, cunnoscĭ pe acésta? o întrebă el arătându'ĭ spada ce o ținea în mână.

— Da, este acea de la tatăl meŭ.

— Eĭ bine!..

— Eĭ bine! nu veĭ fi tu care te veĭ servi cu dînsa, Miron amicul meŭ.

— Si cine, atunci, dómnă?

— Regele de Navarra; ea 'ĭ va aduce noroc.

Miron se înclină.

— Aĭ dreptate dómnă, ’ĭ rĕspunse el, trebuesce uă mână nobilă şi un braciŭ june a o susţine.

Apoĭ, el ’şĭ luă uă altă spadă ce era asemenea atârnată în cuĭ, şi ducêndu-se în facia regineĭ, ’ĭ ţisse :

— Acum sĕ mergem!

— Dómnă, murmură atuncĭ Nancy încingêndu ea însu’şĭ spada scumpuluĭ eĭ Raoul, déca vom scăpa viĭ nevătămaţĭ din acéstă nópte îngrozitóre, ce veĭ face pentru servitoriĭ Majestăţeĭ Vóstre ?

— Tu te veĭ căsători cu Raoul; şi pe dînsul ’l voiŭ face purtător de stindard în garda regeluĭ de Navarra.

— Pe Jupiter ! strigă atuncĭ Raoul, sunt capabil sĕ omor ţece Lorrainĭ în acéstă nópte.

— Sît ! făcu Miron.

Apoĭ deschise uşa ce da în corridorul din aripa stângă.

Acel corridor era întunecos şi de obiceiŭ deşert, ér atuncĭ, la uşa appartamentuluĭ occupat odinióră de Pibrac, sĕ găsea un german de şentinellă, şi Miron vĕţêndu acésta, se înfuriă şi cu un aer mândru strigă :

— Loc ! loc !

— Nu *drege* ! respunse germanul nemişcându-se din loc

— Nu mĕ cunnoscĭ pe mine ? ’l întrebă Miron.

— Da, eştĭ doctor regeluĭ.

— Atuncĭ ?..

— Nu *drege* ! repetă el, şi punêndu-se d’acurmezişul uşeĭ.

— De cine ţiĭ tu ? ’l întrebă doctorul.

— De duce Guise.

Miron atuncĭ cugetă că nu era nimica alt de făcut de cât de a se scăpa de dînsul, şi ast-fel el cu tótă bătrâneţea luĭ apucă pe călăreţ de gât şi înnainte ca acesta sĕ ţipe şi să dea alarma, ’ĭ împlântă spada în pept.

Germanul scóse numaĭ uă injurie şi murĭ îndată; ér Miron împinse cadavrul cu piciorul, şi deşchiţêndu uşa appartamentuluĭ luĭ Pibrac, ţisse :

— Trecerea este liberă.

. . . . . .

Etă dér cum dómna Margareta ajunsese lângă regele de Navarra, tocmaĭ în momentul când el refusa de a fugi.

XXXIX

Pe când Lahire şi Hector se grăbise a veni lângă regele lor, se făcu un moment de tăcere printre persónele cari înconjuraŭ pe Henric.

In fine Noe ḑisse regineĭ :

— Ah! dómnă, dómnă, e maĭ bine să fugă de cât sĕ rămână aci.

— Sĕ fugă, ḑisse Margareta, atunciĭ va găssi mórtea.

Si privind pe Pibrac :

— D-vóstră eraţĭ ieriĭ la Vincennes ?

— Da, dómnă.

— Cum aţĭ scăpat ?

— Prin concursul luĭ Gauthier.

Pibrac arătă atunciĭ pe Gauthier.

— Vorbesce, ḑisse Margareta celuĭ din urmă.

Nu se scia încă unde vroia să ajungă regina, dér ea avea un ast-fel de accent de autoritate, în cât era cu neputinţă de a îndrăsni cine-va s'o întrerupă.

Si cum Gauthier părea a se înduoi încă.

— Dér vorbesce! 'ĭ ḑisse Margareta.

Atunciĭ Gauthier începu.

— Un oficer de garḑĭ care servea sub ordinile d-luĭ de Pibrac, m'a arestat ieriĭ pe la prânz.

— Cum se numea acel oficer ?

— Mazzoli.

— E Italian, ḑisse regina.

— Apoĭ, urmă Gauthier, acest oficer de garḑĭ, m'a condus maĭ întêiŭ în curtea Louvruluĭ.

— Bine.

— Acolo m'a urcat pe un cal și 'mĭ a ḑis : Te duc la Vincennes.

— O sĕ staŭ mult acolo ?

— Acésta va depinde de d-tea 'mĭ a râspuns el cu un aer mysterios.

— Eŭ 'l am privit cu spaimă, și el a urmat:

— Cunoscĭ d-tea pe Guvernorul turnuluĭ de la Vincennes ?

— Nu.

— Este unul dintre amicĭĭ meĭ.

— Ah!

— Un gentilhom numit La Lande, care 'mĭ este fórte devotat.

— D-télle ?

— Mie, Francesco Mazzoli : ĭĭ veĭ vorbi numaĭ de mine.

— Si ei mĕ va pune în libertate ?

— Oh! nu am spus acésta. Dér în fine, cine scie ?...

Dupe aceste cuvinte, căpitanul mĕ încredinţă în mânile a patru călăreţĭ carĭ mĕ conduseră la Vincennes. Acolo, urmă Gauthier, observaiŭ că se remise în mânele sireluĭ de La Lande, guvernorul turnuluĭ, un plic pecetluit.

— Si nu sciĭ ce conţinea ?

— Nu. Mĕ închise în al duoilea etagiu al turnuluĭ, și temnicerul care mĕ conduse 'mĭ ḑisse:

— Eștĭ vecin cu D. de Pibrac.

— Unde e el ?

— Aci în spatele acestuĭ zid.

— Dér 'mĭ e permis de al saluta ?

— Cât pentru asta, ḑisse temnicerul nu sciŭ, voiŭ întreba de acésta pe guvernor.

Camera care 'mĭ se dedese pentru închisóre, și aceia care era ocupată de D. de Pibrac, dedeaŭ amênduoĕ pe un coridor, închis printr'uă solidă ușă de stejar cu fer,

de sus și pênă jos, ast-fel că puteam comunica cu D de Pibrac, décă nu aveam ca obstacol acea ușă.

Temnicerul care mĕ închisese, se întórse dupe uă oră.

— Imĭ pare că eștĭ prea călduros recomandat către guvernor.

— De către cine ?

— De câtre un officer de gardĭ.

Mĕ gândiŭ numaĭ de cât la Mazzoli.

— Eĭ bine ? făciŭ eŭ, privind pe temnicer.

— Guvernorul vĕ permite de a vedea pe D. de Pibrac.

— Fórte bine.

Dupe aceasta, temnicerul, se duse sĕ deschidĕ ușa căpitanuluĭ de gardĭ, și eu 'l urmăriiŭ și intraiŭ.

Ușile cellor duoĕ închisorĭ ale nóstre, le lăssă deschise ; însă închise pe aceia a coridoruluĭ, în spatele căreia auḑirăm rĕsunând pașiĭ uneĭ sentinele.

— Si, ḑisse D. de Pibrac la rînduĭ, petrecurăm ḑiua împreună, séra asemenea nu ne separă.

Pe la nouĕ ore, ni se aduse cina.

Cina nóstră se compunea dintr'uă ploscă cu vin, uă căpățînă de porc mistreț și dintr'uă pâine enormă.

— Eŭ am tăiat pânea, reluă Gauthier, și am fost fórte mirat când am întâmpinat óre care resistență în acéstă operație. Inchipuitivĕ, pâinea conținea uă funie de mătase cu noduri, uă pilă și un bilet.

— Si... acest bilet ? întrebă Margareta.

— Era de uă scrisóre necunoscută și conținea aceste cuvinte :

Funia este lungă, pâmêntul e tare, și sentinelele carĭ păzesc sub feréstra d-télle sciŭ sĕ dórmă apropo.

— Bun ! făcu Margareta, înțeleg... aĭ pilit uă bară de fer ?

— Da.

— Si funia v'a servit de scară pentru a vĕ coborâ ?

— Intocmaĭ.

— Si vațĭ încredințat protecțiuneĭ unuĭ amic ?

— Negreşit.

— Eĭ bine acest amic era un trădător.

Pibrac şi Gauthier rĕmaseră înfrementiţĭ.

— Oh! urmă Margareta, înţeleg restul!.. V'aţĭ întors la Paris, şi aţĭ regăsit pe Noe, Hector şi Lahire.

— Eĭ 'şĭ frământaŭ mintea pentru a găsi un mijloc de a libera pe regele de Navarra.

— Si nu 'l găseaŭ?

— Nu, ḑisse Gauthier.

— Dĕr, eŭ, făcu Pibrac 'l găssisem.

— Adeverat!

— Eŭ lăssasem câţĭ-va amicĭ printre gardĭ şi printre officerii de călăreţĭ.

— Aceĭ amicĭ, întrerupse Margareta, sunt trădătorĭ.

Si pe când Pibrac dedea din cap cu un aer incredul dómna Margareta adăogă:

— Nu trebuia sĕ eşiţĭ prin bariera Saint-Jaques?

— Da, dómnă.

— Eĭ bine! acolo vĕ ascepta duoĕ glónţe de carabină

Toţĭ tresăriră.

Atuncĭ uşa pe unde se introdusese dómna Margareta se deschise şi Miron intră:

— Sire, ḑisse el regeluĭ de Navarra, déca nu vroescĭ sĕ morĭ masacrat, fără apărare, şi ca o victimă pe care o sugrumă, trebue sĕ rĕmânĭ aci.

— Aci! făcură Gasconiĭ.

— Vĕ vom baricada, urmă Miron care ţinea uă spadă în mână, şi déca va trebui sĕ perim, atuncĭ vom vinde scump viata nóstră.

In acest moment, Hector şi Lahire intrară şi veniră sĕ se aşeze în tăcere la stânga regeluĭ.

De uă dĕtă uă detunaţiune se auḑi, şi uă lumină străluci de cea altă parte a Seinei.

— Mezul nopţeĭ!... Iată semnalul! ḑisse Miron, acum începe massacrul.

— Si tot atunci, la cel dintâiŭ sgomot de carabină, uă mie de alte lovituri răspunseră, şi Parisul care cu o oră mai înainte părea că adormise, se deceptă înfiorat şi în delir, şi nu se mai audea de cât ţipete de furie strigăte de desperare, blestemele călăilor şi gemetele victimelor desceptate prin surprindere şi atacate în paturile lor.

Si cum o mulţime de popor trecea înfiorânduse şi perdênduse prin fugă dinaintea masacratorilor, printre fluviu şi zidurile Louvrului, uă feréstră a regalului edificiu se deschise şi Margareta care se aplecase afară, putu să védă un spectacol straniu şi înspăimântător.

Un om pe jumătate îmbrăcat, turburat, furios şi în delir, descărcă uă carabină assupra acestei mulţimi, dete uă alarmă îngrozitóre, şi luând o alta din mânile unui valet, începu din nou a trage assupra acellui popor desarmat şi care fugea înspăimântat.

Acest om, acest călău, acest nebun, era Carol IX.

. . . . . .

. . . . . .

XL

Massacrul începuse în stradele Parisului şi era tocmai să pêtrundă în Louvru.

Tot d'uă dată un ţipăt teribil şi resunător, s'auţi printre sălile şi coridórele palatului, şi din etagiŭ în etagiŭ ajunse până la Henric de Bourbon care era încongiurat de fideliĭ seĭ apărătorĭ.

— *Mórte regelui de Navarra!*

— Iată ora, murmură Henric, aide să întâmpinâm pe inamic.

— Camera care se unea cu aceia unde Henric remâsese pênâ aatunci, era uă vastă sală în care se putea arangea uă bătăliă întreagă.

In momentul când se atacară uşile, Henric şi apărătorii sĕĭ, în mijlocul cărora se găssea şi Margareta, formară un mic batalion pătrat.

Uşa sburând în ţăndărĭ, lăssă loc la uă duzină de călăreţĭ. Dér pentru că, pentru Henric şi Gasconiĭ sĕĭ, eraŭ nisce păcătoşĭ adversarĭ; ceĭ duoĭ-spreţece călăreţĭ căţură unul dupe altul fără ca se atace niciunul pe regele de Navarra.

Numaĭ sigur Lahire priimise uă lovitură de carabină, care cu tóte acestea nu 'l pussese în impossibilitate de a se maĭ lupta.

Dér îndată nisce combatanţĭ mult maĭ periculoşĭ le luară locul.

Acestia purtaŭ crucea Lorrainilor pe umĕr şi în capul lor era un om pe care Margareta 'l recunoscu îndată şi la rênduĭ cunoscu şi el pe Margareta.

Era ducele de Guise.

— Ah! ah! ţisse el mergând spre Henric cu spada în sus, tot maĭ estĭ iubit.

Omeniĭ carĭ însoceaŭ pe ducele Guise, erau în numĕr de ţece. Printre eĭ se vedea şi Eric de Crèvecoeur şĭ Conrad de Saarbruck.

— Mórte Navarreĭ! Trăiască Lorraina! strigă ducele.

— Trăiască regele! rĕspunseră Gasconiĭ.

Si o luptă teribilă şi cruntă se încinseră între dĕnşiĭ.

Ducele şi Henric încrucişaseră spadele şi se răniră reciproc, dér rănile lor erau uşóre şi nu 'ĭ împedicară de a reîncepe lupta.

Lahire şi Comtele Eric se luptaŭ assemenea între denşiĭ.

Pibrac omorâse duoĭ Larrainĭ.

Hector fussese trântit cu o lovitură de carabină şi pagiul Gauthier căţuse lovit de uă spadă în cóste.

Lupta dura de uă oră aprópe, când Hogier care se lupta la drépta regeluĭ de Navarra, vĕţu un Lorrain,

care în spatele ducelui de Guise, ochia pe Henric cu un pistol şi făcu foc.

Hogier atunci 'şi părăsi locul şi aruncânduse înaintea regelui de Navarra, priimi un glonţu drept în pept.

El căḑu sângerând la piciórele regelui murmurând :

— Regele 'mi datorează viaţa. Mor recâştigându-mi. onórea.

Apoi un nume, un nume iubit se stinse pe buzele sélle

Acet nume nimeni nu 'l sciuse.

Tot atunci, pe pragul acelei săli transformată într'un câmp de bătae şi în care cei duoi princi obosiseră în luptă, se auḑi uă voce resunătóre care striga.

— Jos armele! domnilor, jos armele!

Era vocea lui Carol IX, al lui Carol IX a cărui raţiune, în facia unui măcel teribil, se linistise pucin.

La acest sunet de voce, cei duoi luptători se opriră.

Atunci regele Carol IX merse drept spre regele de Navarra, şi îutinḑênd mâna spre dênsul ḑisse :

— Acest om e sacru! este fratele meŭ!

Regele de Navarra era scăpat.

Cât pentru Margareta, ea îngenuchiase lângă Hogier de Levis a cărui viaţă se stingea.

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI

FINELE PARTEI A TREIA